

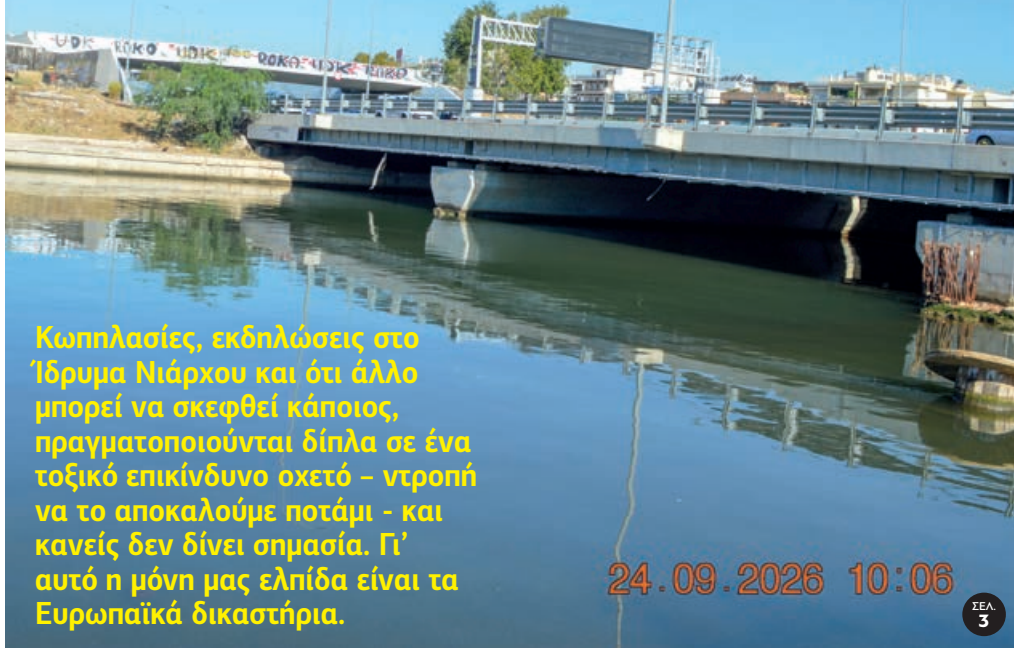
ΠΑΚΟΕ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

για το
Περιβάλλον

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΠΑΚΟΕ ΓΙΑ ■ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ■ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ■ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ■ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΗΦΙΣΟΣ: ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Κωπηλασίες, εκδηλώσεις στο Ίδρυμα Νιάρχου και ότι άλλο μπορεί να σκεφθεί κάποιος, πραγματοποιούνται δίπλα σε ένα τοξικό επικίνδυνο οχετό - ντροπή να το αποκαλούμε ποτάμι - και κανείς δεν δίνει σημασία. Γι' αυτό η μόνη μας ελπίδα είναι τα Ευρωπαϊκά δικαστήρια.

24.09.2026 10:06

ΣΕΛ. 3

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΜΥΚΟΤΟΞΙΝΕΣ ΣΤΟ ΠΙΑΤΟ ΜΑΣ

► ΣΕΛ. 24

ΕΥΒΟΙΑ: ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΝΕΚΡΑ ΨΑΡΙΑ

► ΣΕΛ. 31

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ: ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ «ΠΑΓΙΔΕΣ» ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΕΙΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΣΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

► ΣΕΛ. 54

ΠΑΡΟΣ: ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΕ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

► ΣΕΛ. 58

Φυτοφάρμακα S.O.S.

► ΣΕΛ. 66

ΔΗΛΕΣΙ: ΕΡΓΑ ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ

► ΣΕΛ. 68

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΦΙΑΛΤΗΣ;

Ζητούμε άμεσα από την περιφέρεια την αποκατάσταση των επικίνδυνων ζημιών στις παιδικές χαρές Δήμων και σχολείων στην Δυτική Αττική.

ΣΕΛ. 23

SOS «Φύτεμα» ΙΚΑΡΙΑΣ

Παράνομος και Επικίνδυνος ΧΑΔΑ που λειτουργεί πολλά χρόνια και ο Δήμαρχος εγκληματεί και αδιαφορεί!!! ● Έλεος Κύριοι της Εξουσίας

ΣΕΛ. 00

Του Παναγιώτη Χριστοδουλάκη

ΚΗΦΙΣΟΣ: Οχετός ΤΟΞΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στο ΑΥΤΟΦΩΡΟ ΟΙ ΡΥΠΑΝΤΕΣ

Το ΠΑΚΟΕ από το 2023 έως το 2026 έχει πραγματοποιήσει σε όλα τα ρέματα – οχετούς αποβλήτων στην Αττική και ιδιαίτερα στον Κηφισό, ΕΙΚΟΣΙ (20) έρευνες που αποδεικνύουν την επικινδυνότητα των τοξικών αποβλήτων και έχει προτείνει συγκεκριμένα μέτρα, με αποδέκτες το Υπουργείο Περιβάλλοντος, την Περιφέρεια Αττικής και τους γύρω Δήμους.

Όμως δυστυχώς ουδείς έχει ασχοληθεί συστηματικά με την λύση των προβλημάτων αυτών.

Ο Περιφερειάρχης είχε ασχοληθεί – μόλις είχε εκλεγεί – με τον «δήθεν» καθαρισμό του Κηφισού για 2 μήνες και μετά...

ΤΙΠΟΤΑ.

Πριν από είκοσι (20) χρόνια το ΠΑΚΟΕ με πλωτό σκάφος είχε διασχίσει τον Κηφισό από το στόμιο της εκροής του μέχρι και περίπου 3 χιλιόμετρα και είχε πάρει δείγματα. Δυστυχώς η κατάσταση είναι ίδια έως σήμερα.

ΓΙ' ΑΥΤΟ ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΜΕ, ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ, ΝΑ ΕΝΤΟΠΙΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΝΟΜΟΥΣ ΟΧΕΤΟΥΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΗΦΙΣΟ ΜΕ ΧΡΩΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ «ΒΟΥΛΩΣΟΥΜΕ» ΜΕ ΤΣΙΜΕΝΤΟ. ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΥΣ ΘΑ ΤΟΥΣ ΟΔΗΓΗΣΟΥΜΕ ΣΤΟ ΑΥΤΟΦΩΡΟ.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ

48 χρόνια αποκαλύψεις και συγκρούσεις

16 ΙΟΥΝΙΟΥ 1979

Μια ομάδα επιστημόνων ανησυχεί για τα προβλήματα που δημιουργεί η ταχεία και απρογραμματισμένη ανάπτυξη του τόπου και αποφασίζει να ιδρύσει τον πρώτο αδέσμευτο δυναμικό κοινωνικό φορέα, δίνοντάς του το όνομα ΠΑΚΟΕ (Πανελλήνιο Κέντρο Οικολογικών Ερευνών).

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΠΟΥ ΞΕΣΗΚΩΣΑΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΦΟΣ.

Οι δικές μας μετρήσεις τροφοδότησαν τα πρωτοεξελιγμένα του αθηναϊκού Τύπου.

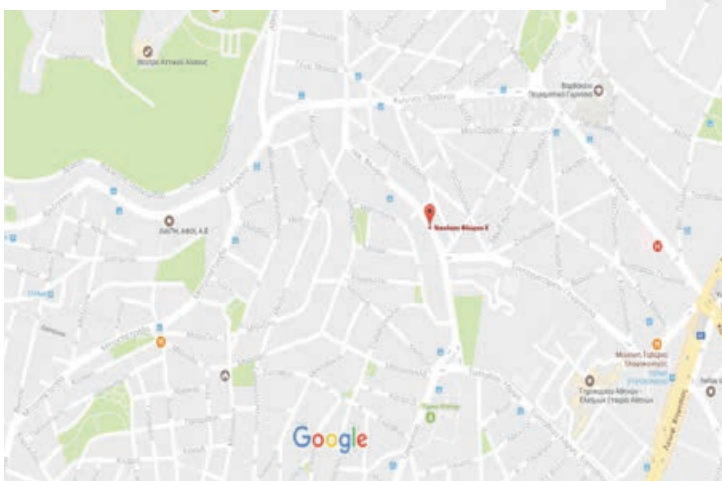
ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΜΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ που ήρθαμε σε ρήξη επειδή επιλέξαμε να παράγουμε σε πιστοποιημένα εργαστήρια τα δικά μας πρωτογενή στοιχεία και να τα αντιπαραθέτουμε στα καμουφλαρισμένα στοιχεία της εκάστοτε κυβερνητικής κομματικής μηχανής.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑΣ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ ιδιωτικός οργανισμός που λάβαρό του έχει κάνει την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης απέναντι σε κάθε είδους έγκλημα. Και όχι μόνο οικολογικό.

48 ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΡΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΜΕ τα εγκλή-

ματα κατά του περιβάλλοντος. Τώρα πια δεν θα περιοριστούμε σε μετρήσεις ρύπανσης, διαχείρισης δασών, απόβλητα, τοξικές ουσίες και εφαρμογές εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Θα υψώνουμε τη φωνή μας απέναντι σε κάθε είδους ανομία. Και μέσα από την εφημερίδα μας και μέσα από εκστρατείες ενημέρωσης και μέσα από δελτία Τύπου και μέσα από ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εκπομπές. **ΓΙΑΤΙ ΑΞΙΖΟΥΜΕ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ.**

Η διεύθυνσή μας είναι: Νικολάου Φλώρου 8, Νέα Φιλοθέη

Ενώστε
τη φωνή
σας μαζί
μας

ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Επικοινωνία:

www.pakoe.gr

ή στα τηλέφωνα

210 810 0804,

210 810 0805

ΟΙΚΟ για το νομία Περιβάλλον

Εκδότης: ΠΑΚΟΕ

Ιδιοκτήτης - Διευθυντής:

Παναγιώτης Χριστοδουλάκης

Έρευνες: Μαρία Παπαδοπούλου

Σύνταξη και επιμέλεια κειμένων:

Μαρία Πρώιου

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Παναγιώτης Χριστοδουλάκης -

Χημικός - Γεωλόγος Ph.D - Πανεπιστημιακός.

Αντιπρόεδρος: Μύρωνας, Φασουλάκης -

Αγγειοχειρουργός

Αντιπρόεδρος: Μαρία Παπαδοπούλου -

Δρ. Βιολογίας

Γενικός Γραμματέας: Παναγιώτης Δημόπουλος,

Ειδική Γραμματέας: Ναταλία Χριστοδουλάκη

Υγιεινολόγος

Νομικοί Σύμβουλοι:

Νίκος Κωνσταντόπουλος, Περικλής Σταυριανάκης,

Νίκος Διαλυνάς, Δημήτρης Φιλίππου,

Κεντρικά Γραφεία:

Νικολάου Φλώρου 8, 115 24 Αθήνα

Τηλέφωνα: 210 810 0804

210 810 0805

210 723 0505

Fax: 210 810 1609

Email

pakoe@pakoe.gr,

okonomia@pakoe.gr, okoien@pakoe.gr

kekpakoe@pakoe.gr,

okosystema@pakoe.gr,

Website

www.pakoe.gr

Ετήσια συνδρομή: Φυσικά πρόσωπα 80€

Φοιτητές - Μαθητές - Σπουδαστές: 30€

Οργανισμοί, Επιχειρήσεις: 200€ - 10.000€

ΚΗΦΙΣΟΣ

Η μαύρη κορυφή ενός βρώμικου παγόβουνου

Το ΠΑΚΟΕ θα προσφύγει μέχρι και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο • Σεπτέμβριος 2026: Περιβαλλοντική Ασφυξία στο Λεκανοπέδιο • Η Ακτινογραφία της Χημικής και Μικροβιολογικής Υποβάθμισης στα Ρέματα της Αθήνας.

Πίσω από το πυκνό τσιμέντο και την καθημερινότητα της πρωτεύουσας κρύβεται μια δι'αχρονική περιβαλλοντική και υγειονομική βόμβα. Τα ποτάμια και τα ρέματα του λεκανοπεδίου της Αττικής —ο Κηφισός, ο Ποδονίφτης, το ρέμα της Πικροδάφνης και το ρέμα της Χελιδονούς— βρίσκονται σε κατάσταση οικολογικής κατάρρευσης.

Επιστημονικές έρευνες και συστηματικές δειγματοληψίες επιφανειακών υδάτων από ερευνητικούς φορείς αποκαλύπτουν μια ζοφερή πραγματικότητα:

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
1165
 29/9/2026

οι αστικές αυτές υδάτινες διαδρομές δέχονται ασφυκτικές πιέσεις, εμφανίζοντας ακραία επίπεδα κοπρανώδους μόλυνσης και επικίνδυνο χημικό φορτίο λόγω της ανεξέλεγκτης ανθρώπινης και βιομηχανικής δραστηριότητας.

Η παρούσα τεχνική αναφορά εξετάζει την περιβαλλοντική κατάσταση των κυριότερων επιφανειακών υδάτινων σωμάτων του λεκανοπεδίου Αττικής. Σκοπός της μελέτης είναι η αξιολόγηση της χημικής, φυσικοχημικής και μικροβιολογικής επιβάρυνσης των υδάτων με βάση δειγματοληψίες πεδίου

και η σύγκριση των αποτελεσμάτων με τα θεσμοθετημένα Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ).

Το Λεκανοπέδιο της Αθήνας.

Το λεκανοπέδιο της Αθήνας διαθέτει κάποτε σχεδόν 700 ποτάμια, ρυάκια και ρέματα, τα περισσότερα από τα οποία έχουν πλέον καλυφθεί με τσιμέντο και μετατραπεί σε υπόγειους αγωγούς ή δρόμους λόγω της έντονης αστικοποίησης.

Σήμερα από τα περίπου 700 φυσικά υδάτινα στοιχεία του 19ου αιώνα επιβιώνουν ορατά λιγότερα από 50. Η κάλυ-

ψη των ρεμάτων με μπάζα και άσφαλτο έχει αλλοιώσει τη φυσική αποστράγγιση της πόλης, δημιουργώντας σοβαρούς κινδύνους πλημμυρών.

Τρία ήταν τα μεγάλα ποτάμια της Αθήνας που διέρρεαν την πεδιάδα της Αττικής κατά την αρχαιότητα, οι δύο εκ των οποίων απλώνονταν πέραν των ορίων της πόλεως.

Ποταμός Κηφισός: Το κύριο υδάτινο σώμα του λεκανοπεδίου, εν μέρει εγκιβωτισμένο, το οποίο δέχεται έντονες βιομηχανικές και αστικές πιέσεις. Μεγαλύτερο μέρος του έχει εγκιβωτιστεί κάτω από την ομώνυμη εθνική οδό.

Ο **Κηφισός** πηγάζει κυρίως από την Πάρνηθα και την Πεντέλη, συλλέγει όμως ύδατα και από το όρος Αιγάλεω καθώς και από μέρος του Υμηττού. Διασχίζει το Λεκανοπέδιο της Αττικής από τα βόρεια προς τα νοτιοδυτικά, περνώντας ανάμεσα από τα βουνά της Πάρνηθας, της Πεντέλης και του Αιγάλεω, μέχρι να εκβάλλει στον Φαληρικό όρμο.

Κυριότερες περιοχές από τις οποίες περνάει:

● **Βόρεια Προάστια:** Πηγάζει ανάμεσα στην Πεντέλη, την Εκάλη και την Πάρνηθα, περνώντας από περιοχές όπως η Νέα Ερυθραία, η Κηφισιά (Χελιδονού), η Λυκόβρυση και η Μεταμόρφωση.

● **Κεντρικοί / Δυτικοί Δήμοι & Συνοικίες:** Συνεχίζει τη διαδρομή του διασχίζοντας ή περνώντας δίπλα από τη Νέα Φιλαδέλφεια, τις Τρεις Γέφυρες, τα Σεπόλια, την Κολοκυνθού, τον Ελαιώνα και τον Βοτανικό.

● **Νότια / Νοτιοδυτικά Προάστια (Εκβολές):** Κατευθύνεται προς τα νότια περνώντας από τον Άγιο Ιωάννη Ρέντη και καταλήγει στον Σαρωνικό (Φαληρικό όρμο), στα όρια μεταξύ Μοσχάτου, Καλλιθέας και Νέου Φαλήρου

Στην περιοχή της **Μεταμόρφωσης**, ο ποταμός Κηφισός κινείται ουσιαστικά κατά μήκος και **παράλληλα με τον αυτοκινητόδρομο της Εθνικής Οδού Αθηνών-Λαμίας (ΠΑΘΕ)**.

Το μήκος του από το Κρυονέρι μέχρι το Φάληρο είναι περίπου 30 χιλιόμετρα αλλά το συνολικό μήκος των πολλών παραχειμμάτων του υπερβαίνει τα 150 χιλιόμετρα. Δίνει έτσι διέξοδο προς το Φαληρικό όρμο, όπου είναι οι εκβολές του, στο μεγαλύτερο μέρος των υδάτων του λεκανοπεδίου και γι' αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία από υδραυλική άποψη για την Πρωτεύουσα, αποτελεί όμως ταυτόχρονα ένα φυσικό ποτάμιο οικοσύστημα.

Σήμερα ο Κηφισός έχει καταντήσει γεμάτος εστίες μόλυνσης με στάσιμα νερά γεμάτα με τόνους επικίνδυνων χημικών αποβλήτων από τα εργοστάσια και σκουπίδια που σταματούν τη ροή

του νερού του γι αυτό δεν είναι τυχαίο, ο επιστημονικός κόσμος να το αποκαλύπτει **«Καθρέφτη» της Βιομηχανικής και Αστικής Επιβάρυνσης.**

Στα μεσαία και κάτω αστικά του τμήματα, οι συγκεντρώσεις ρύπων ξεπερνούν σταθερά τα θεσμοθετημένα όρια από **200% έως και 500%**. Οι μετρήσεις του Χημικά Απαιτούμενου Οξυγόνου (**COD**) εκτινάσσονται συστηματικά πάνω από το κρίσιμο όριο των **45 mg/L**, προσεγγίζοντας τιμές που συναντώνται σε ανεπεξέργαστα απόβλητα.

Σε περιπτώσεις παράνομων διοχετεύσεων βιομηχανικών λυμάτων, το Διαλυμένο Οξυγόνο (**DO**) έχει καταγραφεί σε **επίπεδα μηδέν**, προκαλώντας τον ακαριαίο θάνατο της υδρόβιας ζωής. Μόνο κοντά στις πηγές του, στην περιοχή του Κρυονερίου, η ποιότητα διατηρείται ικανοποιητική.

Παράλληλα, το μικροβιολογικό του φορτίο είναι σοκαριστικό: η ετήσια μέση συγκέντρωση του βακτηρίου ***Escherichia coli* (E. coli)** κυμαίνεται μεταξύ **16.822 και 26.780 cfu/100 mL**, δηλαδή έως και 50 φορές πάνω από το όριο επαρκούς ποιότητας.

Ο Ιλισός

Το ιερό ποτάμι των αρχαίων Αθηναίων, πηγάζει από τον Υμηττό, διέσχισε την πόλη περνώντας μπροστά από

το Παναθηναϊκό Στάδιο και κατέληγε στον Κηφισό. Σήμερα είναι καλυμμένος (κάτω από τη λεωφόρο Βασιλέως Κωνσταντίνου και την οδό Μιχαλακοπούλου).

Ηριδανός

Ο μικρότερος από τους ιστορικούς ποταμούς, πηγάζει από τον Λυκαβηττό, πέρασε μέσα από τον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού, όπου είναι ορατό ένα τμήμα του, και καταλήγει υπόγειος.

Ποδονίφτης - Κύριος παραπόταμος του Κηφισού

Ο παραπόταμος του Κηφισού που διασχίζει πυκνοκατοικημένες αστικές ζώνες πηγάζει από τα Τουρκοβούνια και από τις νοτιοδυτικές πλαγιές του Πεντελικού όρους και καταλήγει στον Κηφισό ποταμό, διασχίζοντας ή περνώντας υπόγειο από αρκετές περιοχές και δήμους της Αττικής.

Διαδρομή και Περιοχές

- **Πεντέλη:** Οι αρχικές πηγές του βρίσκονται στις παρυφές του βουνού.
- **Χαλάνδρι:** Κατεβαίνει από το Πάτημα Χαλανδρίου (κατά μήκος της οδού Δουκίσσης Πλακεντίας), όπου σε ορισμένα σημεία είναι ακόμα ανοιχτό, ενώ αλλού έχει καλυφθεί.
- **Φιλοθέη & Ψυχικό:** Περνά κάθετα

από τους δήμους Φιλοθέης και Ψυχικού, διατηρώντας στη Φιλοθέη ανοιχτά και πιο φυσικά τμήματα. Διασχίζει επίσης υπόγεια τη Λεωφόρο Κηφισίας.

- **Νέα Ιωνία:** Στη συνέχεια εισέρχεται στη Νέα Ιωνία, όπου η κοίτη του έχει σκεπαστεί και μετατραπεί σε δρόμο (κλειστός αγωγός).

- **Νέα Φιλαδέλφεια / Νέα Χαλκηδόνα:** Συνεχίζει την πορεία του στην περιοχή του Ποδονίφτη (ονομασία που δόθηκε ιστορικά από το ρέμα), όπου εμφανίζεται ξανά ανοιχτό και καταπράσινο.

Κρύβει πίσω του μια μεγάλη ιστορία, ενώ η σημερινή του κατάσταση αποτελεί σημείο τριβής ανάμεσα στην αστική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία.

Όπως συνέβη και με τον Ιλισό, το μεγαλύτερο μέρος του Ποδονίφτη θυσιάστηκε στον βωμό της ανοικοδόμησης. Σήμερα, είναι **κλειστός υπόγειος αγωγός** στα εξής κύρια σημεία:

Χαλάνδρι (κοντά στο Νομισματοκοπείο): Μετά το Πάτημα, η κοίτη του σκεπάζεται από δρόμους και περνά υπόγεια μέχρι να φτάσει στη Λεωφόρο Κηφισίας,

Κάτω από τη Λεωφόρο Κηφισίας: Διασχίζει κάθετα και υπόγεια έναν από τους πιο κεντρικούς οδικούς άξονες της Αθήνας.

Νέα Ιωνία: Εδώ το ποτάμι έχει «εξα-

φανιστεί» εντελώς από την επιφάνεια. Έχει καλυφθεί από τσιμέντο και από πάνω του έχουν κατασκευαστεί δρόμοι, όπως η **οδός Καποδιστρίου**.

Η περιβαλλοντική επιβάρυνση του Ποδονίφτη είναι εξαιρετικά σοβαρή και πολυεπίπεδη, καθώς το ρέμα διασχίζει μερικές από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Αττικής.

Τα κυριότερα προβλήματα που συνθέτουν την υποβάθμισή του περιλαμβάνουν:

■ **Χημική και Μικροβιολογική Ρύπανση:** Το ρέμα αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα από παράνομες απορρίψεις λυμάτων, βιομηχανικών αποβλήτων και χημικών ουσιών μέσω των αγωγών όμβριων υδάτων.

■ Πρόσφατες επιστημονικές μετρήσεις δείχνουν πολύ υψηλές συγκεντρώσεις νιτρικών, καθώς και επικίνδυνα μικρόβια που απειλούν τη δημόσια υγεία και την εναπομείνασα πανίδα.

■ **Τσιμεντοποίηση και Απώλεια Φυσικής Κοίτης:** Μεγάλο μέρος του Ποδονίφτη έχει ιστορικά εγκιβωτιστεί ή μετατραπεί σε τσιμεντένιο οχετό. Αν και το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ) ακύρωσε παλαιότερα σχέδια για το τσιμεντώμα των τελευταίων 770 μέτρων φυσικής κοίτης, η Περιφέρεια Αττικής επανάφερε πρόσφατα μελέτες για τη μετατροπή του σε ανοιχτό αγωγό. Αυτό προκαλεί σφοδρές αντιδράσεις από τον Δήμο Αθηναίων και συλλόγους όπως η Ροή - Σύλλογος Πολιτών υπέρ των Ρεμάτων, που τονίζουν ότι η σφράγιση του εδάφους καταστρέφει τη βιοποικιλότητα και αυξάνει τον πλημμυρικό κίνδυνο.

■ **Αστική Πίεση και Μπάζα:** Λόγω της άναρχης αστικής ανάπτυξης, η πρόσβαση στο ποτάμι είναι αποκλεισμένη σε πολλά σημεία από κτίσματα. Παράλληλα, τμήματά του χρησιμοποιούνται συστηματικά ως χώροι ανεξέλεγκτης απόρριψης μπάζων και απορριμμάτων.

■ **Αύξηση Πλημμυρικού Κινδύνου:** Η απώλεια της φυσικής ικανότητας του εδάφους να απορροφά τα νερά, σε συνδυασμό με την κλιματική κρίση, μετατρέπει τον χείμαρρο σε επικίνδυνο αγωγό κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων, απειλώντας παρόχθιες περιοχές όπως η Φιλοθέη, τα Πατήσια και η Νέα Φιλαδέλφεια.

Το ρέμα της Πικροδάφνης

Αποτελεί το τελευταίο ρέμα της νότιας Αττικής που διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τη φυσική του μορφή. Το ρέμα, αφού ξεκινήσει από τα όρια του Βύρωνα/Καρέα (πρόποδες του Υμηττού), διασχίζει ή στους οποίους ορίζει σύνορα είναι τέσσερις - Ηλιούπολη, Άγιος Δημήτριος, Άλιμος και Παλαιό Φάληρο.

Για περισσότερα από 150 χρόνια, η

περιοχή γύρω από το ρέμα μεταμορφωνόταν ραγδαία από αγροτική ζώνη σε μια πυκνοκατοικημένη αστική περιοχή, **“κακοποιώντας”** το ρέμα με μπαζώματα, καταστροφή της παραρεμάτιας βλάστησης, αυθαίρετες δομήσεις και παράνομες διοχετεύσεις λυμάτων.

Ενώ στα ψηλά τμήματα η εικόνα είναι ελεγχόμενη, στα χαμηλότερα αστικά τμήματα η κατάσταση υποβαθμίζεται βίαια. Γεωχημικές αναλύσεις δείχνουν αυξημένες συγκεντρώσεις νιτρικών και φωσφορικών αλάτων, ενώ οι συγκεντρώσεις των κολοβακτηριοειδών ξεπερνούν τα όρια ασφαλείας, κυρίως λόγω της αστικής απορροής και των διασπαρτων απορριμμάτων.

Παρά τις παρεμβάσεις, περίπου 3 χιλιόμετρα έχουν εγκιβωτιστεί σε τσιμέντο, ενώ το υπόλοιπο παραμένει φυσικό, προσφέροντας καταφύγιο σε σπάνια πανίδα (πουλιά, αμφίβια) και πλούσια χλωρίδα.

Το Ρέμα Χαλανδρίου (γνωστό και ως Ρεματιά Πεντέλης - Χαλανδρίου ή Ρέμα Πολυδρόσου)

Είναι ένας από τους σημαντικότερους εναπομείναντες «πράσινους πνεύμονες» της Αττικής. Έχει συνολικό μήκος περίπου 6,6 χιλιόμετρα στην ανοιχτή του κοίτη και πηγάζει από τις νοτιοδυτικές πλαγιές του όρους Πεντέλης (κοντά στη σπηλιά του Νταβέλη). Κατεβαίνοντας προς το λεκανοπέδιο, το ρέμα διασχίζει με κατεύθυνση νότια-νοτιοδυτική (ΝΝΔ) τους εξής 6 δήμους της βορειοανατολικής Αθήνας: Παλαιά Πεντέλη & Νέα Πεντέλη, Μελίσσια, Βριλήσσια, Μαρούσι (Αμαρούσιο), Χαλάνδρι (εδώ το ρέμα αποκτά τον πιο αναγνωρίσιμο χαρακτήρα του, καθώς διασχίζει τις συνοικίες του Χαλανδρίου (όπως το Πολύδροσο).

Στο ύψος του κέντρου του Χαλανδρίου (κοντά στην οδό Σολωμού), η ανοιχτή ροή σταματά. Το ρέμα εγκιβωτίζεται, μπαίνει σε υπόγειο σκεπαστό αγωγό, περνά κάτω από τη Λεωφόρο Κηφισίας και τελικά εκβάλλει στον Ποδονίφτη και στη συνέχεια στον Κηφισό ποταμό.

Ρέμα Χελιδονούς.

Βόρειος παραπόταμος του Κηφισού, με περιορισμένη αστική επίδραση στα ανώτερα τμήματά του.

Η **περιβαλλοντική επιβάρυνση του Ρέματος Χελιδονούς** στην Κηφισιά αποτελεί ένα σοβαρό ζήτημα υποβάθμισης για το οικοσύστημα της Αττικής, καθώς το ρέμα είναι **βασικός παραπόταμος του Κηφισού** και προστατεύεται ως ζώνη ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Οι κυριότεροι παράγοντες που προκαλούν την περιβαλλοντική του υποβάθμιση περιλαμβάνουν:

● **Παράνομες απορρίψεις λυμάτων και χημικών:** Κατά καιρούς υπάρχουν έντονες καταγγελίες για ανεξέλεγκτη διοχέτευση αστικών λυμάτων και χημικών αποβλήτων, που υποβαθμίζουν την ποιότητα των επιφανειακών υδάτων και απειλούν τη δημόσια υγεία.

● **Ανεξέλεγκτη ρίψη μπάζων και σκουπιδιών:** Η κοίτη και οι όχθες του ρέματος επιβαρύνονται συστηματικά από στερεά απόβλητα και οικοδομικά υλικά, γεγονός που εμποδίζει τη φυσική ροή του νερού και αλλοιώνει το τοπίο.

● **Ανθρωπογενείς παρεμβάσεις και «οχετοποίηση»:** Οι τοπικοί φορείς και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις εκφράζουν σοβαρές αντιδράσεις σχετικά με τα έργα διευθέτησης και εγκιβωτισμού της φυσικής κοίτης. Υπάρχουν προσφυγές κατά της τσιμεντοποίησης του ρέματος, με το επιχείρημα ότι αλλοιώνει

νεται ο φυσικός βιότοπος και αυξάνεται μακροπρόθεσμα ο κίνδυνος πλημμυρικών φαινομένων στα χαμηλότερα στρώματα του Κηφισού.

● **Πλημμυρική πίεση & διάβρωση:** Λόγω των επιχωματώσεων και της άναρχης αστικής ανάπτυξης γύρω από τη λεκάνη απορροής, το ρέμα δέχεται μεγάλους όγκους ομβρίων υδάτων. Αυτό οδηγεί σε έντονη διάβρωση των πρανών και καταστροφές σε παρακείμενες υποδομές (όπως στην οδό Δεκελείας

Μετρήσεις και Νομοθετικά Όρια Αναφοράς

Τα επιτρεπόμενα όρια σύμφωνα με ΚΥΑ 46399/1352/1986. (Παράρτημα Ι – Κατηγορία Α1 για την ποιότητα επιφανειακών νερών) των Κολοβακτηριοειδών, *E. Coli*, Εντερόκοκκοι είναι 50/100 ml, 20 / 100 ml, 20/ 100 ml αντίστοιχα.

■ Η αγωγιμότητα των υδάτων δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 1000 $\mu\text{S}/\text{cm}$.

*Σύμφωνα με την **Οδηγία 2008/105/ΕΚ** σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, η συγκέντρωση **νιτρικών** πρέπει να είναι μικρότερη από **7mg/l**.

*Σύμφωνα με την **Οδηγία 75/440/ΕΟΚ**, η συγκέντρωση **Νιτρικών** πρέπει να είναι μικρότερη από 50mg/l σε περιπτώσεις ιδιαίτερων κλιματολογικών συνθηκών, με ενδεικτική τιμή τα **25mg/l**.

Αριθμ. 20488 Αρ. Φύλλου 749 31 Μαΐου 2010 Καθορισμός Ποιοτικών Περιβαλλοντικών Προτύπων στον ποταμό Ασωπό και Οριακών Τιμών Εκπομπών υγρών βιομηχανικών αποβλήτων στη λεκάνη απορροής του Ασωπού. η συγκέντρωση **των Νιτρικών ορίζετε σε 3,5 – 6 mgNO₃-N /l

*Σύμφωνα με την **Οδηγία 91/271/ΕΟΚ** για την επεξεργασία των αστικών

λυμάτων, η συγκέντρωση του **Ολικού Φωσφόρου**

πρέπει να είναι μικρότερη από **2,0mg/l**.

*Σύμφωνα με την **Οδηγία 2008/105/ΕΚ** σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, η συγκέντρωση **ολικού Φωσφόρου** πρέπει να είναι μικρότερη από **1mg/l**.

*Σύμφωνα με την **Οδηγία 75/440/ΕΟΚ**, η συγκέντρωση **φωσφορικών** πρέπει να είναι μικρότερη από **0,4 (ύδατα Α1) και 0,7 mg/l (ύδατα Α2 και Α3)**.

** **ΚΥΑ Αρ. οικ. 46399/1352. Αρ. φ 438. 3-07-1986:** απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών που προορίζονται για «πόσιμα» «κολύμβηση» «διαβίωση ψαριών» «καλλιέργεια

και αλιεία», η συγκέντρωση των **Φωσφορικών** πρέπει να είναι από **0,4 έως 0,7 P₂O₅mg/l**, των **Νιτρικών 25 – 50 mgNO₃-N/l** και των **θειικών 150 - 250 mg SO₄/l**

** ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 100079 Αρ. Φύλλου 135. 22 – 01 - 2015. Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 20488/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός Ποιοτικών Περιβαλλοντικών Προτύπων στον ποταμό Ασωπό και Οριακών Τιμών Εκπομπών υγρών βιομηχανικών αποβλήτων στη λεκάνη απορροής του Ασωπού (Β' 749)» και συναφείς διατάξεις. Στο Πίνακα 6: Οριακές Τιμές Εκπομπών λοιπών φυσικοχημικών παραμέτρων, αναφέρετε η συγκέντρωση του **Ολικού Φωσφόρου 5 mg/l**, **Νιτρικών 11 mgNO₃-N/l** και **θειικών 750 mg/l**.

Αποτελέσματα των μετρήσεων και Αξιολόγηση Φυσικοχημικής και Μικροβιολογικής Ποιότητας Επιφανειακών υδάτων της Αθήνας.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων για την περιβαλλοντική αξιολόγηση των επιφανειακών υδάτων της Αθήνας είναι συγκεντρωμένα στους **πίνακες** που ακολουθούν.

Πίνακας 1. Θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων Μικροβιολογικών Προσδιορισμών σε επιφανειακά νερά ποταμών και παραπόταμων Αττικής, στις 24/09/2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ cfu/100 ml		
				Κολοβακτηριοειδή	<i>E. coli</i>	Εντερόκοκκοι
1	Εκβολή ποταμού Κηφισός. Μοσχάτο. (περίπου 500μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.944315 23.675114	9:30	1270	770	76
2	Εκβολή ποταμού Ιλισός. Δήμος Καλλιθέας. Λεωφόρος Ποσειδώνος. (περίπου 400μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.941771 23.681965	10:00	1256	756	460
3	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Παλαιού Φαλήρου. Οδός Αριστείδου και Φοινικών. Πεζογέφυρα.	37.923575 23.709448	10:35	1420	860	500
4	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Ιλιακτίδας. (Αρματωλών)	37.925693 23.718339	10:50	1320	900	390
Επιτρεπόμενα όρια σύμφωνα με ΚΥΑ 46399/1352/1986. (Παράρτημα Ι – Κατηγορία Α1)				50/100 ml	20 / 100 ml	20/ 100 ml

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ cfu/100 ml		
				Κολοβακτηρι-οειδή	E. coli	Εντερό-κοκκοι
5	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Δράμας.	37.930452 23.734367	11:20	1254	620	522
6	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Προφίτου Ηλία	38.025660 23.803015	13:15	1490	990	690
7	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Οδός Δάφνιδος.	38.025646 23.806423	13:25	1580	1020	586
8	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκν. Οδός Δεκέλειας. Δεξιά από το κτήμα Diamond.	38.091067 23.783390	14:10	1140	780	620
9	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκν. Οδός Δεκέλειας. Αριστερά από το κτήμα Diamond.	38.091314 23.783210	14:15	1050	750	330
10	Ρέμα Χελιδονούς, Κηφισιά. Καλυφτάκν. Οδός Κηφισίας. Δίπλα στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ.	38.091546 23.781588	14:35	840	820	276
11	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. Γέφυρα οδού Τατοίου. Κοντά κατάστημα λιανικής Hamilton.	38.076215 23.761806	15:00	1142	1042	1002
12	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. 500 μέτρα μετά από γέφυρα οδός Τατοίου.	38.076135 23.761744	15:10	1122	1122	790
13	Ποτάμι Κηφισός. Κόκκινος Μύλος. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Φιλαδέλφειας. Στα δεξιά, Κοιμητήριο Νέας Φιλαδέλφειας.	38.049557 23.737340	15:35	1142	1142	602
14	Ποτάμι Κηφισός. Δημοτική Κοινότητα Νέας Φιλαδελφείας. Οδός Κίρκης.	38.053758 23.741788	15:45	1530	1530	950
15	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Χαλκιδόνα. Οδός Χαλκίδος. Κάτω από την Γέφυρα.	38.026748 23.732806	15:55	30	30	240
16	Ρέμα Ποδονίφτη. (Ρέμα Περισοπού). Δήμος Νέας Χαλκιδόνας. Οδός Αγίας Ευφημίας. Πίσω από την Εκκλησία Αγ. Ευφημίας. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Πίστewς.	38.029759 23.737178	16:10	1600	1240	30
17	Ποτάμι Κηφισός. Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Σπύρου Σκλαβενίτη και Περισοπού.	38.020827 23.724041	16:35	1340	1340	986
18	Ποτάμι Κηφισός Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Λάμπρου Κατσώνη και Σολωμού.	38.023903 23.724698	16:47	1340	1340	570
19	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Ιωνία. Οδός Παπαναστασίου.	38.033592 23.742573	17:10	796	576	396
20	Εκβολή ρέματος Πικροδάφνης. Όρια των δήμων Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου. Οδός Ποσειδώνος.	37.917838 23.701711	10:15	834	594	420
Επιτρεπόμενα όρια σύμφωνα με ΚΥΑ 46399/1352/1986. (Παράρτημα Ι – Κατηγορία Α1)				50/100 ml	20 / 100 ml	20/ 100 ml

Πίνακας 2. Θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων μετρήσεων οργανοληπτικών παραμέτρων σε επιφανειακά νερά ποταμών και παραπόταμων Αττικής, στις 24 / 09 / 2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	pH	Συγκέντρωση				Οσμή / χρώμα
					TSS	TDS mg/L	Αγωγι-μότητα μ S/cm	Θολε-ρότητα	
1	Εκβολή ποταμού Κηφισός. Μοσχάτο. (περίπου 500μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.944315 23.675114	9:30	7,8	0,576	37900	58500	2	όχι
2	Εκβολή ποταμού Ιλισός. Δήμος Καλλιθέας. Λεωφόρος Ποσειδώνος. (περίπου 400μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.941771 23.681965	10:00	7,9	0,545	37600	58100	1	όχι
3	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Παλαιού Φαλήρου. Οδός Αριστείδου και Φοινικών. Πεζογέφυρα	37.923575 23.709448	10:35	7,4	0,103	688	1349	2	όχι
4	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Ιλιακτίδας. (Αρματωλών)	37.925693 23.718339	10:50	7,3	0,079	339	679	2	όχι
5	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Δράμας.	37.930452 23.734367	11:20	7,5	0,770	300	607	4	όχι
6	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Προφίτου Ηλία	38.025660 23.803015	13:15	7,4	0,438	510	999	4	όχι
7	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Οδός Δάφνιδος.	38.025646 23.806423	13:25	7,6	0,926	501	991	2	όχι
8	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκν. Οδός Δεκέλειας. Δεξιά από το κτήμα Diamond.	38.091067 23.783390	14:10	7,6	0,244	416	827	4	όχι
9	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκν. Οδός Δεκέλειας. Αριστερά απο το κτήμα Diamond.	38.091314 23.783210	14:15	7,8	0,280	379	755	4	όχι
10	Ρέμα Χελιδονούς, Κηφισιά. Καλυφτάκν. Οδός Κηφισίας. Δίπλα στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ.	38.091546 23.781588	14:35	7,9	0,512	489	954	2	όχι
Επιτρεπόμενα όρια				5 – 9,5			1000	5	-

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	pH	Συγκέντρωση				Οσμή / χρώμα
					TSS	TDS mg/L	Αγωγιμότητα μ S/cm	Θολρότητα	
11	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. Γέφυρα οδού Τατοίου. Κοντά κατάστημα λιανικής Hamilton.	38.076215 23.761806	15:00	7,4	2,417	465	925	655	όχι
12	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. 500 μέτρα μετά από γέφυρα οδός Τατοίου.	38.076135 23.761744	15:10	7,3	0,568	475	958	24	όχι
13	Ποτάμι Κηφισός. Κόκκινος Μύλος. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Φιλαδέλφειας. Στα δεξιά, Κοιμητήριο Νέας Φιλαδέλφειας.	38.049557 23.737340	15:35	7,5	0,763	471	932	6	όχι
14	Ποτάμι Κηφισός. Δημοτική Κοινότητα Νέας Φιλαδέλφειας. Οδός Κίρκης.	38.053758 23.741788	15:45	7,4	0,791	471	927	2	όχι
15	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Χαλκιδόνα. Οδός Χαλκίδος. Κάτω από την Γέφυρα.	38.026748 23.732806	15:55	7,4	0,920	281	562	624	όχι
16	Ρέμα Ποδονίφτη. (Ρέμα Περισοῦ). Δήμος Νέας Χαλκιδόνας. Οδός Αγίας Ευφημίας. Πίσω από την Εκκλησία Αγ. Ευφημίας. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Πίστewς.	38.029759 23.737178	16:10	7,3	1,594	299	605	506	όχι
17	Ποτάμι Κηφισός. Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Σπύρου Σκλαβενίτη και Περισοῦ.	38.020827 23.724041	16:35	7,3	0,914	468	918	23	όχι
18	Ποτάμι Κηφισός Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Λάμπρου Κατσώνη και Σολωμού.	38.023903 23.724698	16:47	7,2	0,385	468	928	18	όχι
19	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Ιωνία. Οδός Παπαναστασίου.	38.033592 23.742573	17:10	7,3	2,450	35900	57500	5	
20	Εκβολή ρέματος Πικροδάφνης. Όρια των δήμων Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου. Οδός Ποσειδώνος.	37.917838 23.701711	10:15	7,8	0,352	431	988	5	
Επιτρεπόμενα όρια				5 – 9,5			1000	5	-

Πίνακας 3Α. Θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων Χημικών Αναλύσεων σε επιφανειακά νερά ποταμών και παραπόταμων Αττικής, στις 24/ 09 / 2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	Συγκέντρωση			
				Χρώμιο (VI) (μg/L)	Θεικών SO ₄ ²⁻ (mg/L)	Νιτρικών (NO ₃ ⁻) (mg/L)	Φωσφορικών (P ₂ O ₅) (mg/L)
1	Εκβολή ποταμού Κηφισός. Μοσχάτο. (περίπου 500μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.944315 23.675114	9:30	10	9255	0,9	0,21
2	Εκβολή ποταμού Ιλισός. Δήμος Καλλιθέας. Λεωφόρος Ποσειδώνος. (περίπου 400μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.941771 23.681965	10:00	2	10888	1,1	0,22
3	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Παλαιού Φαλήρου. Οδός Αριστείδου και Φοινικών. Πεζογέφυρα	37.923575 23.709448	10:35	1	198	2,2	0,18
4	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Ιλιακτίδας. (Αρματωλών)	37.925693 23.718339	10:50	1	146	1,5	0,10
5	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Δράμας.	37.930452 23.734367	11:20	10	126	1,9	0,12
6	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Προφήτου Ηλία	38.025660 23.803015	13:15	2	281	5,4	0,08
7	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Οδός Δάφνιδος.	38.025646 23.806423	13:25	10	497	12,6	0,09
8	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκη. Οδός Δεκέλειας. Δεξιά από το κτήμα Diamond.	38.091067 23.783390	14:10	1	208	8,0	0,32
9	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκη. Οδός Δεκέλειας. Αριστερά από το κτήμα Diamond.	38.091314 23.783210	14:15	10	525	5,3	0,37
10	Ρέμα Χελιδονούς, Κηφισιά. Καλυφτάκη. Οδός Κηφισίας. Δίπλα στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ.	38.091546 23.781588	14:35	1	385	3,1	0,21
11	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. Γέφυρα οδού Τατοίου. Κοντά κατάστημα λιανικής Hamilton.	38.076215 23.761806	15:00	4	327	2,4	0,19
12	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. 500 μέτρα μετά από γέφυρα οδός Τατοίου.	38.076135 23.761744	15:10	1	264	6,7	0,15
13	Ποτάμι Κηφισός. Κόκκινος Μύλος. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Φιλαδέλφειας. Στα δεξιά, Κοιμητήριο Νέας Φιλαδέλφειας.	38.049557 23.737340	15:35	3	281	1,4	0,50
14	Ποτάμι Κηφισός. Δημοτική Κοινότητα Νέας Φιλαδέλφειας. Οδός Κίρκης.	38.053758 23.741788	15:45	6	276	5,7	0,09
Επιτρεπόμενα όρια*				3	150 – 250	3,5 – 6	0,4 – 0,7

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	Συγκέντρωση			
				Χρώμιο (VI) (μg/L)	Θειικών SO ₄ ²⁻ (mg/L)	Νιτρικών (NO ₃) (mg/L)	Φωσφορικών (P ₂ O ₅) (mg/L)
15	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Χαλκιδόνα. Οδός Χαλκίδος. Κάτω από την Γέφυρα.	38.026748 23.732806	15:55	1	170	0,4	0,47
16	Ρέμα Ποδονίφτη. (Ρέμα Περισσού). Δήμος Νέας Χαλκιδόνας. Οδός Αγίας Ευφημίας. Πίσω από την Εκκλησία Αγ. Ευφημίας. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Πίστewς.	38.029759 23.737178	16:10	13	170	1,2	0,90
17	Ποτάμι Κηφισός. Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Σπύρου Σκλαβενίτη και Περισσού.	38.020827 23.724041	16:35	2	285	5,5	0,97
18	Ποτάμι Κηφισός Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Λάμπρου Κατσώνη και Σολωμού.	38.023903 23.724698	16:47	4	289	5,8	0,25
19	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Ιωνία. Οδός Παπαναστασίου.	38.033592 23.742573	17:10	10	9032	0,9	0,11
20	Εκβολή ρέματος Πικροδάφνης. Όρια των δήμων Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου. Οδός Ποσειδώνος.	37.917838 23.701711	10:15	10	316	6,1	0,32
Επιτρεπόμενα όρια*				3	150 - 250	3,5 - 6	0,4 - 0,7

Πίνακας 3B. Θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων Χημικών Αναλύσεων σε επιφανειακά νερά ποταμών και παραπόταμων Αττικής, στις 24/ 09 / 2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	COD mg/L	Συγκέντρωση		
					Χλωριούχα Cl ⁻ mg/L	Αμμωνιακά NH ₄ ⁺ mg/L	Νιτρώδη NO ₂ ⁻ mg/L
1	Εκβολή ποταμού Κηφισός. Μοσχάτο. (περίπου 500μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.944315 23.675114	9:30	132	27591	0,05	0,02
2	Εκβολή ποταμού Ιλίσος. Δήμος Καλλιθέας. Λεωφόρος Ποσειδώνος. (περίπου 400μέτρα μέχρι την θάλασσα)	37.941771 23.681965	10:00	205	23593	0,05	0,02
3	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Παλαιού Φαλήρου. Οδός Αριστείδου και Φοινικών. Πεζογέφυρα	37.923575 23.709448	10:35	255	232	0,05	0,4
4	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Ιλιακίδας. (Αρματωλών)	37.925693 23.718339	10:50	107	52	0,06	0,02
5	Ρέμα Πικροδάφνης. Δήμος Αγίου Δημητρίου. Οδός Δράμας.	37.930452 23.734367	11:20	118	104	0,08	0,02
6	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Προφύτου Ηλία	38.025660 23.803015	13:15	81	28	0,06	0,5
7	Ρέμα Χαλανδρίου. Χαλάνδρι. Οδός Δάφνιδος.	38.025646 23.806423	13:25	110	100	0,05	0,4
8	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκη. Οδός Δεκέλειας. Δεξιά από το κτήμα Diamond.	38.091067 23.783390	14:10	309	88	0,06	0,02
9	Ρέμα Χελιδονούς. Κηφισιά. Καλυφτάκη. Οδός Δεκέλειας. Αριστερά από το κτήμα Diamond.	38.091314 23.783210	14:15	287	84	0,05	0,3
10	Ρέμα Χελιδονούς, Κηφισιά. Καλυφτάκη. Οδός Κηφισίας. Δίπλα στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ.	38.091546 23.781588	14:35	210	116	0,06	0,02
11	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. Γέφυρα οδού Τατοΐου. Κοντά κατάστημα λιανικής Hamilton.	38.076215 23.761806	15:00	210	132	0,07	0,6
12	Ρέμα Ποδονίφτη. Μεταμόρφωση. 500 μέτρα μετά από γέφυρα οδός Τατοΐου.	38.076135 23.761744	15:10	131	124	0,07	0,6
13	Ποτάμι Κηφισός. Κόκκινος Μύλος. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Φιλαδέλφειας. Στα δεξιά, Κοιμητήριο Νέας Φιλαδέλφειας.	38.049557 23.737340	15:35	257	100	0,05	0,5
14	Ποτάμι Κηφισός. Δημοτική Κοινότητα Νέας Φιλαδέλφειας. Οδός Κίρκης.	38.053758 23.741788	15:45	124	104	0,05	0,02
15	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Χαλκιδόνα. Οδός Χαλκίδος. Κάτω από την Γέφυρα.	38.026748 23.732806	15:55	125	60	0,05	1,2
16	Ρέμα Ποδονίφτη. (Ρέμα Περισσού). Δήμος Νέας Χαλκιδόνας. Οδός Αγίας Ευφημίας. Πίσω από την Εκκλησία Αγ. Ευφημίας. Κάτω από την γέφυρα στη οδό Πίστewς.	38.029759 23.737178	16:10	259	48	0,08	0,7
17	Ποτάμι Κηφισός. Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Σπύρου Σκλαβενίτη και Περισσού.	38.020827 23.724041	16:35	140	96	0,1	0,4
18	Ποτάμι Κηφισός Άγιοι Ανάργυροι. Κάτω από την γέφυρα στη Οδό Λάμπρου Κατσώνη και Σολωμού.	38.023903 23.724698	16:47	205	104	0,06	0,4
19	Ρέμα Ποδονίφτη. Νέα Ιωνία. Οδός Παπαναστασίου.	38.033592 23.742573	17:10	295	27591	0,05	0,02
20	Εκβολή ρέματος Πικροδάφνης. Όρια των δήμων Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου. Οδός Ποσειδώνος.	37.917838 23.701711	10:15	165	124	0,06	0,5
Επιτρεπόμενα όρια*					250	0,5	0,01 - 0,03

Μικροβιολογικό φορτίο.

Και τα 20 εξεταζόμενα δείγματα νερού παρουσίαζαν υπερβολικά αυξημένη ποσότητα των μικροοργανισμών δεικτών κοπρανώδους μόλυνσης (πίνακας 1).

Ο μικροβιακός φόρτος αποτελεί κίνδυνο για τους πληθυσμούς που ζουν γύρω από τον Κηφισό, αφού μικρόβια μεταφέρονται με τον αέρα ή μπορεί να έχουν διεισδύσει στον υπόγειο φορέα.

Ασφαλώς δεν πίνουμε νερό από τον Κηφισό, όμως, τα νερά του χύνονται στη θάλασσα, όπου υπάρχουν ανθρώπινες δραστηριότητες (κολύμβηση, ψάρεμα), με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος για τη δημόσια Υγεία.

Η χρόνια ρύπανση περνά στον **υδροφόρο ορίζοντα** και την τροφική αλυσίδα, καθώς οι ρύποι καταλήγουν στον Σαρωνικό, επηρεάζοντας την αλιεία και την κολύμβηση. Παράλληλα, σε παραποτάμιες περιοχές, υπάρχει κίνδυνος μεταφοράς **αερομεταφερόμενων μικροβίων** από την κοίτη των ποταμών. Επίσης ο πληθυσμός κινδυνεύει μέσω της διατροφής, από την κατανάλωση ψαριών που αλιεύτηκαν κοντά στις εκβολές του αλλά και από την κολύμβηση στην ίδια περιοχή.

Σαλμονέλα εντοπίζεται ακόμα και σε διάφορες παραποτάμιες περιοχές, όπως, για παράδειγμα, στον **Ποδονόφτη**.

Φυσικοχημικές παράμετροι

Σημαντικά στοιχεία για την ποιότητα των υδάτων προσφέρει και η μέτρηση της Θολότητας, η οποία αντανakλά τη συγκέντρωση των αιωρούμενων στερεών στην κοίτη των ποταμών. Σε συνθήκες καλού περιβαλλοντικού ελέγχου, η θολότητα στα ρέματα της Αττικής θα έπρεπε να διατηρείται κάτω από το όριο των 5 NTU. Ωστόσο, στα αστικά τμήματα του Κηφισού και του Ποδονόφτη, οι τιμές συχνά ξεπερνούν τα 10 με 25 NTU, ενώ σε περιπτώσεις παράνομων βιομηχανικών ρίψεων ή μετά από βροχοπτώσεις παρατηρούνται ακραίες αιχμές. Η αυξημένη θολότητα εμποδίζει τη διείσδυση του φωτός, περιορίζει τη φωτοσύνθεση και επιτείνει τη βιολογική υποβάθμιση του υδάτινου δικτύου.

Για τους **ρύπους TSS** (Total Suspended Solids - Ολικά Αιωρούμενα Στερεά) και **TDS** (Total Dissolved Solids - Ολικά Διαλυμένα Στερεά), οι τιμές μετρούνται σε mg/L και αποτυπώνουν το βάρος των σωματιδίων που βρίσκονται στο νερό (είτε αιωρούνται είτε έχουν διαλυθεί πλήρως).

Οι ακριβείς οριακές τιμές και τα περιβαλλοντικά κριτήρια για τα ρέματα και τον Κηφισό διαμορφώνονται ως εξής:

1. TSS (Ολικά Αιωρούμενα Στερεά)

Το TSS μετρά τα ορατά σωματίδια (λάσπη, άμμος, οργανική ύλη) που δεν περνούν από φίλτρο. Συνδέεται άμεσα με τη θολερότητα, τη διάβρωση των εδαφών και τα βιομηχανικά απόβλητα.

● **Όριο Καλής Οικολογικής Κατάστασης (Στόχος ΣΔΔΑΠ):** ≤ 25 mg/L (σε ορισμένες διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές ορίζεται και έως 30 mg/L).

● Φυσικό Υπόβαθρο (Καθαρά νερά): Σε περιόδους κανονικής ροής μακριά από αστικές ζώνες, οι τιμές είναι εξαιρετικά χαμηλές, συνήθως < 5 mg/L.

● **Όριο «Συναγερμού» / Ρύπανσης: Τιμές άνω των 50 mg/L** (που μετά από έντονες βροχοπτώσεις ή λόγω παράνομων εκβιομηχανικών απορρίψεων στον Κηφισό μπορεί να εκτιναχθούν στα 100 - 200 mg/L) προκαλούν σοβαρά προβλήματα. Φράζουν τα βράγχια των ψαριών, καλύπτουν την κοίτη καταστρέφοντας τα αυγά των οργανισμών και εμποδίζουν τη φωτοσύνθεση.

● **Ανώτατο Όριο Διάθεσης Αποβλήτων (Οδηγία 91/271/ΕΟΚ):** Το ανώτατο όριο για επεξεργασμένα αστικά ή βιομηχανικά λύματα που πέφτουν στο ποτάμι είναι τα 35 mg/L. Αν οι μετρήσεις στην κοίτη ξεπερνούν αυτή την τιμή, υπάρχει άμεση, παράνομη διοχέτευση αποβλήτων.

2. Το **TDS** μετρά τα «αόρατα» διαλυμένα άλατα και μέταλλα (χλωριούχα, θειικά, ασβέστιο κ.λπ.) που περνούν από το φίλτρο. Συνδέεται άμεσα με την ηλεκτρική αγωγιμότητα).

● Θεσμοθετημένο Όριο Αναφοράς / Στόχος: 1000 mg/L έως 1500 mg/L. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (ΚΥΑ Γ18/ΓΠοικ. 67322) και τα διεθνή πρότυπα, τιμές έως 1000 mg/L θεωρούνται αποδεκτές για επιφανειακά ύδατα γλυκού νερού.

● Φυσικό Υπόβαθρο (Καθαρά νερά): Στις

πηγές των ρεμάτων της Αθήνας, το TDS κυμαίνεται, μεταξύ 290 και 500 mg/L.

● Κατάσταση «Συναγερμού» (Ακραία Ρύπανση): Τιμές άνω των 1500 mg/L υποδηλώνουν έντονη βιομηχανική επιβάρυνση ή εισροή αστικών λυμάτων.

● **Εξαίρεση εκβολών: Κοντά στις εκβολές της Πικροδάφνης και του Κηφισού, το TDS εκτοξεύεται φυσιολογικά σε χιλιάδες mg/L λόγω της ανάμειξης με το θαλασσινό νερό (το οποίο έχει TDS περίπου 35.000 mg/L).**

Το **COD (Chemical Oxygen Demand - το COD** δεν αποτελεί μια συγκεκριμένη χημική ουσία, αλλά έναν δείκτη που μετρά το συνολικό φορτίο οργανικής (και μέρους ανόργανης) ρύπανσης στο νερό. Όσο υψηλότερο είναι το COD, τόσο περισσότερα απόβλητα (αστικά ή βιομηχανικά) υπάρχουν στο ποτάμι, τα οποία καταναλώνουν το διαλυμένο οξυγόνο και προκαλούν ασφυξία στο οικοσύστημα.

Για τον Κηφισό σημαίνει: Τιμές σε αυτό το επίπεδο υποδηλώνουν έντονη ανθρωπογενή επίδραση. Στα μεσαία και κάτω τμήματα του Κηφισού και του Ποδονόφτη, το COD συχνά ξεπερνά κατά πολύ αυτό το όριο λόγω της συνεχούς εισροής αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων.

Το Ανώτατο Όριο Διάθεσης Αποβλήτων σε Αποδέκτες: 125 mg/L

Καταστροφικές για το υδάτινο περιβάλλον είναι και οι καταγραφές του Χημικά Απαιτούμενου Οξυγόνου (COD), ενός δείκτη που αποτυπώνει το συνολικό οργανικό και βιομηχανικό φορτίο των υδάτων. Στα επιβαρυνόμενα τμήματα του Κηφισού, οι μετρήσεις εκτινάσσονται συστηματικά πάνω από το κρίσιμο όριο των 125 mg/L, προσεγγίζοντας οριακές τιμές που συναντώνται μόνο σε βιομηχανικά απόβλητα και στερώντας

από το οικοσύστημα το απαραίτητο διαλυμένο οξυγόνο.

Νιτρικά

Οι μετρήσεις στα επιφανειακά ύδατα του Κηφισού ρέμα Ποδονίφτης Χελιδονούς έδειξαν ανησυχητικές συγκεντρώσεις νιτρικών αλάτων. Ενώ σε μη επιβαρυνμένα φυσικά οικοσυστήματα οι τιμές των νιτρικών κινούνται **κάτω από 1 mg/L**, σε αρκετά αστικά τμήματα του ποταμού οι συγκεντρώσεις προσεγγίζουν ή και ξεπερνούν το **πλησιάζουν** τα ανώτατα νομοθετημένα όρια ή τα ξεπερνούν.

Το υδάτινο περιβάλλον βρίσκεται σε καθεστώς έντονου **ευτροφισμού**, προκαλώντας δραματική πτώση του διαλυμένου οξυγόνου.

Στη συσσώρευση των νιτρικών και στην εισβολή τους στον υδροφόρο ορίζοντα οδηγεί, εκτός από την αλόγιστη χρήση των λιπασμάτων, **και το νερό της βροχής**, το οποίο καθώς πέφτει, τα διαλύει και τα παρασύρει μαζί του στο έδαφος. Επίσης, τα νιτρικά μπορεί να προέρχονται και από αστικά, βιομηχανικά ή κτηνοτροφικά απόβλητα. Υπάρχουν ακόμη και στον αέρα, λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, με αποτέλεσμα να παρασύρονται από τη βροχή ή να αποτίθενται στο έδαφος.

Φωσφορικά

Ιδιαίτερα ανησυχητικά είναι τα ευρήματα για τα φωσφορικά άλατα (**P03-4**), τα οποία αποτελούν τον κύριο υπαίτιο για το φαινόμενο του ευτροφισμού. Σύμφωνα με τα περιβαλλοντικά πρότυπα και το Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων Αττικής (ΣΔΔΑΠ ΕΛ06), για να διατηρήσει ένα ποτάμι την υγιή οικολογική του ισορροπία, οι συγκεντρώσεις των φωσφορικών ιόντων δεν πρέπει να

ξεπερνούν το αυστηρό όριο των **0,31 mg/L** (ή **0,23 mg/L** αν εκφραστούν ως **P205**). Στον Κηφισό και τον Ποδονίφτη, η ανεξέλεγκτη απορροή αστικών αποβλήτων και απορρυπαντικών εκτινάσσει τις τιμές αυτές πολύ πάνω από τα όρια ασφαλείας, στερώντας το πολύτιμο οξυγόνο από το υδάτινο οικοσύστημα.

Θειικά

Παράλληλα με τα θρεπτικά συστατικά, οι μετρήσεις έδειξαν σημαντική επιβάρυνση και σε θειικά ιόντα (SO_4^{2-}), έναν ρύπο που συνδέεται άμεσα με βιομηχανικές εκροές και παράνομες απορρίψεις. Ενώ σε μη μολυσμένα επιφανειακά νερά οι τιμές κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα, σε αρκετά σημεία του Κηφισού οι συγκεντρώσεις προσεγγίζουν ή ξεπερνούν το ανώτατο θεσμοθετημένο όριο των **250 mg/L** που ορίζουν τα περιβαλλοντικά πρότυπα ποιότητας.

Η υπέρβαση αυτή όχι μόνο καθιστά το νερό εξαιρετικά διαβρωτικό, αλλά σε συνθήκες έλλειψης οξυγόνου οδηγεί στον σχηματισμό τοξικού υδρόθειου, επιτείνοντας την οικολογική ασφυξία του ποταμού.

Χλωριούχα

Για τα **χλωριούχα ιόντα (Cl^-)** στα επιφανειακά ύδατα της Αθήνας (Κηφισός, Πικροδάφνη κ.λπ.), τα θεσμοθετημένα όρια και οι τιμές αναφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ρύπανσης ορίζονται ως εξής: **Το Θεσμοθετημένο Όριο Αναφοράς: 250 mg/L**

Ωστόσο, θεωρείται ότι τα νερά του Κηφισού και των ρεμάτων, αν δείχνουν τιμές 100 - 200 mg/L, παρόλο που τεχνικά βρίσκονται κάτω από το ανώτατο όριο των 250 mg/L, αποτελούν ξεκάθαρα και βίαιη ένδειξη ανθρωπογενούς ρύπανσης (εισορή ανεπεξέργαστων αστικών λυμάτων, βιομηχανικών αποβλήτων ή ρίψεων από βυτιοφόρα). **3. Το Όριο Εκβολών / Θαλάσσιας Διείσδυσης**

Εξάιρεση αποτελούν τα 3 δείγματα τα οποία έχουν συλλεχθεί στα σημεία εκβολής του στη θάλασσα, όπως η **Πικροδάφνη** (στο Φάληρο/Άλιμο) και ο **Κηφισός** (στον Φαληρικό Όρμο). Οι τιμές των χλωριούχων κοντά στις εκβολές ενδέχεται να εκτοξεύονται φυσιολογικά λόγω του φαινομένου της υφαλμύρωσης (ανάμειξη με θαλασσινό νερό). Εκεί οι τιμές μπορεί να ξεπεράσουν κατά πολύ τα 250 mg/L, χωρίς αυτό να οφείλεται αποκλειστικά σε ρύπανση, αλλά στην παλίρροια.

Νιτρώδη

Για τα **νιτρώδη άλατα (NO_2^-)** στα επιφανειακά ύδατα, τα πράγματα είναι πολύ πιο αυστηρά σε σχέση με τα

νιτρικά, καθώς τα νιτρώδη είναι **εξαιρετικά τοξικά** για τους υδρόβιους οργανισμούς (ειδικά για τα ψάρια) και αποτελούν δείκτη πρόσφατης, «φρέσκιας» οργανικής ρύπανσης (π.χ. ανεπεξέργαστα αστικά λύματα).

Οι ακριβείς οριακές τιμές και τα περιβαλλοντικά πρότυπα ποιότητας διαμορφώνονται ως εξής:

1. Το Αυστηρό Όριο Προστασίας της Υδρόβιας Ζωής: 0,01 έως 0,03 mg/L

● **Πού βασίζεται:** Σύμφωνα με τα διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα και τις κατευθυντήριες γραμμές που ενσωματώνονται στα **Σχέδια Διαχείρισης (ΣΔΔΑΠ) Αττικής**, για να θεωρείται ένα ποτάμι ασφαλές για την πανίδα του (ψάρια, αμφίβια, μακροασπόνδυλα), τα νιτρώδη πρέπει να είναι σχεδόν μηδενικά.

● **Τι σημαίνει:** Τιμές **άνω των 0,03 mg/L** θεωρούνται ήδη ένδειξη οικολογικής υποβάθμισης.

2. Το Όριο «Κρίσιμης» Τοξικότητας: 0,10 έως 0,50 mg/L

● **Οξεία Τοξικότητα:** Συγκεντρώσεις νιτρωδών που αγγίζουν ή ξεπερνούν τα **0,10 - 0,20 mg/L** προκαλούν στα ψάρια μια θανατηφόρα πάθηση που ονομάζεται «νόσος του καφέ αίματος» (μεθαιμοσφαιριναιμία), η οποία τους

στερεί το οξυγόνο.

● **Ένδειξη Ρύπανσης:** Αν οι μετρήσεις σας στον Κηφισό, τον Ποδονίφτη ή την Πικροδάφνη δείχνουν τιμές κοντά στο **0,50 mg/L**, αυτό σημαίνει ότι στο σημείο πέφτουν **ανεπεξέργαστα αστικά λύματα (κόπρανα)** ή βιομηχανικά απόβλητα σε πολύ κοντινή απόσταση, καθώς τα νιτρώδη δεν έχουν προλάβει ακόμα να οξειδωθούν σε νιτρικά.

Σύμφωνα με τα συμφραζόμενα, τα ευρήματα για τα νιτρώδη άλατα (NO_2^-) προκαλούν ιδιαίτερο προβληματισμό, **καθώς πρόκειται για έναν ρύπο** που αποτελεί «αδιάφυστο μάρτυρα» πρόσφατης και άμεσης διοχέτευσης ανεπεξέργαστων αστικών λυμάτων.

Ενώ στα φυσικά και υγιή οικοσυστήματα τα νιτρώδη είναι σχεδόν ανύπαρκτα (κάτω από το αυστηρό οικολογικό όριο των **0,03 mg/L**), σε αρκετά αστικά τμήματα των ρεμάτων οι τιμές καταγράφονται πολλαπλάσιες. Οι συγκεντρώσεις αυτές όχι μόνο υποδηλώνουν σοβαρή υγειονομική επιβάρυνση, αλλά ξεπερνούν τα όρια οξείας τοξικότητας για την υδρόβια ζωή, προκαλώντας ασφυξία στους εναπομείναντες οργανισμούς των ποταμών της Αθήνας

Η σωτηρία των ρεμάτων της Αθή-

νας δεν είναι ζήτημα αισθητικής, αλλά άμεσης υγειονομικής ασφάλειας. Οι υγειονομικοί φορείς τονίζουν ότι η λύση απαιτεί πολιτική βούληση και άμεσα «χειρουργικά» μέτρα.

Η καθολική σφράγιση των παράνομων αγωγών αποχέτευσης, η εγκατάσταση online τηλεμετρικών αισθητήρων για τον εντοπισμό των βιομηχανικών εγκλημάτων σε πραγματικό χρόνο και η επιβολή εξοντωτικών προστίμων αποτελούν τα πρώτα αναγκαία βήματα.

Αν δεν σταματήσει άμεσα η τροφοδοσία των ρεμάτων με αστικά και βιομηχανικά απόβλητα, ο Κηφισός και οι παραπόταμοί του θα παραμείνουν ανοιχτοί υπόνομοι, απειλώντας διαρκώς τη δημόσια υγεία και νεκρώνοντας τον Σαρωνικό.

ΤΟ ΠΑΚΟΕ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ ΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ, ΖΗΤΑΕΙ ΑΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΜΑ ΣΦΡΑΓΙΣΕΙ ΤΟΥΣ ΑΓΩΓΟΥΣ ΤΩΝ ΔΗΘΕΝ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΧΕΤΕΥΟΥΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΚΑΙ ΤΟΞΙΚΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ.

Οι κυνηγοί των λυμάτων

Πηγή: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Σελ.: 1,28-29 Ημερομηνία έκδοσης: 27-09-2026

Από Βαγγέλη ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ: Η συλλογή των λυμάτων από τους κυνηγούς των λυμάτων είναι μια δύσκολη εργασία. Η συλλογή των λυμάτων από τους κυνηγούς των λυμάτων είναι μια δύσκολη εργασία. Η συλλογή των λυμάτων από τους κυνηγούς των λυμάτων είναι μια δύσκολη εργασία.

Οι κυνηγοί των αποβλήτων

Η νοσηλευτική Ομάδα Ασφαλείας Αποβλήτων της Αστυνομίας εντόπισε τη βιοκαταρτή που έφτιαξε βιοκαταρτή στην περιοχή. Η βιοκαταρτή είναι μια βιοκαταρτή που έφτιαξε βιοκαταρτή στην περιοχή.

Το κείμενο περιγράφει την προσπάθεια της Αστυνομίας να εντοπίσει και να καταστρέψει βιοκαταρτίες που λειτουργούν παράνομα στην περιοχή. Η βιοκαταρτή είναι μια βιοκαταρτή που έφτιαξε βιοκαταρτή στην περιοχή. Η βιοκαταρτή είναι μια βιοκαταρτή που έφτιαξε βιοκαταρτή στην περιοχή.

Η συλλογή των λυμάτων από τους κυνηγούς των λυμάτων είναι μια δύσκολη εργασία. Η συλλογή των λυμάτων από τους κυνηγούς των λυμάτων είναι μια δύσκολη εργασία. Η συλλογή των λυμάτων από τους κυνηγούς των λυμάτων είναι μια δύσκολη εργασία.

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΒΛ

Πηγή: ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ Σελ.: 1,25-29 Ημερομηνία έκδοσης: 27-09-2026

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΒΛ

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

Η επικαιρότητα από όλο τον κόσμο, όπως την κατέγραψε ο ΣΕΒΛ, στις σελίδες 25-29

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΒΛ

Πηγή: ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ Σελ.: 1,25-29 Ημερομηνία έκδοσης: 27-09-2026

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΒΛ

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

Η επικαιρότητα από όλο τον κόσμο, όπως την κατέγραψε ο ΣΕΒΛ, στις σελίδες 25-29

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΒΛ

Πηγή: ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ Σελ.: 1,25-29 Ημερομηνία έκδοσης: 27-09-2026

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΒΛ

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

Η επικαιρότητα από όλο τον κόσμο, όπως την κατέγραψε ο ΣΕΒΛ, στις σελίδες 25-29

ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ

Υψηλές τιμές αερίων ρύπων σε πλατείες της Αθήνας (22/09/2026)

Το ΠΑΚΟΕ, εδώ και 48 χρόνια, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της ανεξάρτητης επιστημονικής έρευνας και του αγώνα για την προστασία της υγείας των πολιτών και του περιβάλλοντος.

Με συστηματικές επιτόπιες μετρήσεις και τεκμηριωμένες παρεμβάσεις, αποκαλύπτει την πραγματική εικόνα της ποιότητας του αέρα που αναπνέουν οι κάτοικοι των πόλεων.

Την Τρίτη 22 Σεπτεμβρίου 2026, επιστημονική ομάδα του ΠΑΚΟΕ πραγματοποίησε επιτόπιες μετρήσεις ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, συγκεντρώσεων αιωρούμενων σωματιδίων (PM1, PM2,5 και PM10), φορμαλδεΰδης (HCHO), πτητικών οργανικών ενώσεων (TVOC) και διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στην ατμόσφαιρα σε πλατείες της Αθήνας και του Πειραιά.

Σε κάθε σημείο πραγματοποιήθηκαν **συνολικά 15 διαδοχικές μετρήσεις**, ώστε να αποτυπωθεί με **μεγαλύτερη ακρίβεια** η διακύμανση των ρύπων στο χρονικό διάστημα των επιτόπιων ελέγχων.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει ότι οι αυξημένες συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων (PM2,5 και PM10) και φορμαλδεΰδης (HCHO) που καταγράφηκαν σε κεντρικά σημεία της Αθήνας και του Πειραιά θεωρούνται ιδιαίτερα ανησυχητικές για τη δημόσια υγεία, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρούνται υπερβάσεις των ενδεικτικών ορίων ασφαλείας, ιδιαίτερα για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Παρακάτω στον πίνακα παρουσιάζονται τα στοιχεία των σημείων μέτρησης των ατμοσφαιρικών ρύπων. Το ΠΑΚΟΕ επισκέφτηκε 5 πλατείες σε διάφορα μέρη της Αθήνας:

- Σημείο 1: Δημοτικό Θέατρο Πειραιά. Πλατεία Κοραή 37.942960, 23.647266
- Σημείο 2: ΠΕΙΡΑΙΑΣ. Λιμάνι Πειραιά 37.947438, 23.642118
- Σημείο 3: Αθήνα, Δημ. Αιγινήτη Πλατεία Θησείο 37.976667, 23.720303
- Σημείο 4: Αθήνα Πλατεία Βικτωρίας 37.992969, 23.729757
- Σημείο 5: Αθήνα Πλατεία Αμερικής 38.001863, 23.729952

Εκτίμηση Αποτελεσμάτων

Οι επιτόπιες μετρήσεις που πραγμα-

τοποίησε το ΠΑΚΟΕ σε κεντρικά σημεία της Αθήνας και του Πειραιά δείχνουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στις συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων. Ιδιαίτερα αυξημένες τιμές καταγράφηκαν στην **Πλατεία Κοραή** και στο **Λιμάνι του Πειραιά**, όπου οι μέσες συγκεντρώσεις **PM2,5** έφτασαν τα **29 μg/m³**, ενώ οι μέγιστες τιμές **PM10** ανήλθαν σε **141** και **121 μg/m³** αντίστοιχα, υπερβαίνοντας σημαντικά τα αναγραφόμενα όρια.

Στα σημεία της Αθήνας οι συγκεντρώσεις ήταν γενικά χαμηλότερες, με το **Θησείο** να παρουσιάζει τις χαμηλότερες μέσες τιμές.

Ιδιαίτερη προσοχή παρουσιάζουν οι μετρήσεις **φορμαλδεΰδης (HCHO)**, καθώς οι μέσες τιμές υπερβαίνουν το αναγραφόμενο όριο των 0,02 mg/m³ στις περισσότερες περιοχές, με υψηλό-

τερη μέση τιμή στην **Πλατεία Βικτωρίας (0,08 mg/m³)**. Αντίθετα, οι συγκεντρώσεις **TVOC** παρέμειναν κάτω από το αναγραφόμενο όριο των 0,31 mg/m³. Οι μέσες συγκεντρώσεις **CO₂** κυμάνθηκαν από **707 έως 759 ppm**, ενώ οι υψηλότερες τιμές καταγράφηκαν στην **Πλατεία Βικτωρίας**.

Συνολικά, τα αποτελέσματα καταδεικνύουν μεγαλύτερη επιβάρυνση από αιωρούμενα σωματίδια στα σημεία του **Πειραιά**, ενώ αυξημένες τιμές φορμαλδεΰδης καταγράφηκαν σε αρκετές από τις εξεταζόμενες περιοχές.

Τα ευρήματα αναδεικνύουν την ανάγκη για συστηματικές και επαναλαμβανόμενες μετρήσεις σε διαφορετικές ώρες και ημέρες, ώστε να αποτυπωθεί με μεγαλύτερη ακρίβεια η διακύμανση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις συγκεκριμένες αστικές περιοχές.

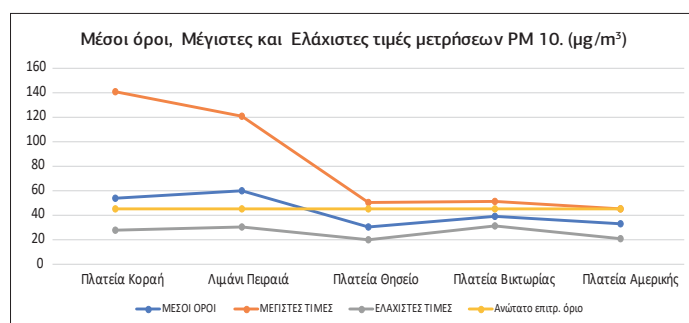
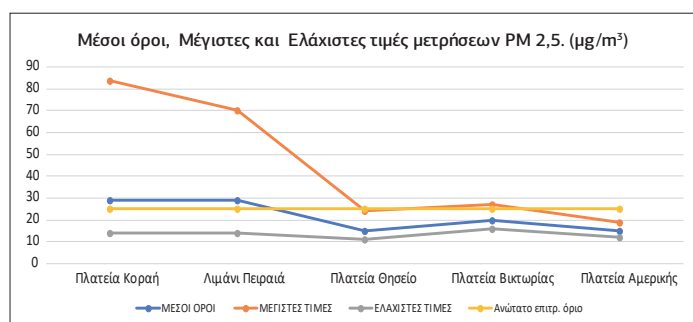
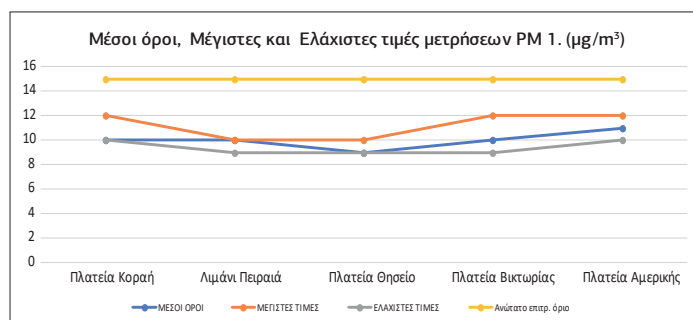
Μέγιστες, Ελάχιστες, Μέσοι όροι επιτόπιων μετρήσεων ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις 22 / 09 / 2026.

ΜΕΣΟΙ ΟΡΟΙ	PM 1 μg/m ³	PM 2,5 μg/m ³	PM 10 μg/m ³	HCHO mg/m ³	TVOC mg/m ³	CO ² ppm	H / A n Tesla
Πλατεία Κοραή	10	29	54	0,04	0,04	713	1,07
Λιμάνι Πειραιά	10	29	60	0,07	0,05	718	4,39
Πλατεία Θησείο	9	15	30	0,02	0,01	707	0,27
Πλατεία Βικτωρίας	10	20	39	0,08	0,05	759	4,78
Πλατεία Αμερικής	11	15	33	0,03	0,01	717	4,56
Ανώτατο επιτρ. όριο	15	25	45	0,02	0,31	400	0.2

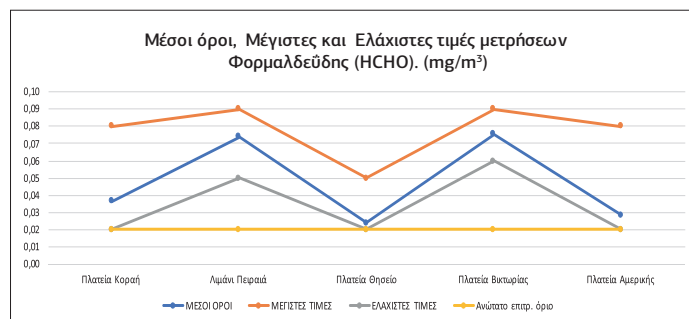
ΜΕΓΙΣΤΕΣ ΤΙΜΕΣ	PM 1 μg/m ³	PM 2,5 μg/m ³	PM 10 μg/m ³	HCHO mg/m ³	TVOC mg/m ³	CO ² ppm	H / A n Tesla
Πλατεία Κοραή	12	84	141	0,08	0,09	715	1,8
Λιμάνι Πειραιά	10	70	121	0,09	0,09	720	5,2
Πλατεία Θησείο	10	24	50	0,05	0,04	721	0,5
Πλατεία Βικτωρίας	12	27	51	0,09	0,07	768	5,8
Πλατεία Αμερικής	12	19	45	0,08	0,04	723	5,2
Ανώτατο επιτρ. όριο	15	25	45	0,02	0,31	400	0.2

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΤΙΜΕΣ	PM 1 μg/m ³	PM 2,5 μg/m ³	PM 10 μg/m ³	HCHO mg/m ³	TVOC mg/m ³	CO ² ppm	H / A n Tesla
Πλατεία Κοραή	10	14	28	0,02	0,02	711	0,7
Λιμάνι Πειραιά	9	14	30	0,05	0,01	713	3,7
Πλατεία Θησείο	9	11	20	0,02	0,01	701	0,2
Πλατεία Βικτωρίας	9	16	31	0,06	0,02	746	3,1
Πλατεία Αμερικής	10	12	21	0,02	0,01	711	4,1
Ανώτατο επιτρ. όριο	15	25	45	0,02	0,31	400	0.2

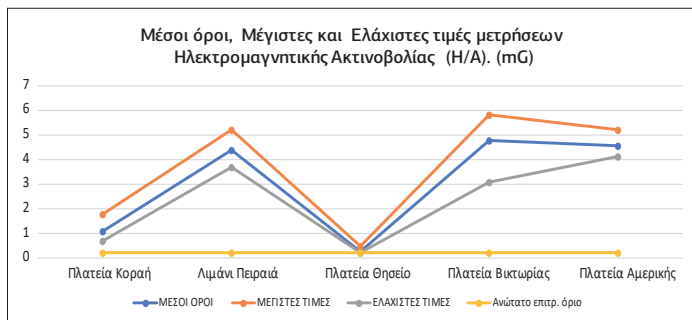
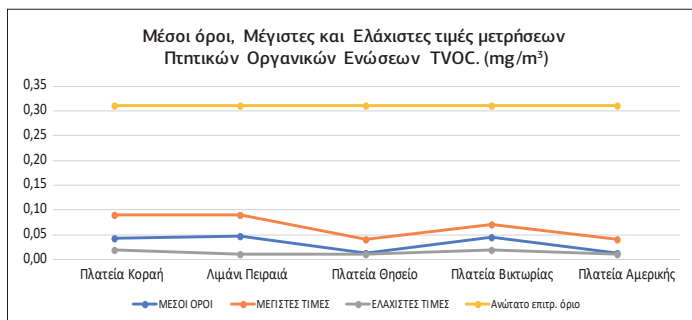
Διαγράμματα Μέσων,Μέγιστων και Ελάχιστων τιμών μετρήσεων αιωρούμενων σωματιδίων στην ατμόσφαιρα.

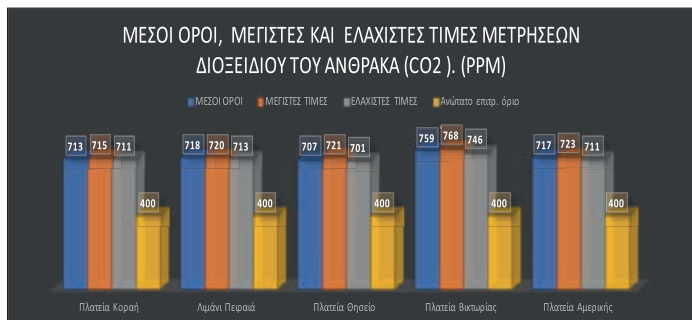
Διαγράμματα Μέσων, Μέγιστων και Ελάχιστων τιμών μετρήσεων Φορμαλδεΐδης (HCHO) και Πτητικών Οργανικών Ενώσεων (TVOC) στην ατμόσφαιρα.

**ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ
ΣΤΟ ΠΑΚΟΕ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΤΕ
ΤΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΕΙ!!**

Διάγραμμα Μέσων, Μέγιστων και Ελάχιστων τιμών μετρήσεων Ηλεκτρομαγνητικής Ακτινοβολίας (H/ A) (mG) στην ατμόσφαιρα.

Σύγκριση Μετρήσεων του ΠΑΚΟΕ με τους Σταθμούς του ΥΠΕΝ

Αξιολόγηση και Βαθμονόμηση του Φορητού Οργάνου PCE-RCM 12 (ΠΑΚΟΕ) σε Σχέση με τους Σταθμούς του ΥΠΕΝ.

Στα πλαίσια ελέγχου πραγματοποιείται επαλήθευση της αξιοπιστίας των μετρήσεων του φορητού μετρητή αιωρούμενων σωματιδίων **PCE-RCM 12** του **ΠΑΚΟΕ** μέσω **σύγκρισης των μέσων όρων των μετρήσεων** του με τα αντίστοιχα δεδομένα των σωματιδίων ΑΣ_{2,5} και ΑΣ₁₀ από τους **σταθμούς του ΥΠΕΝ**, με απώτερο σκοπό τον προσδιορισμό συντελεστή διόρθωσης.

Το **Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΔΠΑΡ)**, το οποίο τελεί υπό τη λειτουργία και εποπτεία της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του **Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ)**, διαθέτει ένα σταθερό δίκτυο 14-15 σταθμών στην περιοχή της **Αττικής**. Οι σταθμοί αυτοί μετρούν σε συνεχή βάση διάφορους ρύπους, συμπεριλαμβανομένων των **αιωρούμενων σωματιδίων (ΑΣ₁₀ και ΑΣ_{2,5})**.

Οι κυριότεροι σταθμοί παρακολούθησης στην Αθήνα και την ευρύτερη Αττική περιλαμβάνουν τις εξής περιοχές:

- **Κεντρικοί / Αστικοί σταθμοί:** Αθήνα (Πατισίων, Αριστοτέλους), Γκράβα, Θησείο (Υπερσταθμός σε συνεργασία με το Εθνικό Αστεροσκοπείο).
- **Βόρεια & Ανατολικά Προάστια:** Μαρούσι, Αγία Παρα-

σκευή, Θρακομακεδόνες.

- **Νότια Προάστια & Πειραιάς:** Νέα Σμύρνη, Πειραιάς.
- **Δυτική Αττική & Προάστια:** Περιστέρι, Λιόσια, Ελευσίνα.

Τα επίσημα στοιχεία και οι ημερήσιες διακυμάνσεις των μικρογραμμαρίων ανά κυβικό μέτρο ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) δημοσιεύονται καθημερινά γύρω στις 14:00 στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης του ΥΠΕΝ (**Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**). Η επίσημη πύλη του κράτους παρέχει πρόσβαση σε γεωχωρικούς χάρτες για το φυσικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του επίσημου δικτύου σταθμών μέτρησης της ποιότητας της ατμόσφαιρας.

Μετρήσεις στο Πειραιά

Ο επίσημος κρατικός σταθμός παρακολούθησης βρίσκεται σε κομβικό σημείο κοντά στο λιμάνι για να καταγράφει άμεσα την επιβάρυνση από το οδικό δίκτυο και το ναυτιλιακό έργο (frequent ferry & cruise emissions).

Μετρήσεις στην Αθήνα

Οι καταγραφές αυτές προέρχονται από τα όργανα του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (ΕΑΑ), το οποίο βρίσκεται εγκατεστημένο στον Λόφο των Νυμφών στο **Θησείο**.

Στην **Πλατεία Αμερικής** λειτουργεί **έξυπνος σταθμός μέτρησης ποιότητας αέρα** (Smart Sense, ID: 107), ο οποίος έχει εγκατασταθεί από τον **Δήμο Αθηναίων** στο πλαίσιο του προγράμματος Ψηφιακών Υπηρεσιών Έξυπνης Γειτονιάς.

Αυτός ο συγκεκριμένος σταθμός καταγράφει κανονικά τα αιωρούμενα σωματίδια PM_{2.5} και PM₁₀, καθώς και άλλες παραμέτρους όπως PM₁, CO, NO₂, O₃, SO₂, θερμοκρασία και υγρασία.

Τρόπος μέτρησης

Φτάνοντας στο σημείο, ανοίγετε το PCE-RCM 12 και το αφήνετε να «συνέλθει» και να εγκλιματιστεί στις συνθήκες του δρόμου για 15 λεπτά και έπειτα πραγματοποιούνται οι μετρήσεις 1 ώρα.

Ο πίνακας είναι σχεδιασμένος για να καταγράφετε τις μετρήσεις ανά **5 λεπτά**, να υπολογίζει αυτόματα τον **Ωριαίο Μέσο Όρο** και να εφαρμόζει τον **Συντελεστή Διόρθωσης Υγρασίας** για τα PM_{2.5} στο Excel

Πίνακας Τελικής Σύγκρισης ΥΠΕΝ

Αφού βγάλαμε τους μέσους όρους, δημιουργήσαμε έναν δεύτερο μικρό πίνακα για τη σύγκριση με το PDF του Υπουργείου:

Παράμετρος	Μέσος Όρος ΠΑΚΟΕ (PCE)	Τιμή Σταθμού ΥΠΕΝ	Απόκλιση (%)
PM _{2.5} ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	(H διορθωμένη τιμή)	(Από το PDF του ΥΠΕΝ)	$=\text{ABS}(B2-C2)/C2*100$
PM ₁₀ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	(H raw τιμή)	(Από το PDF του ΥΠΕΝ)	$=\text{ABS}(B3-C3)/C3*100$

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα **Σύγκρισης των τιμών μέτρησης από το μετρητή με τις τιμές του ΥΠΕΝ**

Πίνακας 1. Καταγραφής & Βαθμονόμησης Φορτού Οργάνου (PCE-RCM 12) ΠΑΚΟΕ

Σταθμός Αναφοράς	Μέσος Όρος PM _{2,5} µg/ m ³		Απόκλιση (%)	Υψηλότερη Τιμή	Μέσος Όρος PM ₁₀ µg/ m ³		Απόκλιση (%)	Υψηλότερη Τιμή
	Μετρητή PCE – 12 ΠΑΚΟΕ	Τιμή Σταθμού ΥΠΕΝ			Μετρητή PCE – 12 ΠΑΚΟΕ	Τιμή Σταθμού ΥΠΕΝ		
Λιμάνι Πειραιά	27,5	38	27,7	ΥΠΕΝ	51,3	40	28,8	ΠΑΚΟΕ
Θησείο ΕΑΑ***	10,1	12	15,6	ΥΠΕΝ	23,7	28	15,5	ΥΠΕΝ
Πλατεία Αμερικής	14,2	13	9,2	ΠΑΚΟΕ	31,8	28	13,7	ΠΑΚΟΕ

*

**ΕΑΑ - Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών

Συμπέρασμα

● Η συγκριτική αξιολόγηση των μετρήσεων του ΠΑΚΟΕ με τις αντίστοιχες μετρήσεις των σταθμών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) σε τρία σημεία αναφοράς, στον **Πειραιά**, στο **Θησείο** και στην **Πλατεία Αμερικής**, παρουσιάζει **μικρές αποκλίσεις στις καταγεγραμμένες τιμές PM_{2,5} και PM₁₀**.

● Ειδικότερα, για τα **PM_{2,5}**, οι τιμές του ΥΠΕΝ ήταν υψηλότερες από αυτές του ΠΑΚΟΕ στο **Λιμάνι Πειραιά** (38 έναντι 27,5 µg/m³) και στο **Θησείο** (12 έναντι 10,1 µg/m³), ενώ στην **Πλατεία Αμερικής** υψηλότερη ήταν η τιμή του ΠΑΚΟΕ (14,2 έναντι 13 µg/m³).

● Για τα **PM₁₀**, υψηλότερη τιμή ΥΠΕΝ καταγράφηκε στο **Θησείο** (28 έναντι 23,7 µg/m³), ενώ στο **Λιμάνι Πειραιά**

και στην **Πλατεία Αμερικής** υψηλότερες ήταν οι τιμές του ΠΑΚΟΕ.

● Συνολικά, τα αποτελέσματα της σύγκρισης δείχνουν ότι οι μετρήσεις του οργάνου του **ΠΑΚΟΕ** βρίσκονται σε ικανοποιητική συμφωνία με τις αντίστοιχες καταγραφές του **ΥΠΕΝ**, επιβεβαιώνοντας την αξιοπιστία και τη δυνατότητα ασφαλούς χρήσης του οργάνου για επιτόπιες μετρήσεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Η συμφωνία των αποτελεσμάτων στα τρία σημεία ενισχύει την αξιοπιστία των μετρήσεων πεδίου που πραγματοποιεί το ΠΑΚΟΕ και παρέχει μια χρήσιμη βάση για τη συστηματική παρακολούθηση της ποιότητας της ατμόσφαιρας σε περιοχές όπου δεν υπάρχει μόνιμος σταθμός μέτρησης.

Προβληματικές παιδικές χαρές

Όταν η ασφάλεια των παιδιών αφήνεται στην τύχη, οι παραλείψεις δεν είναι απλώς διοικητικές αστοχίες, μπορούν να γίνουν κίνδυνος για ανθρώπινες ζωές

Οι παιδικές χαρές σε σχολεία και δήμους είναι ένα μέρος όπου τα παιδιά πηγαίνουν ανέμελα να παίξουν και να ευχαριστηθούν τη φύση. Τα παιδιά είναι το μέλλον του τόπου και γι' αυτό οι χώροι στους οποίους παίζουν έχουν ιδιαίτερη προσοχή και προστασία. Γι' αυτό το ΠΑΚΟΕ, εδώ και 2 χρόνια, από τότε που ξεκίνησε η ιστορία με τις παιδικές χαρές που είχαν σοβαρές ελλείψεις σε εξοπλισμό (σάπιο εξοπλισμό, σάπιες κούνιες και πολλά ατυχήματα) διαπίστωσε ότι στις 20 παιδικές χαρές που είχε κάνει έρευνα, το 2025, οι 18 είχαν τεράστια προβλήματα.

Μετά από παρέμβαση του ΠΑΚΟΕ, σταμάτησε η λειτουργία τους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και ξανάρχισε αφού είχαν ήδη φτιαχτεί αυτές οι παιδικές χαρές.

Τώρα έχουμε ξεκινήσει νέα έρευνα, η οποία θα τελειώσει στα τέλη Οκτωβρίου, και θα διαπιστώσουμε φέτος, στα Νότια Προάστια και στη Δυτική Αττική, ποιες παιδικές χαρές λειτουργούν σωστά και ποιες όχι.

Γι' αυτό χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και να καταγγέλλετε οτιδήποτε πέφτει στην αντίληψή σας από πλευράς λειτουργίας των παιδικών

χαρών και ιδιαίτερα στις παιδικές χαρές που υπεύθυνοι είναι οι δήμοι και τα σχολεία.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ), στην τελευταία της έκθεση για τους ελέγχους του 2025, καταγράφει σημαντικές παραβάσεις και προβλήματα στη λειτουργία δημοσίων υπηρεσιών, δήμων και άλλων φορέων. Η Αρχή χειρίστηκε συνολικά **8.152 καταγγελίες**, από τις οποίες 2.754 αφορούσαν κεντρικές υπηρεσίες.

Μεταξύ των υποθέσεων που ελέγχθηκαν περιλαμβάνονται:

- παράνομες απευθείας αναθέσεις έργων,
- παρατυπίες σε δημόσιες συμβάσεις,
- παραλείψεις σε ελέγχους οχημάτων,
- εργασιακές αυθαιρεσίες,
- προβλήματα σε διαδικασίες αναδοχής
- παράνομη λειτουργία παιδικών χαρών, κατασκηνώσεων και κινηματογράφων.

Ιδιαίτερα σοβαρά είναι τα ευρήματα σε **νηπιαγωγεία και κατασκηνώσεις**.

- Σε νηπιαγωγείο διαπιστώθηκε ότι:
- το κτίριο δεν πληρούσε τα απαιτούμενα κριτήρια καταλληλότητας,
- είχαν πραγματοποιηθεί εργασίες χωρίς τις απαραίτητες εγκρίσεις
- δεν υπήρχε εγκεκριμένη μελέτη ενεργητικής πυροπροστασίας ούτε πιστοποιητικό πυρασφάλειας.

Στις κατασκηνώσεις εντοπίστηκαν:

- ελλείψεις σε εξοπλισμό και εκπαιδευ-

μένο προσωπικό,

- ανεπαρκής στελέχωση ιατρείων,
- προβλήματα στην τήρηση αρχείων για την ασφάλεια τροφίμων και νερού,
- μη πιστοποιημένα όργανα αθλοπαιδιών,
- ελλείψεις σε περίφραξη και αντιπυρική προστασία.

Παράλληλα, η έκθεση αναφέρει **παράνομες ή πλημμελώς τεκμηριωμένες αναθέσεις**, ακόμη και προφορικές αναθέσεις από αιρετούς, οι οποίες σε μία περίπτωση οδήγησαν σε δικαστικές αποφάσεις συνολικής αξίας περίπου **200.000 ευρώ**. Σε άλλη υπόθεση, έργο ξεκίνησε πριν ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη διαδικασία και χωρίς να έχει υπογραφεί γραπτή σύμβαση. Ελέγχους και παραβάσεις κατέγραψε η ΕΑΔ και σε ΜΚΟ, όπου εντοπίστηκαν ψευδή ή ανακριβή παρουσιολογία και άλλα προβλήματα στην τήρηση των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Οι έλεγχοι έχουν ήδη οδηγήσει σε **πειθαρχικές διαδικασίες για 18 δημάρχους, 51 αιρετούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και 91 κρατικούς υπαλλήλους**, ενώ συνολικά καταγράφονται εκατοντάδες πειθαρχικές και ποινικές ενέργειες. Η έκθεση αποτυπώνει έτσι ένα ευρύ φάσμα παραλείψεων και παρατυπιών που αφορούν τη λειτουργία δημοσίων υπηρεσιών και την τήρηση της νομιμότητας.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
1163
 25/9/2026

SOS: Επικίνδυνες μυκοτοξίνες και μύκητες στο πιάτο μας

Επιστρέφουν στο προσκήνιο της αγροτικής παραγωγής και ασφάλειας τροφίμων οι μυκητολογικές Ασθένειες των Φυτών

• Γράφει η **Δρ. Μαρία Παπαδοπούλου**

Οι σύγχρονες περιβαλλοντικές συνθήκες, όπως η κλιματική αλλαγή, η αύξηση της θερμοκρασίας και οι ακραίες μεταβολές στις βροχοπτώσεις, έχουν πράγματι αναδείξει τους φυτοπαθογόνους μύκητες σε μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την παγκόσμια γεωργία και την ασφάλεια των τροφίμων.

Η κλιματική αλλαγή αναδιαμορφώνει ριζικά την επιδημιολογία και τον βιολογικό κύκλο του μύκητα *Alternaria alternata* (Δευτερομύκητας - Deuteromycetes), μετατρέποντάς τον από ένα δευτερεύον παθογόνο σε μια πρωτογενή και άκρως επιθετική απειλή για τις καλλιέργειες, όπως η ελιά και αποθηκευμένα προϊόντα τους.

Υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής, ο μύκητας τείνει να παράγει υψηλότερες συγκεντρώσεις μυκοτοξινών —δευτερογενών μεταβολιτών όπως η αλτερναριόλη (ΑΟΗ)— οι οποίες, πέρα από τη ζημιά στο φυτό, υποβαθμίζουν την ασφάλεια των συγκομιζόμενων προϊόντων και του ελαιόλαδου και εγκυμονούν κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία.

Τις καλλιέργειες των φυτών προσβάλλουν περισσότερα από 10.000 είδη φυτοπαθογόνων μυκήτων προκαλώντας από ασήμαντες έως πολύ σοβαρές ασθένειες στα φυτά και, κατά συνέπεια, επηρεάζουν αρνητικά τη γεωργική παραγωγή.

Οι βιοτροφικοί μύκητες τρέφονται από ζωντανά κύτταρα του φυτού χωρίς να τα καταστρέφουν αμέσως. Ενώ οι νεκροτροφικοί μύκητες σκοτώνουν τα φυτικά κύτταρα για να τραφούν, προκαλώντας γρήγορη καταστροφή. Επίσης, ορισμένοι είδη προσβάλλουν μόνο ένα είδος φυτού, ενώ άλλοι μπορούν να προσβάλουν πολλές διαφορετικές καλλιέργειες.

Σημαντικές Κατηγορίες των φυτοπαθογόνων μυκήτων είναι:

• **Μύκητες εδάφους:** Προσβάλλουν τις ρίζες και προκαλούν σηψιριζίες, όπως το γένος *Pythium* (στα σπορόφυτα), *Phytophthora* που μεταδίδεται

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
1162
23/9/2026

μέσω του εδάφους και προκαλεί σοβαρές ζημιές στο λαιμό, τις ρίζες και τον κορμό δέντρων, όπως το *Fusarium*, το *Phoma tracheiphila* και το *Verticillium dahlia* τα οποία εγκαθίστανται στο αγγειακό σύστημα των φυτών παρεμποδίζοντας την κίνηση νερού και θρεπτικών συστατικών (αδρομυκώσεις)

• **Μύκητες φυλλώματος:** αποτελούν μία από τις πιο συχνές απειλές για την υγεία των φυτών, καθώς προσβάλλουν τα φύλλα, μειώνουν τη φωτοσύνθεση και εξασθενούν την καλλιέργεια. Αναπτύσσονται κυρίως σε συνθήκες υψηλής υγρασίας, κακού αερισμού και μέτριων θερμοκρασιών.

Οι πιο κοινοί μύκητες φυλλώματος:

• **Ωίδιο (Μπάστρα):** Εμφανίζεται ως λευκή ή γκριζωπή σκόνη (σαν αλεύρι) πάνω στην επιφάνεια των φύλλων (συχνό σε τριανταφυλλίες, κολοκυνθοειδή, αμπέλι).

• **Περωνόσπορος:** Προκαλεί κιτρινοπράσινες ή καστανές κηλίδες στην πάνω πλευρά του φύλλου και μια λευκή/γκρίζα εξάνθηση στην κάτω πλευρά.

• **Καπνιά:** Ένα μαύρο στρώμα σαν καπνιά που καλύπτει τα φύλλα. Αναπτύσσεται πάνω στα μελιτώδη εκκρίματα εντόμων (όπως αφίδες ή κοκκοειδή).

• **Βοτρύτης (Φαιά σήψη):** Προκαλεί

γκρίζα μούχλα και σάπισμα σε φύλλα, βλαστούς και άνθη, ειδικά σε συνθήκες υπερβολικής υγρασίας.

Σημαντικές ομάδες παθογόνων σε έξαρση

Η ομάδα φυτοπαθογόνων μυκήτων που επιστρέφει δυναμικά στο προσκήνιο της αγροτικής παραγωγής και της ασφάλειας των τροφίμων είναι οι:

• **Ομομύκητες (π.χ. *Phytophthora spp.*):** Ψευδομύκητες του εδάφους που προκαλούν σήψεις ριζών και λαιμού σε δενδρώδεις καλλιέργειες (όπως τα μπλοειδή και τα εσπεριδοειδή), επωφελομένοι από τα πλημμυρικά φαινόμενα.

• **Μύκητες των Ασθενειών Ξύλου (π.χ. *Botryosphaeriaceae*, *Diaporthe spp.*):** Ομάδες που προσβάλλουν το μόνιμο ξύλο των αμπελιών και των δενδρωδών καλλιεργειών, προκαλώντας σταδιακή ξήρανση και κατάρρευση των φυτών.

Η **καλλιέργεια της ελιάς** πλήττεται έντονα από τις σύγχρονες περιβαλλοντικές αλλαγές, καθώς οι ήπιες χειμώνες και οι παρατεταμένες περιόδους υψηλής υγρασίας ευνοούν την έξαρση σοβαρών μυκητολογικών ασθενειών.

Οι σημαντικότεροι φυτοπαθογόνοι μύκητες που απειλούν την ελιά σήμερα είναι οι εξής:

1. Κυκλοκόνιο (*Venturia oleaginea* / *Cycloconium oleaginum*). Είναι η πιο

διαδεδομένη μυκητολογική ασθένεια της ελιάς (γνωστή και ως «μάτι του παγωνιού»). Προκαλεί χαρακτηριστικές κυκλικές κηλίδες στα φύλλα, έντονη φυλλόπτωση και εξασθένηση του δέντρου. Οι συχνές βροχοπτώσεις την άνοιξη και το φθινόπωρο σε συνδυασμό με ήπιες θερμοκρασίες (15-20°C) προκαλούν εκρηκτική εξάπλωση των σπορίων.

Κυκλοκόνιο (*Venturia oleaginea* / *Cycloconium oleaginum*)

2. Γλοιοσπόριο (*Colletotrichum spp.*). Θεωρείται πλέον μία από τις πιο καταστροφικές ασθένειες για την ελαιοπαραγωγή παγκοσμίως (σήψη των καρπών). Προσβάλλει απευθείας τον καρπό, υποβαθμίζοντας δραματικά την ποιότητα του ελαιολάδου (αυξάνει κατακόρυφα την οξύτητα και αλλοιώνει το χρώμα και τη γεύση). Η υψηλή σχετική υγρασία και οι βροχές κατά την περίοδο της ωρίμανσης των καρπών (φθινόπωρο-χειμώνας) αποτελούν τον κύριο καταλύτη για την έξαρσή του.

Γλοιοσπόριο (*Colletotrichum spp.*)

3. Βερτισιλλίωση (*Verticillium dahliae*). Πρόκειται για έναν μύκητα του εδάφους που εισέρχεται από τις ρίζες και φράζει τα αγγεία του ξύλου, εμποδίζοντας τη μεταφορά νερού. Προκαλεί ξήρανση μεμονωμένων κλάδων (αποπληξία) ή ακόμα και ολόκληρου του δέντρου. Η αύξηση της θερμοκρασίας του εδάφους και οι κακές αποστραγγιστικές συνθήκες (πλημμυρισμένα εδάφη από ακραίες βροχοπτώσεις) στρεσάρουν τις ρίζες και διευκολύνουν τη μόλυνση.

Βερτισιλλίωση (*Verticillium dahliae*).

• Η Αλτερναρίωση (*Alternaria alternata*) της Ελιάς.

Πρόσφατα, στο κατάλογο των μυκητολογικών ασθενειών που προσβάλλουν την ελιά και παρουσιάζουν αυξημένο ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια λόγω των κλιματικών αλλαγών, έχει συμπεριφερθεί και η **Αλτερναρίωση (*Alternaria alternata*)**. Αν και παραδοσιακά θεωρούνταν δευτερεύουσας σημασίας παθογόνο (που συνήθως εκμεταλλευόταν πληγές από έντομα, όπως ο δάκος ή ο θρίπας, ή αναπτυσσόταν ως μέρος της «καπνιάς»), **σύγχρονες επιστημονικές καταγραφές δείχνουν ότι πλέον δρα και ως πρωτογενές παθογόνο** προκαλώντας σοβαρές ζημιές σε όλα τα υπέργεια όργανα του δέντρου.

Η αλτερναρίωση, που προκαλείται από τον μύκητα *Alternaria alternata* και συναφή είδη, είναι μια ευρέως διαδεδομένη μυκητολογική ασθένεια που προσβάλλει πολλά φυτά και ευνοείται από τις υγρές και θερμές συνθήκες.

Προσβολή από *Alternaria alternata*.

Συμπτώματα στην Ελιά

• **Καρποί & Ποδίσκοι:** Προκαλείται σήψη και **μουμιοποίηση των ώριμων καρπών**. Πολύ σημαντική είναι η νέκρωση των ποδίσκων, η οποία οδηγεί σε πρόωρη και **έντονη καρπόπτωση** αμέσως μετά την καρπόδεση.

• **Οφθαλμοί & Άνθη:** Ο μύκητας προκαλεί νέκρωση στα μπουμπούκια και στα άνθη (ξήρανση των ανθοταξιών), σταματώντας την ανάπτυξη της νέας βλάστησης και εκμηδενίζοντας την καρποφορία.

• **Φύλλα & Βλαστοί:** Εμφανίζονται καστανές ή μαύρες νεκρωτικές κηλίδες. Σε νεαρά μοσχεύματα στα φυτώρια (π.χ. στην ποικιλία Καλαμών), η προσβολή εκδηλώνεται με ελλειψοειδείς κίτρινες κηλίδες που μαυρίζουν, οδηγώντας σε φυλλόπτωση και ξήρανση των φυτών.

1. Οι αποικίες του **Alternaria alternata** έχουν χρώμα από μαύρο έως ελαιομέλανο ή γκριζωπό και υφή που κυμαίνεται από τύπου καστόρι έως χνουδωτή.

2. Τα αγενή σπόρια – τα κονίδια του μύκητα *Alternaria alternata*

Ο Βιολογικός Κύκλος

• **Διαχείμαση:** Ο μύκητας περνάει τον χειμώνα (διαχειμάζει) πάνω σε φυτικά υπολείμματα που μένουν στο έδαφος, σε μολυσμένους σπόρους, σε οφθαλμούς, καθώς και σε φύλλα ή βλαστούς πολυετών φυτών.

• **Πρωτογενής Μόλυνση:** Την άνοιξη, με την αύξηση της θερμοκρασίας και της υγρασίας, το παθογόνο παράγει σπόρια (κονίδια). Τα σπόρια αυτά μεταφέρονται με τον άνεμο ή το νερό της βροχής/πότισματος στα νέα, ευαί-

σθητα φυτικά μέρη.

● **Είσοδος στο Φυτό:** Τα σπόρια βλαστάνουν παρουσία υγρασίας στην επιφάνεια του φυτού και εισχωρούν απευθείας στους ιστούς ή μέσω φυσικών ανοιγμάτων και πληγών.

● **Δευτερογενής Μόλυνση:** Πάνω στις νέες κηλίδες που σχηματίζονται, ο μύκητας παράγει νέα κονίδια. Αυτά διασπείρονται κατά τη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου και προκαλούν νέες, συνεχιζόμενες προσβολές.

Επιδημιολογία & Ιδιαίτερες Συνθήκες στην Ελιά

● **Κλιματικοί Παράγοντες:** Η ασθένεια ευνοείται από παρατεταμένες περιόδους με **υψηλή σχετική υγρασία**, συχνές βροχοπτώσεις ή έντονη πρωινή δροσιά. Η υψηλή σχετική υγρασία, οι βροχοπτώσεις, η ύπαρξη ελεύθερου νερού στα φύλλα και οι θερμοκρασίες μεταξύ 20°C και 30°C επιταχύνουν τη βλάστηση των σπορίων και την εξάπλωση της νόσου.

● **Κρίσιμες Περιόδους:** Οι αερομεταφερόμενοι πληθυσμοί των σπορίων (κονιδίων) του μύκητα βρίσκονται στον αέρα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αλλά παρουσιάζουν **αιχμή κατά την περίοδο ανάπτυξης και ωρίμανσης των καρπών**.

● **Ευαισθησία φυτών:** Τα φυτά γίνονται πιο ευπαθή όταν βρίσκονται σε κατάσταση στρες (π.χ. έλλειψη θρεπτικών συστατικών, ξηρασία ακολουθούμενη από υπερβολικό πότισμα) ή όταν υπάρχει πυκνή φύτευση που εμποδίζει τον αερισμό του φυλλώματος.

● **Συνέργεια με Έντομα:** Οι μολύνσεις στα φύλλα και τους βλαστούς διευκολύνονται συχνά όταν προϋπάρχουν πληγές από νύγματα εντόμων, όπως ο **θρίπας της ελιάς** (*Liothrips oleae*).

■ **Γιατί έξαρση τώρα;**

Η κλιματική αλλαγή αναδιαμορφώνει ριζικά την επιδημιολογία και τον βιολογικό κύκλο του μύκητα *Alternaria alternata*, μετατρέποντάς τον από ένα δευτερεύον παθογόνο σε μια πρωτογε-

νή και άκρως επιθετική απειλή για τις καλλιέργειες, όπως η ελιά.

Η *Alternaria* ευνοείται εξαιρετικά από τις **απότομες μεταβολές θερμοκρασίας και υγρασίας**, συνθήκες που γίνονται όλο και πιο συχνές λόγω της κλιματικής κρίσης.

1. Επιμήκυνση και Μετατόπιση της «Περίόδου των Σπορίων»

■ Πρωιμότερη παραγωγή: Λόγω των πιο ήπιων χειμώνων και της ταχύτερης ανόδου της θερμοκρασίας την άνοιξη, ο μύκητας ξυπνά νωρίτερα από τη διαχείμαση στα φυτικά υπολείμματα.

■ Μεγαλύτερη διάρκεια έκθεσης: Πρόσφατες επιστημονικές μελέτες δείχνουν ότι η περίοδος κατά την οποία τα σπόρια (κονίδια) του μύκητα κυκλοφορούν στον αέρα έχει επιμηκυνθεί σημαντικά (πλέον καλύπτει σταθερά από τον Μάρτιο έως τον Οκτώβριο), αυξάνοντας τις πιθανότητες μόλυνσης των φυτών για πολλούς περισσότερους μήνες.

2. Έντονη Θετική Συσχέτιση με τη Θερμοκρασία και το (CO₂)

■ Ταχύτερη ανάπτυξη: Η *Alternaria alternata* αναπτύσσεται σε ένα εξαιρετικά ευρύ φάσμα θερμοκρασιών (από 4°C έως 35°C). Η αύξηση της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας πλησιάζει το παθολόγο στο βέλτιστο θερμοκρασιακό του όριο (20°C–30°C), επιταχύνοντας δραματικά τη βλάστηση των σπορίων.

■ Η επίδραση του (CO₂): Τα αυξημένα επίπεδα διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα λειτουργούν ως διεγερτικός παράγοντας για τον μύκητα, ενισχύοντας τόσο την παραγωγή σπορίων όσο και την επιθετικότητα της εισβολής του στους φυτικούς ιστούς.

3. Αλλαγή στα Πρότυπα Υγρασίας και Ακραία Φαινόμενα

■ Έντονες βροχοπτώσεις μικρής διάρκειας: Αν και η κλιματική αλλαγή φέρνει περιόδους ξηρασίας, οι ξαφνικές και έντονες βροχοπτώσεις (ή η αυξημένη πρωινή υγρασία/δροσιά) προσφέρουν το απαραίτητο «ελεύθερο νερό» πάνω στα φύλλα και τους καρπούς, ώστε να βλαστήσουν τα σπόρια ακαριαία.

■ Διασπορά μέσω ανέμων: Τα ακραία καιρικά φαινόμενα με ισχυρούς ανέμους διευκολύνουν τη μεταφορά των αερομεταφερόμενων κονιδίων σε πολύ μεγαλύτερες αποστάσεις, προκαλώντας ταχύτατη δευτερογενή εξάπλωση (επιδημιολογικές εξάρσεις) σε ολόκληρες περιοχές.

3. Αυξημένη Ευπάθεια του Ξενιστή (Φυτού) λόγω Στρες

Θερμικό και υδατικό στρες: Τα ίδια τα ελαιόδεντρα (ή άλλα φυτά) εξασθενούν λόγω των παρατεταμένων καυσώνων και της έλλειψης νερού. Ένα εξασθενημένο φυτό έχει μειωμένη άμυνα (π.χ. χαμηλότερη συγκέντρωση προστα-

τευτικών φαινολών), με αποτέλεσμα ο μύκητας να διεισδύει πολύ πιο εύκολα.

Έντομα-φορείς: Η κλιματική αλλαγή ευνοεί την πρωιμότερη εμφάνιση και την αύξηση των πληθυσμών διάφορων εχθρών (όπως ο θρίπας της ελιάς). Τα νύγματα αυτών των εντόμων δημιουργούν πληγές, οι οποίες αποτελούν ανοιχτές πύλες εισόδου για το μύκητα.

Alternaria: μια κρυφή απειλή που εντείνεται λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Όπως αναφέρθηκε η κλιματική αλλαγή μεταβάλλει τα πρότυπα θερμοκρασίας και υγρασίας, δημιουργώντας συνθήκες που ευνοούν την ανάπτυξη μυκήτων του γένους **Alternaria**, και συγκεκριμένα του είδους **Alternaria alternata** και την παραγωγή μυκοτοξινών (π.χ. αλτερναριόλη (ΑΟΗ)). Οι μύκητες αυτοί εξαπλώνονται πλέον ευρύτερα σε καλλιέργειες και περιοχές, αυξάνοντας τον κίνδυνο επιμόλυνσης με αλτερναριόλη (ΑΟΗ), ιδίως κατά τη διάρκεια της **αποθήκευσης και της μεταφοράς**.

Η αλτερναριόλη είναι μια ένωση τύπου βενζοχρωμενόνης-ισοκουμαρίνης και η παραγωγή της εντείνεται υπό συνθήκες περιβαλλοντικής καταπόνησης, όπως οι διακυμάνσεις στην ενεργότητα του ύδατος που προκαλούνται συχνά από ακραία καιρικά φαινόμενα. Ως εκ τούτου, η ΑΟΗ αναδεικνύεται σε σημαντικό κίνδυνο για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών σε παγκόσμιο επίπεδο. Μόλις παραχθεί, η ΑΟΗ μπορεί να παραμείνει σταθερή ή να συνδεθεί με σάκχαρα και θειικά άλατα, σχηματίζοντας «καλυμμένες μυκοτοξίνες» (masked mycotoxins) που διαφεύγουν της ανίχνευσης, αλλά μπορούν να επανέλθουν στην τοξική τους μορφή κατά τη διαδικασία της πέψης.

Οι επιστημονικές πηγές αναφέρουν υψηλές συγκεντρώσεις μυκοτοξινών έχουν εντοπιστεί στο κριθάρι και στους ξηρούς καρπούς. Λόγω της ανθεκτικότητάς της στη θερμότητα και την επεξεργασία, η επιμόλυνση μπορεί εύκολα να μεταφερθεί από τις ακατέργαστες καλλιέργειες στα τελικά προϊόντα τροφίμων και ζωοτροφών.

Η αλτερναριόλη αποτελεί «αναδυό-

μενη μυκοτοξίνη» και η EFSA δεν διαθέτει συστάσεις σχετικά με τα επιτρεπτά επίπεδα επιμόλυνσης στα δημητριακά και τις ζωτροφές. Το γεγονός ότι μπορεί να αναπτυχθεί σε ευρύ φάσμα θερμοκρασιών (μεταξύ 4 °C και 35 °C) της επιτρέπει να επιβιώνει και να συνεχίζει την παραγωγή σπορίων ακόμη και σε χαμηλές θερμοκρασίες.

Σε ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε σε δημητριακά, τα υψηλότερα μέσα επίπεδα ΑΟΗ καταγράφηκαν σε δείγματα κριθαριού από την Αργεντινή, καθώς και σε δείγματα σπέλτας και βρώμης από τη Σλοβενία, όπως απεικονίζεται στο σχήμα 1.

Στα ζώα, η ΑΟΗ έχει πολλαπλές τοξικές επιδράσεις. Μελέτες σε αρουραίους αναφέρουν οξειδωτικό στρες, βλάβη στο DNA και φλεγμονή, ειδικά στους ιστούς του ήπατος και του εντέρου. Μιμείται επίσης τα οιστρογόνα και αλληλεπιδρά με υποδοχείς ανδρογόνων, γεγονός που μπορεί να διαταράξει τις αναπαραγωγικές και ενδοκρινικές λειτουργίες. Αν και η οξεία τοξικότητα είναι χαμηλή, η χρόνια έκθεση σε χαμηλές δόσεις μέσω μολυσμένων ζωτροφών θα μπορούσε να επηρεάσει την υγεία, την παραγωγικότητα και τη γονιμότητα των ζώων. (Πηγή: Saleh, I; Zeidan, R and Abu-Dieyeh, M. 2024. The characteristics, occurrence, and toxicological effects of alternariol: a mycotoxin. Archives of Toxicology 98: 1659-1683. <https://doi.org/10.1007/s00204-024-03743-0> <https://doi.org/10.1007/s00204-024-03743-0> Average level of alternariol)

Κίνδυνος Αυξημένης Τοξικότητας του ελαιόκαρπου.

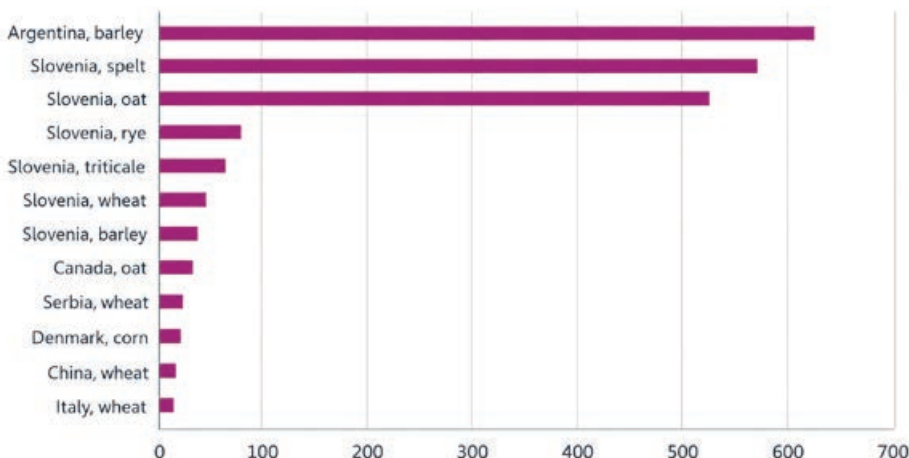
Στα χαρακτηριστικά του μύκητα που τον κάνουν ακόμα πιο επικίνδυνο είναι η **εμφάνιση του στα αποθηκευμένα αγροτικά προϊόντα**, όπου απελευθερώνει μυκοτοξίνες με σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων και των παραγωγικών ζώων.

Υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής, ο μύκητας τείνει να παράγει υψηλότερες συγκεντρώσεις μυκοτοξινών —δευτερογενών μεταβολιτών όπως η αλτερναριόλη (**ΑΟΗ**)— οι οποίες, πέρα από τη ζημιά στο φυτό, υποβαθμίζουν την ασφάλεια των συγκομιζόμενων προϊόντων και του ελαιόλαδου και εγγυμονούν κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία.

Όταν ο μύκητας *Alternaria alternata* αναπτύσσεται πάνω στον ελαιόκαρπο (προκαλώντας σήψη), συνθέτει δευτερογενείς μεταβολίτες, δηλαδή μυκοτοξίνες. Οι κυριότερες από αυτές είναι:

- Αλτερναριόλη (ΑΟΗ)
- Μονομεθυλαιθέρας της αλτερναριόλης (ΑΜΕ)
- Τενουαζονικό οξύ (TeA) – η οποία

Μέσο επίπεδο αλτερναριόλης ανά χώρα και σιτηρό

<https://www.linkedin.com/pulse/alternaria-hidden-threat-raising-climate-change-olmix-mpwze>

παρουσιάζει την υψηλότερη οξεία τοξικότητα

• Αλτερτοξίνες (ATX)

Οι ουσίες αυτές έχουν συνδεθεί στη διεθνή βιβλιογραφία με κυτταροτοξικές, γονιδιοτοξικές και μεταλλαξιογόνες δράσεις.

Ο μεγαλύτερος φόβος των παραγωγών είναι αν οι **τοξίνες περνούν στο λάδι**. Ιστορικές και σύγχρονες τοξικολογικές μελέτες (π.χ. *Visconti et al.*) δείχνουν τα εξής:

Στο εμπορικό ελαιόλαδο: Σε δείγματα λαδιού που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και προέρχονται από υγιείς ή τυπικά συγκομισμένους καρπούς, **δεν** ανιχνεύονται μυκοτοξίνες.

Ποσοστό μεταφοράς: Εάν γίνει έκθλιψη πολύ σαπισμένων και βαριά μολυσμένων ελιών στο εργαστήριο, η μεταφορά των τοξινών στο λάδι είναι χαμηλή: περίπου 4% για την ΑΜΕ, 1,8% για την ΑΟΗ, ενώ για το TeA είναι μηδενική, καθώς οι περισσότερες από αυτές τις τοξίνες είναι υδροδιαλυτές και απομακρύνονται με τα απόβρατα του ελαιοτριβείου.

Πέρα από τις μυκοτοξίνες, ο μύκητας εκκρίνει φυτοτοξίνες (host-specific & non-host-specific toxins) οι οποίες επιτίθενται απευθείας στους ιστούς της ελιάς. Προκαλούν:

- Νέκρωση ποδίσκων: Οδηγεί σε εκτεταμένη και πρόωρη καρπόπτωση (πριν την ωρίμανση).
- Καρπόκαψη και σήψη: Οι ώριμοι καρ-

ποί μαυρίζουν, μούμιοποιούνται και υποβαθμίζονται πλήρως ποιοτικά (ανεβαίνει κατακόρυφα η οξύτητα του λαδιού).

Αντιμετώπιση

Οι επιστημονικές πηγές υποστηρίζουν ότι τα μέτρα πρόληψης για το Κυκλοκόνιο και το Γλοιοσπόριο (όπως το **αεράτο κλάδεμα**, η **καταστροφή των μούμιοποιημένων καρπών** στο έδαφος και οι **προληπτικοί ψεκασμοί με χαλκούχα σκευάσματα**) καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό και την Αλτερναρίωση. Επίσης, η αποτελεσματική καταπολέμηση των εντόμων (δάκος, θρίπας) είναι κρίσιμη, καθώς οι πληγές που αφήνουν αποτελούν την κύρια πύλη εισόδου για τον μύκητα.

Μέτρα Πρόληψης

• **Σωστό κλάδεμα:** Κλαδεύετε τα φυτά ώστε να εξασφαλίζεται ο **καλός αερισμός και φωτισμός** στο εσωτερικό του φυλλώματος.

• **Πότισμα στη ρίζα:** Αποφεύγετε να βρέχετε τα φύλλα κατά το πότισμα, καθώς η στάσιμη υγρασία ευνοεί τη βλάστηση των σπορίων των μυκήτων.

• **Απομάκρυνση προσβεβλημένων μερών:** Αφαιρείτε και καταστρέφετε τα άρρωστα φύλλα για να σταματήσετε την εξάπλωση της ασθένειας.

• **Σωστή απόσταση φύτευσης:** Μην φυτεύετε τα φυτά πολύ κοντά το ένα στο άλλο.

Λόγω των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της εμφάνισης ανθεκτικότητας στα κλασικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα, η διαχείριση της συγκεκριμένης ομάδας έχει αναδειχθεί σε **κρίσιμη πρόκληση** για τους παραγωγούς παγκοσμίως και στην Ελλάδα.

Η απόσυρση παλαιότερων χημικών σκευασμάτων από την ευρωπαϊκή αγορά αφήνει κενά στη φυτοπροστασία, επιτρέποντας σε τέτοια παθογόνα να ανακάμψουν.

Επαναληπτικές δειγματοληψίες του ΠΑΚΟΕ μετά από καταγγελίες πολιτών

Μετά από καταγγελίες και αναφορές πολιτών σχετικά με την ποιότητα των θαλάσσιων υδάτων σε επιλεγμένες περιοχές της Αττικής, το ΠΑΚΟΕ προχώρησε στις 16 Ιουλίου 2026 σε επαναληπτικές δειγματοληψίες σε επιλεγμένα σημεία των ακτών.

Τα ερωτήματα αφορούσαν κυρίως περιοχές που δεν περιλαμβάνονταν στους αρχικούς πίνακες των μετρήσεων ή για τις οποίες οι πολίτες ζητούσαν επιπλέον

ενημέρωση και έλεγχο. Μεταξύ των περιοχών που αναφέρθηκαν ήταν:

- η Παραλία Χαμολιά και η ευρύτερη περιοχή μεταξύ Βραυρώνα και Πόρτο Ράφτη,

- η Κακή Θάλασσα Κερατέας,
- το Κόκκινο Λιμανάκι Ραφήνας,
- η περιοχή του Camping Ανάβυσσος – ΠΑΦΥΣΙΤ,

Πίνακας θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων Μικροβιακών Προσδιορισμών σε θαλασσινό νερό από ακτές της Αττικής, στις 16 / 07 / 2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσεις δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ cfu/ 100 ml		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (Κ) ΑΚΑΤΑΛΗΛΗ (Α)
				E. coli	Εντερόκοκκοι	
1	Camping Ανάβυσσος - ΠΑΦΥΣΙΤ	37.710499, 23.939724	13:15	56	8	Κ
2	Δημοτική Κοινότητα Κερατέας, Παραλία Κακής Θαλάσσης.	37.834468, 24.049651	14:35	68	15	Κ
3	Παραλία Χαμολιά Βραυρώνα. Μεγάλη Χαμολιά	37.921977, 24.013500	15:40	35	41	Κ
4	Παραλία Χαμολιά. κοντά Μικρή Χαμολιά	37.921560, 24.027032	15:55	56	38	Κ
5	Ραφήνα. Παραλία Κόκκινο Λιμανάκι	38.033318, 24.000188	16:48	151	61	Κ
Επιτρεπόμενα όρια : αριθμός cfu /100ml νερού, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/7/Ε.Κ. για την Ποιότητα των υδάτων κολύμβησης (ΚΥΑ Η. Π. 8600/416/Ε 103 (ΦΕΚ 356/Β/26.02.2009)				250/100 ml	100/100 ml	

*(cfu/100 ml) αντιστοιχεί σε αριθμό μικροβιακών κυττάρων ανά 100ml νερού .

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των αναλύσεων, και τα πέντε εξεταζόμενα σημεία χαρακτηρίστηκαν κατάλληλα (Κ) για κολύμβηση, καθώς οι τιμές των εξεταζόμενων μικροβιολογικών παραμέτρων ήταν εντός των προβλεπόμενων ορίων.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΡΑΜΣΑΡ

Webinar για την Πιστοποίηση Ramsar Wetland City Accreditation (25/06/2026)

Νέες ευκαιρίες για τις πόλεις της Μεσογείου

Στις 25 Ιουνίου 2026 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακό ενημερωτικό σεμινάριο (webinar) με θέμα «The Ramsar Wetland City Accreditation: Strengthening the Participation of Mediterranean Cities», το οποίο διοργανώθηκε από το MedWet με στόχο την ενημέρωση των μεσογειακών πόλεων σχετικά με το πρόγραμμα πιστοποίησης Ramsar Wetland City Accreditation.

Η Σύμβαση Ramsar για τους Υγροτόπους υπογράφηκε το 1971 στην ομώνυμη πόλη του Ιράν και αποτελεί τη μοναδική διεθνή συνθήκη που είναι αφιερωμένη αποκλειστικά στην προστασία και την ορθολογική διαχείριση των υγροτόπων.

Η δημιουργία του θεσμού «Wetland City Accreditation» ήρθε να αναδείξει τον καθοριστικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι **πόλεις** στη διατήρηση αυτών των πολύτιμων οικοσυστημάτων, αναγνωρίζοντας ότι η προστασία των υγροτόπων δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στις προστατευόμενες περιοχές, αλλά πρέπει να ενσωματώνεται στον αστικό σχεδιασμό και στην καθημερινή λειτουργία των τοπικών κοινωνιών.

Κατά τη διάρκεια του webinar παρουσιάστηκε ο θεσμός της πιστοποίησης, τα κριτήρια συμμετοχής, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, καθώς και παραδείγματα καλών πρακτικών από ήδη πιστοποιημένες πόλεις. Παράλληλα, αναδείχθηκε ο ρόλος διεθνών και περιφερειακών οργανισμών στη στήριξη των δήμων που επιθυμούν να ενταχθούν στο δίκτυο των Πόλεων Υγροτόπων Ramsar.

Η **Ramsar Wetland City Accreditation** αποτελεί διεθνή αναγνώριση που απονέμεται στο πλαίσιο της Σύμβασης Ramsar για τους Υγροτόπους και αφορά πόλεις που εφαρμόζουν πολιτικές προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης των υγροτόπων τους. Η πιστοποίηση δεν συνοδεύεται από χρηματοδότηση, αλλά αναγνωρίζει διεθνώς τις καλές πρακτικές των τοπικών αρχών στην προστασία της βιο-

ποικιλότητας, στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

1] Zebedee Njisu – Γραμματεία της Σύμβασης Ramsar

Ο Zebedee Njisu άνοιξε το webinar τονίζοντας τον καθοριστικό ρόλο των υγροτόπων στην περιβαλλοντική ανθεκτικότητα και στην ποιότητα ζωής των αστικών και περιαστικών κοινωνιών. Επισήμανε ότι η δυναμική του θεσμού των «Πόλεων Υγροτόπων Ramsar» αυξάνεται σταθερά, καθώς σήμερα υπάρχουν **74 πιστοποιημένες πόλεις παγκοσμίως**, εκ των οποίων **14 στη Μεσόγειο**. Υπογράμμισε ότι η περιοχή χρειάζεται ισχυρότερη εκπροσώπηση στο δίκτυο των πιστοποιημένων πόλεων και ότι ο τρέχων κύκλος αιτήσεων, ο οποίος λήγει στις **31 Δεκεμβρίου 2026**, αποτελεί σημαντική ευκαιρία για νέες υποψηφιότητες. Στόχος του webinar, όπως ανέφερε, ήταν να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν καλύτερα τη διαδικασία υποβολής και να εντοπίσουν πιθανές υποψήφιες πόλεις.

Ο ομιλητής υπογράμμισε επίσης ότι οι υγρότοποι αποτελούν φυσικές υποδομές μεγάλης σημασίας, καθώς συμβάλλουν στον περιορισμό των πλημμυρικών φαινομένων, στη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, στην αποθήκευση άνθρακα και στη διατήρηση

της βιοποικιλότητας. Για τον λόγο αυτό, η προστασία τους αποτελεί βασικό εργαλείο προσαρμογής των πόλεων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

2] Chris Rostron – Συντονιστής MedWet και μέλος της Ανεξάρτητης Συμβουλευτικής Επιτροπής

Ο Chris Rostron παρουσίασε τον ρόλο του MedWet και τη συμβολή του στην προώθηση της πιστοποίησης των Πόλεων Υγροτόπων. Αναφέρθηκε στη δημιουργία του MedWet το **1991** και στη συνεργασία του με διεθνείς οργανισμούς όπως το **WWF** και η **IUCN**. Εξήγησε ότι το MedWet συμμετέχει ενεργά σε δίκτυα συνεργασίας και σε πρωτοβουλίες όπως τα «**Mayor Round Tables**», ενισχύοντας την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ δήμων και προωθώντας τη σύνδεση της τοπικής αυτοδιοίκησης με την προστασία των υγροτόπων.

3] Sana Mezoughi – Σύμβουλος MedWet για την Πιστοποίηση Πόλεων Υγροτόπων

Η Sana Mezoughi τόνισε ότι η πιστοποίηση μιας πόλης ως «**Wetland City**» αποτελεί συλλογική προσπάθεια και απαιτεί τη συμμετοχή της ευρύτερης τοπικής κοινωνίας. Στη συνέχεια παρουσίασε την ιστορία του θεσμού, εξηγώντας ότι η ιδέα γεννήθηκε από την ανάγκη να αναγνωριστούν οι τοπικές κοινωνίες που συμβάλλουν καθημερι-

νά στη διατήρηση των υγροτόπων και να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ **πολιτισμού, τοπικής οικονομίας και προστασίας της φύσης**.

Παρουσίασε αναλυτικά τα **κριτήρια της πιστοποίησης**, τα οποία περιλαμβάνουν:

- την ύπαρξη υγροτόπου Ramsar,
- δράσεις ενημέρωσης των πολιτών,
- μέτρα διατήρησης και αποκατάστασης,
- ενσωμάτωση των υγροτόπων στον χωρικό σχεδιασμό
- δημιουργία τοπικής επιτροπής με εκπροσώπηση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων.

Η ομιλήτρια επισήμανε ότι τα κριτήρια δεν αποτελούν μια απλή λίστα διοικητικών απαιτήσεων, αλλά ένα **ολοκληρωμένο πλαίσιο** αξιολόγησης της σχέσης μιας πόλης με τον υγρότοπό της. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη συμμετοχή των πολιτών, στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, στην ενσωμάτωση των υγροτόπων στον χωροταξικό σχεδιασμό και στη συνεργασία μεταξύ δημόσιων αρχών, επιστημονικών φορέων και τοπικών κοινωνιών.

Επίσης ανέλυσε το χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας, από την προετοιμασία των φακέλων μέχρι την τελική επικύρωση και ανακοίνωση των νέων πιστοποιημένων πόλεων.

4] Carolina Perez – MedCities

Η Carolina Perez παρουσίασε το **δίκτυο MedCities**, το οποίο περιλαμβάνει **δήμους, μητροπολιτικές περιοχές και ενώσεις δήμων από 18 μεσογειακές χώρες**. Ανέφερε ότι το δίκτυο αριθμεί **91 μέλη** και έχει ως βασικό σκοπό την ενδυνάμωση των τοπικών αρχών μέσω συνεργασιών και ανταλλαγής τεχνογνωσίας. Υπογράμμισε ότι η **ενημέρωση** και η **ευαισθητοποίηση** των **πολιτών** αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για την επιτυχία των Πόλεων Υγροτόπων και ότι οι συνεργασίες μεταξύ πόλεων μπορούν να επιταχύνουν την εφαρμογή αποτελεσματικών περιβαλλοντικών πολιτικών.

Τόνισε ακόμη ότι τα δίκτυα συνεργασίας μεταξύ των μεσογειακών πόλεων επιτρέπουν την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, την υιοθέτηση επιτυχημένων πρακτικών και την από κοινού αντιμετώπιση κοινών περιβαλλοντικών προκλήσεων, όπως η λειψυδρία, η απώλεια βιοποικιλότητας και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις παράκτιες περιοχές.

5] Seung Oh Suh – Ramsar Regional Centre East Asia

Ο Seung Oh Suh παρουσίασε τον σκοπό της πιστοποίησης **«Wetland City Accreditation»** από την οπτική του Περιφερειακού Κέντρου Ramsar της Ανατολικής Ασίας. Τόνισε ότι ο θε-

σμός στοχεύει να **ενθαρρύνει τις πόλεις** να προστατεύουν και να χρησιμοποιούν ορθολογικά τους **υγροτόπους**, ενώ παράλληλα μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη μορφών φυσιολατρικού και οικοτουρισμού. Επισήμανε επίσης τη σημασία της συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών μέσα από το διεθνές δίκτυο των πιστοποιημένων πόλεων.

6] Bastien Coic – Δίκτυο Ramsar Cities Γαλλίας

Ο Bastien Coic παρουσίασε την εμπειρία της **Γαλλίας**, η οποία συμμετέχει στη Σύμβαση Ramsar από το **1986** και διαθέτει σήμερα εννέα πιστοποιημένες πόλεις υγροτόπων. Εξήγησε ότι οι γαλλικές πόλεις συνδέονται άμεσα με περιοχές Ramsar και ότι λειτουργεί ένα εθνικό δίκτυο συνεργασίας που συνδέει τους υγροτόπους με τις πόλεις. Αναφέρθηκε στις δράσεις ενημέρωσης των πολιτών, στη διοργάνωση εκδηλώσεων και στις συναντήσεις δημάρχων, υπογραμμίζοντας ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξηγηθεί στην τοπική κοινωνία η αξία των υγροτόπων μέσα από εκθέσεις, οπτικό υλικό και εκπαιδευτικές δράσεις.

Παρουσίασε επίσης τον τρόπο με τον οποίο οι γαλλικές πόλεις αξιοποιούν την πιστοποίηση ως εργαλείο διαρκούς βελτίωσης των περιβαλλοντικών τους πολιτικών και όχι ως έναν απλό τίτλο αναγνώρισης. Μέσα από συνεχείς δράσεις ενημέρωσης, εκπαιδευτικά προγράμματα και συνεργασίες μεταξύ δήμων, επιδιώκεται η διατήρηση της δυναμικής του θεσμού και μετά την απονομή της πιστοποίησης.

7] Irmen Rais – WWF, πρόγραμμα γλυκών νερών Βόρειας Αφρικής

Η Irmen Rais παρουσίασε τα οφέλη της πιστοποίησης για την **πόλη Ghar El Melh** και έδωσε έμφαση στη στενή σχέση ανάμεσα στις πόλεις και τους υγροτόπους τους. Ανέφερε ότι η τοπική γεωργία βασίζεται στις παλιρροϊκές κινήσεις για την άρδευση και υποστηρίζει εκατοντάδες οικογένειες, γεγονός που δείχνει πώς η προστασία των υγροτόπων συνδέεται άμεσα με την τοπική οικονομία και την κοινωνική συνοχή. Παρουσίασε επίσης δράσεις **αποκατάστασης οικοσυστημάτων, αναγνώρισης απειλών και υποστήριξης βιώσιμων γεωργικών πρακτικών και γυναικών της τοπικής κοινότητας**. Τόνισε ιδιαίτερα ότι μια πόλη δεν μπορεί να προχωρήσει μόνη της στη διαδικασία πιστοποίησης, αλλά χρειάζεται τη συνεργασία δήμων, πολιτών και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

8] Gavory Laurent – Βόρεια Μεσόγειος

Ο Gavory Laurent ολοκλήρωσε τις παρουσιάσεις παρουσιάζοντας παρα-

δείγματα και εικόνες από δράσεις που υλοποιούνται στη Βόρεια Μεσόγειο. Η παρέμβασή του ανέδειξε πρακτικές εφαρμογές και πρωτοβουλίες συνεργασίας μεταξύ φορέων και δήμων που σχεδιάζουν να υποστηρίξουν νέες υποψηφιότητες πόλεων για την πιστοποίηση Ramsar Wetland City.

Οι παρουσιάσεις υπογράμμισαν ότι η επιτυχής υποψηφιότητα δεν αποτελεί αποκλειστική ευθύνη ενός δήμου, αλλά προϋποθέτει συνεργασία μεταξύ της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιστημονικών ιδρυμάτων, περιβαλλοντικών οργανώσεων, παραγωγικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας. Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και η ανάπτυξη συνεργασιών θεωρούνται βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή των δράσεων προστασίας των υγροτόπων.

Τι σημαίνει η πιστοποίηση για τις ελληνικές πόλεις

Η Ελλάδα διαθέτει σημαντικό αριθμό υγροτόπων διεθνούς σημασίας, αρκετοί από τους οποίους γειτνιάζουν με αστικές ή περιαστικές περιοχές. Αυτό δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για **ελληνικούς δήμους** που επιθυμούν να αναδείξουν τις δράσεις τους στον τομέα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η πιστοποίηση **Ramsar Wetland City** μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο διεθνούς προβολής, να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων και να αποτελέσει κίνητρο για την εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών διαχείρισης των υγροτόπων. Παράλληλα, μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση του περιβαλλοντικού τουρισμού, στην προσέλκυση συνεργασιών και στην ευαισθητοποίηση των πολιτών γύρω από τη σημασία των υγροτοπικών οικοσυστημάτων.

Για οργανισμούς όπως το ΠΑΚΟΕ, το πρόγραμμα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς, παρότι οι αιτήσεις υποβάλλονται από τους δήμους, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό υποστηρικτικό ρόλο παρέχοντας επιστημονική τεκμηρίωση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση των πολιτών και τεχνική υποστήριξη κατά την προετοιμασία των φακέλων υποψηφιότητας.

Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για περισσότερες ελληνικές και μεσογειακές πόλεις να αναδείξουν το έργο τους στην προστασία των υγροτόπων, ενισχύοντας παράλληλα τη διεθνή συνεργασία για την προστασία ενός από τα σημαντικότερα οικοσυστήματα του πλανήτη.

Εύβοια: Χιλιάδες νεκρά ψάρια ξεβράστηκαν σε παραλία

Τα μάζευαν λουόμενοι - Μεγάλη ανησυχία από τους κατοίκους της περιοχής

Στην παραλία Μουρτερή στην Εύβοια καταγράφηκε ένα δυσάρεστο περιστατικό το απόγευμα της Πέμπτης 9 Ιουλίου. Η θάλασσα και ένα μεγάλος μέρος της ακτής γέμισαν νεκρά ψάρια, προκαλώντας ανησυχία στους κατοίκους της περιοχής.

Χιλιάδες ήταν τα ψάρια χιλιάδες που ξεβράστηκαν στην παραλία με λουόμενους να αναφέρουν ότι επιχείρησαν να απομακρύνουν όσο το δυνατόν περισσότερα. Ωστόσο, ήταν τόσα πολλά που

ήταν πραγματικά αδύνατο να καθαριστεί μέσα σε μία ημέρα, χωρίς βοήθεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

«Σήμερα στην παραλία Μουρτερή στα Κόσκινα Ευβοίας είχαμε αυτό το δυσάρεστο θέαμα. γέμισε με νεκρά ψάρια η παραλία μας.

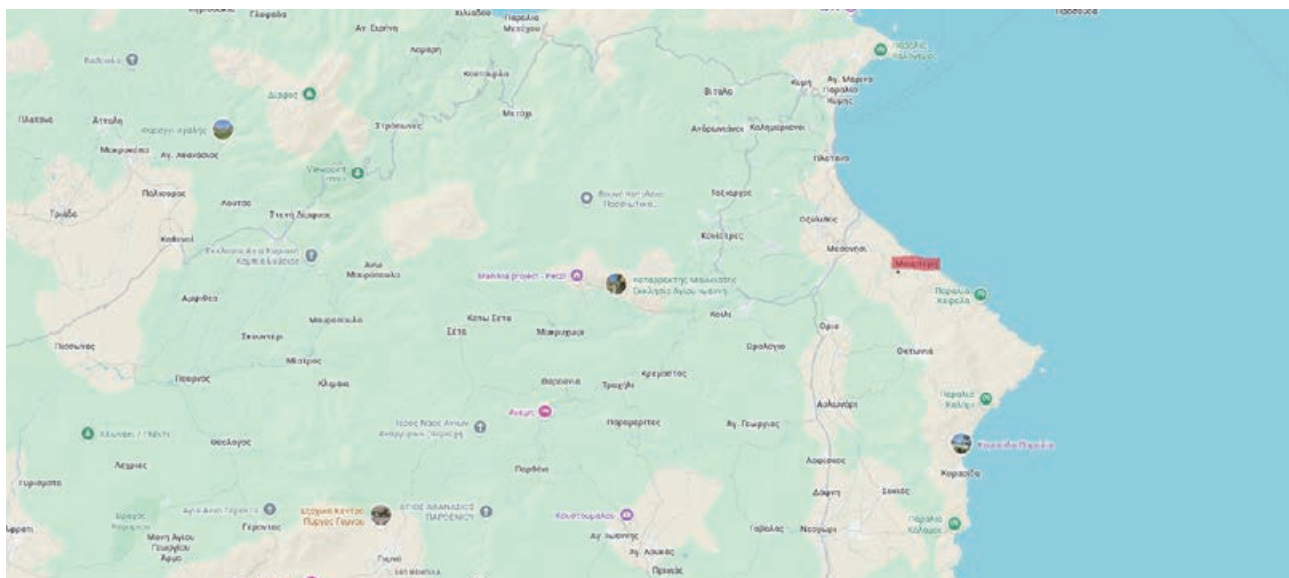
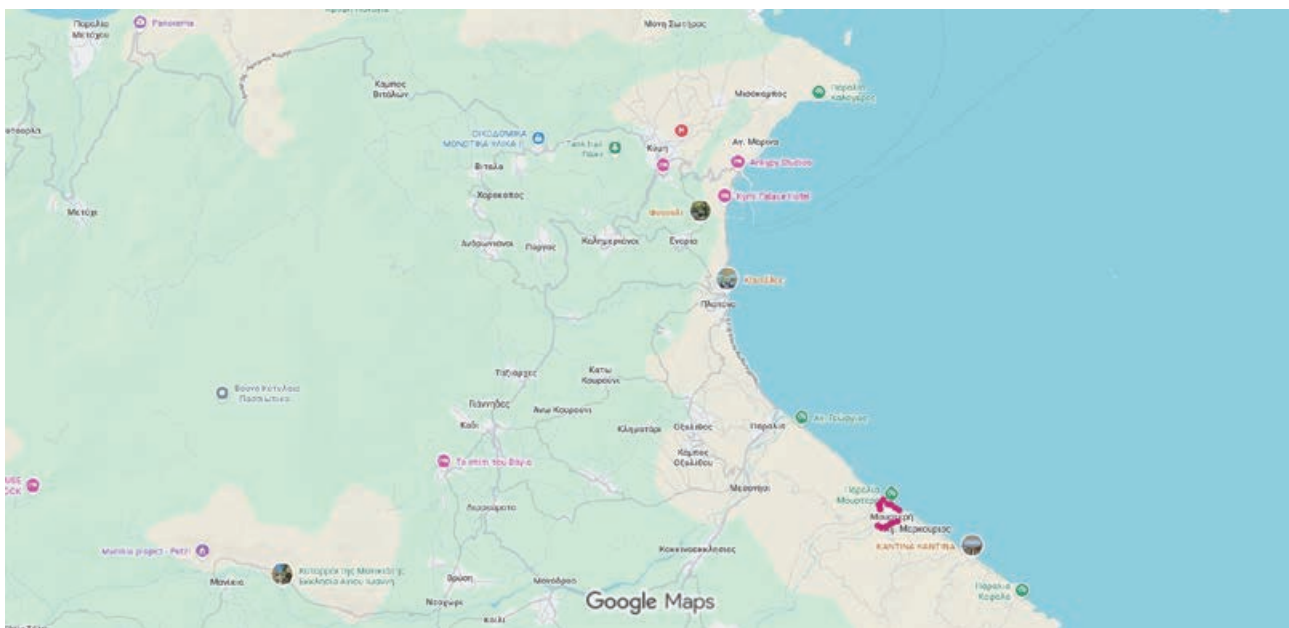
Σαν λουόμενοι μαζέψαμε όσα μπορούσαμε αλλά βέβαια η ποσότητα ήταν τεράστια», είπε ένας άνθρωπος που είχε πάει να απολαύσει το μπάνιο του στη Μουρτερή.

Δεν έχουν γίνει γνωστά τα αίτια που

προκάλεσαν το περιστατικό, ούτε έχει διαπιστωθεί από ειδικούς αν πρόκειται για μεμονωμένο φαινόμενο ή αν συνδέεται με περιβαλλοντικούς παράγοντες που απαιτούν διερεύνηση και άμεσες λύσεις από τις Αρχές.

Η τραγική εικόνα με τα νεκρά ψάρια σε παραλία της Εύβοιας έχει προκαλέσει ανησυχίες στους κατοίκους και στους επισκέπτες της περιοχής, οι οποίοι ζητούν απαντήσεις και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα.

ΧΑΡΤΕΣ ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΑΡΤΕΡΗ

«Επικοινωνήσατε μαζί μας και εμείς σας απαντήσαμε»

● **Αποτελέσματα μικροβιολογικών αναλύσεων από δείγματα νερού κολύμβησης στην Αρτέμιδα, από την Σόνια Παπαευστρατίου: (15/09/2026)**

«Αποτελέσματα Αρτέμιδα»

Αθήνα, 15/09/2026

Αριθμ. Πρωτ.: 4015

Προς την

Κυρία Σόνια Παπαευστρατίου

Κυρία Παπαευστρατίου,

Σας στέλνουμε συνημμένα τα αποτελέσματα των μικροβιολογικών προσδιορισμών των δειγμάτων που μας παραδώσατε.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
✓ ΚΕΚΠΑΚΟΕ ✓ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΕΛΛΑΣ ✓ ΟΙΚΟΕΝ ✓ ΟΙΚΟ-ΓΗ
Νικολάου Φιδάρου 8, 115 24 Αθήνα, Τηλ.: 210 8100805, 210 7230505, Fax: 210 810160
e-mail: pakoe@pakoe.gr, www.pakoe.gr
Members of: United Nations Environment PROGRAM - ECOROPA - IUCN - IFOAM

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πίνακας θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων Μικροβιολογικών Προσδιορισμών σε θαλασσινό νερό από παραλίες Αρτέμιδας Αττικής, στις 9/09/2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσης δειγματοληψίας (γιογραφ. μέσος, γιογραφ. μέσος)	Ώρα δειγματοληψίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ cfu/100		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
				E. coli	Εντερόκοκκοι	
1	Αρτέμιδα Αττικής, Παραλία.	37.95803 24.00949	9:15	4	7	Κ
2	Αρτέμιδα Αττικής, Παραλία.	37.95662 24.00972	9:20	11	1	Κ
3	Αρτέμιδα Αττικής, Παραλία.	37.95533 24.01079	9:30	9	10	Κ

Επιτηρημένα όρια : αριθμός cfu /100ml νερού, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/7/Ε.Κ. για την Ποιότητα των υδάτων κολύμβησης (ΚΥΑ Η. Π. 8600/416/Ε 103 (ΦΕΚ 356/Β/26.02.2009))

250/100 ml 100/100 ml

Τα αποτελέσματα των μικροβιολογικών αναλύσεων, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/7/ΕΚ για τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, υπολείπονται σημαντικά των θεσμοθετημένων ορίων. Ως εκ τούτου, τα ύδατα κρίνονται κατάλληλα για κολύμβηση.

Υπεύθυνη μικροβιολογικών αναλύσεων : Παπαδοπούλου Μαρία.

● **Επιστολή ΠΑΚΟΕ προς Υπουργούς: (10/09/2026)**

«Διαβίβαση Τεύχος Ιουλίου – Αυγούστου 'ΟΙΚΟνομία για το Περιβάλλον»

Αθήνα, 10/09/2026

Αριθμ. Πρωτ.: 3990

Προς

Τον Κύριο Άδωνι Γεωργιάδη

Υπουργό Υγείας

Κυρία Σοφία Ζαχαράκη

Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Τον Κύριο Τάκη Θεοδωρικάκο,

Υπουργό Ανάπτυξης

Τον Κύριο Μαργαρίτη Σχοινά,

Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Τις Ενώσεις Καταναλωτών (INKA, ΒιοΖΩ)

Κυρίες και Κύριοι,

Σας αποστέλλουμε το τελευταίο τεύχος του περιοδικού του ΠΑΚΟΕ, «ΟΙΚΟνομία για το Περιβάλλον» #186,

Ιούλιος - Αύγουστος 2026 (80 σελίδες), στο οποίο περιλαμβάνονται άρθρα σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα που αφορούν την προστασία της φύσης και την ασφάλεια των πολιτών.

Θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στα δελτία τύπου που σχετίζονται άμεσα με εσάς:

● Δελτίο Τύπου: «**ΑΝΑΒΟΛΙΚΑ: Εφιάλτης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου οργανισμού**» – σελίδες 50 – 56.

● Δελτίο Τύπου: «**Μεγάλη προσοχή στην χρήση παρασιτοκτόνων**» – σελίδες 63 – 67.

● Δελτίο Τύπου: «**ΦΡΕΣΚΕΣ ΣΑΛΑΤΕΣ: Επιρρεπείς σε επικίνδυνα μικρόβια για την δημόσια υγεία**» – σελίδες 71 – 74.

Σας παρακαλούμε να μελετήσετε τα σχετικά δελτία τύπου και να λάβετε υπόψη τα στοιχεία που περιέχονται για πιθανές δράσεις ή ενημερώσεις.

Για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή περαιτέρω πληροφορίες, παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση,

Για το ΔΣ του ΠΑΚΟΕ,

Ο Πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ Ο Γενικός Γραμματέας
Παναγιώτης Χριστοδουλάκης Παναγιώτης Δημόπουλος
Πανεπιστημιακός Εθνολόγος

***

Αθήνα, 10/09/2026

Αριθμ. Πρωτ.: 3991

Προς

Κυρία Όλγα Κεφαλογιάννη

Υπουργό Τουρισμού

Κύριο Άδωνι Γεωργιάδη

Υπουργό Υγείας

Κύριο Σταύρο Παπασταύρου

Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Κύριο Ευάγγελο Τουρνά

Υπουργό Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας

Κυρίες και Κύριοι,

Σας αποστέλλουμε το τελευταίο τεύχος του περιοδικού του ΠΑΚΟΕ, «ΟΙΚΟνομία για το Περιβάλλον» #186, Ιούλιος - Αύγουστος 2026 (80 σελίδες), στο οποίο περιλαμβάνονται άρθρα σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα που αφορούν την προστασία της φύσης και την ασφάλεια των πολιτών.

Θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στα δελτία τύπου που σχετίζονται άμεσα με εσάς:

● Δελτίο Τύπου: «**2026: ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΓΗ - SOS!!! Στο πυρ το «εξώτερον»**» – σελίδες

● 3 – 7.

● Δελτίο Τύπου: «**Δυστυχώς καθιερώθηκαν οι καλοκαιρινοί απολογισμοί για τις δασικές πυρκαγιές**» – σελίδες 8 – 12.

● Δελτίο Τύπου: «**ΘΑΛΑΜΟΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ**» – σελίδες 13 – 17.

● Δελτίο Τύπου: «**ΧΑΛΙΚΟΥΝΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ Επιτρέπει οι επιχειρούν να «καταργήσουν» την μοναδική «Απάτητη Παραλία» του νησιού**» – σελίδες 20 – 21.

● Δελτίο Τύπου: «**Μαντούδι – Κυμάσι Εύβοιας Επικίνδυνα τα νερά κολύμβησης, επιφανειακά νερά και**

ανθρώπινης κατανάλωσης» – σελίδες 33 – 42.

● Δελτίο Τύπου: **«Προβληματικό το νερό στο Αλιβέρι»** – σελίδες 43 – 44.

● Δελτίο Τύπου: **«Επικίνδυνο νέφος σε πλατείες της Αθήνας και του Πειραιά»** – σελίδες 45 – 49.

● Δελτίο Τύπου: **«Επικίνδυνο τοξικό νέφος στον Ασπρό-πυργο από το δυστύχημα με το προπάνιο»** – σελίδες 57 – 62.

Σας παρακαλούμε να μελετήσετε τα σχετικά δελτία τύπου και να λάβετε υπόψη τα στοιχεία που περιέχονται για πιθανές δράσεις ή ενημερώσεις.

Για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή περαιτέρω πληροφορίες, παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση,

Για το ΔΣ του ΠΑΚΟΕ,

Ο Πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ   Ο Γενικός Γραμματέας
Παναγιώτης Χριστοδουλάκης   Παναγιώτης Δημόπουλος
Πανεπιστημιακός   Εθνολόγος

***

● **Επιστολή από Κυρία Μαρία Λ.: (10/09/2026)**

«Χαλκίδα λύματα»

Καλησπέρα σας

Ελάτε να κάνετε μετρήσεις στη Χαλκίδα.

Έσπασαν 4 αγωγοί αποχέτευσης στη παραλιακή ζωνή της πόλης και έπεσαν λυματα στον Ευβοϊκό. Οι πολίτες της Χαλκίδας ανησυχούν.

Σας περιμένουμε.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (10/09/2026)

Κυρία Μαρία,

Σε απάντηση του email που μας στείλατε σήμερα 10/09/2026 και ώρα 00:51, ευχαριστούμε για την ενημέρωση. Στείλτε μας φωτογραφίες άμεσα, για να δούμε εάν αύριο μπορούμε να κάνουμε αυτή την επίσκεψη.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή ΠΑΚΟΕ προς Δήμαρχο Πάρου: (04/09/2026)**
Επιστολή ΠΑΚΟΕ

**Προς τον
Κύριο Κωνσταντίνο Μπιζά
Δήμαρχο Πάρου.**

Κύριε Δήμαρχε,

Μετά τις καταγγελίες που μας έχουν έρθει σχετικά με τη χύδην διάθεση της λυματολάσπης στο νησί, θέλουμε να μας ενημερώσετε όσον το δυνατόν πληρέστερα μπορείτε, ούτως ώστε να βοηθήσουμε στην προσπάθεια που κάνετε.

Περιμένουμε την ενημέρωσή σας.

Με εκτίμηση,

Για το ΔΣ του ΠΑΚΟΕ,

Ο Πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ   Ο Γενικός Γραμματέας
Παναγιώτης Χριστοδουλάκης   Παναγιώτης Δημόπουλος
Πανεπιστημιακός   Εθνολόγος

***

● **Επιστολή από κύριο Γιώργο Γκουτζαμάνη (04/09/2026):**
«Μόλυνση υδάτων στα καμένα βουρλα»

Σήμερα 3/9/26 διάβασα στο Λαμία ρεπορτ ανακοίνωση του Αντιπεριφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας ότι με νέα δείγ-

ματα τα νερά των καμένων βούρλων είναι κατάλληλα και τελείως απαλλαγμένα από μικρόβια. Αληθεύει; εν τω μεταξύ και όλο το καλοκαίρι χωρίς να έχει γίνει καμία καμία εργασία στον βιολογικό καθαρισμό η Περιφέρεια με ανακοινώσεις προέτρεπε τον κόσμο να κολυμπάει γιατί τα νερά είναι πεντακάθαρα και δεν ισχύουν οι μετρήσεις του ΠΑΚΟΕ. Παρακαλώ τουλάχιστον από την άνοιξη του 27 παρακολουθήστε το θέμα γιατί είναι επικίνδυνο να μας προτρέπουν να κολυμπάμε στα λύματα για να μην χάσουν τον κόσμο τα μαγαζιά αδιαφορώντας για την δημόσια υγεία. Ευχαριστώ που επιληφθήκατε του θέματος και προφυλάξατε κάποιους που πίστεψαν στην ανεξάρτητη αρχή και όχι στα φερεφωνα της εξουσίας.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (04/09/2026)

Κύριε Γκουτζαμάνη,

Ευχαριστούμε για την ηθική υποστήριξη. Θα θέλαμε να μας στείλετε το τηλέφωνό σας, για να μιλήσει μαζί σας ο πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ ο κύριος Χριστοδουλάκης.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από τον κύριο Δελή: (03/09/2026)**

«ΙΚΑΡΙΑ»

Ευχαριστώ για την ανάδειξη των προβλημάτων της Ικαρίας εξ αιτίας των λυμάτων, των εγκαταστάσεων επεξεργασίας τους και την μικροβιολογική επιβάρυνση του δικτύου ύδρευσης.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (04/09/2026)

Κύριε Δελή,

Σε απάντηση του από 03/09/2026 και ώρα 13:43 email σας, θα ενημερωθείτε σύντομα από τους συλλόγους στην Ικαρία, αν βρίσκεστε στην Ικαρία, για την ημερομηνία της παρουσίασης στην Ικαρία της έρευνας του ΠΑΚΟΕ.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από κάτοικο Ερέτριας: (18/08/2026)**
«Έλεγχος θάλασσας»

Καλησπέρα παρακαλώ ενημερώστε με αν κάνατε μετρήσεις για την ποιότητα νερού για ασφαλή κολύμβηση στην περιοχή μαλακώντα ερετρια (πρώην ενα camping) ΕΟ χαλκίδας αλιβεριοιτκ 34002 ευχαριστω

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (01/09/2026)

Καλησπέρα σας,

Μπορείτε να δείτε τα αποτελέσματα των μετρήσεων του ΠΑΚΟΕ για την ποιότητα των νερών κολύμβησης στο Δελτίο Τύπου **1113 – Αθήνα, 25/05/2026**, με τίτλο:

«ΠΟΥ ΝΑ ΚΟΛΥΜΠΗΣΕΤΕ ΦΕΤΟΣ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ».

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από τον κύριο Ανδρέα Δημούτσο: (01/09/2026)**
«Μετρήσεις καταλληλότητας παραλιών για κολύμβηση στην Δυτική Αττική»

Αγαπητό ΠΑΚΟΕ, pakoe@pakoe.gr 210 8100805 7 Αυγούστου 2026

Εάν έχετε κάνει και άλλες μετρήσεις καταλληλότητας

παραλιών για κολύμβηση στην Δυτική Αττική,
ζητώ να με πληροφορήσετε αν υπάρχει κάποια τέτοια
παραλία από Ελευσίνα μέχρι Μέγαρα.
Ευχαριστώ. Δημούτσος Ι. Ανδρέας

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (01/09/2026)

Κύριε Δημούτσο,
Σας ενημερώνουμε ότι το ΠΑΚΟΕ έχει πραγματοποιήσει φέτος μετρήσεις καταλληλότητας των ακτών για κολύμβηση, τα αποτελέσματα των οποίων μπορείτε να δείτε στο Δελτίο Τύπου 1120 – 04/06/2026, με τίτλο: «ΠΟΥ ΝΑ ΚΟΛΥΜΠΗΣΕΤΕ ΦΕΤΟΣ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ» Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από κύριο Φάνη Μπάλλο: (18/08/2026)**
«Πρόβλημα στην Κινέτα»

Καλημέρα σας. Εχθές το απόγευμα πήγα για μπάνιο στην Παραλία της Κινέτας. Παρά τον πολύ κόσμο που είχε δεν έβλεπα να κολυμπούν. Υπέθεσα ότι θά ήταν από τα κύματα. Μπήκα και μετά από πέντε λεπτά ένιωσα φοβερό τσούξιμο στον κορμό του σώματος μου καθώς και στο πρόσωπο. Βγήκα έξω έκανα ντους και το ανέφερα στον ιδιοκτήτη καταστήματος. Μου είπε ότι από το πρωί όλοι έτσι αισθάνονται. Ήταν σαν να σε είχαν τσιμπήσει πολλές τσούχτρες. Παρακαλώ πολύ λάβετε το σοβαρά υπόψη σας Σας ευχαριστώ.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (01/09/2026)

Κύριε Μπάλλο,
Σας ευχαριστούμε για την ενημέρωση και την αναφορά του περιστατικού, την οποία λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη.
Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι το ΠΑΚΟΕ έχει πραγματοποιήσει φέτος δειγματοληψίες και μετρήσεις σε τρία σημεία της Κινέτας, τα αποτελέσματα των οποίων μπορείτε να δείτε στο Δελτίο Τύπου 1120 – 04/06/2026.
Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από την κυρία Αглаΐα Σαλταγιάννη: (31/07/2026)**

«Καμένα Βούρλα»

Καλημέρα! Παρακαλώ όπως μου απαντήσετε εάν οι παραλίες Ιζαμπέλα και η παραλία που βρίσκεται μπροστά στην εκκλησία Αγ. Παντελεήμονα είναι καθαρές για κολύμπι. Περιμένω άμεσα την απάντησή σας. Ευχαριστώ εκ των προτέρων

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (31/07/2026)

Κυρία Σαλταγιάννη,
Σε απάντηση του email σας από 31/07/2026 και ώρα 09:12, σας ενημερώνουμε ότι, με βάση την πιο πρόσφατη έρευνα του ΠΑΚΟΕ στα Καμένα Βούρλα (βλ. Δ.Τ. 1149 – 27/07/2026 και το Δελτίο Τύπου 1151 – Αθήνα, 30/07/2026), οι περιοχές για τις οποίες ζητάτε πληροφορίες χαρακτηρίζονται ακατάλληλες για κολύμβηση, λόγω της παρουσίας σαλμονέλας που είναι πάρα πολύ επικίνδυνη.
Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από τον κύριο Γεώργιο Μπουγά: (31/07/2026)**

«Καταλληλότητα ακτών»

Παρακαλώ να μου γνωρίσετε εάν τα νερά στην παραλία στα ΚΑΑΥ Αττικής στον Αγ. Ανδρέα (στρατιωτικές εγκαταστάσεις) είναι κατάλληλα για κολύμβηση, σύμφωνα με τις μετρήσεις που έχετε εκτελέσει.

Επίσης παρακαλώ για την υπόδειξη (Συντεταγμένες) ενδεχόμενης εκβολής αγωγού βιολογικού καθαρισμού στην παρακείμενη περιοχή. Ευχαριστώ!

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (31/07/2026)

Κύριε Μπούγα,
Σε απάντηση του email σας, σας ενημερώνουμε ότι, σύμφωνα με το 40σέλιδο έντυπο του ΠΑΚΟΕ για την καταλληλότητα των νερών κολύμβησης, το πλησιέστερο σημείο δειγματοληψίας στην περιοχή του Αγίου Ανδρέα είναι: Άγιος Ανδρέας – Παραλία (Συντεταγμένες: Ν 38.0599801 – Ε 23.9981110) και η συγκεκριμένη περιοχή χαρακτηρίστηκε κατάλληλη για κολύμβηση.

Όσον αφορά το ερώτημά σας σχετικά με πιθανή εκβολή αγωγού βιολογικού καθαρισμού στην παρακείμενη περιοχή, το μόνο αρμόδιο για να σας υποδείξει τον αγωγό είναι το υπουργείο που έκανε την ανακοίνωση.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από κυρία Ευαγγελία Ρουμπέα: (30/07/2026)**
«Μετρήσεις Καμένων βούρλων»

Καλησπέρα θα θελα να μάθω εάν έχουν γίνει μετρήσεις ποιο πέρα από τις κατασκηνώσεις; Παράδειγμα Παραλία Καινούργιου Νέο θρόνιο. Εάν ναι ! Παρακαλώ. Αναφέρεται εάν είναι κατάλληλη η όχι για κολύμβηση.

Πολλά παιδιά , οικογένειές κολυμπούν σε αυτή την παραλία ερχόμενη από το χωριό η από τον οικισμό.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.

Με εκτίμηση
Ρουμπέα Ευαγγελία

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (31/07/2026)

Κυρία Ρουμπέα,
Σε απάντηση του email σας από 30/07/2026 και ώρα 21:26, σας ενημερώνουμε ότι, σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του ΠΑΚΟΕ στα νερά κολύμβησης στα Καμένα Βούρλα (βλ. Δ.Τ. 1149 – 27/07/2026), χαρακτηρίστηκε ακατάλληλη η θέση δειγματοληψίας στην παραλία Καινούργιου Φθιώτιδας (Κατασκηνώσεις), με συντεταγμένες 38.813618, 22.734027.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από τον κύριο Λάμπρο Στεφανέα: (30/07/2026)**

«»

Ήθελα να ρωτήσω, αν είσαστε πιστοποιημενοι από τον κρατικό μηχανισμό, για να κάνετε αυτές τις μετρήσεις?

Έχετε κάποια αδειοδότηση από το κράτος?

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (31/07/2026)

Κύριε Στεφανέα,
Σε απάντηση του email σας από 30/07/2026 και ώρα 22:10, σας ενημερώνουμε ότι την πιστοποίηση του ΠΑΚΟΕ μπορείτε να τη δείτε αναρτημένη στην αρχική σελίδα του site μας, επάνω δεξιά.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από κυρία Γιώτα Αυγέρη: (29/07/2026)**
«Οι παραλίες στα καμένα Βούρλα είναι καθαρές ;καλημέρα»

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (29/07/2026)

Κυρία Αυγέρη,

Σε απάντηση του email που μας στείλατε σήμερα 29/07/2026 και ώρα 10:28, μπορείτε να ενημερωθείτε για την καταλληλότητα των νερών κολύμβησης στις ακτές των Καμένων Βούρλων, στο πιο πρόσφατο δελτίο τύπου που έχουμε ανεβάσει (Δ.Τ. 1149 - 27/07/2026) και να δείτε πιο σημείο σας ενδιαφέρει.

<https://www.pakoe.gr/2026/07/27/anisychitika-apotelesmata-ton-neron-kolymvisis-stis-aktes-ton-kamenon-vourlon>

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Αποτελέσματα μικροβιολογικών αναλύσεων από δείγματα νερού κολύμβησης στην Σαλαμίνα, από τον κύριο Ιωάννη Σπηλιόπουλο: (28/07/2026)**

«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΑΛΑΜΙΝΑ»

Προς τον Αθήνα, 28/07/2026
 Κύριο Ιωάννη Σπηλιόπουλο Αριθμ. Πρωτ.: 3893
 Κάτοικο Σαλαμίνας
 Κύριε Σπηλιόπουλε,

Συνημμένα σας στέλνουμε τα αποτελέσματα των δειγμάτων που μας φέρατε.

Όπως γνωρίζετε η δειγματοληψία έχει την δική σας ευθύνη και οι μετρήσεις και οι αναλύσεις που έγιναν στα πιστοποιημένα εργαστήρια του ΠΑΚΟΕ έγιναν δωρεάν για εσάς.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

✓ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
✓ ΚΕΚΠΑΚΟΕ ✓ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΛΑΔΣ ✓ ΟΙΚΟΕΝ ✓ ΟΙΚΟ-ΓΗ

Νικολάου Φλώρου 8, 115 24 Αθήνα, Τηλ.: 210 8100805, 210 7230505, Fax: 210 810160

e-mail: pakoe@pakoe.gr, www.pakoe.gr

Members of: United Nations Environment PROGRAM - ECOROPA - IUCN - IFOAM

Πίνακας θέσεων δειγματοληψίας και Αποτελεσμάτων Μικροβιακών Προσδιορισμών σε θαλασσινό νερό από παραλία Δημητράνη Σαλαμίνας, στις 23/ 07 / 2026.

Α/Α	ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	Συντεταγμένες θέσης δειγματοληψίας (γεωγρ. πλάτος, γεωγρ. μήκος)	Ώρα δειγματοληψίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ cfu/ 100		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
				E. coli	Εντερ. κοκκοί	
1	Σαλαμίνα. Παραλία Δημητράνη	37.90077771 23.49412078	6:15	312	158	A
Επιτρεπόμενα όρια : αριθμός cfu /100ml νερού, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/7/Ε.Κ. για την Ποιότητα των υδάτων κολύμβησης (ΚΥΑ Η. Π. 8600/416/Ε 103 (ΦΕΚ 356/Β/26.02.2009))						
				250/ 100 ml	100/ 100 ml	

● **Επιστολή από τον κύριο Ιωάννη Μώρη και την κυρία Σοφία Τσιάμη: (27/07/2026)**
«ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ»

Αξιότιμοι κύριοι καλημέρα σας.

Σε χαρακτηρισμένο από την UNESCO παραδοσιακό οικισμό νησιού μας έχουν εκτελεστεί οικοδομικές εργασίες εντελώς παράνομες. Όπως γκρέμισμα υπέροχου παραδοσιακού οικισμού με φούρνο και σκάλα και κτίσημο νέου με χρήση τσιμεντόπλινθων, εκτενή τσιμεντόστρωση, ύψωση

πανύψλων τοιχιών, αφαίρεση από όλα τα παλαιά κτίσματα λίθων (κλειδιά) , ξήρανση δένδρων, άπειρα σκουπίδια και κακοδιαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων και γενικά μια απίστευτη εσκεμμένη υποβάθμιση και κανένας έλεγχος.

Για όλα αυτά υπάρχουν φωτογραφίες με GPS που αποδεικνύουν τόπο και χρόνο.

Θα θέλαμε να μας ενημερώσετε, εάν μπορούμε να σας στείλουμε όλο αυτό το υλικό επώνυμα βέβαια σε εσάς.

Αλλά επειδή ζούμε στο νησί θα θέλαμε να διασφαλιστεί η ανωνυμία μας.

Με εκτίμηση

Μώρης Ιωάννης - Τσιάμη Σοφία

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (18/07/2026)

Κυρία Τσιάμη και κύριε Μώρη,

Σας ευχαριστούμε για την καταγγελία σας.

Παρακαλούμε να μας αποστείλετε επείγοντως το φωτογραφικό και ότι άλλο υλικό διαθέτετε. Σας διαβεβαιώνουμε ότι η ανωνυμία σας θα διασφαλιστεί πλήρως.

Περιμένουμε τα στοιχεία.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από κυρία Άλντα Διαμαντή: (27/07/2026)**
«Ερώτηση»

Γεια σας .Σήμερα στο Λαιμό της Βουλιαγμένης συγκεκριμένα στη δημόσια παραλία απέναντι από τον Αστέρα είχε έντονη μυρωδιά λες κ μολύνθηκε η θάλασσα από πετρέλαιο η φυσικό αέριο.Δεν είναι επιυγνδυνο για την υγεία ,?Μήπως μολύνθηκαν τα νερά από τα σκάφοι η από κάποια βαρκούλα?Μήπως να ενημερώσετε το κοινό αν δεν είναι κατάλληλη πλέον η παραλία για κολύμπι,?

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (28/07/2026)

Κυρία Διαμαντή,

Σας ευχαριστούμε για την ενημέρωση.

Μετά την αναφορά σας, θα επιληφθούμε επί του θέματος και θα σας ενημερώσουμε.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από την κυρία Βασιλική Στεργίου: (23/07/2026)**

«ΕΡΩΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΓΟΚΕΦΑΛΟ»

Καλησπέρα σας,

Συγχαρητήρια για το έργο σας.

Παρακαλώ θα ήθελα να ρωτήσω. Τα τελευταία χρόνια πηγαίνω στην παραλία του Αγίου Νικολάου στο Λαγονήσι για μπάνιο. Ωστόσο φέτος ανησυχώ για αυτό το ψάρι που άκουσα. Σας παρακαλώ πραγματικά είναι επικίνδυνο να πάω στη θάλασσα;

Ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση,

Βασιλική Στεργίου

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (29/07/2026)

Κυρία Στεργίου,

Σε απάντηση του email που μας στείλατε στις 23/07/2026 και ώρα 21:42, σας ενημερώνουμε ότι ο λαγοκέφαλος είναι ένα επικίνδυνο είδος ψαριού και απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή κατά την παραμονή σας στη θάλασσα.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟ FACEBOOK

● Basilis Koutras (01/09/2026)

Τελειωσαν τα μπανια.... βγηκαν τα αποτελεσματα...
μαλιαστα.....!

Πανελλήνιο Κέντρο Οικολογικών Ερευνών - ΠΑΚΟΕ (11/09/2026)

Κύριε Κούτρα,

Το ΠΑΚΟΕ είχε ήδη δημοσιεύσει από τον Ιούνιο του 2025 τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών στα Καμένα Βούρλα και έκανε μήνυση και αγωγή κατά του Δημάρχου, ενώ φέτος τον Ιούλιο είχε επανέλθει με νέα έρευνα για το πρόβλημα. (Μπορείτε να μπειτε στην ιστοσελίδα μας www.pakoe.gr για να διαβάσετε τα σχετικά Δελτία Τύπου)

Το δελτίο Τύπου του Σεπτεμβρίου αποτελεί συνέχεια μιας σειράς ερευνών και ελέγχων που είχαν ήδη πραγματοποιηθεί, όχι μια έρευνα που έγινε εκ των υστέρων επειδή «τελείωσαν τα μπάνια».

Το ΠΑΚΟΕ εδώ και 48 χρόνια πραγματοποιεί συστηματικές έρευνες, μετρήσεις και δειγματοληψίες και τα αποτελέσματά των ερευνών του δημοσιοποιούνται και συνοδεύονται από συγκεκριμένες προτάσεις και παρεμβάσεις προς τους αρμόδιους φορείς.

***

● Vaggelis Xrysopoulos

Ναι άλλα δεν βλέπω να κάνετε τίποτα μόνο θεωρεία

Πανελλήνιο Κέντρο Οικολογικών Ερευνών - ΠΑΚΟΕ

Κύριε Χρυσόπουλε,

Το ΠΑΚΟΕ δεν περιορίζεται στη θεωρία. Εδώ και 48 χρόνια πραγματοποιεί έρευνες, επιτόπιες δειγματοληψίες, μετρήσεις και εργαστηριακές αναλύσεις, με στόχο την αντικειμενική ενημέρωση και την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

Το ΠΑΚΟΕ είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργα-

νισμός και λειτουργεί με γνώμονα την επιστημονική τεκμηρίωση, χωρίς να εξυπηρετεί οικονομικά ή άλλα συμφέροντα. Τα αποτελέσματα των ερευνών μας δημοσιοποιούνται και συνοδεύονται από συγκεκριμένες προτάσεις και παρεμβάσεις προς τους αρμόδιους φορείς.

Το έργο μας είναι συνεχές και δεν σταματά σε μία ανακοίνωση. Γι' αυτό και ζητάμε από τους πολίτες να μας ενημερώνουν για προβλήματα και καταγγελίες. Η συνεργασία και η συμμετοχή των πολιτών είναι απαραίτητες για να μετατρέπονται τα προβλήματα σε τεκμηριωμένες παρεμβάσεις.

48 χρόνια τώρα, το ΠΑΚΟΕ βρίσκεται δίπλα στους πολίτες και στο περιβάλλον, με έρευνα, στοιχεία, τεκμηριωμένες παρεμβάσεις και δικαστικές αγωγές.

● Νίκος Πριγγόπουλος (29/09/2026)

Η διαφορά μεταξύ του ελληνικού κράτους και ενός οίκου ανοχής, είναι οτι ο οίκος ανοχής λειτουργεί με κανόνες που σέβεται και με την απαιτούμενη σοβαρότητα που αρμόζει σε κάθε περίπτωση!!

Margharita Orfanou

Νίκος Πριγγόπουλος ΣΩΣΤΑ ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΔΕΝ ΠΑΕΙ ΚΑΛΑ ΑΛΛΑΖΕΙ ΑΜΕΣΑ ΤΙΣ ΠΟΡΝΕΣ ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ελευθερία πούλου

Νίκος Πριγγόπουλος Όταν επέλεξαν την Αθήνα για Πρωτεύουσα κάνουν δεν θα μπορούσε να διανοηθεί τι θα συνέβαινε σ αυτήν την μοναδικη πολη Στον κοσμο.

Πανελλήνιο Κέντρο Οικολογικών Ερευνών - ΠΑΚΟΕ

Νίκος Πριγγόπουλος Margharita Orfanou ελευθερία πούλου Ευχαριστούμε πολύ για τα δυναμικά σας σχόλια και απαντήστε μας εάν συμφωνείτε στις ακτιβιστικές δράσεις που θα κάνουμε για τους αγωγούς του Κηφισού να συμμετέχετε.

Γιατί από λόγια πάμε πολύ καλά στα έργα κολλάμε.

ελευθερία πούλου

Εμείς ευχαριστούμε, καλή δύναμη.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΚΟΕ

Σχετικά με την φετινή έρευνα του ΠΑΚΟΕ για τα κατάλληλα και ακατάλληλα νερά κολύμβησης

● Επισολή από Εκπολιτιστικό Σύλλογο Ηλίων Βόρειας Εύβοιας: (04/06/2026)

«Αίτημα παροχής διευκρινίσεων και επανελέγχου
δειγματοληψιών θαλάσσιων υδάτων
στη Βόρεια Εύβοια»

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ηλίων Βόρειας Εύβοιας, λαμβάνοντας γνώση των αποτελεσμάτων των δειγματοληψιών θαλάσσιων υδάτων που πραγματοποιήθηκαν στις 13 Μαΐου 2026 στην περιοχή της Αυλίδας, της Χαλκίδας και της Βόρειας Εύβοιας, θα επιθυμούσε να ζητήσει ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με τη διαδικασία και τα αποτελέσματα των ελέγχων. Συγκεκριμένα, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε:

1. Ποια ακριβώς μεθοδολογία ακολουθήθηκε κατά τη δειγματοληψία και αξιολόγηση των δειγμάτων; Ποια πρότυπα ή πρωτόκολλα εφαρμόστηκαν; Ποια ήταν τα κριτήρια χαρακτηρισμού ενός σημείου ως «Κατάλληλου» ή «Ακατάλληλου»; Υπήρξε επανάληψη δειγμάτων ή λήψη μόνο ενός δείγματος ανά σημείο;

2. Ποιοι παράγοντες ελήφθησαν υπόψη κατά την ερμηνεία των

αποτελεσμάτων; Εξετάστηκαν οι καιρικές συνθήκες των προηγούμενων ημερών; Ελήφθη υπόψη η επίδραση των ιαματικών πηγών στις περιοχές Αιδηψού και Ηλίων; Έγινε διερεύνηση πιθανών τοπικών και προσωρινών αιτιών επιβάρυνσης;

3. Για ποιο λόγο δεν συμπεριλήφθηκαν περισσότερα σημεία δειγματοληψίας στη Βόρεια Εύβοια; Ενδεικτικά διαπιστώνουμε ότι δεν περιλαμβάνονται παραλίες και οικισμοί με σημαντική λουτρική κίνηση, όπως: Κανατάδικα Ωρεοί Νέος Πύργος καθώς και άλλες παραθαλάσσιες περιοχές της βόρειας ακτογραμμής.

4. Με ποια κριτήρια επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα σημεία δειγματοληψίας; Παρακαλούμε να μας γνωστοποιηθεί εάν η επιλογή βασίστηκε σε πληθυσμιακά, περιβαλλοντικά ή άλλα επιστημονικά κριτήρια.

5. Ζητούμε τη διενέργεια επανελέγχου στα σημεία που χαρακτηρίστηκαν ακατάλληλα, καθώς και σε πρόσθετα σημεία της περιοχής, ώστε να διαπιστωθεί εάν τα αποτελέσματα αντανakλούν μια μόνιμη κατάσταση ή ένα προσωρινό φαινόμενο.

Επιπλέον, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε: Ποιος είναι ο πραγματικός κίνδυνος για τη δημόσια υγεία; Στην ανακοίνωσή σας αναφέρονται αυξημένες συγκεντρώσεις εντεροκόκκων σε ορισμένα σημεία. Θα θέλαμε διευκρινίσεις σχετικά με: Τι σημαίνει πρακτικά η υπέρβαση των ορίων για τους λουόμενους; Ποιος είναι ο εκτιμώμενος βαθμός κινδύνου για υγιείς ενήλικες, παιδιά, ηλικιωμένους και ευπαθείς ομάδες; Υπάρχει άμεση σύσταση αποφυγής

κολύμβησης στα συγκεκριμένα σημεία; Ποιες πιθανές επιπτώσεις στην υγεία συνδέονται με τις καταγεγραμμένες τιμές; Θεωρούμε ότι η σαφής ενημέρωση των κατοίκων και των επισκεπτών αποτελεί προϋπόθεση για την προστασία της δημόσιας υγείας αλλά και για την αποφυγή αδικαιολόγητης ανησυχίας ή δυσφήμισης περιοχών χωρίς επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση. Παρακαλούμε για την έγγραφη απάντησή σας και είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε συνεργασία ή διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ηλίων Βόρειας Εύβοιας
Ο Πρόεδρος Μπακαλάκης Κωνσταντίνος
Η Γεν. Γραμματέας Τριάντη Παναγιώτα

● **Επιστολή από Ιωάννα Ρουσσιά: (18/06/2026)**

«μία ερώτηση σε σχέση με τις μετρήσεις στις παραλίες»

Καλησπέρα σας,
καλό καλοκαίρι.

Αφού σας ευχαριστήσω για την πολύτιμη πληροφόρηση που παρέχετε στο κοινό σε διάφορα περιβαλλοντικά θέματα (προσωπικά, σας συμβουλευόμαι ιδίως σε σχέση με την καθαρότητα και ασφάλεια των παραλιών), θα ήθελα μόνο να σας ρωτήσω πώς εξασφαλίζεται η αξιοπιστία των μετρήσεων εφόσον αυτή γίνεται σε δεδομένη χρονική στιγμή (δηλ. το αποτέλεσμα που εξήχθη κατά τον χρόνο ελέγχου, εξακολουθεί να ισχύει, σε 15-30 ημέρες ή θα μπορούσε το εύρημα να είναι τυχαίο;)

Ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας και καλή συνέχεια στο έργο σας!

Ι. Ρουσσιά

▲Π: ΠΑΚΟΕ (18/06/2026)

Κυρία Ρουσσιά,

Σε απάντηση του email που μας στείλατε από 18/06/2026 και ώρα 12:23, σας γνωρίζουμε ότι για τις δειγματοληψίες που κάναμε τον Μάιο, τα αποτελέσματα που έχουμε αναρτήσει τέλη Μαΐου σε ένα 40σέλιδο έντυπο, είναι αποτέλεσμα τριών δειγματοληψιών για κάθε σημείο και για κάθε αποτέλεσμα.

Οπότε δεν είναι τυχαίο το αποτέλεσμα.

Και αν σας ενδιαφέρει, επειδή θα γίνουν επαναληπτικές μετρήσεις τον Ιούνιο – Ιούλιο, τα αποτελέσματα θα τα αναρτήσουμε στην ιστοσελίδα του ΠΑΚΟΕ (www.pakoe.gr).

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

▲Π: Ιωάννα Ρουσσιά: (18/06/2026)

Σας ευχαριστώ πολύ για την άμεση και ικανοποιητική απάντησή!!

***

● **Επιστολή από Ηλεκτρα Πιπέρου: (20/06/2026)**

«Παγασπητικός»

Καλημέρα σας, επείγομαι να μάθω την κατάσταση της θάλασσας στις Αλυκές Βόλου, γιατί εκεί περνάμε το καλοκαίρι μας, η πληροφορία σας θα καθορίσει τα σχέδιά μας.

Ευχαριστώ.

▲Π: ΠΑΚΟΕ (22/06/2026)

Καλημέρα σας,

Μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του ΠΑΚΟΕ (www.pakoe.gr), όπου είναι αναρτημένα τα αποτελέσματα των ερευνών μας.

Εκεί θα βρείτε αναλυτικά στοιχεία με συντεταγμένες και απεικόνιση στον χάρτη, ώστε να δείτε εάν τα σημεία που σας ενδιαφέρουν στις Αλυκές Βόλου είναι κατάλληλα ή ακατάλληλα για κολύμβηση.

■ > Δ.Τ. 1121: ΠΟΥ ΝΑ ΚΟΛΥΜΠΗΣΕΤΕ ΦΕΤΟΣ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

■ > 390 ΣΗΜΕΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΝΑ ΚΟΛΥΜΠΗΣΕΤΕ ΑΦΟΒΑ

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

▲Π: Ηλεκτρα Πιπέρου: (22/06/2026)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ για την ανταπόκριση, τα έμαθα τα νέα, δυστυχώς!

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

Επιστολή από Μαρίνα Παπακώστα: (22/06/2026)

«Καθαρότητα υδάτων παραλιών»

Καλησπέρα!

Θα ήθελα να ενημερωθώ εάν έχει γίνει ή αν πρόκειται να γίνει μέτρηση για την καθαρότητα των νερών στην παραλία του Λεφόκαστρο στη Μαγνησία. Σας ευχαριστώ!

▲Π: ΠΑΚΟΕ (23/06/2026)

Καλημέρα σας κυρία Παπακώστα,

Την φεινή έρευνά μας μπορείτε να τη βρείτε αναρτημένη στην ιστοσελίδα μας (www.pakoe.gr).

Όσον αφορά την παραλία του Λεφόκαστρου στη Μαγνησία, δεν έχουμε πραγματοποιήσει μετρήσεις στο συγκεκριμένο σημείο και, προς το παρόν, δεν προβλέπεται να πραγματοποιηθούν μετρήσεις εκεί.

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας.

***

● **Επιστολή από ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ ΡΙΚΟΥ: (23/06/2026)**

«ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ»

ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΠΟΛΥ ΝΑ ΜΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΑΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΛΙΟΥ ΑΝ ΕΧΕΤΕ ΚΑΝΕΙ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΘΕΜΑ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

▲Π: ΠΑΚΟΕ (23/06/2026)

Κυρία Ρίκου,

Σας ενημερώνουμε ότι τα αποτελέσματα των ελέγχων του ΠΑΚΟΕ για τις παραλίες του Άργους και του Ναυπλίου είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα μας (www.pakoe.gr), όπου μπορείτε να τα δείτε αναλυτικά.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από Αλεξάνδρα Νίκου: (24/06/2026)**

«Καταλληλότητα παραλίας»

Καλησπέρα σας!

Θα ήθελα να ρωτήσω για την παραλία ΚΑΠΕ εάν έχει βγει κατάλληλη για φέτος γιατί δεν την βρήκα στη λίστα.

Ευχαριστώ πολύ!!

● **Επιστολή από Γιώργο Τερλάκη: (24/06/2026)**

«Λάθος ονομασία θέσης δειγματοληψίας»

Καλημέρα από Σούνιο

Βάζω τις συντεταγμένες θέσης δειγματοληψίας και η θέση είναι στο ξενοδοχείο Cape Sounio.

Παραλία Σουνίου είναι η παραλία απέναντι 1 χιλιόμετρο κάτω από τον Ναό του Ποσειδώνα.

Παρακαλώ διορθώστε την περιγραφή Από : 6. Σούνιο. Παραλία Σουνίου Λεωφ. Αθηνών Σουνίου

Σε Σούνιο Παραλία Cape Sounio, Λεωφ. Αθηνών -Σουνίου 67 χλμ.

Τερλάκης Γιώργος

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (24/06/2026)

Κύριε Τερλάκη,

Προχωρήσαμε στην τροποποίηση της ονομασίας του σημείου ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση, με βάση την υπόδειξη που μας κάνατε. Η περιγραφή θα αναφέρεται πλέον ως:

«6. Σούνιο. Παραλία Λεωφ. Αθηνών Σουνίου»

Σημειώνουμε σε κανένα σημείο όπως θα δείτε, δεν είναι δυνατή η αναφορά επωνυμιών επιχειρήσεων στην περιγραφή των σημείων δειγματοληψίας, γι' αυτό και δεν γίνεται αναφορά στην ονομασία του ξενοδοχείου.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

ΑΠ: Γιώργο Τερλάκη: (24/06/2026)

Παρακαλώ αλλάξτε και στα σχόλια την Παραλία Σουνίου με Λεωφόρο Σουνίου

Ηδη έχουμε τηλεφωνήματα γιατί το Παραλία Σουνίου παραπέμπει στην παραλία μπροστά από το ξενοδοχείο ΑΙΓΑΙΟΝ κάτω από τον Ναό του ποσειδώνα.

Ευχαριστώ

Τερλάκης Γιώργος

Οι επαναληπτικοί δειγματοληπτικοί έλεγχοι του ΠΑΚΟΕ στις ακτές της Ανατολικής Αττικής στις 15/06/2026 περιέλαβαν συνολικά 30 σημεία ελέγχου. Από αυτά, τα 12 σημεία (40,0%) κρίθηκαν (Κ)ατάλληλα για κολύμβηση, ενώ τα υπόλοιπα 18 σημεία (60,0%) χαρακτηρίστηκαν (Α)κατάλληλα, με βάση τα όρια της Οδηγίας 2006/7/ΕΚ για τα μικροβιολογικά φορτία (E. coli και εντερόκοκοι). Σε σύγκριση με τις μετρήσεις του Μαΐου, καταγράφεται επιδείνωση της συνολικής εικόνας, καθώς πλέον τα ακατάλληλα σημεία υπερτερούν αριθμητικά των κατάλληλων.

Στην περιοχή από το Θυμάρι έως το Λαύριο παρατηρείται έντονη διαφοροποίηση μεταξύ γειτονικών ακτών. Τα δύο σημεία του Θυμαριού παραμένουν κατάλληλα για κολύμβηση, ενώ θετική εικόνα παρουσιάζει και η παραλία του Χάρακα. Αντίθετα, ακατάλληλα χαρακτηρίστηκαν η παραλία της Παλαιάς Φώκαιας στον Όρμο Καταφυγή, τα Λεγραινά και η παραλία Σουνίου.

***

● Επιστολή από Τανια Γεωργιοπούλου (Καθημερινή): (24/06/2026 - 18:33)

«ποιότητα νερού κολύμβησης»

Θα μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε για περισσότερες πληροφορίες για το θέμα της ποιότητας των νερών κολύμβησης παρακαλώ

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (25/06/2026 - 08:17)

Καλημέρα σας κυρία Γεωργιοπούλου,

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας σχετικά με το θέμα της ποιότητας των νερών κολύμβησης.

Παρακαλούμε αποστείλετέ μας μέσω e-mail τις ερωτήσεις ή τις απορίες που έχετε, ώστε να σας απαντήσουμε.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (25/06/2026 - 13:44)

Αθήνα, 25/06/2026

Αριθμ. Πρωτ.: 3773

Προς την

Κυρία Τάνια Γεωργιοπούλου

Δημοσιογράφος στην εφημερίδα «Καθημερινή»

Κυρία Γεωργιοπούλου,

Σε συνέχεια του email που σας στείλαμε σήμερα το πρωί (25/06/2026 08:17 συνημμένο) αναφέραμε σαφώς με βάση το email που μας είχατε στείλει χθες το βράδυ (24/06/2026 18:33 συνημ-

μένο), ότι θα θέλαμε να μας αναφέρετε τα στοιχεία που θέλατε και όποια άλλα στοιχεία μέσω ενός email.

Αντί αυτού διαβάσαμε στο δημοσίευμα της «Καθημερινής» (25/06/2026, σελ.7. συνημμένο), ότι προσπαθήσατε να έρθετε σε επικοινωνία μαζί μας, αλλά αυτό δεν στάθηκε δυνατόν.

Με βάση τα συνημμένα και το δημοσίευμα σας, σας ενημερώνουμε ότι για αυτήν την ψευδή και συκοφαντική είδηση, θα ασκήσουμε τα νόμιμα δικαιώματά μας.

Είναι λυπηρό με ψευδή στοιχεία να χτίζετε ολόκληρο δημοσίευμα που απευθύνεται σε χιλιάδες λουόμενους στην Αττική, οι οποίοι προσπαθούν να δροσιστούν αντί να τρέχουν σε νοσοκομεία για ουρολοιμώξεις, ιδιαίτερα οι γυναίκες.

Όσων αφορά τις δηλώσεις δημάρχων που δυστυχώς εξυπηρετούν συγκεκριμένα επιχειρηματικά συμφέροντα, ο θεσμός του ΠΑΚΟΕ, που λειτουργεί 48 χρόνια, με τέτοιου είδους δημοσιεύματα, γίνεται πιο δυνατός.

Λυπούμαστε ιδιαίτερα που εργάζεστε σε μια έγκριτη εφημερίδα σαν την «Καθημερινή».

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Γιάννης Καρζή: (25/06/2026)

«Παραλίες Αχαΐας»

Καλησπέρα σας,

Μελετώντας το πρόσφατο δελτίο τύπου σας σχετικά με την καταλληλότητα των ακτών κολύμβησης στην περιοχή από την Κόρινθο έως την Πάτρα, διαπιστώνεται η απουσία δεδομένων για ορισμένες από τις πλέον πολυσύχναστες παραλίες, οι οποίες προσελκύουν σημαντικό ποσοστό του λουόμενου κοινού.

Συγκεκριμένα, δεν εντοπίζονται πληροφορίες για τις ακόλουθες τοποθεσίες:

- Πλαζ Πάτρας
- Παραλία Αγίου Βασιλείου
- Παραλία Αραχοβίτικων
- Ψαθόπυργος
- Παραλία Ροδινής
- Λαμπίρι
- Παναγοπούλα

Ενώ η δειγματοληψία σε περιοχές όπως η παραλία Πατρών είναι αναμφίβολα χρήσιμη, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένες τοποθεσίες δεν αποτελούν προορισμό για τους λουόμενους.

Θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα την επέκταση της δειγματοληψίας και στις προαναφερθείσες περιοχές, καθώς το έργο σας είναι εξαιρετικά σημαντικό και συμβάλλει στην προστασία της δημόσιας υγείας.

Με εκτίμηση,

Γιάννης

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (26/06/2026)

Κύριε Γιάννη,

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας και για τα θετικά σας σχόλια σχετικά με το έργο του ΠΑΚΟΕ.

Δυστυχώς, δεν έχουμε τη δυνατότητα να πραγματοποιούμε δειγματοληψίες σε όλες τις ακτές κολύμβησης, καθώς το ΠΑΚΟΕ είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός και οι οικονομικοί μας πόροι δεν επαρκούν για την κάλυψη του συνόλου των παραλιών.

Εφόσον το επιθυμείτε, μπορείτε να μας φέρετε δείγματα νερού από τις παραλίες που αναφέρετε και θα τα αναλύσουμε δωρεάν στα εργαστήρια του ΠΑΚΟΕ.

Αν ενδιαφέρεστε, παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας τηλεφωνικά, ώστε να σας ενημερώσουμε αναλυτικά για τη σωστή διαδικασία δειγματοληψίας και μεταφοράς των δειγμάτων.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

• Επιστολή από Μάνια Αντωνέλου: (28/06/2026)

«Γαλαζίες Σημαιοι στις παραλίες»

Καλημερα σε ολους

Μετα απο αναγνωση στην Καθημερινη της εκθεσης σας περι ακαταλληλότητας η καταλληλότητας των παραλιων στην Αττικη και μετα απο αρκετα αρθρα που ακολουθησαν σε αλλα sites σχετικα με την καθαροτητα των ακτων της Αττικης, θα ηθελα να σας ρωτησω τα εξης:

Γιατι οι δικες σας αξιολογησεις διαφερουν απ τις επισημες;

Εχετε αλλο τροπο μετρησης ή οριζετε εσεις τα επιπεδα μολυνσης των υδατων προς τα πανω ή προς τα κατω;

Μπορει η δικη σας ετυμηγορια να αντικρουσει δημοσια τους επισημους φορεις μετρησης της μολυνσης; Κι αν ναι, γιατι δεν το κανετε μετα απο σωρια δημοσιευματων που θελουν καταλληλες τις παραλιες που εσεις χαρακτηριζετε ως ακαταλληλες;

Οπως καταλαβαινετε, για τους πολιτες που επιθυμουν μια τεκμηριωμενη ενημερωση σε θεματα μαλιστα που αφορουν την υγεια τους, η εμπεριστατωμενη εκθεση σας για τις παραλιες εχει μεγαλη σημασια. Πολλω μαλλον, που σε μια χωρα συγχισης, παραπληροφορησης ή σκοπιμης αποσιωπησης της αληθειας, η αντικειμενικη ενημερωση ειναι σαν το κυνηγι θησαυρου.

Σας γραφω γιατι κι εγω επισκεπτομαι τις παραλιες της Αττικης κι εχω προβληματιστει παρα πολυ τοσο για τον χαρακτηριση τους ως ακαταλληλες απο σας οσο και για την αντιθετη αποψη των «επισημων» οργανων μετρησης μολυνσης που θεωρητικα συνεργαζονται με αυτα της ΕΕ.

Ευχαριστω για το χρονο σας να διαβασετε το μηνυμα μου.

Σε αναμονη απαντησης

Με εκτιμηση

Μανια Αντωνελου

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (29/06/2026)

Καλημέρα σας,

Σε απάντηση του email που μας στείλατε (28/6/2026 08:46), σας γνωρίζουμε τα παρακάτω:

■ Εάν για εσάς η λέξη «επίσημες» έχουν το βάρος της κρατικής μηχανής και τίποτε άλλο, τότε διαφωνούμε ριζικά.

■ Οι αξιολογήσεις οι δικές μας, στο χρονικό διάστημα πριν την αρχή της κολυμβητικής περιόδου (1η Ιουνίου), που οι μετρήσεις έγιναν τον Μάιο (το 40σέλιδο έντυπο έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα www.pakoe.gr) στηρίζονται στα 48 χρόνια συνεχούς λειτουργίας και αγώνων του ΠΑΚΟΕ για καλύτερη ποιότητα ζωής. Επίσης στηρίζονται αφενός στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία – με την οποία διαφωνούμε, επειδή το πρόβλημα στα νερά κολύμβησης δεν είναι μόνο τα συγκεκριμένα βακτηρίδια, αλλά και οι επικίνδυνες χημικές ενώσεις, οι καρκινογόνοι υδρογονάνθρακες, τα βαρέα μέταλλα και άλλα-. Επίσης στηρίζονται στην επιστημονική, πιστοποιη-

μένη επάρκεια των συνεργατών του ΠΑΚΟΕ, κατά 50% εθελοντές επιστήμονες με βαθιά γνώση του αντικειμένου.

■ Όσων αφορά την δική μας επιμονή στην δημόσια συζήτηση, είναι δεδομένη γιατί επανειλημμένα έχουμε ζητήσει από τους κρατικούς φορείς και τους Δήμους μια εποικοδομητική συζήτηση, ώστε να αντιπαρατεθούν τα υφιστάμενα στοιχεία και με τεκμηρίωση να καταλήξουμε σε μια εικόνα, που θα εξυπηρετεί την ασφαλή κολύμβηση για τους Έλληνες πολίτες.

■ Όσων αφορά τα όρια των μικροβιακών παραμέτρων (E. coli και εντερόκοκκοι), εμείς ακολουθούμε την Ευρωπαϊκή νομοθεσία, η οποία έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική, απλά αποδεχόμαστε μόνο τα όρια «εξαιρετικής ποιότητας νερού» που δείχνει ότι οι Έλληνες μπορούν να κολυμπούν ασφαλώς με 250 E. coli και 100 εντερόκοκκους στα 100ml νερού. Απλά σας παρουσιάζουμε μια σύγκριση, πως στο πόσιμο νερό απαγορεύεται ούτε μια E. coli και ούτε ένας εντερόκοκκος και όπως γνωρίζετε όταν κολυμπάτε, σίγουρα θα ρουφήξετε 300 – 400mL θαλασσινού νερού, με 400 E. coli και με 200 εντερόκοκκους.

Τέλος, επειδή χρειάζεται βαθιά γνώση του αντικειμένου για την οποία, 48 χρόνια προσπαθούμε, γι' αυτό εάν σας ενδιαφέρει πραγματικά το θέμα, κάντε μια προσπάθεια από την πλευρά σας να οργανώσετε μια δημόσια συζήτηση, όπου θέλετε και όποτε θέλετε είμαστε στην διάθεση σας.

Το 40σέλιδο έντυπο του ΠΑΚΟΕ με την έρευνα ποιότητας νερών κολύμβησης: https://www.pakoe.gr/wp-content/uploads/2026/05/Thalases_21x28_2026-2.pdf

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: Μάνια Αντωνέλου: (29/06/2026)

Καλημερα

Ευχαριστω πολυ για την απαντηση σας.

Δεν διαφωνουμε στον ορο «επισημες», γι αυρο το εβαλα, σε εισαγωγικα.

Με εκτιμηση

Μανια Αντωνελου

• Επιστολή από Γεώργιο Μαρκουλιδάκη: (29/06/2026)

«Καθαριότητα Θαλασσινών Νερών
(Κόρινθος έως Πάτρα)»

Καλνσπερά,

Ονομάζομαι Μαρκουλιδάκης Γεώργιος, και ενδιαφέρομαι για την καθαρότητα των θαλασσινών νερών στα οποία κολυμπώ, και ιδιαίτερα στην περιοχή Ξυλοκάστρου-Συκιάς-Μελισσίου-Κιάτου στην Πελοπόννησο, καθώς έχω εξοχικό στην περιοχή.

Είδα με ανησυχία το σχετικό δελτίο τύπου σας, στο οποίο πολλές παραλίες της περιοχής κρίνονται ακατάλληλες, και μου δημιουργήθηκαν οι παρακάτω απορίες:

Κάποιες παραλίες που κρίθηκαν ακατάλληλες έχουν παράλληλα κερδίσει τη λεγόμενη «γαλάζια σημαία», όπως για παράδειγμα οι παραλίες Συκιάς και Πευκιά (στο Ξυλόκαστρο). Θεωρητικά ο χαρακτηρισμός «γαλάζια σημαίας» έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση και τα καθαρά νερά, με μέτρηση εντερόκοκκων κάτω από 100 cfu/100 ml. Στη δική σας μέτρηση (11/5/2026) φυσικά αυτό δεν επαληθεύεται, με τιμές πάνω από 120 cfu/100 ml (σημεία 27, 28, 29). Αντίθετα στη μέτρηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας (27/5/2026) οι τιμές στα αντίστοιχα σημεία είναι 0 και 2 cfu/100 ml. Από ότι κατάλαβα, σε αυτές τις μετρήσεις βασίζεται και ο χαρακτηρισμός της «γαλάζιας σημαίας». Αυτή η διαφορά πώς εξηγείται; Με μια πρόχειρη έρευνα στο site σας είδα ότι «παράγετε τα δικά σας πρωτογενή στοιχεία για να τα αντιπαραθέσετε στα καμουφλαρισμένα της εκάστοτε κυβερνητικής κομματικής μηχανής.». Άρα αντιλαμβάνομαι ότι δεν αναγνωρίζετε απαραίτη-

τα την εγκυρότητα των μετρήσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας. Αυτό ισχύει και για τις παραπάνω μετρήσεις;

Επιπλέον θα ήθελα να ρωτήσω πόσο αντιπροσωπευτικές είναι οι μετρήσεις 1 μόνο ημέρας. Βλέπω ότι υπάρχουν διάφορες διπλανές παραλίες με αρκετά διαφορετικές μετρήσεις. Συνεπώς δε θα ήταν εφικτή η αλλαγή της εικόνας αυτής σε ένα διάστημα μερικών ημερών με το κατάλληλο κύμα; Δηλαδή δε θα μπορούσε να μεταφερθεί η περιεκτικότητα σε εντερόκοκκους από την παραλία 29 στην 30 ή από την 24 στην 25; Δεδομένου του προβλήματος της περιοχής μπορώ πραγματικά να θεωρήσω ότι κάποια παραλία θα είναι κατάλληλη για κολύμπι; Ή και αντίστροφα, μπορώ να θεωρήσω ότι τα νερά μιας παραλίας είναι ακατάλληλα για κολύμπι βασιζόμενος στη μέτρηση μόνο μίας ημέρας; Είδα εξάλλου ότι οι περισσότερες παραλίες της περιοχής κρίθηκαν κατάλληλες στο αντίστοιχο περσινό σας δελτίο τύπου.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων,
Μαρκουλιδάκης Γεώργιος

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (01/07/2026)

Καλησπέρα σας,

Σας ευχαριστούμε για το μήνυμά σας και για το ενδιαφέρον που δείχνετε σχετικά με την ποιότητα των θαλασσινών νερών στην περιοχή.

Το ΠΑΚΟΕ είναι ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός φορέας, ο οποίος πραγματοποιεί δειγματοληψίες και δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα των μετρήσεων του με στόχο την ενημέρωση των πολιτών.

Για τα ζητήματα που θέτετε σχετικά με τις επίσημες διαδικασίες χαρακτηρισμού ακτών, τις προδιαγραφές των «Γαλάζιων Σημαιών» καθώς και τη σύγκριση ή αξιολόγηση των κρατικών μετρήσεων, αρμόδια να απαντήσουν είναι τα αντίστοιχα Υπουργεία και οι επίσημοι κρατικοί φορείς που έχουν την ευθύνη των θεσμοθετημένων ελέγχων και εγκρίσεων.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Εβελίνα Βιβλάκη: (30/06/2026)

«Καταλληλότητα ακτών»

Καλημέρα σας!

Καταρχάς να σας ευχαριστήσω για το έργο που εκπονεείτε κάθε χρόνο για την υγεία όλων των λουόμενων.

Παρατηρώ ότι οι παραλίες της Κακής Θάλασσας δεν συγκαταλέγονται στις μετρήσεις στον πίνακα με τις ακτές της Ανατολικής Αττικής. Αναρωτιέμαι αν οι μετρήσεις έγιναν, διότι πρόπερσι υπήρχαν.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας,
Εβελίνα Βιβλάκη

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (01/07/2026)

Καλησπέρα σας,

Σας ευχαριστούμε πολύ για το μήνυμά σας και για τα θετικά σας σχόλια σχετικά με το έργο μας.

Σε σχέση με την ερώτησή σας, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι το ΠΑΚΟΕ είναι ένας μη κερδοσκοπικός φορέας και δεν διαθέτει την οικονομική δυνατότητα να πραγματοποιεί μετρήσεις σε όλες τις παραλίες.

Για τον λόγο αυτό, οι δειγματοληψίες και οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο αφορούν συγκεκριμένες περιοχές, ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους και τον σχεδιασμό του προγράμματος.

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Γιώργο Αντωνόπουλο: (01/07/2026)

«Ερώτηση για ποιότητα θαλάσσιων υδάτων»

Καλησπέρα.

Στις αξιολογήσεις που κάνετε για τα θαλάσσια ύδατα κατηγοριοποιείτε ως Κατάλληλες ή Ακατάλληλες διάφορες περιοχές με βάση τις μετρήσεις που κάνετε.

Αλλά το όριο που έχετε για να θεωρηθεί Ακατάλληλη μια περιοχή είναι τα 250cfu/100mL για τα E coli και 100 cfu / 100mL για τον Εντερόκοκκο, σωστά;

Η Οδηγία 2006/7/Ε.Κ όμως ορίζει ως Ανεπαρκή το νερό σε αρκετά μεγαλύτερες συγκεντρώσεις.

Οδηγία: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0007>

Θα μπορούσατε να αιτιολογήσετε περεταίρω την επιλογή σας αυτή;

Ευχαριστώ,
Γιώργος

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (02/07/2026)

Κύριε Αντωνόπουλε,

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας.

Πράγματι, η Οδηγία 2006/7/ΕΚ προβλέπει διάφορες κατηγορίες ποιότητας των υδάτων κολύμβησης (Εξαιρετική, Καλή, Επαρκής και Ανεπαρκής).

Το ΠΑΚΟΕ, ωστόσο, έχει επιλέξει εδώ και 48 χρόνια, να εφαρμόσει μόνο την κατηγορία υδάτων εξαιρετικής ποιότητας. Η επιλογή αυτή γίνεται επειδή θεωρούμε ότι οι Έλληνες πολίτες αξίζουν να κολυμπούν σε θάλασσες με την καλύτερη δυνατή ποιότητα και όχι απλώς σε νερά που πληρούν τα ελάχιστα αποδεκτά όρια.

Επιπλέον, είναι γνωστό ότι κατά την κολύμβηση, ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά, καταπίνουν ποσότητες θαλασσινού νερού, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να φτάσουν έως και το μισό λίτρο. Στα πόσιμα νερά η παρουσία *Escherichia coli* και εντερόκοκκων είναι υποχρεωτικά μηδενική (0 cfu/100 mL), καθώς αποτελούν δείκτες κοπρανώδους ρύπανσης. Επομένως, όταν ένα θαλάσσιο δείγμα περιέχει, για παράδειγμα, περισσότερα από 250 cfu/100 mL *E. coli*, είναι λογικό να υπάρχει προβληματισμός για την πιθανή έκθεση των λουομένων μέσω της κατάποσης θαλασσινού νερού.

Για τον λόγο αυτό, το ΠΑΚΟΕ ακολουθεί μια προσέγγιση, επιλέγοντας την κατηγορία υδάτων εξαιρετικής ποιότητας, με γνώμονα την προστασία της δημόσιας υγείας και ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, όπως είναι τα παιδιά.

Τώρα αν εσείς θέλετε να επιλέξετε να εφαρμόζετε για τον εαυτό σας τα ελάχιστα αποδεκτά όρια είναι επιλογή δικιά σας και δεν σας στερεί κανείς το δικαίωμα αυτό.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Χριστίνα Μανωλά: (03/07/2026)

«Παραλίες Παλαιάς Επιδαύρου»

Θα ήθελα να ξέρω αν έχετε μετρήσει το νερό στις θάλασσες της Παλαιάς Επιδαύρου, όπως το Γιαλασι Παναγίτσα και Βαγιωνιά, Καλαμάκι.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (07/07/2026)

Καλημέρα σας.

Όχι, το ΠΑΚΟΕ δεν έχει πραγματοποιήσει δειγματοληψίες στις παραλίες που αναφέρετε (Γιαλάσι, Παναγίτσα, Βαγιωνιά και Καλαμάκι, Παλαιάς Επιδαύρου). Οι δειγματοληψίες του ΠΑΚΟΕ στην περιοχή φτάνουν έως τη Νέα Επίδαυρο, όπως αναφέρεται στο σημείο 10 του Δελτίου Τύπου 1129 (18/06/2026).

Ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

● **Επιστολή από ΙΩΑΝΝΗ ΣΑΚΕΛΛΗ: (06/07/2026)**
«Ερώτημα για καταλληλότητα παραλιών»

Αφού σας συγχαρώ για τις δράσεις σας, θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μου γράψετε για την καταλληλότητα παραλιών στις θέσεις:

Α) Αναβύσσοι στο σημείο της παραλίας ξενοδοχείου PLAZA RESORT

Β) Κινέτα (Κακιά Σκάλα) στο σημείο της παραλίας κάτω από το Chokkinis Hotel.

Σας ευχαριστώ θερμά εκ των προτέρων.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (07/07/2026)

Καλημέρα σας,

Σας ευχαριστούμε για την επικοινωνία σας και για το ενδιαφέρον σας σχετικά με την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης.

Σε απάντηση του ερωτήματός σας:

Α) Αναβύσσοι – σημείο παραλίας

Στις πρώτες μετρήσεις του Μαΐου (βλ. **Δελτίο Τύπου 1110 – Αθήνα, 18/05/2026**), τα σημεία **53-57** της παραλίας Αναβύσσου χαρακτηρίστηκαν **ακατάλληλα**.

Στις επαναληπτικές μετρήσεις (βλ. **Δελτίο Τύπου 1132 – 22/06/2026**), τα σημεία **17-21** που αφορούν την παραλία Αναβύσου εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται **ακατάλληλα**.

Β) Κινέτα (Κακιά Σκάλα) – σημείο παραλίας

Το συγκεκριμένο σημείο αντιστοιχεί στο **σημείο 10 του Δελτίου Τύπου 1120 – Αθήνα, 04/06/2026** και, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των μετρήσεων του ΠΑΚΟΕ, χαρακτηρίζεται **κατάλληλο για κολύμβηση**.

Σας ευχαριστούμε για την επικοινωνία και παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: ΙΩΑΝΝΗ ΣΑΚΕΛΛΗ: (06/07/2026)

Καλημέρα σας,

Σας έχω στείλει τα ερωτήματα και μέσω της ιστοσελίδας σας. Θα ήθελα να σας παρακαλέσω εάν μπορείτε να με πληροφορήσετε για την καταλληλότητα της παραλίας στις θέσεις:

α) Κινέτα, κάτω από τα τούνελ της Κακιάς Σκάλας και στη θέση του COKKINIS HOTEL,

β) Παραλία Αναβύσσου στη θέση του PLAZA RESORT, και

γ) Παραλία Σουνίου κάτω από τον ΝΑΟ και στη θέση του AEGEON HOTEL

Σας ευχαριστούμε θερμά και συγχαρητήρια για το έργο που παράγετε.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση,

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΗΣ

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (07/07/2026)

Κύριε Σακελλή,

Σε συνέχεια της προηγούμενης απάντησής μας και σχετικά με το τρίτο σημείο που αναφέρατε:

γ) Παραλία Σουνίου – κάτω από τον Ναό

Στις πρώτες μετρήσεις του Μαΐου (βλ. **Δελτίο Τύπου 1111 – Αθήνα, 21/05/2026**), το σημείο 12 χαρακτηρίστηκε κατάλληλο για κολύμβηση.

Στις επαναληπτικές μετρήσεις (βλ. **Δελτίο Τύπου 1133 – Αθήνα, 23/06/2026**), δεν πραγματοποιήθηκε δειγματοληψία από το συγκεκριμένο σημείο.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● **Επιστολή από Ελένη Σταυροπούλου: (08/07/2026)**
«ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ Ραφήνα.
Παραλία Ραφήνας Μαρίκες»

Μήπως θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να μας διευκρινήσετε σε ποιά ακριβώς περιοχή αναφέρεστε για τη ΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ «Ραφήνα. Παραλία Ραφήνας Μαρίκες».

Οδός Θάλειας.» ; Εννοείτε την παραλία που βρίσκεται κάτω από την οδό Θάλειας ή την παραλία «Μαρίκες» η οποία αρχίζει εκεί που καταλήγει η οδός Θάλειας και αποτελεί το υπόλοιπο μεγαλύτερο τμήμα της παραλίας που εκτείνεται νότια —πίσω από τον λόφο με τον αρχαιολογικό χώρο Ασκηταριό; Πρόκειται για δυο διαφορετικές τοποθεσίες που τις χωρίζει ένας λόφος. Ευχαριστώ <https://maps.app.goo.gl/nNFFyvBeDD87BkuaA>

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (09/07/2026)

Κυρία Σταυροπούλου,

Η θέση 23 με συντεταγμένες N38.017909 E24.016190 «Ραφήνα. Παραλία Ραφήνας Μαρίκες. Οδός Θάλειας.» αφορά την δεύτερη επαναληπτική δειγματοληψία όπου και προστέθηκε η λέξη Μαρίκες.

Σύμφωνα με τον Χάρτη II (συνημμένος), η θέση δειγματοληψίας (23) αντιστοιχεί στην παραλία κάτω από την οδό Θάλειας, σε πολύ κοντινή απόσταση από τις εκβολές του ρέματος. Αυτό το γεγονός εξηγεί και της αυξημένες τιμές μικροοργανισμών.

Ο αυξημένος αριθμός μικροοργανισμών (π.χ. κολοβακτηριοειδή, εντερόκοκκοι) μπορεί να εξαπλωθεί από μερικές δεκάδες μέτρα έως και αρκετά χιλιόμετρα μακριά από την εκβολή. Η ακριβής απόσταση, όμως εξαρτάται άμεσα από τη ροή του ρέματος, τους θαλάσσιους ανέμους, τα θαλάσσια ρεύματα και τη μορφολογία της παραλίας.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

Επιστολή από Ιωάννα Μπατή: (10/07/2026)

«ΕΡΩΤΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΛΙΑΣ»

Καλημέρα σας,

Θα ήθελα αρχικά να σας ευχαριστήσω για τις έρευνες που πραγματοποιείτε, την ενημέρωσή μας και όλη σας την προσφορά στην προστασία της δημόσιας υγείας.

Διάβασα στα αποτελέσματα των φετινών μετρήσεων πως η παραλίες Παλαιάς Φώκαιας και Αναβύσσου είναι φέτος ακατάλληλες για κολύμβηση. Εάν κατάλαβα καλά αναφέρεστε στη μεγάλη παραλία και αναρωτιέμαι εάν πραγματοποιήθηκε μέτρηση στη μικρή που βρίσκεται κάτω από τις καφετέριες Casamento και Calostus με συντεταγμένες 37.715096, 23.945765 ή στο κάμπινγκ Αναβύσσου - ΠΑΦΥΣΙΤ πριν από το Θυμάρι. Είναι αυτά τα νερά κατάλληλα για κολύμβηση;

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τον χρόνο σας και την ενημέρωσή.

Με εκτίμηση,

Ιωάννα Μπατή

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (13/07/2026)

Καλημέρα σας,

Σε απάντηση του από 11/07/2026 και ώρα 10:26 email σας, δυστυχώς δεν έχουμε κάνει δειγματοληψία στα συγκεκριμένα σημεία που αναφέρεστε.

Ενδέχεται να κάνουμε νέες μετρήσεις μέσα στον Ιούλιο.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: Ιωάννα Μπατή: (13/07/2026)

Καλησπέρα σας,
Σας ευχαριστώ πολύ για την απάντησή σας.
Εάν επαναλάβετε μετρήσεις μέσα στον Ιούλιο, παρακαλούμε συμπεριλάβετε εάν είναι δυνατόν και τη συγκεκριμένη παραλία.
Βρίσκεται ανάμεσα στην μεγάλη παραλία της Αναβύσσου/Παλαιάς Φώκαιας που έχει κριθεί ακατάλληλη και στο Θυμάρι που έχει κριθεί κατάλληλο οπότε δεν ξέρουμε τι να υποθέσουμε περί της ασφάλειας κολύμβησης σε αυτή. Η περιοχή έχει πολλούς ηλίκιων μόνιμους κατοίκους και οικογένειες με παιδιά. Πολλοί εξ αυτών δεν έχουν όχημα για να πάνε σε κάποια κοντινή κατάλληλη παραλία. Είναι κρίμα να στερούνται την κολύμβηση στη συγκεκριμένη παραλία εάν είναι ασφαλής.
Σας ευχαριστώ και πάλι,
Ιωάννα Μπατή

• Επιστολή από Ελισαβέτ Λοντζετίδου: (10/07/2026)
«Καταλληλότητα ακτών»

Καλησπέρα σας,
Συγχαρητήρια για το έργο και για την δουλειά σας!
Καθώς είμαι από βόρεια Ελλάδα και είμαι και έγκυος θα ήθελα να ξέρω ποιες ακτές του δήμου Θερμαϊκού είναι κατάλληλες για μπάνιο!
Στην περαιο πχ έχει γαλάζια σημαία αλλά την αποφεύγω και πηγαίνω ποταμό Επανωμής ή και αγία τριάδα κάποιες φορές.
Θα εκτιμούσα οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με μετρήσεις που μπορεί να έχουν γίνει στην περιοχή καθώς δεν έχω βρει τίποτα.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (13/07/2026)

Σε απάντηση του από 10/07/2026 και ώρα 15:55 email σας, δυστυχώς δεν έχουμε την οικονομική δυνατότητα να κάνουμε μετρήσεις στην βόρεια Ελλάδα.
Επισκεφθείτε τον Δήμο σας μήπως έχει βγάλει αυτός μετρήσεις για την περιοχή σας.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ***

• Επιστολή από Τζίνα Βαβίτσα: (12/07/2026)
«Καταλληλη παραλια»

Καλησπέρα σας !
Είμαι κάτοικος Αρτεμιδας και σύμφωνα με τα τελευταία σας στοιχεία βγάλατε ακατάλληλες τις παραλίες στην περιοχή όπως κ την Βραυρωνα. Δεν αναγράφεται πουθενά όμως τη χαμολιά που είναι ανάμεσα σε βραυρωνα κ πορτο ραφτη. Είναι κατάλληλες εκεί οι θαλασσοες ; επειδη βρισκομαι κ σε περιοδο κύησης φοβαμαι να κολυμπησω καπου που εχει κριθει ακατάλληλη αλλα θα θελα πολυ να μπορούσα να απολαμβάνω τη θάλασσα όπως έκανα τόσα χρόνια.
Ευχαριστώ πολυ εκ των προτέρων για την όποια απάντηση.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (13/07/2026)

Καλημέρα σας,
Σας ευχαριστούμε για την επικοινωνία σας.
Σχετικά με το ερώτημά σας για την παραλία της Χαμολιάς, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι δυστυχώς δεν έχει πραγματοποιηθεί δειγματοληψία στο συγκεκριμένο σημείο.
Ενδέχεται να κάνουμε νέες μετρήσεις μέσα στον Ιούλιο.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

• Επιστολή από Γιώργο Θεοδωρολέα: (13/07/2026)
«Ερώτημα σχετικά με μετρήσεις ποιότητας υδάτων κολύμβησης»

Καλημέρα σας,
Με αφορμή την πρόσφατη δημοσίευσή σας σχετικά με τις μικροβιολογικές αναλύσεις στις παραλίες της Αττικής και το άρθρο <https://www.pakoe.gr/2026/07/09/oi-paralies-tis-attikis-me-galazia-simaia-pou-vrethikan-gemates-mikrovia/>, θα ήθελα να σας συγχαρώ για το έργο ενημέρωσης του κοινού.
Θα ήθελα να σας ρωτήσω εάν διαθέτετε στοιχεία και για τις υπόλοιπες παραμέτρους που προβλέπονται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, πέραν των μικροβιολογικών δεικτών που παρουσιάστηκαν. Ειδικότερα, με ενδιαφέρει αν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για τις επιπλέον μετρήσεις στις παραλίες της Αττικής ή και γενικότερα στην Ελλάδα.
Εφόσον υπάρχουν σχετικά στοιχεία ή δημοσιεύσεις, θα σας ήμουν ευγνώμων αν μπορούσατε να με κατευθύνετε σε αυτά.
Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων.
Με εκτίμηση,
Γιώργος Θεοδωρολέας

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (13/07/2026)

Καλησπέρα σας,
Σε απάντηση του email που μας στείλατε σήμερα 13/07/2026 και ώρα 10:17, ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια.
Όσον αφορά τις άλλες παραμέτρους που μετράμε εκτός από αυτές που ορίζει ο νόμος, κατά διαστήματα τις δημοσιεύουμε.
Αυτές που δεν έχουν δημοσιευθεί, δυστυχώς δεν μπορούμε να σας τις χορηγήσουμε, παρά μόνο αν είστε μέλη ή συνδρομητές του ΠΑΚΟΕ.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

• Επιστολή από Σπυρίδον Ζορμπαλά: (13/07/2026)
«Ερώτηση για πίνακα μετρήσεων»

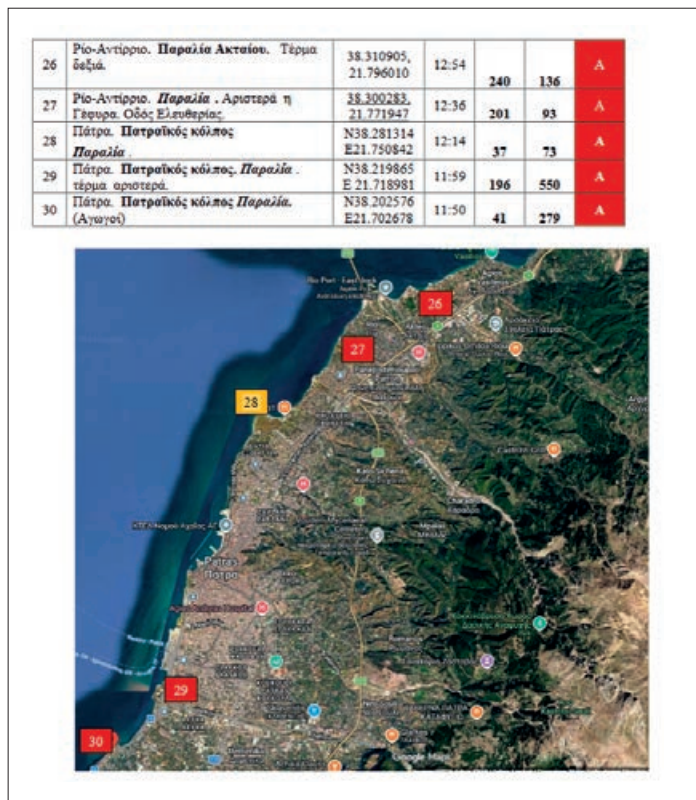
Καλησπέρα,
Στο άρθρο σας <https://www.pakoe.gr/2026/07/06/epanaliptikes-metriseis-pou-na-kolybisete-fetos-me-asfaleia-stis-aktes-tis-korinthou-mechri-patra/> έχετε έναν πίνακα που στις θέσεις 27 & 28, έχει την ένδειξη «Α»(Ακατάλληλη ακτή για κολύμβηση), ενώ οι σχετικές μετρήσεις είναι κάτω από τα επιτρεπόμενα όρια.
Έχει γίνει κάποιο λάθος στην ένδειξη;
Ευχαριστώ,
Σ. Ζορμπαλάς.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (14/07/2026)

Καλησπέρα σας,
Σε απάντηση του από 13/07/2026 και ώρα 16:56 email σας, ότι αφορά την περιοχή ακτής κολύμβησης από Ρίο-Αντίρριο έως Πάτρα με τα σημεία δειγματοληψίας από 36 έως 30.
Υπάρχει αυξημένος αριθμός Εντερόκοκκων
Η απόσταση μεταξύ σημείων μέτρησης 26 ----- 27 είναι 2,30 km
27 ----- 28 απόσταση είναι 2,90 km
28 -----29 είναι 7.30km
Το σημείο 27 κρίθηκε Ακατάλληλο με αριθμό εντερόκοκκων 93cfu /100 ml νερό, επειδή στην διπλανή παραλία υπάρχει αυξημένος αριθμός Εντερόκοκκων που βρίσκεται από το εξεταζόμενο σημείο (σημείο 27) σε απόσταση 2,30km.
Το σημείο 28 με αριθμό εντερόκοκκων 73 cfu /100 ml νερό νομοθετικά είναι κατάλληλη για κολύμβηση διότι ο αριθμός Εντερόκοκκων δεν υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα όρια των 100 cfu /100 ml νερό.

Ωστόσο η επιβίωση και εξάπλωση των μικροβίων-δεικτών (π.χ. εντερόκοκκοι, κολοβακτηρίδια) στις ακτές κολύμβησης επηρεάζεται άμεσα από περιβαλλοντικούς παράγοντες της θάλασσας όπως η ηλιακή ακτινοβολία (UV) που τα καταστρέφει, η θερμοκρασία που ευνοεί τον πολλαπλασιασμό τους, η αλμυρότητα, και ασφαλώς, τα θαλάσσια ρεύματα που τα διασπείρουν. Αυτός είναι ο λόγος που είναι απαραίτητη η συνεχής παρακολούθησή τους.

Το συμπέρασμα είναι ότι το σημείο 28 με αριθμό εντερόκοκκων 73 cfu /100 ml νερό είναι ακατάλληλο για κολύμβηση, καθώς είναι σε διπλανή θέση από το σημείο 27 και από το σημείο 29 που είναι μολυσμένες παραλίες και το 73 cfu /100 ml νερό για εμάς είναι ενδεικτικό, ειδικά για τους ανθρώπους που έχουν ενδεχόμενος προβλήματα υγείας. Άτομα με εξασθενημένο ανοσοποιητικό, ευπαθείς ομάδες ή ανοικτά τραύματα είναι πάντα πιο ευάλωτα σε τυχόν μικροβιακούς παράγοντες.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Δάφνη Μπέλλου: (09/07/2026)

«Καταλληλότητα για κολύμπι»

Καλημέρα θα ήθελα αν είναι εφικτό να με ενημερώσετε αν η παραλία κόκκινο λιμανάκι στην Ραφήνα είναι κατάλληλη για κολύμπι, γιατί σύμφωνα με τους χάρτες που ανακοινώθηκαν δεν μπορώ να την βρω, επειδή έχω μικρό παιδί είναι σημαντική αυτή η πληροφορία για μένα!!! Ευχαριστώ εκ των προτέρων

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (14/07/2026)

Καλημέρα σας,

Σας ευχαριστούμε για την επικοινωνία σας.

Σχετικά με το ερώτημά σας για την παραλία κόκκινο λιμανάκι στην Ραφήνα, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι δυστυχώς δεν έχει πραγματοποιηθεί δειγματοληψία στο συγκεκριμένο σημείο.

Ενδέχεται να κάνουμε νέες μετρήσεις μέσα στον Ιούλιο.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: Δάφνη Μπέλλου: (14/07/2026)

Καλημέρα, ευχαριστώ πολύ για την ενημέρωσή!!!

● Επιστολή από ΣΤΥΛΙΑΝΟ ΡΟΝΤΗΡΗ: (14/07/2026)

«Θάλασσα στη Ναύπακτο»

Παρακαλώ, αν είναι δυνατόν, ενημερώστε μας για την κατάλληλη η όχι παραλία στην πόλη της Ναυπάκτου. Δεδομένου ότι δεν βρίσκω ερευνα για αυτή.

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (14/07/2026)

Καλησπέρα σας,

Σε απάντηση του από 17/07/2026 και ώρα 10:01 email σας, σας ενημερώνουμε ότι δεν πραγματοποιήσαμε φέτος μετρήσεις στην παραλία της Ναυπάκτου και δεν προβλέπεται να πραγματοποιηθούν δειγματοληψίες στην περιοχή μέσα στη φετινή περίοδο.

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Δημήτρη Χαλικιόπουλο: (16/07/2026)

«Επαναληπτικές Μετρήσεις Παραλίες Φθιώτιδας»

Καλησπέρα σας

Θα ήθελα να με ενημερώσετε πότε θα αναρτήσετε τις επαναληπτικές Μετρήσεις για την ποιότητα του νερού στις θάλασσες της Φθιώτιδας! Και επίσης γιατί βλέπω στα τοπικά σάιτ της Λαμίας ότι οι θάλασσα στις Ράχες και στη Γλύφα έχουν μπλε σημαία και είναι κατάλληλες για κολύμβηση ενώ είναι τίγκα στα εντεροβακτηριδια και στα κωλοβακτηριδια; Εκτός αν σας πίεσαν οι επιχειρηματίες της Φθιώτιδας να μην τις αποκαλύψετε πριν τον Σεπτέμβριο....!

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (17/07/2026)

Σε απάντηση του από 16/07/2026 και ώρα 14:50 email που μας στείλατε:

Δεν θα πραγματοποιήσουμε επαναληπτικές μετρήσεις στην Φθιώτιδα, γιατί δεν έχουμε την οικονομική δυνατότητα, καθώς είμαστε ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός φορέας και οι οικονομικοί μας πόροι είναι περιορισμένοι.

Όσον αφορά αυτό που μας γράφετε για τα τοπικά σάιτς και τις μπλε σημαίες, εμείς δεν έχουμε καμία σχέση μαζί τους.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων που μπορέσαμε να κάνουμε στην ευρύτερη περιοχή της Φωκίδας είναι αναρτημένα και μπορείτε να τα δείτε στο 40σέλιδο έντυπο που έχουμε στην ιστοσελίδα μας (www.pakoe.gr).

Όσον αφορά το τελευταίο που γράφετε, σας το επιστρέφουμε και δεν έχουμε καμία σχέση ούτε με επιχειρήσεις, αλλά ούτε και μαζί σας θα θέλαμε να έχουμε με βάση τα γραφόμενα σας.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: Δημήτρη Χαλικιόπουλο: (17/07/2026)

Καλημέρα σας.

Όσον αφορά το 4ο θέμα:

Δεν σας είπα ότι τα παίρνετε από κάποια επιχείρηση αλλά σας ανέφερα μήπως σας πιέζουν σε περίπτωση που έχετε κάνει μετρήσεις στη Φθιώτιδα να καθυστερήσετε την ανάρτησή τους προς όφελος των επιχειρήσεων!

Πολύ καλά κάνετε που δεν σας επηρεάζει κανένας εξωτερικός παράγοντας στο να κάνετε μετρήσεις και να κάνετε σωστά τη δουλειά σας! Δεν είμαι εναντίον σας αλλά είμαι εναντίον των τοπικών ΜΜΕ της Φθιώτιδας που ποτέ και ούτε πρόκειται να αναρτήσουν την αλήθεια για τις θάλασσες της περιοχής! Μα σε κανένα σάιτ δεν διάβασα πούθενά τις μετρήσεις σας παρά μόνο σε εσάς! Επί-

σας κάτι άλλο που είδα που είχατε αναρτήσει σε έρευνα είναι το τοπικό εμφιαλωμένο νερό που είχε την περισσότερη περιεκτικότητα σε χρώμιο από όλα τα εμφιαλωμένα νερά στην Ελλάδα! Επίσης πουθενά δεν αναφέρθηκε σε κανένα σαιι τοπικό!

Ερώτηση! Έχετε επικοινωνήσει με τα τρία μεγαλύτερα σάιτ ώστε να αναρτήσουν τις έρευνες σας για την περιοχή εδώ; Γιατί αν επικοινωνήσατε και τους το είπατε και δεν το ανάρτησαν τότε είναι απόκρυψη προς το τοπικό λαό εκ μέρους τους! Εννοώ τα σάιτ: lamia-report.gr, lamianow.gr, starkentrikiselladas.gr

Αν έγινε παρανόηση σε αυτό που είπα τότε ζητάω συγνώμη και σας εξήγησα πιο πάνω τι εννοούσα!

Καλή σας ημέρα!

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (17/07/2026)

Ευχαριστούμε για την άμεση απάντηση σας, πρέπει να καταλάβετε ότι 48 χρόνια κάνουμε έναν τιτάνιο αγώνα μακριά από την διαπλοκή και καταγγέλλουμε όλα τα κακώς κείμενα.

Σε όλα τα ΜΜΕ και της ευρύτερης περιοχής σας, αποστέλλουμε όλα τα δελτία τύπου που αναρτάμε.

Δυστυχώς η ανταπόκριση λόγω τοπικών συμφερόντων, είναι από ελάχιστη έως μηδενική.

Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Φωτεινή Ντεμην: (20/07/2026)

«Καταλληλότητα υδάτων»

Καλησπέρα!

Θα μπορούσατε να μου πείτε εάν το νερό στον Άγιο Βασίλειο Αχαΐας είναι κατάλληλο για κολύμβηση;

Σας ευχαριστώ!

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (20/07/2026)

Κυρία Ντεμην,

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας σχετικά με την έρευνα του ΠΑΚΟΕ.

Τα αποτελέσματα των αναλύσεων του Μαΐου για τις ακτές από την Κόρινθο έως την Πάτρα μπορείτε να τα δείτε στο Δελτίο Τύπου 1119 (Αθήνα, 03/06/2026), ενώ τα αποτελέσματα των επαναληπτικών μετρήσεων του Ιουλίου στο Δελτίο Τύπου 1140 (Αθήνα, 06/07/2026). Ωστόσο, σας ενημερώνουμε ότι στην παραλία του Αγίου Βασιλείου Αχαΐας δεν πραγματοποιήθηκε δειγματοληψία, επομένως δεν διαθέτουμε αποτελέσματα για το συγκεκριμένο σημείο. Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Ιωάννα Κατσαρού: (17/07/2026)

«Παράκληση για μετρηση»

Γειά σας ονομάζομαι Κατσαρού Ιωάννα. Είμαι κάτοικος Βαθύ-κοιλου στην ανατολική Φθιώτιδα.

Τυχαία βρήκα το site σας και σας συγχαίρω για την εξαιρετική παρουσίαση και σημαντική από όλες τις απόψεις δουλειά σας.

Είμαστε αρκετοί κάτοικοι που ανησυχούμε για την ποιότητα των παραλιών μας λόγω και της δραστηριότητας αρκετών ιχθυοτροφείων στην περιοχή. Αναφερόμαι στην παραλία του Αγ Γεωργίου της Πελασγίας και της παραλίας Στανικί.

Κοίταξα τον κατάλογο των παραλιών από Λιβανάτες έως και Βόλο Μαγνησίας και δεν εμπεριέχονται σε αυτόν.

Πώς θα μπορούσαμε να ενημερωθούμε για το αν οι παραλίες και τα νερά της περιοχής είναι κατάλληλα για κολύμβηση.

Σας ευχαριστώ θερμά εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση

Κατσαρού Ιωάννα

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (20/07/2026)

Κυρία Κατσαρού,

Σας ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια και το ενδιαφέρον σας για το έργο του ΠΑΚΟΕ.

Πράγματι, οι παραλίες του Αγίου Γεωργίου Πελασγίας και Στανικί δεν συμπεριλήφθηκαν στη φετινή έρευνα του ΠΑΚΟΕ και συνεπώς δεν διαθέτουμε αποτελέσματα για τα συγκεκριμένα σημεία, ώστε να σας ενημερώσουμε. Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

ΑΠ: Ιωάννα Κατσαρού: (20/07/2026)

Καλημέρα, ευχαριστώ πολύ για τη απάντηση σας, αν δεν σας κουράζω, ωστόσο, θα ήθελα να κάνω μια ερώτηση - διευκρίνιση με ποιο τρόπο θα μπορούσα να στείλω δείγματα από αυτές τις θάλασσες, ώστε να έχουμε μια εικόνα για το αν τα νερά που κολυμπάμε δεκάδες άνθρωποι είναι κατάλληλα.

(Σημειωτέον στην περιοχή δραστηριοποιούνται αρκετά ιχθυοτροφεία.)

Σας ευχαριστώ θερμά και πάλι!

Με εκτίμηση

Κατσαρού Ιωάννα

ΑΠ: ΠΑΚΟΕ (20/07/2026)

Κυρία Κατσαρού,

Με βάση την ανακοίνωση του ΠΑΚΟΕ, μπορείτε να μας φέρετε έως και 5 δείγματα θαλασσινού νερού, τα οποία θα πρέπει να μεταφερθούν στα εργαστήρια του ΠΑΚΟΕ εντός 24 ωρών από τη συλλογή τους, ώστε να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες αναλύσεις, αφού πρώτα θα έχετε επικοινωνήσει μαζί μας τηλεφωνικά για την διαδικασία λήψης δειγμάτων.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να εξεταστούν περισσότερα δείγματα, το κόστος ανάλυσης για κάθε επιπλέον δείγμα που θα μας φέρετε, ανέρχεται σε 50 ευρώ ανά δείγμα.

Ωστόσο, δεδομένου ότι στην περιοχή δραστηριοποιούνται αρκετά ιχθυοτροφεία, θεωρούμε ότι χρειάζεται μια πιο ολοκληρωμένη επιστημονική προσέγγιση. Εφόσον υπάρχει δυνατότητα από την πλευρά των κατοίκων να καλυφθεί το κόστος μετακίνησης μιας επιστημονικής ομάδας του ΠΑΚΟΕ, που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει επιτόπια αυτοψία και οργανωμένη δειγματοληψία θαλάσσιων υδάτων.

Με τον τρόπο αυτό θα υπάρχει πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την κατάσταση της περιοχής.

Περιμένουμε την απάντησή σας. Από τη Γραμματεία του ΠΑΚΟΕ

***

● Επιστολή από Κων/νος Κούρτης: (18/07/2026)

«ΜΗΝ ΠΤΟΕΙΣΤΕ»

Αποδημήστε τις ψεύτικες γαλάζιες σημαίες και πέστε τα πράγματα με το όνομα τους. Σε όσα δικαστήρια και να σας πάνε οι σκατιαρνδες δεν θα σας κάνουν τίποτα. Πολλοί πάρα πολλοί ξέρουν ότι έχετε δικιο.

ΜΗΝ ΠΤΟΕΙΣΤΕ.

Όλοι εμείς που σας παρακολουθούμε ξέρουμε πόσο δίκιο έχετε. Ευχαριστούμε που μας προστατεύεται από τις βρώμικες θάλασσες αλλά και από τους ψεύτες Δημάρχους.

Με εκτίμηση Κων/νος Κούρτης

ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

«Θύελλα» για όσες κρίθηκαν ακατάλληλες - Ποιοι και γιατί αντιδρούν

Ος ακατάλληλες για κολύμβηση ισχυρίζεται ότι είναι περίπου μία στις τρεις παραλίες έξι περιοχών της χώρας -συνολικά 194 παραλίες- το Πανελλήνιο Κέντρο Οικολογικών Ερευνών (ΠΑΚΟΕ), μετά από δείγματα που έλαβε και τα οποία ανέλυσε στο δικό του εργαστήριο. Διαπίστωσε ότι, μεταξύ άλλων, υπάρχουν σε αυτές κολοβακτηρίδια, εντερόκοκκοι, πετρελαιοειδή, βαρέα μέταλλα και βοθρολύματα

Να σημειωθεί ότι τα στοιχεία αυτά έρχονται σε απόλυτη αντίθεση με εκείνα που διαπιστώνει με δικές του μετρήσεις το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ενώ οι μετρήσεις και οι αναλύσεις του ΠΑΚΟΕ έχουν προκαλέσει έντονες αντιδράσεις εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε στο ethnos.gr ο Α' αντιπρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) και δήμαρχος Βούλας - Βάρης - Βουλιαγμένης, Γρηγόρης Κωνσταντέλλος, το ΠΑΚΟΕ δεν έχει πιστοποιημένα εργαστήρια, καμία επιστημονική κατάρτιση αλλά και καμία αρμοδιότητα να προχωρεί σε αναλύσεις. Σημειώνει ακόμα ότι το συγκεκριμένο κέντρο λειτουργεί με ιδιοτελή στόχευση.

Δείγματα από 585 παραλίες

Ειδικότερα και σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέθεσε στο ethnos.gr ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του Πανελληνίου Κέντρου Οικολογικών Ερευνών, Παναγιώτης Χριστοδουλάκης, το ΠΑΚΟΕ πήρε δείγματα από 585 παραλίες της Αττικής, του Αργοσαρωνικού, της Πελοποννήσου, της Εύβοιας, της Φωκίδας και της Μαγνησίας. Η έρευνα διεξήχθη τον περασμένο Μάιο και από κάθε σημείο έλαβε τρία δείγματα από τρεις διαφορετικές ημέρες.

Μετά από ανάλυση των δειγμάτων στο εργαστήριο του ΠΑΚΟΕ, όπως λέει ο κ. Χριστοδουλάκης, προέκυψαν τα εξής:

Από τις 154 παραλίες που ελήφθησαν δείγματα **στο ηπειρωτικό τμήμα της Αττικής**, διαπιστώθηκε ότι οι 43 (ποσοστό 27,9%) είναι ακατάλληλες για κολύμβηση, ενώ πιο ρυπαρές είναι αυτές που βρίσκονται **μεταξύ του Πειραιά και του Φλοίσβου**.

• Στον **Αργοσαρωνικό** και πιο συγκεκριμένα στα νησιά της **Σαλαμίνας** και της **Αίγινας** ελήφθησαν δείγματα από 64 παραλίες. Ως ακατάλληλες για κολύμβηση το ΠΑΚΟΕ χαρακτηρίζει τις 26.

• Στην **Πελοπόννησο** ελήφθησαν δείγματα από 190 παραλίες με τις 62 εξ' αυτών να χαρακτηρίζονται ως ακατάλληλες για κολύμβηση.

• Στην **Εύβοια** ελήφθησαν δείγματα από 92 παραλίες και ως ακατάλληλες χαρακτηρίζει το ΠΑΚΟΕ τις 29.

• Στη **Φωκίδα**, με βάση τα στοιχεία του ΠΑΚΟΕ, 13 παραλίες χαρακτηρίζονται ως ακατάλληλες για κολύμβηση από τις συνολικά 35 που ελήφθησαν δείγματα.

• Τέλος, **στη Μαγνησία** εντοπίστηκε από το εργαστήριο του ΠΑΚΟΕ το υψηλότερο ποσοστό ακατάλληλων παραλιών σε σύγκριση με το σύνολο των ελεγχθέντων. Από τις συνολικά 49 παραλίες που ελέγχθηκαν, ως ακατάλληλες χαρακτηρίζονται οι 21.

Παραλία

«Δεν είναι τυχαίο ότι το διάστημα Μάιος - Οκτώβριος στην παραλιακή ζώνη της Αττικής κατοικοεδρεύουν 120 γυναικολόγοι, ενώ από το Νοέμβριο μέχρι και τον Απρίλιο ο αριθμός τους μειώνεται σε 20. Οι υπόλοιποι το χειμώνα πηγαίνουν στα γραφεία που έχουν σε άλλες περιοχές της Αττικής. Αυτό συμβαίνει, διότι οι γυναίκες, ως πιο ευαίσθητες, **κολλάνε από τα ακατάλληλα νερά πολύ εύκολα εντερολοιμώξεις και ουρολοιμώξεις** και έτσι οι γυναικολόγοι στην παραλιακή έχουν περισ-

σότερη δουλειά το καλοκαίρι. Για να συλλεχθούν τα 585 δείγματα, στοίχισε 120.000 ευρώ, όταν το Υπουργείο Περιβάλλοντος, το οποίο συγκέντρωσε περίπου 1.500 δείγματα, ξόδεψε 1,8 εκατομμύρια ευρώ. Τα πήγε αυτά στη συνέχεια σε δέκα ιδιωτικά εργαστήρια και τα αποτελέσματα για φέτος θα βγουν του χρόνου, ενώ εμείς τα αναλύσαμε στο δικό μας εργαστήριο. Δεν μπορεί οι άνθρωποι να κολυμπάνε σε βοθρολύματα. Δεν μπορεί στη **Λίμνη της Βουλιαγμένης** τα δείγματα να έδειξαν την ύπαρξη κολοβακτηριδίων και οι λουόμενοι να πληρώνουν 17 ευρώ εισιτήριο. Δεν είναι δυνατόν **στον Άγιο Κοσμά κάθε μήνα να σκάει αγωγός με βοθρολύματα**. Όταν λειτουργήσει το **Ελληνικό**, τα πράγματα θα γίνουν ακόμα χειρότερα στην περιοχή», λέει στο ethnos.gr ο κ. Χριστοδουλάκης.

Κατά τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του ΠΑΚΟΕ, στις παραλίες, εκτός από κολοβακτηρίδια και ίχνη βοθρολυμάτων, εντοπίστηκαν εντερόκοκκοι, βαρέα μέταλλα και πετρελαιοειδή. Όπως λέει, **όταν η θάλασσα ιριδίζει, κατά 100% υπάρχουν καρκινογόνα πετρελαιοειδή**.

«Τριάντα δήμοι κατήγγειλαν το ΠΑΚΟΕ»

Για τριάντα δήμους που έχουν καταγγείλει το ΠΑΚΟΕ κάνει λόγο ο κ. Κωνσταντέλλος, ο οποίος σημειώνει ότι το Κέντρο δεν έχει καμία επιστημονική κατάρτιση, κανένα πιστοποιημένο εργαστήριο και καμία αρμοδιότητα, ώστε να κάνει τέτοιους είδους αξιολογήσεις.

«**Πρόκειται για μία παρέα** και δεν ξέρω γιατί έχουν αφήσει το ΠΑΚΟΕ να λειτουργεί εδώ και δεκαετίες. **Βλέπουν παραλίες ως ρυπαρές, διότι έχουν ιδιοτελή στόχευση**. Ο ΕΛΟΤ δεν γνωρίζει καν την ύπαρξη αυτού του Κέντρου και βέβαια **δεν έχει πιστοποιηθεί το εργαστήριό του**. Και οι δήμοι μπορούμε να κάνουμε τέτοιες μετρήσεις αλλά δεν έχουμε την αρμοδιότητα, όπως δεν την έχει και το ΠΑΚΟΕ. Οι μόνοι αρμόδιοι να κάνουν τέτοιες αναλύσεις, είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος με την αρμόδια υπηρεσία του και οι περιφέρειες. **Οι άνθρωποι του ΠΑΚΟΕ πηγαίνουν δεξιά και αριστερά, για να στηλιτεύσουν κόσμο**», τονίζει ο Α' αντιπρόεδρος της ΚΕΔΕ και δήμαρχος Βούλας - Βάρης - Βουλιαγμένης.

Συνέντευξη του πρόεδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη στο EPT NEWS με τον Κώστα Παπαχλιμίντζος και την Κατερίνα Δούκα στις 29.06.2026

«Αντιπαράθεση μεταξύ του ΠΑΚΟΕ και του δημάρχου Μαρκοπούλου - Μεσογαίας
για το ποιες παραλίες είναι πραγματικά καθαρές»

Ενα ζήτημα που έχει προκύψει τις τελευταίες ημέρες και ιδιαίτερα προκύπτει κάθε χρόνο, γιατί έχουμε και τις μετρήσεις τις οποίες τις βλέπουμε και μετά παίρνουν την γαλάζια σημαία ή δεν τις παίρνουν κλπ. Στην συνέχεια έρχεται κάθε χρόνο ένας άλλος οργανισμός, το ΠΑΚΟΕ κάνει τις δικές του μετρήσεις, προκαλώντας μια έριδα έτσι πολλές φορές με διάφορους δήμους. Ο πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ είναι μαζί μας, ο κύριος Παναγιώτης Χριστοδουλάκης, το καλημερίζουμε καλή εβδομάδα κύριε Χριστοδουλάκη.

Γεια σας καλημέρα.

■ Και στο Πόρτο Ράφτη είναι ο Ηλίας Κούκος με έναν εκ των δημάρχων, ο οποίος έχει έτσι τον ΠΑΚΟΕ να μετρήσει κάποια πράγματα στις παραλίες, θα μας πει ακριβώς τι, είναι ο κύριος Αλλαγιάννης του Μαρκόπουλου Μεσογαίας. Καλημέρα σε όλους, πάμε να ξεκινήσουμε. Πάμε στον κύριο Χριστοδουλάκη, να μας εξηγήσετε και λίγο και για τον κόσμο που δεν ξέρει τι είναι το ΠΑΚΟΕ, τι μετράει, πως τα μετράει, για να καταλάβουμε λίγο.

Το ΠΑΚΟΕ λειτουργεί εδώ και μισό αιώνα περίπου, 48 χρόνια συνέχεια, κάθε χρόνο κάνει αυτές τις αναλύσεις. Συγκεκριμένο αριθμό δειγμάτων παίρνουμε από μέχρι 600 σημεία, δεν μπορούμε παραπάνω γιατί τα οικονομικά μας δεν το αντέχουν. Είμαστε ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός οργανισμός, έχουμε πιστοποιημένα και διαπιστευμένα εργαστήρια, που κάνουμε τις μετρήσεις αυτές για τα κολοβακτηρίδια, για την Escherichia coli και τους εντερόκοκκους.

■ Ο ΠΑΚΟΕ δηλαδή είναι πιστοποιημένος οργανισμός;

Ακριβώς.

■ Από πού είστε πιστοποιημένος;

Από το ΕΣΥΔ

■ Το ΕΣΥΔ τι είναι; Συγγνώμη να το πούμε γιατί δεν το ξέρουμε.

Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης

■ Άρα αν μπούμε στο ΕΣΥΔ θα βρούμε την διαπίστευση. Εντάξει ωραία συνεχίστε.

Και κάνουμε συνέχεια μετρήσεις. Τον Μάιο μήνα είναι πριν την κολυμβητική περίοδο, πήραμε 584 δείγματα φέτος, από αυτά τα 390 είναι πεντακά-

θαρα από την Μαγνησία μέχρι και την Πελοπόννησο, αλλά και στα νησιά του Αργοσαρωνικού και τα υπόλοιπα 190, πόσο είναι η διαφορά, είναι μολυσμένα με εντερόκοκκους και Escherichia coli.

■ Πως όμως έχετε διαφορετικές μετρήσεις από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος;

Δεν ξέρω αν το γνωρίζετε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος είναι ένα σύστημα, που το υπουργείο περιβάλλοντος που είναι και ο υπεύθυνος εθνικός φορέας, αναθέτει σε 10 ιδιωτικά εργαστήρια -πιστοποιημένα και αυτά- κάθε χρόνο τις μετρήσεις για 1.500 δείγματα. Κάθε χρόνο βγάζει τα αποτελέσματα του, αλλά αυτά ανακοινώνονται την επόμενη χρονιά, δηλαδή τα αποτελέσματα του 2025 ανακοινώθηκαν φέτος και όπως καταλαβαίνετε αυτό δεν ισχύει για εμάς τουλάχιστον. Εμείς κάνουμε χρόνια τώρα αυτή τη δουλειά.

■ Εσείς αυτά που δημοσιεύετε είναι από φρενιά δείγματα που έχετε πάρει, αυτό θέλετε να μου πείτε.

Με τον ένα ή άλλον τρόπο πάλι έχουμε διαφοροποιήσεις από τις παραλίες.

■ Να πούμε κάτι συγκεκριμένο για να πάμε στο Πόρτο Ράφτη, γιατί αναφέρετε ότι στο Πόρτο Ράφτη, η ΠΑΚΟΕ το αναφέρει αυτό, ότι στο Πόρτο Ράφτη περιλαμβάνεται η μεγαλύτερη συγκέντρωση

ακατάλληλων δειγμάτων όλης της περιοχής. Τα περισσότερα σημεία εκεί στην περιοχή παρουσίασαν σημάδια υπέρβασης των ορίων, με ιδιαίτερα αυξημένες συγκεντρώσεις E.Coli που σημαίνει εκτεταμένη μικροβιακή επιβάρυνση. Λοιπόν ο Ηλίας Κούκος είπαμε έχει μαζί του, να μας πει ο κύριος Κωνσταντίνος Αλλαγιάννης, ο κύριος Δήμαρχος τι λέει για τις μετρήσεις;

Καλημέρα, έχω ακούσει όλη την συζήτηση, αυτό που έχω να σας πω είναι ότι καταρχάς 25 Μαΐου έχει γίνει δειγματοληψία από τους υγειονομικούς επιθεωρητές της περιφέρειας Αττικής και έχουν ανακοινωθεί στην αποκεντρωμένη, σε ένα site της αποκεντρωμένης διοίκησης ότι ο κόλπος του Πόρτο Ράφτη είναι καθαρός. Τώρα έγινε δειγματοληψία 24 Ιουνίου και περιμένουμε τα αποτελέσματα να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα πάλι της αποκεντρωμένης. Όλα τα τελευταία χρόνια, τα προηγούμενα αποτελέσματα, εδώ στο Πόρτο Ράφτη δεν είχαμε καμία μικροβιολογική παράμετρο, ήταν μηδενικές οι μικροβιολογικές παράμετροι. Πράγμα που σημαίνει ότι δεν υπήρχαν ούτε εντερόκοκκοι, ούτε κολοβακτηρίδια. Επίσης κατά τις δειγματοληψίες οι υγειονομικοί επιθεωρητές παίρνουν και δείγμα γύρω από το νερό το οποίο έχουν πάρει το δείγμα

για τυχόν ρύπανση. Ούτε έχουμε κάποια ειδοποίηση ότι υπήρξε ρύπανση, απλά κάθε χρόνο έχουμε το ίδιο πρόβλημα, ότι τα νερά μας είναι μολυσμένα.. Εδώ είμαστε στην παραλία, στην δημοτική πλαζ Αυλακίου που έχει γαλάζια σημαία, πέρσι είχε βγει ότι είναι ακατάλληλη, φέτος το ΠΑΚΟΕ δεν το έβαλε, αλλά εν γένει αμφισβητούμε ευθέως τις μετρήσεις του ΠΑΚΟΕ.

■ **Με ποιο επιχείρημα τις αμφισβητείτε;**

Κατά την ΚΕΔΕ, και μάλιστα ένα ψήφισμα το 2023, δεν είναι πιστοποιημένος οργανισμός, ούτε έχει διαπίστευση και ενεργεί τις μετρήσεις, χωρίς έγκυρη μεθοδολογία. Αυτό αποδεικνύεται από πέρσι με τον Δήμο της Γλυφάδας μια διαμάχη, με τα 3B Βάρη – Βούλα – Βουλιαγμένη, με εμάς, με τον Δήμο Άνδρου, με το Δήμο νοτίου Πηλίου, με τον Δήμο Αίγινα παλαιότερα και με τον Δήμο Αγκιστρίου, γενικώς δημιουργείται αυτό το πρόβλημα κάθε χρόνο.

■ **Εσείς κύριε Αλλαγιάννη πριν επικαλεστήκατε κάποιες μετρήσεις στην αρχή της κουβέντας, που έγιναν τέλη Μαΐου;**

Έγιναν τέλη Μαΐου, 25 Μαΐου, από τους υγειονομικούς επιθεωρητές της περιφέρειας Αττικής κατ' εντολή της αποκεντρωμένης διοίκησης περιφέρειας, οι οποίες αναρτήθηκαν στο site της αποκεντρωμένης διοίκησης Αττικής και ο κόλπος του Πόρτο Ράφτη είναι πάρα πολύ καθαρός, πεντακάθαρος. Τώρα έγιναν πάλι δειγματοληψίες 24 Ιουνίου και περιμένουμε τα αποτελέσματα, πιστεύω εντός της εβδομάδας θα τα έχουμε.

■ **Οπότε οι μετρήσεις της 25^{ης} Μαΐου...**

Είναι καθαρές για το Πόρτο Ράφτη.

■ **Έχετε αναρτήσει κύριε δήμαρχε στην σελίδα του δήμου;**

Στη σελίδα του δήμου όχι. Αναρτώνται τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών στην σελίδα της αποκεντρωμένης διοίκησης.

■ **Εσείς το μεταφέρατε στο δικό σας ιστοσελίδιο που λένε;**

Όχι αφού το αναρτάνε στην αποκεντρωμένη, δεν το έχουμε μεταφέρει.

■ **Που θέλετε να καταλήξετε;**

Επειδή εμείς αυτά που ανέφερε ο δήμαρχος, είναι ιστορικά αναπόδεικτα δεδομένα, αφού ανέφερε Αγκίστρι, Αίγινα πριν από 10 χρόνια, σε όλες αυτές τις διαδικασίες...

■ **Τι 10 χρόνια; Το 20 ' Αίγινα και Αγκίστρι.**

Ξέρετε πολύ καλά ότι και στις δύο περιπτώσεις και στην Αίγινα και στο Αγκίστρι, αθωωθήκαμε δικαστικά.

■ **Τέλος πάντων αυτά είναι παρελθόν. Από εδώ και πέρα κύριε Χριστοδουλάκη το θέμα είναι τι κάνετε; Γιατί όλοι οι δήμοι είναι εναντίον σας με τις μετρήσεις; Δεν είστε καν πιστοποιημένοι, ούτε**

έχετε διαπίστευση.

Τι όλοι; 320 δήμοι, βρήκατε 4 και μου λέτε όλοι;

■ **Καλά δεν είναι όλοι.**

■ **Η ΚΕΔΕ έχει βγάλει ψήφισμα, το οποίο σας καταγγέλει ευθέως.**

Και απαντήσαμε επειδή στην διαδικασία είναι ο Κωνσταντέλλος, που έχει το ρέμα του Κόρμπι που είναι απαράδεκτο και έχουμε κάνει αγωγή και μηνύσεις στον κύριο Κωνσταντέλλο και είναι γνωστόν τοις πάσι το ρέμα του Κόρμπι πόσα λεφτά φαγώθηκαν και τι έγινε και ακόμα ρυπαίνεται η περιοχή εκεί. Τολμάτε να μιλάτε τώρα για γεγονότα άλλων δήμων; 4-5 δήμοι είναι αυτοί από τους 320. Όχι 320 δήμοι. 4-5 είναι.

■ **Δεν μιλάμε για τα ρέματα, μιλάμε για τις παραλίες.**

Ας μείνουμε στις παραλίες.

■ **Κύριε Χριστοδουλάκη, πάντως και εσείς στην ιστοσελίδα σας ούτε την διαπίστευση που λέτε ότι έχετε από το ΕΣΥΔ έχετε, την πιστοποίηση έχετε δημοσιεύσει.**

Μπείτε στην ιστοσελίδα τώρα αμέσως και κοιτάξτε δεξιά στην πρώτη σελίδα. Την έχουμε αναρτημένη, στην πρώτη σελίδα;

■ **Rakoe.gr δεν την έχετε**

Δεν την έχουμε;

■ **Όχι**

Ε τώρα τι μου λέτε; Δεξιά είναι το πιστοποιητικό. Το είδατε; Το βρήκατε; ■ **Όχι το ψάχνω, θα την βρω.**

Μπορείτε να το διαβάσετε; Κύριε Παπαχλιμίντζο;

■ **Και την μεθοδολογία την έχετε επίσης; Το ψάχνω, θα το βρω. Και την μεθοδολογία αν έχετε.**

Ποια μεθοδολογία; Τι μπορούμε να κάνουμε.

■ **Κύριε Παπαχλιμίντζο, να κάνω μια παρέμβαση;**

Κύριε Αλλαγιάννη.

Έχει ένα ISO για την διαχείριση της ποιότητας, όχι για την πιστοποίηση του ελέγχου. Από εκεί και πέρα...

Η πιστοποίηση του ελέγχου, επειδή ακριβώς η διαπίστευση χρειάζεται για τα πόσιμα νερά μόνο...

■ **Κύριε Χριστοδουλάκη, ένα λεπτό γιατί δεν ακούγεται κανείς. Έχετε ανεβάσει ένα πιστοποιητικό από το EUROCERT, αυτό δεν είναι διαπίστευση ότι μπορείτε να κάνετε ελέγχους. Αυτό είναι άλλο πράγμα.**

Σοβαρά;

Ναι.

Αυτό που λέτε τώρα, είναι και αντιδοντολογικό από τη στιγμή που ξέρετε...

■ **Μα ξέρουμε πράγματα και εμείς. Δεν είναι αυτό που λέτε.**

Ακούστε με, διαβάστε την πιστοποίηση τι λέει. Τι μπορούμε να κάνουμε λέει.

■ **Το βλέπω. Αυτό είναι να το διαβάσει κανείς που δεν ξέρει. Εμείς ξέρου-**

με, δηλαδή δεν μπορείτε να μας κοροϊδέσετε έτσι.

Λέει ΕΣΥΔ δεξιά, αν το είδατε.

■ **Λέει ΕΣΥΔ;**

EUROCERT λέει, δεν λέει ΕΣΥΔ.

■ **Τέλος πάντων κύριε Χριστοδουλάκη, κύριε Αλλαγιάννη, όσο το ψάχνει αυτό λίγο ο Κώστας πρέπει να βρεθεί μια άκρη γιατί δεν γίνεται να τρελαίνεται ο κόσμος και να μη ξέρει που μπορεί να κάνει μπάνιο και που δεν μπορεί να κάνει μπάνιο.**

Κυρία Δούκα να σας πω, μιλάμε για την δημόσια υγεία, διασπείρονται ψευδείς ειδήσεις, φοβάται ο κόσμος, υπάρχει πρόβλημα στην εικόνα του δήμου, υπάρχει πρόβλημα στην τοπική οικονομία, υπάρχει πρόβλημα στον τουρισμό, υπάρχει πρόβλημα στους επαγγελματίες, δεν είναι δυνατόν να γίνονται αυτά τα πράγματα από έναν ιδιωτικό φορέα που δεν έχει καν την θεσμική αρμοδιότητα. Και γω μπορώ να κάνω αναλύσεις και δείχνω άλλα αποτελέσματα.

48 χρόνια κάνουμε το ίδιο έργο και δυστυχώς δεν έχετε καταλάβει τι συμβαίνει.

■ **Καλά 48 χρόνια ψάχνετε να βρείτε χρηματοδοτήσεις, εντάξει.**

Τι κάνουμε; Ξανά πείτε το αυτό δεν το κατάλαβα.

■ **Δεν σας ακούσαμε κύριε Αλλαγιάννη, ξανά πείτε το.**

Κάτι για χρηματοδοτήσεις είπε.

■ **48 χρόνια δεν είναι πιστοποιημένοι και διαπιστευμένοι να κάνουν τις αναλύσεις. Τις κάνουν, καλώς τις κάνουν, αλλά να τις κρατήσουν για τον εαυτό τους, μην τρομάζετε τον κόσμο.**

Το ότι είμαστε πιστοποιημένοι μπορείτε να το δείτε στην ιστοσελίδα μας. Θα με ακούσετε τώρα ένα λεπτό ή να το κόψουμε το έργο;

■ **Ελάτε κύριε Χριστοδουλάκη, δεν θα το κόψουμε το έργο.**

Το να το κόψουμε το έργο από επικεφαλής οργανισμού 48 ετών, δεν είναι ακριβώς η ρητορική αυτή που περιμέναμε, αλλά τέλος πάντων, ελάτε.

■ **Ορίστε; Και πέρνισι το ίδιο έγινε κύριε Παπαχλιμίντζο, ελπίζω να το θυμόσαστε.**

Όχι δεν το θυμάμαι.

■ **Κύριε Χριστοδουλάκη, πείτε μας τι πρέπει να ξέρει ο κόσμος, δηλαδή εσείς μετράτε μικροβιακή επιβάρυνση, αν υπάρχουν διάφορα βακτηρίδια και οι άλλοι οργανισμοί δεν τα μετράνε αυτά; Δεν μπορεί.**

Αυτούς του πίνακες και τους χάρτες που τους έχουμε αναρτήσει, αν τους δείτε, είναι συγκεκριμένοι και έχουν συγκεκριμένα όρια κάτω από τον πίνακα, υπάρχουν τα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που λέει: για νερά εξαιρετικής ποιότητας, αυτά δεχόμαστε εμείς μόνο, τα όρια είναι 250 η Escherichia coli και 100 οι εντερόκοκκοι. Πάνω σε αυτά λοι-

πόν, εμείς κάνουμε τις μετρήσεις και βγάζουμε τα αποτελέσματα και βάζουμε και χάρτη. Τώρα αυτά που είπε ο Δήμαρχος ότι βγήκαν τα αποτελέσματα αλλά δεν τα έχει αναρτήσει στην ιστοσελίδα του και όλα αυτά τα αναρτάμε...

■ **Μεθοδολογία δεν έχει**

Δεν έχει; Μπείτε στην ιστοσελίδα του ΠΑΚΟΕ, έχουμε βγάλει ένα έντυπο 40 σελίδες είναι στην ιστοσελίδα και αυτό αναρτημένο, που έχει αναλυτικά την μεθοδολογία, που έχει για όλη την Ελλάδα τις μετρήσεις που έχουμε κάνει, τα αποτελέσματα των μετρήσεων και την νομοθεσία.

■ **Κύριε Χριστοδουλάκη όμως, και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος ίσα ίσα που έχει ενσωματώσει η ελληνική πλευρά την ευρωπαϊκή οδηγία του 2000 2006 2007 που έχει πολύ αυστηρά πρωτόκολλα ως προς τον αριθμό των δειγματοληψιών, την απόσταση και την μεθοδολογία.**

Αυτά τηρούμε και εμείς

■ **Αυτά τηρείτε και εσείς;**

Ακριβώς

■ **Ε τότε πως βγάξετε άλλα αποτελέσματα;**

Ακούστε, κάθε δείγμα, όπως κάθε άνθρωπος έχει το δικό του DNA, έτσι και κάθε δείγμα έχει την δική του ταυτότητα και την ώρα και την ημέρα που παίρνεται είναι τελείως διαφορετικές οι συνθήκες, γι' αυτό αυτό που βλέπετε στην ιστοσελίδα τώρα, τις δεύτερες μετρήσεις 15 Ιουνίου που πήραμε, δεν είναι ίδιες με τις μετρήσεις του Μαΐου που είχαμε πάει πριν την κολυμβητική περίοδο, είναι διαφορετικά τα αποτελέσματα.

■ **Κύριε Χριστοδουλάκη, μια ακόμη απορία αν μπορείτε να μου λύσετε γιατί δεν**

το είχα δει αυτό. Στην σελίδα σας στο επιστημονικό συμβούλιο, σαν οργανισμός που είναι το ΠΑΚΟΕ και μετράει τα νερά κλπ, γιατί το επιστημονικό συμβούλιο πρόεδρος είναι αγγειοχειρουργός, ο αντιπρόεδρος δικηγόρος και ο γενικός γραμματέας ιατροδικαστής;

■ **Τι πρέπει να είναι δηλαδή;**

Ξέρω 'γω; Καμιά ειδικότητα σχετική με αυτό που κάνετε, επιστημονικό συμβούλιο είναι.

■ **Θαλάσσιοι βιολόγοι, κάποιοι που ασχολούνται με την θάλασσα;**

Δεν είναι επιστήμονες αυτοί;

Ο δικηγόρος; Ο χειρουργός μετράει τα νερά;

■ **Ο δικηγόρος είναι αυτός που χρειάζεται σε ένα επιστημονικό συμβούλιο**

Άμα δεν το ξέρετε εσείς θα αρχίσω να ανησυχώ περισσότερο από όσο ανησυχούσα στην αρχή της κουβέντας.

■ **Δικηγόρος χρειάζεται σίγουρα σε κάθε οργανισμό.**

■ **Αυτοί είναι σχετικοί για να μετράνε τα νερά; Επιστημονικό συμβούλιο;**

Κύριε Παπαχλιμίτζο εγώ θα σας πω τέσσερις αριθμούς.

■ **Τι τέσσερις;**

Αριθμούς.

■ **Τζόκερ;**

Τα αποτελέσματα του ευρωπαϊκού οργανισμού για πέρσι το 2025 είναι 1500 δείγματα, όπου και τα 1500 είναι πεντακάθαρα, αυτό είναι το ένα. Το δεύτερο ότι στον Σαρωνικό από τον Πειραιά μέχρι και την Ανάβυσσο το καλοκαίρι από τον Μάιο μήνα μέχρι και τον Σεπτέμβριο υπάρχουν περίπου 100 με 120 γυναικολόγοι, τον χειμώνα είναι μόλις 20. Εάν λοιπόν αυτά τα νούμερα δεν σας λένε τίποτα...

■ **Ποιος τα μετράει με ενδιαφέρει.**

Το άλλο χαρακτηριστικό που θα σας πω είναι ότι η ιστοσελίδα του ΠΑΚΟΕ έχει τον μήνα Ιούνιο 640 χιλιάδες επισκέπτες, ενώ η ιστοσελίδα του υπουργείου έχει 13 χιλιάδες.

■ **Καλά δεν είστε influencer τώρα, καλά τι μετράτε;**

Καλέ δεν διαγωνίζεστε για τις επισκέψεις στα σαιτ.

■ **Τι δεν λένε τίποτα αυτά;**

Άμα είσαι influencer λένε πολλά.

■ **Το συγκεκριμένο όχι, δεν λέει. Εντάξει και μια κουβέντα και από τον κύριο Αλλαγιάννη για να κλείσουμε.**

■ **Να πει μισή κουβέντα γιατί είμαστε εκτός χρόνου.**

Ναι, εν κατακλείδι η δημόσια υγεία είναι πολύ σοβαρό πρόβλημα και δεν πρέπει να αφήνεται στην τύχη του καθενός. Τι σημαίνει αυτό; Ότι οι πολίτες πρέπει να μαθαίνουν την αλήθεια με υπευθυνότητα. Πράγμα το οποίο σημαίνει πρέπει να ενημερώνονται από την ιστοσελίδα του Υπουργείου και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και να μην ακούνε διάφορες αναρτήσεις ή διάφορες αναλύσεις από ιδιωτικούς φορείς που δεν έχουν καν πιστοποίηση και δεν έχουν και διαπίστευση και ενεργούν χωρίς θεσμική αρμοδιότητα εν κατακλείδι.

Μάλιστα.

■ **Κώστας Παπαχλιμίντζος**

■ **Κατερίνα Δούκα**

■ **Παναγιώτης Χριστοδουλάκης**

■ **Κωνσταντίνος Αλλαγιάννης (Δημάρχος Μαρκοπούλου - Μεσογαίας)**

**ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ
ΣΤΟ ΠΑΚΟΕ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΤΕ
ΤΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΕΙ!!**

 MonsterInsights

● 22.6.2026

Overview Report

Last 30 days

Sessions

152,376

↑ 654%

vs. Previous 30 Days

Pageviews

231,921

↑ 740%

vs. Previous 30 Days

Avg. Session Duration

34s

↓ 5%

vs. Previous 30 Days

Total Users

125,635

↑ 573%

vs. Previous 30 Days

Bounce Rate

66.8%

↑ 1%

vs. Previous 30 Days

New Users

121,401

↑ 577%

vs. Previous 30 Days

 MonsterInsights

● 26.6.2026

Overview Report

Last 30 days

Sessions

148,985

↑ 293%

vs. Previous 30 Days

Pageviews

237,104

↑ 336%

vs. Previous 30 Days

Avg. Session Duration

37s

↑ 8%

vs. Previous 30 Days

Total Users

124,581

↑ 273%

vs. Previous 30 Days

Bounce Rate

66%

↑ 2%

vs. Previous 30 Days

New Users

116,459

↑ 258%

vs. Previous 30 Days

 MonsterInsights

● 30.6.2026

Overview Report

Last 30 days

Sessions

150,822

↑ 196%

vs. Previous 30 Days

Pageviews

249,558

↑ 228%

vs. Previous 30 Days

Avg. Session Duration

39s

↑ 12%

vs. Previous 30 Days

Total Users

125,914

↑ 187%

vs. Previous 30 Days

Bounce Rate

64.4%

↑ 1%

vs. Previous 30 Days

New Users

116,241

↑ 172%

vs. Previous 30 Days

 MonsterInsights

● 7.7.2026

Overview Report

Last 30 days

Sessions

150,800

↑ 180%

vs. Previous 30 Days

Pageviews

248,132

↑ 189%

vs. Previous 30 Days

Avg. Session Duration

39s

↑ 8%

vs. Previous 30 Days

Total Users

125,153

↑ 168%

vs. Previous 30 Days

Bounce Rate

64.4%

↑ 4%

vs. Previous 30 Days

New Users

114,787

↑ 154%

vs. Previous 30 Days

Σκουριές και Τέμπη: Σύμβολα Καταστροφής

Από το ΠΑΚΟΕ σας ευχόμαστε καλή επιτυχία και είμαστε δίπλα σας!

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ 9 Οκτωβρίου — Ιερισσός Χαλκιδικής
Ο Σύλλογος Φίλων Περιβάλλοντος Ιερισσού και η τοπική κοινωνία της Χαλκιδικής διοργανώνουν μια μεγάλη εκδήλωση και συναυλία αλληλεγγύης για τις Σκουριές και τα Τέμπη.

Δύο αγώνες που συναντιούνται στην υπεράσπιση της ζωής, της δικαιοσύνης, του περιβάλλοντος και των κοινωνικών απέναντι σε μια λογική που βάζει το κέρδος πάνω από τον άνθρωπο.

Στη συναυλία συμμετέχουν:

Θανάσης Παπακωνσταντίνου, Γιάννης Αγγελάκας, Παύλος Παυλίδης, Ειρήνη Σκυλακάκη, Γιάννης Χαρούλης, Δημήτρης Μυστακίδης, Νατάσσα Μποφίλιου, Social Waste, Χαΐνης Αποστολάκης, Ματούλα Ζαμάνη, Ανδριάνα Αχιτζάνοβα

Θέλουμε να ξαναζωντανέψουμε τη συλλογική δράση, να συναντηθούμε ξανά και να ενώσουμε τις φωνές μας με ανθρώπους, συλλογικότητες και κινήματα από όλη την Ελλάδα.

Γι' αυτό ζητάμε τη στήριξη και την αλληλεγγύη σας.

Βοηθήστε μας να διαδώσουμε την εκδήλωση, να φτάσει παντού το μήνυμά και να ξαναβρεθούμε στους αγώνες που μας συνδέουν.

- Για το περιβάλλον.
- Για το νερό.
- Για τη δικαιοσύνη.
- Για τις ζωές μας.

9 Οκτωβρίου — Ιερισσός Ενώνουμε τις φωνές μας.

Από τη λαϊκή αγορά στο κοινό τραπέζι: μια Δευτέρα με τους Περβολάρηδες Θεσσαλονίκης

Το ΠΑΚΟΕ σας εύχεται η χρηματοδότηση που λαμβάνετε, να διαχειρίζεται σωστά και καλή επιτυχία!

Η σπατάλη τροφίμων αποτελεί ένα σημαντικό περιβαλλοντικό και κοινωνικό ζήτημα. Πρωτοβουλίες όπως αυτή των Περβολάρηδων Θεσσαλονίκης δείχνουν στην πράξη πώς τρόφιμα που διαφορετικά θα

κατέληγαν στα απορρίμματα μπορούν να αξιοποιηθούν και να προσφερθούν σε ανθρώπους που τα χρειάζονται.

Το ΠΑΚΟΕ αναδεικνύει τη συγκεκριμένη δράση ως ένα θετικό παράδειγμα κοινωνικής προσφοράς και υπεύθυνης διαχείρισης τροφίμων.

Οι Περβολάρηδες Θεσσαλονίκης παρουσιάζουν μια μικρή ταινία που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Μαζί στο Τραπέζι», μέσω του προγράμματος PLATO. Μέσα από στιγμές της καθημερινότητας της ομάδας, το βίντεο ακολουθεί τις δραστηριότητες μιας Δευτέρας: μαγείρεμα, διάσωση τροφής από τη γειτονική λαϊκή αγορά, διαλογή και καλαθοποίηση, καθώς και διανομή ζεστών γευμάτων και φρέσκων φρούτων και λαχανικών σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη.

Η διάσωση τροφής στη λαϊκή γίνεται μέσα από το πρόγραμμα «Μπορούμε στη Λαϊκή». Παραγωγοί και πωλητές προσφέρουν προϊόντα που παραμένουν κατάλληλα για κατανάλωση, αλλά ενδέχεται να μη διατεθούν προς πώληση, για παράδειγμα επειδή έχουν ακανόνιστο σχήμα ή μικρά σημάδια. Η ομάδα τα μεταφέρει στον χώρο της, τα διαλέγει και τα αξιοποιεί ανάλογα με τις ανάγκες: κάποια μπαίνουν στα καλάθια με φρέσκα προϊόντα, ενώ άλλα μαγειρεύονται ή μεταποιούνται.

Το βίντεο δείχνει επίσης πώς οργανώνεται η διανομή, λαμβάνοντας υπόψη τη σύνθεση και τις διατροφικές ανάγκες των οικογενειών. Για ανθρώπους που δεν έχουν τη δυνατότητα να μαγειρέψουν, ένα έτοιμο γεύμα μπορεί να καλύψει μια άμεση, ουσιαστική ανάγκη.

Η μικρή αυτή ταινία αναδεικνύει και κάτι ακόμη: τις σχέσεις εμπιστοσύνης που έχουν αναπτυχθεί μέσα στα χρόνια ανάμεσα στην ομάδα και στους ανθρώπους της λαϊκής αγοράς. Η τακτική συνεργασία, η γνωριμία και η αμοιβαία φροντίδα κάνουν δυνατή τη διαδρομή της τροφής από τους πάγκους προς τους ανθρώπους που τη χρειάζονται.

Οι Περβολάρηδες καλούν όσους και όσες ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στη διάσωση τροφής, στο μαγείρεμα, στη διανομή ή στις καλλιεργητικές δραστηριότητες της ομάδας. Η συμμετοχή μπορεί να προσαρμοστεί στον διαθέσιμο χρόνο και στα ενδιαφέροντα κάθε ανθρώπου.

Το έργο «Μαζί στο Τραπέζι» υλοποιείται από τους Περβολάρηδες Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του προγράμματος PLATO. Το πρόγραμμα «Protecting democracy, human rights and the rule of law through an open civic space» (PLATO) συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ.

Η Νέα Μητροπολιτική Αττική στην Έκθεση BEYOND 2026

Η Νέα Μητροπολιτική Αττική Α.Ε. συμμετέχει και φέτος στη **BEYOND 2026**, στο Περίπτερο της Περιφέρειας Αττικής, παρουσιάζοντας τις Πράξεις Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής «Athens Forward» και Οργανισμός Διαχείρισης & Προώθησης Προορισμού της Περιφέρειας Αττικής (DMMO).

Σας προσκαλούμε να επισκεφθείτε το περίπτερό μας για να γνωρίσετε από κοντά τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες των έργων, να ενημερωθείτε για τις υπηρεσίες και τα εργαλεία που προσφέρουν στην Περιφέρεια Αττικής, καθώς και να συμμετάσχετε στις δράσεις που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της έκθεσης.

● Σας περιμένουμε από τις **17 έως τις 19 Ιουνίου 2026 στο Hall 03, Stand D02/E01**, στο **Metropolitan Expo** στα Σπάτα.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ:

Πιστωτικά και εγγυοδοτικά εργαλεία των Φορέων Μικροπιστώσεων για τους Φορείς Κ.Α.Ο.

Αγαπητές/οί

Σας προσκαλούμε στην ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ: Πιστωτικά και εγγυοδοτικά εργαλεία των Φορέων Μικροπιστώσεων για τους Φορείς Κ.Α.Ο.

● Δευτέρα, 08 Ιουνίου 2026

● 17:00 - 19:30

● Online (Διαδικτυακά)

● <https://us02web.zoom.us/j/81950271464...>

Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΠΑΣΕ ΚΑΛΟ) σε συνδιοργάνωση με τις Περιφερειακές Ενώσεις Κ.Α.Ο., τη Microsmart και την AFI Microfinance, σας προσκαλούν σε μια εξαιρετικά σημαντική και πρακτική ενημερωτική διαδικτυακή εκδήλωση.

Στόχος της εκδήλωσης είναι η αναλυτική παρουσίαση των σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων και των τρόπων ενίσχυσης των Κοινωνικών Επιχειρήσεων και των Φορέων Κ.Α.Ο. μέσα από την αξιοποίηση των μικροπιστώσεων.

Τι θα παρουσιαστεί στην εκδήλωση:

● Πρακτικές δυνατότητες χρηματοδότησης και πρόσβασης σε κεφάλαια.

● Εξειδικευμένα εργαλεία: Δάνεια, κεφάλαιο κίνησης, επενδυτικά δάνεια και εγγυητικές επιστολές προσαρμοσμένα στις ανάγκες του οικοσυστήματος της Κοινωνικής Οικονομίας.

Κεντρικοί Ομιλητές:

● Νεοκλής Στάμκος – Διευθύνων Σύμβουλος της Microsmart

● Σταμάτης Βελεργάκης – Διευθύνων Σύμβουλος της AFI Microfinance

Η εκδήλωση απευθύνεται σε όλα τα μέλη, τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), τους συνεταιρισμούς εργαζομένων και κάθε ενδιαφερόμενο φορέα που επιδιώκει να αναπτύξει τη δραστηριότητά του και να αποκτήσει οικονομική βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα.

Συμμετοχή: Η σύνδεση στη διαδικτυακή εκδήλωση γίνεται εύκολα σκανάροντας το QR Code που θα βρείτε στην αφίσα της πρόσκλησης.

Σας περιμένουμε για να συζητήσουμε και να ανοίξουμε νέους δρόμους για τη χρηματοδοτική υποστήριξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στη χώρα μας!

Πρόσκληση σε ενημερωτική ημερίδα

Ο Υπουργός Ανάπτυξης κ. Τάκης Θεοδωρικάκος σας προσκαλεί σε μια ενημερωτική ημερίδα με θέμα «Η Ποιότητα και το Εμπορικό Σήμα ως εργαλείο ανταγωνιστικότητας της επιχείρησής σας»

Η Ημερίδα θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 8 Ιουνίου 2026 στο ξενοδοχείο «Athens Marriott Hotel» με ώρα προέλευσης 19:00 και είσοδο ελεύθερη.

Η εκδήλωση πραγματοποιείται με τη συνεργασία του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ), του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ), του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και της Ανώνυμης εταιρείας Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Εργαστηριακών δοκιμών, Πιστοποίησης και Ποιότητας Α.Ε. (ΕΒΕΤΑΜ), οι οποίοι στηρίζουν τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας.

Ημερίδα του ΟΣΔΕΛ: «Τα Πνευματικά Δικαιώματα και η διαχείρισή τους στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης στον χώρο του Βιβλίου και του Τύπου»

Ο ΟΣΔΕΛ, στο πλαίσιο των συνεχών εξελίξεων στον τομέα των Πνευματικών Δικαιωμάτων και της Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ), διοργανώνει τη Δευτέρα 29 Ιουνίου 2026 ημερίδα με θέμα «Τα Πνευματικά Δικαιώματα και η διαχείρισή τους στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης στον χώρο του Βιβλίου και του Τύπου», με τη συμμετοχή συγγραφέων, μεταφραστών/στριών, δημοσιογράφων, εκδοτών/τριών βιβλίου και εκδοτών/τριών Τύπου, καθώς και εκπροσώπων από τον χώρο της Τεχνητής Νοημοσύνης και της Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

Μια συνάντηση που φιλοδοξεί να αποτελέσει εφαλτήριο για ανταλλαγή απόψεων, γνώσεων αλλά και ανησυχιών με παρουσίαση ζητημάτων που αφορούν την Πνευματική Ιδιοκτησία στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης, δίνοντας παράλληλα έμφαση στις νέες τάσεις και στους τρόπους αντιμετώπισης των συνεχώς αναδυόμενων προκλήσεων.

Χαιρετισμούς θα απευθύνουν οι Ιάσωνας Φωτῆλας, Υφυπουργός Πολιτισμού και Αντώνης Καρατζάς, Πρόεδρος Δ.Σ. του ΟΣΔΕΛ.

Η ημερίδα θα ξεκινήσει με συζήτηση μεταξύ των Θεοφάνη Τάση, Επίκουρου Καθηγήτη Φιλοσοφίας της Πληροφορίας και Ψηφιακού Ανθρωπισμού στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και του Κώστα Κατσουλάρη, Προέδρου της Εταιρείας Συγγραφέων και μέλος Δ.Σ. του ΟΣΔΕΛ. Στη συνέχεια θα πάρει τη σκυτάλη η Hege Munch Gundersen, Εκτελεστική Διευθύντρια (CEO) του Νορβηγικού Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης ΚΟΡΙΝΟΡ, του πρώτου ΟΣΔ που προχώρησε σε συμφωνία αδειοδότησης προστατευόμενων έργων για την εκπαίδευση Νορβηγικών Μεγάλων Γλωσσικών Μοντέλων (LLMs).

Θα ακολουθήσουν συζητήσεις στις οποίες θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι από όλους τους εμπλεκόμενους κλάδους ώστε να αποτυπωθούν οι διαφορετικές οπτικές και ανάγκες. Θα πραγματοποιηθούν δύο ξεχωριστά, παράλληλα πάνελ συζητήσεων, ένα για το βιβλίο και ένα για τον Τύπο. Μεταξύ άλλων θα συμμετάσχουν, οι εξής:

Πάνελ βιβλίου

Συντονισμός: Άννα Παραγυιού, Υπεύθυνη Συντονισμού και Εποπτείας, ΟΣΔΕΛ

Κώστας Δαρδανός, Εκδότης, Gutenberg, Πρόεδρος της Ένωσης Ελληνικού Βιβλίου (ΕΝΕΛΒΙ), μέλος Δ.Σ. του ΟΣΔΕΛ

Νίκος Ερνάκης, Επίκουρος Καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας & Φιλοσοφίας του Πολιτισμού, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ποιητής και μέλος Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων

Τιτίκα Δημητρούλια, Καθηγήτρια Θεωρίας και Πράξης της Μετάφρασης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και μέλος Δ.Σ. του ΟΣΔΕΛ

Νίκος Χατζόπουλος, Εκδότης, Brainfood εκδοτική Βασίλης Κατσούρος, Διευθυντής στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ), ΕΚ Αθηνά

Μαρία-Δάφνη Παπαδοπούλου, ΔΝ, Αναπληρώτρια Διευθύντρια στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ)

Πάνελ Τύπου

Συντονισμός: Βασιλική Αλιμπέρτη, Νομική Σύμβουλος, ΟΣΔΕΛ

Δημήτρης Ηλιόπουλος, Εκδότης, ΔΕΣΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ - Αντιπρόεδρος της Ένωσης Εκδοτών Διαδικτύου (ΕΝΕΔ), μέλος Δ.Σ. του ΟΣΔΕΛ

Παναγιώτης Σωτήρης, Επίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου, αρθρογράφος

Αλέξανδρος Γεωργακάκης, Director of Operations, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Στέλιος Καρόζης, Εντεταλμένος Ερευνητής & Αναπληρωτής Τεχνικός Συντονιστής Pharos AI Factory, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»

Γιάννος Παραμυθιώτης, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής ΔΠΘ - Δικηγόρος

Η ημερίδα απευθύνεται σε συγγραφείς, μεταφραστές/-τριες, δημοσιογράφους, ακαδημαϊκούς, εκδότες/-τριες βιβλίου και εκδότες/-τριες Τύπου, καθώς και σε όσους/όσες ενδιαφέρονται να ενημερωθούν για τις εξελίξεις στον τομέα του βιβλίου ή/και του Τύπου και εντάσσεται στη μεγάλη Πανελλαδική Καμπάνια του ΟΣΔΕΛ για την προστασία των Πνευματικών Δικαιωμάτων απέναντι στις προκλήσεις της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Εκδήλωση ΠΡΑΣΙΝΩΝ – Οικολογία: “Περιβαλλοντική πολιτική: business as usual ή εργαλείο για κοινωνική δικαιοσύνη;” 5/6/2026

Εκδήλωση: “Περιβαλλοντική πολιτική: business as usual ή εργαλείο για κοινωνική δικαιοσύνη;”,

Παρασκευή 5 Ιουνίου (Παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος), ώρα 19.00-21.00

Αυλή Μουσείου Πολιτικών Εξορίστων Άν Στράτη, Αγίων Ασμάτων 31, Θησείο

Οι ΠΡΑΣΙΝΟΙ – Οικολογία www.prasinoi.eu διοργανώνουν εκδήλωση με θέμα “Περιβαλλοντική πολιτική: business as usual ή εργαλείο για κοινωνική δικαιοσύνη;” με προσκεκλημένοι/ες ομιλητές/ομιλήτριες:

– “Κλιματική κρίση, δικαιολογία ή πρόκληση για κλιματική και κοινωνική δικαιοσύνη;” Νίκος Χρυσόγελος, Εντεταλμένος Σύμβουλος Δήμου Αθηναίων για Κλιματικό Σύμφωνο και Κοινωνική Οικονομία, π. ευρωβουλευτής ΠΡΑΣΙΝΟΙ / ΕΡΑ

– “Κλιματική κρίση, ενεργειακές κοινότητες, ενεργειακή δημοκρατία”, Χριστίνα Κάτσαρη, μέλος ΔΣ Ενεργειακής Κοινότητας “ΥΠΕΡΙΩΝΑΣ”

– “Κλιματική κρίση και αποθήκευση CO2 στον Πρίνο: είναι μέρος της λύσης ή μέρος του προβλήματος της απανθρακοποίησης;” Γεράσιμος Παπαδόπουλος, Δρ Σεισμολογίας, Πρόεδρος SafeGreece

– “Από την αυτοκινητοκεντρική πόλη στη βιώσιμη κινητικότητα: η ανάγκη ενός πολιτικού προγράμματος”, Ορέστης Πασχαλινός

– “Ποιος μιλά για τη Γη – Η φύση ως νομικό πρόσωπο και η πολιτική της φροντίδας”, Μαρία Πετεινάκη, Υποψήφια διδάκτορας στο ΕΜΠ, αρχιτεκτόνισσα με ειδικότητα στον περιβαλλοντικό σχεδιασμό και μέλος της Οικοφемινιστικής Ομάδας

– “Λύσεις που βασίζονται στη φύση”, Δημήτρης Ζαρρής, Δρ. Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, Μ.Σc. Υδρολογίας

– “Πράσινο για όλους, στις πόλεις: πώς φτάνουμε εκεί;”, Μιχάλης Αναστασιάδης, Γεωπόνος MSc, Πρ.Τμ.Πρασίνου Τ.Υ. Ε.Κ.Π.Α

– “Ρέματα κι αποκατάσταση της φύσης ως εργαλείο κοινωνικής δικαιοσύνης”, Εμμανουέλα Τερζοπούλου, Κίνηση για την προστασία και ανάδειξη Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας

Παρέμβαση: “Κοινότητα Προσφυγικών, μια πρόταση αυτοοργάνωσης για το δικαίωμα στη στέγαση και την περιβαλλοντική αναζωγόηση της γειτονιάς”, Κοινότητα Προσφυγικών

Χαιρετισμός: Άρης Τσουκνίδας – εκπρόσωπος του Μουσείου Πολιτικών Εξορίστων Άν Στράτη, που φιλοξενεί την εκδήλωση

Η εκδήλωση θα γίνει στην αυλή του Μουσείου Πολιτικών Εξορίστων Άν Στράτη, στην Αγίων Ασμάτων 31, Θησείο.

Θα ακολουθήσει χαλαρή μουσική βραδιά αλλά και δυνατότητα για περαιτέρω συζητήσεις σε μικρούς κύκλους των θεμάτων που θα έχουν θέσει οι ομιλητές/ομιλήτριες

Συνέδριο Φιλανθρωπία 2.0

● 08 ΑΠΡ 2026~Άλλες εκδηλώσεις, Ετήσιο Συνέδριο

Το HIGGS, παρουσιάζει για 4η συνεχόμενη χρονιά, το συνέδριο “Φιλανθρωπία 2.0”, το κορυφαίο σημείο συνάντησης και διαλόγου για την Κοινωνία των Πολιτών στην Ελλάδα.

Στην καθιερωμένη ετήσια συνάντηση, στελέχη από κοινωνικές οργανώσεις, κοινωφελή ιδρύματα, επιχειρήσεις, δημόσιους φορείς, και πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας, συναντώνται με σκοπό το άνοιγμα του διαλόγου για σημαντικά ζητήματα του χώρου, ανταλλαγή καλών πρακτικών και δικτύωση.

Η θεματική του συνεδρίου είναι “**Θεσμικό πλαίσιο, οργανωμένη Κοινωνία των Πολιτών και σχέσεις με το κράτος**”, η οποία ψηφίστηκε από τους συμμετέχοντες/ουσες του περσινού συνεδρίου.

Η επιλογή της θεματικής «**Θεσμικό πλαίσιο, οργανωμένη κοινωνία πολιτών και σχέσεις με το κράτος**» για το **Φιλανθρωπία 2.0**, αντανακλά μία κρίσιμη ανάγκη για την ίδια την Κοινωνία των Πολιτών στην Ελλάδα: τη διαμόρφωση ενός σταθερού, δίκαιου και υποστηρικτικού περιβάλλοντος που θα της επιτρέψει να αναπτυχθεί και να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της εποχής.

Για τις οργανώσεις, το θεσμικό πλαίσιο δεν είναι απλώς νομική υποχρέωση, αλλά παράγοντας βιωσιμότητας και αξιοπιστίας. Όταν είναι σαφές και λειτουργικό, ενισχύει τη διαφάνεια, μειώνει τα διοικητικά εμπόδια και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για γόνιμη συνεργασία με την Πολιτεία και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Μέσα από τις συζητήσεις του συνεδρίου, θα τεθούν ζητήματα όπως η θεσμική αναγνώριση των ΟΚοιΠ, οι μηχανισμοί διαφάνειας, η πολιτική ανεξαρτησία, αλλά και καλές πρακτικές από το εξωτερικό. Ο στόχος είναι να διαμορφωθεί ένας συλλογικός, τεκμηριωμένος διάλογος που θα συμβάλει στη βελτίωση του πλαισίου λειτουργίας και, κατ’ επέ-

κταση, στη θωράκιση του ρόλου της Κοινωνίας των Πολιτών στην Ελλάδα.

Κάντε την εγγραφή σας **δωρεάν** εδώ.

Ημερομηνία: 21 & 22 Μαΐου 2026

Τοποθεσία: Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων

Η Ένωση Μικρομεσαίων Ο.Κοι.Π. σας προσκαλεί στην ημερίδα «Διαφάνεια & Ο.Κοι.Π.»

• Τρίτη 9 Ιουνίου 2026, 13:00 – 17:00

Πώς οικοδομείται η εμπιστοσύνη μεταξύ των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, της Πολιτείας, των χρηματοδοτών και της κοινωνίας;

Η διαφάνεια και η λογοδοσία αποτελούν βασικές προϋ-

ποθέσεις για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης προς τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, αλλά και πεδία διαρκούς διαλόγου μεταξύ οργανώσεων, δημόσιων φορέων, χρηματοδοτών και πολιτών. Η ημερίδα της Ένωσης Μικρομεσαίων Ο.Κοι.Π. με τίτλο «Διαφάνεια & Ο.Κοι.Π.» ανοίγει τη συζήτηση γύρω από τις σύγχρονες απαιτήσεις διαφάνειας, τις διαφορετικές προσδοκίες λογοδοσίας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οργανώσεις στο σημερινό θεσμικό και χρηματοδοτικό περιβάλλον.

Η ημερίδα στοχεύει να συμβάλει στον δημόσιο διάλογο, αναδεικνύοντας τις προκλήσεις, τη σημασία της δημόσιας εμπιστοσύνης και καλές πρακτικές για πιο λειτουργικά, δίκαια και αποτελεσματικά μοντέλα συνεργασίας, εποπτείας και δημόσιας επικοινωνίας.

Η συμμετοχή είναι ελεύθερη κατόπιν εγγραφής. Βρείτε τη φόρμα εγγραφής εδώ!

Πρόγραμμα:

13:00 – 13:20 | Άφιξη

13:20 – 13:30 | Χαιρετισμοί

13:30 – 14:45 | Πάνελ 1 «Διαφάνεια και Διάλογος με την Πολιτεία»

14:45 – 15:00 | Παρουσίαση Διδακτορικής Έρευνας «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: ΜΚΟ και Λογοδοσία»

15:00 – 15:45 | Ελαφρύ Γεύμα

15:45 – 17:00 | Πάνελ 2 «Διττή Λογοδοσία: Ανάμεσα στην Εμπιστοσύνη του Κοινού και τις Απαιτήσεις των Χρηματοδοτών»

Το ΠΕΚ/ΑμεΑ ως περήφανο και ενεργό μέλος της Ένωσης Μικρομεσαίων Ο.Κοι.Π. σας προσκαλεί στην ημερίδα «**Διαφάνεια & Ο.Κοι.Π.**»

Σας περιμένουμε!!!

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΟ ΠΑΚΟΣΕ 48 ΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Με τη συνδρομή σας στηρίζετε ελέγχους σε νερά, ακτές, τρόφιμα και το περιβάλλον, την έγκυρη ενημέρωση των πολιτών και παρεμβάσεις απέναντι στην αυθαιρεσία. Κάθε ετήσια συνδρομή μετατρέπεται σε περισσότερες τεκμηριωμένες έρευνες, προς όφελος όλων.

Γίνετε σήμερα συνδρομητές και βοηθήστε μας να συνεχίσουμε το έργο μας με διαφάνεια, ανεξαρτησία και αποτέλεσμα

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ

Εργοτάξια «παγίδες» και ημιτελείς εκσκαφές στο οδικό δίκτυο

Η αδιαφορία των αρμοδίων σε βάρος της ασφάλειας των πολιτών

Μετά από 48 χρόνια ενεργούς δράσης στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας και των δικαιωμάτων του καταναλωτή, το ΠΑΚΟΕ παραμένει σταθερά προσανατολισμένο στην ανάδειξη φαινομένων εγκατάλειψης, κακοτεχνιών και διοικητικής αδράνειας που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινότητα των πολιτών.

Η εικόνα που καταγράφεται στο Γραμματικό αναδεικνύει ένα διαρκές μοτίβο προβληματικών παρεμβάσεων σε δημόσιες υποδομές, όπου έργα ξεκινούν χωρίς να ολοκληρώνονται, αφήνοντας πίσω τους κινδύνους, φθορές και αγανάκτηση.

Πώς είναι δυνατόν δημόσιοι δρόμοι να μετατρέπονται σε παγίδες για οδηγούς και πεζούς χωρίς να υπάρχει άμεση αποκατάσταση; Και ποιος αναλαμβάνει τελικά την ευθύνη όταν η καθημερινή ζωή των κατοίκων τίθεται σε κίνδυνο;

Εικόνα εγκατάλειψης στο Γραμματικό

Έντονη ανησυχία και αγανάκτηση καταγράφεται από κατοίκους στο Γραμματικό, όπου η κατάσταση του οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται από **σοβαρές φθορές** και συνεχή **υποβάθμιση**. Σύμφωνα με καταγγελία αναγνώστη, οι δρόμοι της περιοχής παρουσιάζουν εικόνα εγκατάλειψης, με έργα να ξεκινούν αλλά να μην ολοκληρώνονται ποτέ, αφήνοντας πίσω τους εκτεθειμένα σημεία και **επικίνδυνες λακκούβες**.

Οι πολίτες κάνουν λόγο για μια καθημερινότητα γεμάτη δυσκολίες, καθώς η διέλευση οχημάτων γίνεται ολοένα και πιο επικίνδυνη. Οι φθορές στο οδόστρωμα δεν αποτελούν πλέον μεμονωμένα περιστατικά αλλά γενικευμένη κατάσταση, που επηρεάζει συνολικά την **ασφάλεια της περιοχής**.

Εκσκαφές χωρίς αποκατάσταση – δρόμοι σε επικίνδυνη κατάσταση

Όπως αναφέρεται στην καταγγελία, σε διάφορα σημεία πραγματοποιούνται εκσκαφές στο οδικό δίκτυο, χωρίς όμως να ακολουθεί η απαραίτητη αποκατάσταση του οδοστρώματος. Το αποτέλεσμα είναι να παραμένουν **ανοιχτά**

έργα, με **πρόχειρες ή ανύπαρκτες παρεμβάσεις**, δημιουργώντας **εκτεταμένες φθορές**.

Οι δρόμοι, αντί να αποκαθίστανται μετά τις εργασίες, παραμένουν ημιτελείς, γεγονός που οδηγεί σε συνεχείς φθορές στα διερχόμενα οχήματα αλλά και σε αυξημένο κίνδυνο ατυχημάτων. Η εικόνα που περιγράφεται δεν παραπέμπει σε οργανωμένο έργο υποδομής, αλλά σε μια **κατάσταση διαρκούς εγκατάλειψης**.

Καθημερινή ταλαιπωρία και αίσθημα εγκατάλειψης

Οι κάτοικοι της περιοχής βρίσκονται αντιμέτωποι με μια πραγματικότητα που επιβαρύνει σημαντικά την καθημερινότητά τους. Οι συνεχείς **λακκούβες** και τα **ημιτελή έργα** προκαλούν φθορές στα οχήματα, ενώ η οδήγηση καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη και επικίνδυνη, ειδικά σε σημεία με περιορισμένη ορατότητα ή αυξημένη κυκλοφορία.

Παράλληλα, εκφράζεται έντονη δυσαρέσκεια για την απουσία ουσιαστικής παρέμβασης από τις **αρμόδιες υπηρεσίες**. Οι πολίτες αναφέρουν ότι η κατάσταση παραμένει αμετάβλητη για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς να δίνονται σαφείς απαντήσεις ή λύσεις.

Ζήτημα ευθύνης και δημόσιας ασφάλειας

Το πρόβλημα που αναδεικνύεται δεν περιορίζεται μόνο στην εικόνα των δρόμων, αλλά αγγίζει άμεσα το ζήτημα

της **δημόσιας ασφάλειας**. Η εγκατάλειψη έργων και η μη αποκατάσταση του οδοστρώματος δημιουργούν συνθήκες αυξημένου κινδύνου για τροχαία ατυχήματα.

Η κατάσταση αυτή εγείρει εύλογα ερωτήματα για τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθούνται και ολοκληρώνονται τα δημόσια έργα στην περιοχή. Πόσο ασφαλές μπορεί να θεωρείται ένα οδικό δίκτυο όταν οι παρεμβάσεις σε αυτό παραμένουν ημιτελείς; Και ποιος ελέγχει αν τηρούνται οι απαραίτητες προδιαγραφές αποκατάστασης μετά από κάθε εργασία;

Χρηστικές πληροφορίες προς τους πολίτες

Σε περιπτώσεις όπου παρατηρούνται επικίνδυνες φθορές στο οδικό δίκτυο ή εγκαταλελειμμένα έργα, οι πολίτες μπορούν να προχωρούν σε **καταγραφή του σημείου** και να **ενημερώνουν** τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου ή της περιφέρειας. Η αναφορά συγκεκριμένων σημείων (όπως δρόμοι, περιοχές και είδος προβλήματος) βοηθά στην καλύτερη τεκμηρίωση των αιτημάτων.

Παράλληλα, είναι σημαντικό να ζητείται **επίσημη ενημέρωση** για την πορεία των έργων που έχουν ξεκινήσει, καθώς και για τα χρονοδιαγράμματα αποκατάστασης. Η συνεχής παρακολούθηση και η συλλογική πίεση από τους κατοίκους αποτελούν κρίσιμα εργαλεία για την ανάδειξη και επίλυση τέτοιων προβλημάτων.

Οι πολίτες δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν ως «κανονικότητα» την εγκατάλειψη των δημόσιων υποδομών, αλλά να διεκδικούν την άμεση αποκατάσταση και την ασφαλή χρήση του οδικού δικτύου.

Συμπέρασμα

Η περίπτωση του Γραμματικού αναδεικνύει με σαφήνεια ένα πρόβλημα που δεν αφορά μόνο την τοπική κοινωνία, αλλά αγγίζει συνολικά τη λειτουργία και τη **διαχείριση των δημόσιων έργων**. Εγκαταλελειμμένες παρεμβάσεις, επικίνδυνες φθορές και συνεχής ταλαιπωρία των πολιτών συνθέτουν μια εικόνα που δεν μπορεί να παραμένει χωρίς απάντηση.

Νέες γονιδιωματικές τεχνικές χωρίς υποχρεωτική επισήμανση;

Στο επίκεντρο το δικαίωμα των πολιτών να γνωρίζουν τι καταναλώνουν

Η προστασία του καταναλωτή και η διασφάλιση της διαφάνειας στα τρόφιμα αποτελούν διαχρονικά βασικούς άξονες της δράσης του ΠΑΚΟΕ.

Σε μια εποχή όπου οι τεχνολογικές εξελίξεις διεισδύουν ολοένα και περισσότερο στην παραγωγή τροφίμων, η ενημέρωση των πολιτών δεν μπορεί να θεωρείται πολυτέλεια ούτε να υποβαθμίζεται μπροστά σε άλλες σκοπιμότητες.

Ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να γνωρίζει τι φτάνει στο πιάτο του, πώς έχει παραχθεί και ποιες τεχνολογίες έχουν χρησιμοποιηθεί.

Η ψηφοφορία της 17ης Ιουνίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις νέες γονιδιωματικές τεχνικές (NGTs) έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις από καταναλωτικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στο επίκεντρο της συζήτησης βρίσκεται το δικαίωμα των πολιτών στην ενημέρωση, η διαφάνεια στην επισήμανση των τροφίμων και η ανάγκη διατήρησης υψηλού επιπέδου προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

Οι αντιδράσεις επικεντρώνονται σε πρόβλεψη του **νέου κανονισμού** που ανοίγει τον δρόμο για την κυκλοφορία ορισμένων **γενετικά τροποποιημένων φυτών και τροφίμων** στην ευρωπαϊκή αγορά **χωρίς την υποχρεωτική επισήμανση** που ισχύει σήμερα και χωρίς τις διαδικασίες ελέγχου που εφαρμόζονται στα συμβατικά μεταλλαγμένα προϊόντα.

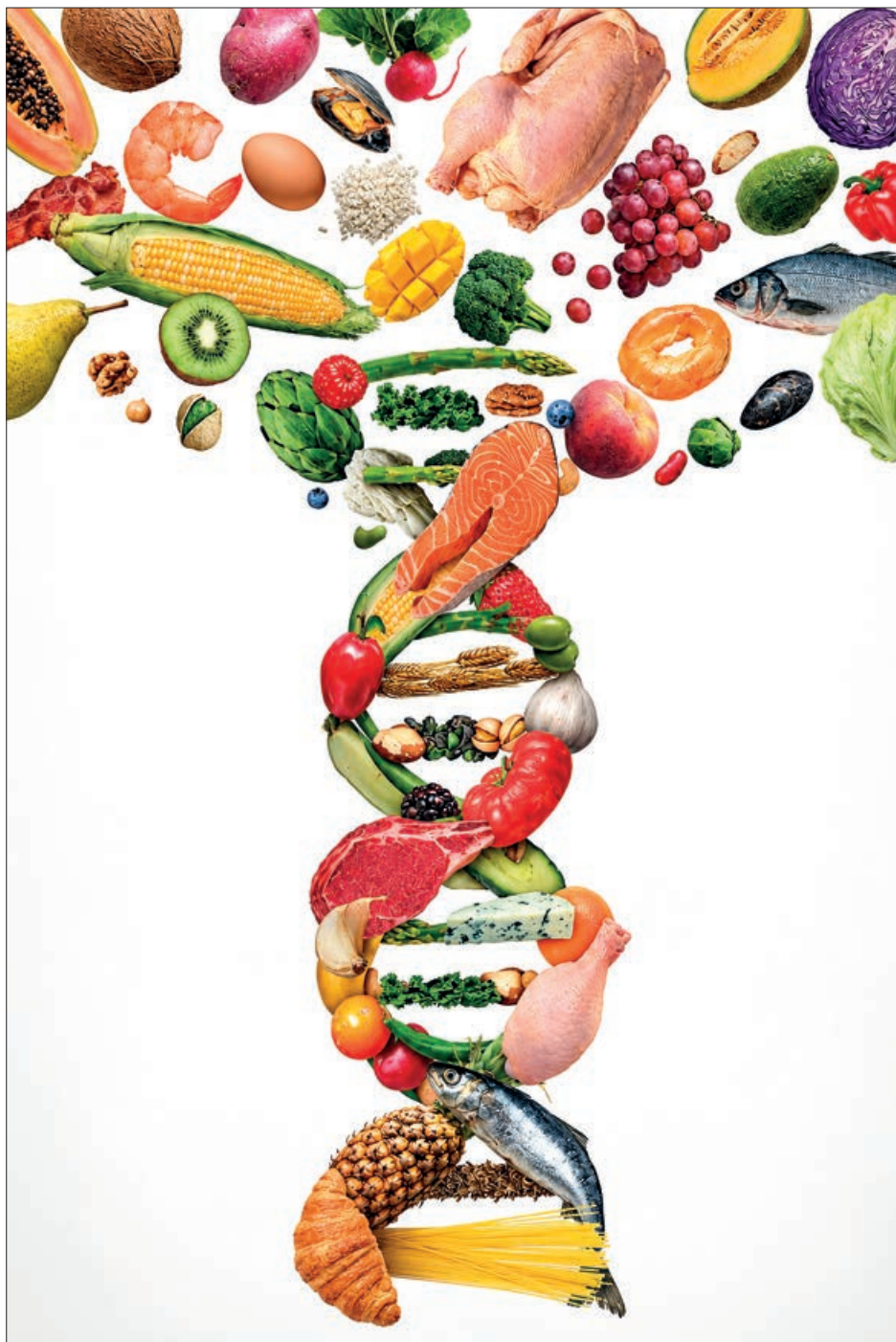
Τι προβλέπεται για τα νέα γενετικά τροποποιημένα φυτά

Οι νέες γονιδιωματικές τεχνικές αποτελούν μια νεότερη μορφή γενετικής παρέμβασης.

Σε αντίθεση με τις γνωστές μεθόδους γενετικής τροποποίησης, όπου εισάγεται γενετικό υλικό από άλλους οργανισμούς, οι τεχνικές αυτές επιτρέπουν στοχευμένες μεταβολές στο ίδιο το DNA ενός φυτού.

Η συζήτηση επικεντρώνεται κυρίως στα φυτά που εντάσσονται στην **Κατηγορία 1**.

Σύμφωνα με την πρόταση που εξετάζεται, φυτά που φέρουν **έως και 20 γενετικές τροποποιήσεις** θα θεωρούνται ισοδύναμα με τα συμβατικά φυτά.

Ως αποτέλεσμα, δεν θα υπόκεινται στις ίδιες απαιτήσεις ελέγχου, επισήμανσης και παρακολούθησης που ισχύουν σήμερα για τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.

Το συγκεκριμένο σημείο έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις, καθώς οργανώσεις καταναλωτών και περιβαλ-

λοντικοί φορείς εκτιμούν ότι οδηγεί ουσιαστικά σε έναν «αποχαρκτηρισμό» των νέων γενετικά τροποποιημένων οργανισμών.

Το δικαίωμα στην ενημέρωση στο επίκεντρο

Η βασική ανησυχία που εκφράζεται

αφορά το ενδεχόμενο οι καταναλωτές να μην μπορούν πλέον να γνωρίζουν αν ένα προϊόν που αγοράζουν έχει παρραχθεί με τη χρήση νέων γονιδιωματικών τεχνικών.

Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει ότι τα προϊόντα που προέρχονται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς πρέπει να **επισημαίνονται υποχρεωτικά**, ανεξάρτητα από το αν η γενετική τροποποίηση μπορεί να ανιχνευθεί εργαστηριακά ή όχι. Η αρχή αυτή θεωρείται θεμελιώδης για την προστασία του καταναλωτή, καθώς εξασφαλίζει τη δυνατότητα συνειδητής επιλογής.

Εάν καταργηθεί η υποχρεωτική επισήμανση για συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων, οι πολίτες ενδέχεται να χάσουν ένα σημαντικό **εργαλείο ενημέρωσης**. Πώς θα μπορεί τότε ο καταναλωτής να αποφασίζει ελεύθερα τι επιθυμεί να αγοράσει; Πώς θα ασκεί το δικαίωμά του στην επιλογή όταν δεν θα γνωρίζει τις μεθόδους παραγωγής των προϊόντων που βρίσκονται στα ράφια της αγοράς;

Πρόκειται για ερωτήματα που αφορούν άμεσα κάθε οικογένεια και κάθε πολίτη που επιθυμεί να γνωρίζει τι καταναλώνει ο ίδιος και τα παιδιά του.

Ανησυχίες για την υγεία και το περιβάλλον

Ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα αφορά τις πιθανές επιπτώσεις από τη χρήση των **νέων τεχνολογιών**.

Σύμφωνα με όσα επισημαίνονται στη δημόσια συζήτηση, εξακολουθούν να υπάρχουν ερωτήματα σχετικά με ανεπιθύμητες **γενετικές μεταβολές** καθώς και με πιθανές μακροχρόνιες επιπτώσεις που δεν έχουν ακόμη διερευνηθεί πλήρως.

Παράλληλα, περιβαλλοντικές οργανώσεις εκφράζουν ανησυχίες ότι η απελευθέρωση τέτοιων φυτών στο περιβάλλον χωρίς επαρκείς ελέγχους θα μπορούσε να επηρεάσει τη **βιοποικιλότητα**. Οι προβληματισμοί αυτοί συνδέονται άμεσα με την ανάγκη ύπαρξης αποτελεσματικών **μηχανισμών ελέγχου** πριν από την κυκλοφορία των προϊόντων στην αγορά αλλά και με τη συνεχή παρακολούθησή τους μετά τη διάθεσή τους.

Η αρχή της προφύλαξης

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά και η λεγόμενη αρχή της προφύλαξης, η οποία αποτελεί βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής προσέγγισης σε θέματα δημόσιας υγείας και περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή, **όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι μια τεχνολογία ή ένα προϊόν ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη, ακόμη και αν**

δεν υπάρχουν πλήρη επιστημονικά δεδομένα, θα πρέπει να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα έως ότου αποδειχθεί η ασφάλειά του.

Το ζήτημα επομένως δεν αφορά μόνο την τεχνολογία αυτή καθαυτή, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση επιλέγει να ρυθμίζει κρίσιμα θέματα που συνδέονται με την υγεία των πολιτών, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενημέρωση των καταναλωτών.

Τι πρέπει να γνωρίζουν οι πολίτες

Για τους καταναλωτές, το βασικό διακύβευμα είναι η διατήρηση της δυνατότητας **ενημερωμένης** επιλογής.

Η επισήμανση στα τρόφιμα δεν αποτελεί μια απλή τυπική διαδικασία. Είναι το εργαλείο που επιτρέπει στον πολίτη να γνωρίζει την προέλευση και τον τρόπο παραγωγής ενός προϊόντος. Μέσω αυτής μπορεί να επιλέγει συνειδητά τι αγοράζει και τι καταναλώνει.

Η ενδεχόμενη εξαίρεση ορισμένων προϊόντων από τις υποχρεώσεις επισήμανσης και ελέγχου αποτελεί το βασικό σημείο ανησυχίας που αναδεικνύεται από τις καταναλωτικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Μια απόφαση με ευρύτερες συνέπειες

Η ψηφοφορία της 17ης Ιουνίου θεωρείται καθοριστική για το μέλλον των νέων γονιδιωματικών τεχνικών στην Ευρώπη και για το πλαίσιο με το οποίο

θα ρυθμίζονται τα συγκεκριμένα προϊόντα τα επόμενα χρόνια.

Το βασικό ζήτημα που αναδεικνύεται δεν είναι μόνο η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, αλλά το κατά πόσο θα διατηρηθούν οι εγγυήσεις που επιτρέπουν στους πολίτες να γνωρίζουν τι καταναλώνουν και να έχουν πρόσβαση σε πλήρη και αξιόπιστη ενημέρωση.

Το ΠΑΚΟΕ θεωρεί ότι η προστασία της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος και του δικαιώματος του καταναλωτή στην πληροφόρηση δεν μπορεί να τίθεται σε δεύτερη μοίρα.

Όταν εξετάζονται ρυθμίσεις που αφορούν προϊόντα με έως 20 γενετικές τροποποιήσεις και παράλληλα συζητείται η κατάργηση βασικών μηχανισμών επισήμανσης και ελέγχου, η κοινωνία δικαιούται σαφείς απαντήσεις.

Γιατί να περιοριστεί η διαφάνεια σε ζητήματα που αφορούν άμεσα την καθημερινή διατροφή εκατομμυρίων πολιτών; Και ποιος θα αναλάβει την ευθύνη εάν στο μέλλον προκύψουν προβλήματα τα οποία σήμερα δεν μπορούν να αποκλειστούν με βεβαιότητα;

Η ενημέρωση, η διαφάνεια και η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής αποτελούν αδιαπραγμάτευτα δικαιώματα του καταναλωτή και οφείλουν να παραμείνουν στο επίκεντρο κάθε απόφασης που αφορά τα τρόφιμα και τη δημόσια υγεία.

ΓΑΖΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

Οι γιατροί πληρώνουν
με αιχμαλωσία τη διάσωση ζωών

Το ΠΑΚΟΕ πιστεύει ότι η προ-στασία των γιατρών και του υγειονομικού προσωπικού είναι απαραίτητη υποχρέωση σε κάθε κρίση και πόλεμο.

Μετά από 47 χρόνια αγώνων για το περιβάλλον και τον πολίτη, το ΠΑΚΟΕ στέκεται στο πλευρό όσων δίνουν μάχη για τη ζωή κάτω από ακραίες συνθήκες. Η κράτηση υγειονομικών στη Γάζα αποτελεί σοβαρή παραβίαση διεθνών κανόνων και δείγμα της ανθρωπιστικής κρίσης.

Η φωνή των πολιτών και η διεθνής πίεση είναι κρίσιμη για την απελευθέρωση των αιχμαλώτων και την επαναλειτουργία των νοσοκομείων.

Το ΠΑΚΟΕ υπενθυμίζει ότι η ζωή και η ασφάλεια κάθε ανθρώπου, ιδιαίτερα αυτών που σώζουν άλλους, πρέπει να είναι σε απόλυτη προτεραιότητα.

Ο ήρωας της Γάζας

Ο Δρ. Χουσάμ Αμπού Σαφίγια έχει γίνει σύμβολο ανδρείας και αφοσίωσης στη Γάζα. Παρά την καταστροφή που πλήττει την περιοχή, συνέχισε να περιθάλπει τραυματίες και παιδιά, ακόμη και όταν το νοσοκομείο του βομβαρδίστηκε και οι προμήθειες που χρειαζόταν μπλοκαρίστηκαν. Η θυσία του, μαζί με άλλους υγειονομικούς, δείχνει τη σημασία των γιατρών που δίνουν μάχη για τη ζωή σε συνθήκες πολέμου και ανθρωπιστικής κρίσης.

Σήμερα, ο Δρ. Αμπού Σαφίγια κρατείται αιχμάλωτος από τις ισραηλινές δυνάμεις, και υπάρχουν αναφορές ότι υπόκειται σε βασανιστήρια χωρίς κατηγορίες. Η φυλάκισή του αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου φαινομένου, καθώς περίπου 95 Παλαιστίνιοι υγειονομικοί κρατούνται αυτήν τη στιγμή, πολλοί εκ των οποίων συνελήφθησαν ενώ περιέθαλπαν ασθενείς.

Οι επιπτώσεις
στην υγειονομική κρίση

Η κατάσταση στη Γάζα έχει φτάσει σε δραματικά επίπεδα. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), περίπου 42.000 άνθρωποι έχουν υποστεί τραυματισμούς που αλλάζουν τη ζωή τους, ενώ η καταστροφή των νοσοκομείων, των ασθενοφόρων και των

Ο Δρ. Χουσάμ
Αμπού Σαφίγια

υποδομών υγείας έχει οδηγήσει σε κατάρρευση του συστήματος περίθαλψης.

Πέντε γιατροί έχουν ήδη χάσει τη ζωή τους στη φυλακή, ενώ άλλοι υφίστανται επιθέσεις και ξυλοδαρμούς. Παράλληλα, οι ισραηλινές δυνάμεις συνεχίζουν να εμποδίζουν την ανθρωπιστική βοήθεια, παραβιάζοντας βασικές αρχές του διεθνούς δικαίου που προστατεύουν το προσωπικό υγείας σε εμπόλεμες ζώνες.

Η συνέχιση της
ανθρωπιστικής δράσης

Οι γιατροί της Γάζας, όπως ο Δρ. Αμπού Σαφίγια, αντιστέκονται στις δύσκολες συνθήκες, σώζοντας χιλιάδες παιδιά και πολίτες. Η αφοσίωσή τους καταδεικνύει τη σημασία της προστασίας των υγειονομικών σε εμπόλεμες περιοχές. Οι διεθνείς οργανώσεις και υγειονομικοί σ' όλο τον κόσμο κινητοποιούνται για την απελευθέρωση των κρατουμένων και την επαναλειτουργία των υπηρεσιών υγείας.

Η κινητοποίηση αυτή δεν είναι απλώς ζήτημα ανθρωπιάς, αλλά και επιτακτική ανάγκη για να διασφαλιστεί ότι οι γιατροί μπορούν να συνεχίσουν να παρέχουν βοήθεια στους τραυματίες και στους ασθενείς σε μια περιοχή που βιώνει ακραία βία.

Το ευρύτερο πλαίσιο της κρίσης

Η βία κατά των υγειονομικών συμβαδίζει με την ευρύτερη ανθρωπιστι-

κή καταστροφή στη Γάζα. Δεκάδες χιλιάδες γυναίκες και παιδιά έχουν χάσει τη ζωή τους, νοσοκομεία και ασθενοφόρα έχουν βομβαρδιστεί, ενώ η καθημερινότητα των πολιτών χαρακτηρίζεται από συνεχή απειλή και περιορισμούς.

Οι κρατήσεις των υγειονομικών, πολλές από τις οποίες έγιναν ενώ οι γιατροί περιέθαλπαν ασθενείς, δείχνουν την επικινδυνότητα της περιοχής και την παραβίαση διεθνών κανόνων προστασίας ανθρωπιστικής βοήθειας. Παρά τις πρόσκαιρες κατάπαυσεις του πυρός, οι παραβιάσεις και η βία συνεχίζονται, επηρεάζοντας τις ζωές χιλιάδων αμάχων.

Παγκόσμια κινητοποίηση

Η ιστορία του Δρ. Αμπού Σαφίγια έχει συγκινήσει γιατρούς και οργανώσεις παγκοσμίως, με στόχο να κρατηθεί το ζήτημα στην επικαιρότητα και να ενισχυθεί η πίεση για την απελευθέρωση των αιχμαλώτων. Οι εκκλήσεις για δράση τονίζουν ότι η συμμετοχή και η φωνή κάθε πολίτη μπορούν να συνεισφέρουν στην προστασία των ανθρώπων που δίνουν μάχη για τη ζωή άλλων σε επικίνδυνες συνθήκες.

Η υπόθεση αυτή αναδεικνύει την ανάγκη σεβασμού της διεθνούς προστασίας του ανθρωπιστικού προσωπικού και υπενθυμίζει ότι οι γιατροί, ακόμα και σε συνθήκες πολέμου, αποτελούν θεμέλιο για την επιβίωση και την υγεία των πολιτών.

ΠΑΡΟΣ

Καθαριότητα υπό πίεση και βαριά πρόστιμα έως 60.000€

Λίγο πριν το τουριστικό «κύμα», η Πάρος επιστρατεύει εξοντωτικές ποινές ως απάντηση στα χρόνια κενά της διαχείρισης απορριμμάτων

Το ΠΑΚΟΕ τονίζει ότι η καθαριότητα των δημόσιων χώρων, ιδιαίτερα σε νησιωτικές περιοχές με έντονη τουριστική πίεση όπως η Πάρος, δεν αποτελεί απλώς θέμα εικόνας ή κανονιστικής συμμόρφωσης, αλλά κρίσιμο ζήτημα δημόσιας υγείας και περιβαλλοντικής προστασίας. Η διαχείριση των απορριμμάτων δεν μπορεί να στηρίζεται μόνο σε απειλές προστίμων, αλλά απαιτεί σταθερό μηχανισμό πρόληψης, ελέγχου και καθημερινής εφαρμογής των κανόνων στην πράξη.

Την ίδια στιγμή, η επαναλαμβανόμενη εμφάνιση φαινομένων ανεξέλεγκτης απόρριψης και πίεσης στις υποδομές δείχνει ότι το πρόβλημα δεν είναι συγκυριακό, αλλά αποτέλεσμα ελλειπών σχεδιασμού και αδύναμης εποπτείας, ιδιαίτερα κατά την έναρξη της τουριστικής περιόδου όπου οι ανάγκες αυξάνονται ραγδαία.

Το ΠΑΚΟΕ θέτει κρίσιμα ερωτήματα προς τους αρμόδιους:

Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται οι κανόνες καθαριότητας στην πράξη; Υπάρχει επαρκής έλεγχος ή η εικόνα του νησιού στηρίζεται κυρίως σε απειλές προστίμων; Και τελικά, ποιος διασφαλίζει ότι ο δημόσιος χώρος παραμένει πραγματικά καθαρός και λειτουργικός;

Η Πάρος στην έναρξη της τουριστικής περιόδου

Καθώς η Πάρος προετοιμάζεται να υποδεχθεί μεγάλο αριθμό επισκεπτών, η δημοτική αρχή έχει δώσει έμφαση στη διατήρηση της καθαριότητας του νησιού. Η προσπάθεια αυτή ξεκινά ήδη από την περίοδο του Πάσχα, όταν τα καταλύματα και οι τουριστικές επιχειρήσεις αρχίζουν να λειτουργούν σε υψηλούς ρυθμούς.

Η δημοτική πολιτική υπενθυμίζει ότι η καθαριότητα δεν αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δήμου, αλλά μια **συλλογική υποχρέωση όλων των κατοίκων και επαγγελματιών**. Η εικόνα του νησιού, όπως τονίζεται, αντανακλά τον σεβασμό προς τους ίδιους τους πολίτες, αλλά και προς τους επισκέπτες που επιλέγουν την Πάρο ως τουριστικό προορισμό. Ωστόσο, το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει

ότι η επίκληση της συλλογικής ευθύνης δεν μπορεί να υποκαθιστά την οργανωμένη διαχείριση και τον συστηματικό έλεγχο των απορριμμάτων.

Κανονισμός καθαριότητας και αυστηροί έλεγχοι

Στο πλαίσιο της διατήρησης της καθαριότητας, υπενθυμίζεται ο ισχύων κανονισμός καθαριότητας του νησιού. Η δημοτική αρχή προχωρά σε αυστηρές επιστημονικές προς κατοίκους και επαγγελματίες, τονίζοντας ότι η ανεξέλεγκτη απόρριψη ογκωδών αντικειμένων σε δημόσιους χώρους όπως δρόμοι, πεζοδρόμια και πλατείες δεν αποτελεί απλή παράβαση, αλλά πλέον **ποινικό αδίκημα**.

Σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο, οι παραβάτες αντιμετωπίζουν:

- **Πρόστιμα από 3.000 έως 60.000 ευρώ**
- **Ποινή φυλάκισης έως 1 έτος**

Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην αποτροπή φαινομένων ανεξέλεγκτης απόρριψης απορριμμάτων, τα οποία επηρεάζουν άμεσα την εικόνα και τη λειτουργικότητα του δημόσιου χώρου.

Η καθαριότητα ως συλλογική αλλά και θεσμική ευθύνη

Η καθαριότητα της Πάρου χαρακτηρίζεται ως κοινή ευθύνη όλων, με έμφαση στη συνεργασία μεταξύ δημοτικών αρχών, κατοίκων και επαγγελματιών. Η λογική αυτή στηρίζεται στην ανάγκη να διατηρηθεί η θετική εικόνα του νησιού, ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπου η τουριστική κίνηση αποτελεί βασικό οικονομικό πυλώνα.

Ωστόσο, το ΠΑΚΟΕ υπογραμμίζει ότι η έννοια της συλλογικής ευθύνης δεν πρέπει να μετατρέπεται σε μετακύλιση υποχρεώσεων χωρίς επαρκή υποστήριξη από τον θεσμικό μηχανισμό. Η καθαριότητα απαιτεί:

- συνεχή αποκομιδή απορριμμάτων
- αποτελεσματική διαχείριση ογκωδών αντικειμένων
- επαρκή ελεγκτικούς μηχανισμούς
- ενημέρωση και πρόληψη προς τους πολίτες

Χωρίς αυτά τα στοιχεία, η εφαρμογή κανόνων κινδυνεύει να παραμείνει αποσπασματική.

Η περίοδος από το Πάσχα και μετά σηματοδοτεί την αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας στο νησί. Η Πάρος, όπως πολλά νησιά, αντιμετωπίζει έντονη πίεση στις υποδομές καθαριότητας λόγω της αυξημένης επισκεψιμότητας.

Η εικόνα του δημόσιου χώρου αποκτά καθοριστική σημασία, καθώς επηρεάζει άμεσα την εμπειρία των επισκεπτών αλλά και την καθημερινότητα των κατοίκων. Σε αυτό το πλαίσιο, η πρόληψη φαινομένων ρύπανσης είναι εξίσου σημαντική με την επιβολή κυρώσεων.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει ότι η διαχείριση των απορριμμάτων σε τουριστικές περιοχές δεν μπορεί να βασίζεται μόνο σε εποχιακές παρεμβάσεις, αλλά απαιτεί **σταθερό και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό**.

Ζήτημα εφαρμογής και ελέγχου στην πράξη

Παρότι το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει αυστηρές κυρώσεις, η αποτελεσματικότητα των μέτρων εξαρτάται από τον βαθμό εφαρμογής τους στην πράξη. Η ύπαρξη προστίμων έως και **60.000 ευρώ** αποτελεί ισχυρό εργαλείο αποτροπής, ωστόσο η ουσιαστική αλλαγή συμπεριφοράς απαιτεί συνεχή έλεγχο και παρουσία των αρμόδιων αρχών.

■ **Συμπέρασμα:** Καθαρό νησί με ευθύνη και όχι μόνο με πρόστιμα

Η περίπτωση της Πάρου αναδεικνύει για ακόμη μία φορά τη σημασία της καθαριότητας ως βασικού στοιχείου δημόσιας υγείας και τουριστικής εικόνας. Η εφαρμογή κανονισμών και η επιβολή προστίμων αποτελούν εργαλεία διαχείρισης, αλλά δεν μπορούν από μόνες τους να εξασφαλίσουν ένα καθαρό και λειτουργικό περιβάλλον.

Το ΠΑΚΟΕ υπογραμμίζει ότι η πραγματική λύση βρίσκεται στον συνδυασμό πρόληψης, συνεχούς ελέγχου και ουσιαστικής ενημέρωσης των πολιτών.

Το ερώτημα που παραμένει ανοιχτό είναι σαφές:

Θα αποτελέσει η καθαριότητα της Πάρου αποτέλεσμα συνειδητής συλλογικής προσπάθειας ή θα στηρίζεται κυρίως στον φόβο των προστίμων;

Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΦΑΣΗΣ

2 εκατ. τόνοι τροφίμων στα σκουπίδια και 1 στους 10 χωρίς επαρκή διατροφή

Η διαχείριση των απορριμμάτων και η σπατάλη τροφίμων αποτελούν εδώ και χρόνια βασικό πεδίο παρέμβασης του ΠΑΚΟΕ, καθώς συνδέονται άμεσα με την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και με την οικονομική επιβάρυνση των πολιτών.

Η εικόνα που καταγράφεται σήμερα στη χώρα αποτυπώνει μια βαθιά στρέβλωση: τεράστιες ποσότητες τροφίμων καταλήγουν στις χωματερές, ενώ ταυτόχρονα σημαντικό μέρος του πληθυσμού στερείται βασικά αγαθά διατροφής. Πώς είναι δυνατόν να χάνονται κάθε χρόνο εκατομμύρια τόνοι τροφίμων, όταν την ίδια στιγμή χιλιάδες νοικοκυριά αδυνατούν να εξασφαλίσουν ένα πλήρες γεύμα;

Η έκταση της σπατάλης τροφίμων

Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά: πάνω από **2 εκατομμύρια τόνοι τροφίμων** καταλήγουν κάθε χρόνο στα απορρίμματα, ποσότητα που αντιστοιχεί σε **201 κιλά ανά άτομο**. Πρόκειται για μια από τις υψηλότερες επιδόσεις στην **Ευρωπαϊκή Ένωση**, με την **Ελλάδα** να κατατάσσεται στην **3η θέση** στη σπατάλη τροφίμων.

Το πρόβλημα δεν είναι μόνο περιβαλλοντικό αλλά και οικονομικό. Το κόστος που επιβαρύνει κάθε νοικοκυριό για τη διαχείριση αυτών των απορριμμάτων φτάνει τα **1.000 ευρώ ετησίως** μέσω των δημοτικών τελών. Δηλαδή, ένα ποσό που ξεπερνά τον κατώτατο μισθό, επιβαρύνοντας άμεσα τους πολίτες για τροφή που τελικά δεν καταναλώθηκε.

Η κατανομή των αποβλήτων δείχνει επίσης πού εντοπίζεται το μεγαλύτερο μέρος του προβλήματος: το **44%** της σπατάλης προέρχεται από τα ίδια τα νοικοκυριά, ενώ το **23%** από την παραγωγή τροφίμων.

Η άλλη όψη: επισιτιστική ανασφάλεια

Την ίδια στιγμή, η εικόνα αντιστρέφεται πλήρως όταν εξετάζεται η δυνατότητα πρόσβασης σε βασικά τρόφιμα. Το **11,3%** του πληθυσμού στην Ελλάδα ζούσε το 2024 σε συνθήκες **επισιτιστικής ανασφάλειας**, δηλαδή δεν μπορούσε να εξασφαλίσει επαρκή και ποιοτική διατροφή.

Η κατάσταση γίνεται ακόμη πιο έντο-

νη για όσους βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, όπου το ποσοστό φτάνει το **34,6%**, δηλαδή **πάνω από ένας στους τρεις**. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι πολίτες αδυνατούν να καταναλώσουν κάθε δεύτερη ημέρα βασικά τρόφιμα όπως **κρέας, ψάρι ή ισοδύναμα**.

Παρά τη βελτίωση σε σχέση με τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, όπου τα συσσίτια αποτελούσαν καθημερινή εικόνα, η χώρα εξακολουθεί να βρίσκεται στην **5η θέση** στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** ως προς την **επισιτιστική ανασφάλεια**.

Τα αίτια της αντίφασης

Η ταυτόχρονη ύπαρξη υπερκατανάλωσης και στέρξης δεν είναι τυχαία. Η διατήρηση χαμηλών εισοδημάτων για μεγάλο μέρος του πληθυσμού, σε συνδυασμό με τη σημαντική αύξηση του κόστους διαβίωσης μετά το 2022, δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου η πρόσβαση σε τρόφιμα γίνεται ολοένα και πιο δύσκολη.

Παράλληλα, παράγοντες όπως ο **κοινωνικός αποκλεισμός** και η διαχρονική αναπαραγωγή της **φτώχειας** επιτείνουν το πρόβλημα, οδηγώντας σε έναν φαύλο κύκλο όπου οι ευάλωτες ομάδες δυσκολεύονται να βελτιώσουν τη θέση τους.

Πολιτικές που μένουν στα χαρτιά

Αν και η Ελλάδα έχει ενσωματώσει από το **2021** την **ευρωπαϊκή οδηγία για τη διαχείριση αποβλήτων** και έχει καταρτίσει σχέδια για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων και την ενίσχυση των δωρεών, η εφαρμογή αυτών των πολιτικών παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις.

Σύμφωνα με σχετικές μελέτες, τα εθνικά σχέδια, όπως το **Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων**, δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους ούτε σαφή χρονοδιαγράμματα μέχρι το **2030**. Αυτό σημαίνει ότι, παρά τις εξαγγελίες, απουσιάζει η δεσμευτική εφαρμογή μέτρων.

Το γεγονός αυτό εγείρει σοβαρά ερωτήματα: πώς μπορεί να μειωθεί η σπατάλη χωρίς σαφείς στόχους και ελέγχους; Πώς θα αξιολογηθεί η πρόοδος όταν δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι δείκτες;

Δωρεές τροφίμων και θεσμικά εμπόδια

Ένα ακόμη κρίσιμο ζήτημα αφορά τη

διάθεση πλεονάζοντων τροφίμων. Παρότι υπάρχουν προτάσεις για αύξηση των δωρεών, το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο περιορίζει τις δυνατότητες.

Συγκεκριμένα, οι φορολογικές εκπτώσεις για δωρεές τροφίμων αφορούν κυρίως φυσικά πρόσωπα, αφήνοντας εκτός τις επιχειρήσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν σημαντικά λόγω του όγκου των τροφίμων που διαχειρίζονται.

Αυτό δημιουργεί ένα πρακτικό εμπόδιο στην αξιοποίηση τροφίμων που είναι ακόμη ασφαλή προς κατανάλωση, οδηγώντας τα τελικά στην απόρριψη.

Μέτρα υπό σχεδιασμό

Στο πλαίσιο των προσπαθειών περιορισμού της σπατάλης, εξετάζεται η εφαρμογή μέτρων όπως το πρόγραμμα **«Πληρώνω όσο πετώ»**, το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει από τον κλάδο της εστίασης και του τουρισμού (HORECA). Στόχος είναι να δημιουργηθούν οικονομικά αντικίνητρα για τη σπατάλη τροφίμων.

Παράλληλα, προτείνεται η υποχρέωση συγκεκριμένων κατηγοριών επιχειρήσεων να **δωρίζουν** τρόφιμα που δεν έχουν διατεθεί αλλά παραμένουν ασφαλή για κατανάλωση, ενισχύοντας έτσι τη σύνδεση μεταξύ παραγωγής και κοινωνικής ανάγκης.

Συμπέρασμα

Η εικόνα που προκύπτει είναι σαφής και ανησυχητική: **2 εκατομμύρια τόνοι τροφίμων καταλήγουν κάθε χρόνο στα σκουπίδια, ενώ το 11,3% του πληθυσμού αντιμετωπίζει επισιτιστική ανασφάλεια και το ποσοστό εκτοξεύεται στο 34,6% για όσους ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας**.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει ότι το ζήτημα δεν είναι μόνο περιβαλλοντικό ή κοινωνικό, αλλά **βαθιά συστημικό**.

■ Η απουσία εφαρμογής πολιτικών, Η έλλειψη δεσμευτικών στόχων και
■ Τα θεσμικά εμπόδια στη διαχείριση των τροφίμων συντηρούν ένα πρόβλημα που κοστίζει τόσο σε πόρους όσο και σε ανθρώπινες ζωές.

■ Η ανάγκη για ουσιαστική παρέμβαση είναι άμεση, καθώς η συνέχιση της σημερινής κατάστασης οδηγεί σε περαιτέρω επιβάρυνση των πολιτών και του περιβάλλοντος, χωρίς να αξιοποιούνται διαθέσιμοι πόροι που θα μπορούσαν να καλύψουν βασικές ανάγκες.

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Σουδάν

Δύο μητέρες αντιμέτωπες με θάνατο διά λιθοβολισμού – Διεθνής κινητοποίηση για την ανατροπή της απόφασης

Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της αξιοπρέπειας και της ζωής αποτελεί θεμελιώδη αρχή για κάθε κοινωνία που σέβεται τον άνθρωπο. Το ΠΑΚΟΕ, που εδώ και 47 χρόνια δραστηριοποιείται για την προάσπιση του περιβάλλοντος αλλά και των δικαιωμάτων του πολίτη και του καταναλωτή, παρακολουθεί με ανησυχία διεθνείς εξελίξεις που αγγίζουν βασικές αξίες ανθρωπισμού και δικαιοσύνης. Μια τέτοια υπόθεση βρίσκεται αυτές τις ημέρες στο επίκεντρο της διεθνούς προσοχής και αφορά δύο μητέρες στο Σουδάν που καταδικάστηκαν σε θάνατο με λιθοβολισμό.

Η υπόθεση των δύο μητέρων

Δύο γυναίκες στο Σουδάν καταδικάστηκαν σε θάνατο με λιθοβολισμό ύστερα από κατηγορίες για μοιχεία, μια ποινή που προκαλεί έντονες αντιδράσεις διεθνώς. Η μία από τις γυναίκες είναι μητέρα **εννέα παιδιών**, ενώ η δεύτερη έχει **ένα παιδί**, το οποίο γεννήθηκε πριν περίπου **επτά χρόνια**.

Στην πρώτη περίπτωση, ο σύζυγος της γυναίκας ισχυρίστηκε ότι ένα από τα παιδιά της οικογένειας δεν είναι δικό του, γεγονός που αποτέλεσε τη βάση για την κατηγορία. Στη δεύτερη περίπτωση, ο σύζυγος είχε εγκαταλείψει τη γυναίκα μετά τη γέννηση του παιδιού τους και επέστρεψε χρόνια αργότερα, κατηγορώντας την για μοιχεία.

Οι κατηγορίες αυτές οδήγησαν σε δικαστική απόφαση που προβλέπει την εσχάτη των ποινών μέσω λιθοβολισμού, μια πρακτική που προκαλεί σοκ και έντονες αντιδράσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.

Δίκη χωρίς υπεράσπιση

Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουν δημοσιοποιηθεί από οργανώσεις και ομάδες ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η διαδικασία της δίκης χαρακτηρίστηκε από σοβαρές ελλείψεις και αμφισβητήσεις.

Οι δύο γυναίκες **δεν είχαν δικηγόρους υπεράσπισης** κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Επιπλέον, τοπικές οργανώσεις αναφέρουν ότι οι αρχές τις εξανάγκασαν να ομολογήσουν ενοχή. Οι καταγγελίες αυτές εντείνουν τις ανησυχίες για τη νομιμότητα και τη δικαιοσύνη της απόφασης.

Σε μία από τις δύο υποθέσεις, μάλιστα, η διαδικασία φαίνεται να συνεχίστηκε ακόμη και όταν ο κατηγορος φέρεται να απέσυρε τις κατηγορίες. Το στοιχείο αυτό εντείνει τα ερωτήματα για την ορθότητα της δικαστικής διαδικασίας και για το κατά πόσο τηρήθηκαν βασικές αρχές δικαιοσύνης.

Έφεση και προσπάθεια ανατροπής της ποινής

Παρά τη σοβαρότητα της κατάστασης, υπάρχει ακόμη δυνατότητα ανατροπής της καταδικαστικής απόφασης. Οι δύο γυναίκες έχουν πλέον εξασφαλίσει **νομική εκπροσώπηση**, γεγονός που επιτρέπει την κατάθεση έφεσης σε ανώτερο δικαστήριο.

Η διεθνής προσοχή θεωρείται κρίσιμος παράγοντας για την εξέλιξη της υπόθεσης. Η δημόσια πίεση και η κινητοποίηση οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορούν να επηρεάσουν τη διαδικασία, διασφαλίζοντας ότι οι κατηγορούμενες θα έχουν μια δίκαιη επανεξέταση της υπόθεσής τους.

Στόχος των προσπαθειών που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι να δημιουργηθεί ισχυρή διεθνής αντίδραση και να σταλεί ένα σαφές μήνυμα προς τις αρχές του Σουδάν **υπέρ της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων**.

Το ευρύτερο πλαίσιο στο Σουδάν

Η υπόθεση αυτή εξελίσσεται σε μια περίοδο ιδιαίτερα δύσκολη για το Σουδάν. Η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με έναν **εμφύλιο πόλεμο που διαρκεί σχεδόν τρία χρόνια**, προκαλώντας σοβαρή ανθρωπιστική κρίση.

Στο πλαίσιο της σύγκρουσης, μεγάλος αριθμός γυναικών έχει βρεθεί στο στόχαστρο βίας, με περιστατικά κακοποίησης, βιασμών και δολοφονιών να καταγράφονται από οργανώσεις και ανθρωπιστικούς φορείς.

Παρά την έκταση αυτών των εγκλημάτων, πολλές περιπτώσεις παραμένουν χωρίς απόδοση ευθυνών. Την ίδια στιγμή, οι δύο γυναίκες που κατηγορήθηκαν για μοιχεία καταδικάστηκαν σε θάνατο χωρίς σημαντικές καθυστερήσεις στη διαδικασία.

Η αντίθεση αυτή έχει ενισχύσει την κριτική και την ανησυχία που εκφράζεται διεθνώς για τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Η διεθνής κινητοποίηση έχει απο-

δειχθεί στο παρελθόν καθοριστική σε παρόμοιες υποθέσεις. Σε αντίστοιχη περίπτωση πριν από περίπου **τρία χρόνια**, μια νεαρή **20χρονη γυναίκα** είχε επίσης καταδικαστεί σε θάνατο με λιθοβολισμό.

Τότε, περισσότεροι από **1 εκατομμύριο πολίτες** σε όλο τον κόσμο κινητοποιήθηκαν, ασκώντας πίεση και στηρίζοντας τις νομικές προσπάθειες που βρίσκονταν σε εξέλιξη. Η υπόθεση κατέληξε τελικά σε ανώτερο δικαστήριο, το οποίο ανέτρεψε την αρχική καταδίκη.

Η εμπειρία αυτή δείχνει ότι η διεθνής προσοχή και η **μαζική αντίδραση** μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη τέτοιων υποθέσεων.

Οι συνέπειες για τις οικογένειες

Πέρα από τη νομική διάσταση, η υπόθεση έχει και έντονη **κοινωνική και ανθρωπίνη πλευρά**. Η πρώτη από τις γυναίκες είναι μητέρα **εννέα παιδιών**, ενώ η δεύτερη μεγαλώνει **ένα παιδί**.

Εάν οι καταδικαστικές αποφάσεις εκτελεστούν, τα παιδιά αυτά κινδυνεύουν να μεγαλώσουν χωρίς τις μητέρες τους, γεγονός που υπογραμμίζει τη δραματική διάσταση της υπόθεσης.

Η προοπτική αυτή έχει κινητοποιήσει οργανώσεις και πολίτες σε διάφορες χώρες, οι οποίοι ζητούν την επανεξέταση της υπόθεσης και την απονομή δικαιοσύνης με βάση τις διεθνείς αρχές προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μια υπόθεση που προκαλεί παγκόσμιο ενδιαφέρον

Η υπόθεση των δύο μητέρων στο Σουδάν έχει ήδη αρχίσει να συγκεντρώνει διεθνές ενδιαφέρον, καθώς θέτει στο επίκεντρο ζητήματα δικαιοσύνης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προστασίας της ανθρωπίνης ζωής.

Η έκβαση της διαδικασίας έφεσης θα αποτελέσει καθοριστικό σημείο για την πορεία της υπόθεσης, ενώ η διεθνής κοινότητα συνεχίζει να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις.

Σε μια περίοδο όπου η χώρα αντιμετωπίζει βαθιά κρίση λόγω του πολέμου και της ανθρωπιστικής κατάστασης, η συγκεκριμένη υπόθεση αναδεικνύει τις σοβαρές προκλήσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν στον τομέα της δικαιοσύνης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

68 ΣΚΥΛΙΑ ΣΕ ΑΘΛΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Παράνομο «κυνοκομείο» σε μονοκατοικία στη Θεσσαλονίκη

Το ΠΑΚΟΕ, με πολυετή δράση σε ζητήματα δημόσιας υγείας, περιβαλλοντικής προστασίας και ευζωίας των ζώων, εκφράζει έντονη ανησυχία για το περιστατικό παράνομου «κυνοκομείου» στον **Δήμο Θέρμης Θεσσαλονίκης**.

Το ΠΑΚΟΕ υπογραμμίζει ότι η κακομεταχείριση ζώων και οι ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης αποτελούν σοβαρό ζήτημα ηθικής, υγειονομικής και κοινωνικής ευθύνης, που απαιτεί αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας και συνεχή έλεγχο από τις αρμόδιες αρχές.

Σοκ προκαλεί η υπόθεση παράνομου «κυνοκομείου» σε μονοκατοικία στο Δήμο **Θέρμης** της Θεσσαλονίκης, όπου ένας **55χρονος άνδρας** συνελήφθη για σοβαρές παραβάσεις της νομοθεσίας περί ευζωίας ζώων συντροφιάς, αλλά και του Υγειονομικού Κανονισμού.

Οι έλεγχοι αποκάλυψαν ότι στο σπίτι βρισκόντουσαν **68 σκυλιά**, τα οποία ζούσαν υπό συνθήκες που δεν εξασφάλιζαν ούτε την υγιεινή ούτε την άνεση των ζώων. Το περιστατικό αναδεικνύει τόσο την ανάγκη αυστηρής εφαρμογής της νομοθεσίας για τα ζώα όσο και την ευαισθητοποίηση των πολιτών απέναντι στην κακομεταχείρισή τους.

Οι συνθήκες διαβίωσης των ζώων

Τα ζώα εντοπίστηκαν κυρίως στον **αύλειο χώρο** του σπιτιού, όπου υπήρχε σημαντική συσσωρευση περιττωμάτων και πρόχειρη περίφραξη, η οποία δεν προστάτευε τα ζώα από τυχόν κινδύνους. Στο εσωτερικό της μονοκατοικίας, η κατάσταση ήταν εξίσου σοβαρή: έντονη δυσοσμία, βρώμικο περιβάλλον και πλήρης έλλειψη των απαραίτητων συνθηκών διαβίωσης για τα σκυλιά.

Η εικόνα αυτή αναδεικνύει τη σοβαρότητα της υπόθεσης, καθώς η διαβίωση των ζώων σε τέτοιες συνθήκες αποτελεί παραβίαση θεμελιωδών κανόνων ευζωίας και υγιεινής.

Ο έλεγχος και οι νομικές διαδικασίες

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε **προχθές το πρωί**, μετά από καταγγελίες πολιτών, παρουσία πταισματοδίκη. Στην επιχείρηση συμμετείχαν αστυνομικοί του **Αστυνομικού Τμήματος Θέρμης**, υπάλληλοι της **Διεύθυνσης Κτηνιατρικής Υπηρεσίας** και κλιμά-

κιο της **Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας Θεσσαλονίκης**.

Μετά τον έλεγχο, βεβαιώθηκαν στον 55χρονο **διοικητικά πρόστιμα συνολικού ύψους 68.500 ευρώ**, ενώ παράλληλα κινήθηκαν οι διαδικασίες για τη σύλληψή του και την αντιμετώπιση των παραβάσεων που εντοπίστηκαν.

Η σημασία της υπόθεσης

Η υπόθεση αυτή φέρνει στο προσκήνιο την ανάγκη για **αυστηρότερους ελέγχους σε ιδιωτικές κατοικίες και παράνομες εγκαταστάσεις** που φιλοξενούν ζώα συντροφιάς, ώστε να διασφαλίζεται η ευζωία τους. Επιπλέον, υπογραμμίζει τον ρόλο των πολιτών στη **αναφορά παραβάσεων** και την άμεση κινητοποίηση των αρμόδιων αρχών για την προστασία των ζώων.

Η διαπίστωση **68 σκύλων σε άθλιες συνθήκες**, η έντονη δυσοσμία και η

ελλιπής καθαριότητα δείχνουν ότι τέτοιου είδους περιστατικά μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τόσο την υγεία των ζώων όσο και τη δημόσια υγεία, ειδικά όταν η διαβίωση γίνεται σε κατοικίες εντός κατοικημένων περιοχών.

Συμπέρασμα

Η υπόθεση του παράνομου «κυνοκομείου» στη Θέρμη Θεσσαλονίκης καταδεικνύει την ανάγκη για συνεχή επιτήρηση και αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας περί ευζωίας ζώων, καθώς και τη σημασία της συνεργασίας των αρχών με τους πολίτες για την προστασία των ζώων και της δημόσιας υγείας.

Τα πρόστιμα ύψους **68.500 ευρώ** αποτελούν προειδοποίηση για όσους παραβαίνουν τη νομοθεσία, ενώ ταυτόχρονα ανοίγει η συζήτηση για τρόπους πρόληψης ανάλογων περιστατικών στο μέλλον.

Λίμνη Κάρλα συγκράτησε 20 εκατ. κυβικά μέτρα νερού και έσωσε τη Θεσσαλία

Το ΠΑΚΟΕ πιστεύει ότι η προστασία και η σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων είναι κρίσιμη για την ασφάλεια πολιτών και περιβάλλοντος.

Με την εμπειρία δεκαετιών στη μελέτη και την προστασία των ελληνικών οικοσυστημάτων, το ΠΑΚΟΕ τονίζει τη σημασία της λίμνης Κάρλας ως φυσικού ρυθμιστή πλημμυρών.

Η συμβολή της στη συγκράτηση 20 εκατ. κυβικών μέτρων νερού κατά την κακοκαιρία «Byron» αποδεικνύει την αξία των φυσικών υποδομών στη διαχείριση κρίσεων.

Το ΠΑΚΟΕ υποστηρίζει την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, για έγκαι-

ρη πρόβλεψη και προστασία περιοχών υψηλού κινδύνου.

Με την ολοκληρωμένη παρακολούθηση και σχεδιασμό, μπορούμε να προστατεύουμε ανθρώπους, περιβάλλον και υποδομές από τις επιπτώσεις των ακραίων φαινομένων.

Σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των υδάτων κατά τη διάρκεια της κακοκαιρίας «Byron» φαίνεται ότι διαδραμάτισε η λίμνη Κάρλα, η οποία αποθήκευσε περίπου **20 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού**. Τα στοιχεία προκύπτουν από το δίκτυο αυτόματων σταθμών παρακολούθησης υδάτων και έγκαιρης προειδοποίησης πλημμυρών, τα οποία αξιοποιήθηκαν από την Περιφέρεια Θεσσαλίας και παρουσιάστηκαν στο Περιφερειακό Συμβούλιο.

Η καταγραφή των δεδομένων ανέδειξε τόσο τη συμπεριφορά των υδάτων στη λεκάνη του Πηνειού ποταμού όσο και τη δυναμική των υφιστάμενων υποδομών στη συγκράτηση μεγάλων ποσοτήτων νερού σε συνθήκες έντονων βροχοπτώσεων.

Δίκτυο παρακολούθησης με περισσότερους από 100 σταθμούς

Η παρακολούθηση των υδρολογικών φαινομένων πραγματοποιήθηκε μέσω του δικτύου αυτόματων σταθμών του Ελληνικού Κέντρου Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ). Το συγκεκριμένο δίκτυο αριθμεί πλέον **πάνω από 100 ενεργούς σταθμούς** σε ποτάμια και λίμνες σε ολόκληρη τη χώρα.

Στην υδρολογική λεκάνη του Πη-

νειού λειτουργούν **14 σταθμοί**, ενώ προβλέπεται η εγκατάσταση **δύο επιπλέον**. Οι σταθμοί παρέχουν συνεχή παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο κρίσιμων παραμέτρων, όπως η στάθμη και η παροχή του νερού, η θερμοκρασία, το pH, το διαλυμένο οξυγόνο και η ηλεκτρική αγωγιμότητα.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας έχει συνάψει προγραμματική σύμβαση για τη λειτουργία και συντήρηση του δικτύου, με το κόστος να ανέρχεται σε **34.720 ευρώ (με ΦΠΑ)**.

Καταγραφή της ανόδου της στάθμης στον Πηνειό και τους παραποτάμους

Κατά τη διάρκεια της κακοκαιρίας «Byron», το σύστημα κατέγραψε με ακρίβεια την άνοδο της στάθμης στο υδρογραφικό δίκτυο, καθώς και τη διάδοση του πλημμυρικού κύματος κατά μήκος του Πηνειού και των παραποτάμων του.

Στη **Νομή Τρικάλων**, η στάθμη του νερού έφτασε τα **5,17 μέτρα από τον πυθμένα** του ποταμού. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη τιμή που έχει καταγραφεί στο συγκεκριμένο σημείο μετά το φαινόμενο «Daniel». Στον **Ενιπέα ποταμό**, η στάθμη ανήλθε στα **4,69 μέτρα**, τιμή που απέχει μόλις **64 εκατοστά** από το αντίστοιχο επίπεδο που είχε καταγραφεί κατά τον «Daniel».

Τα δεδομένα αυτά ανέδειξαν τη σημαντική επιβάρυνση του υδρογραφικού δικτύου, αλλά και τη δυνατότητα του συστήματος να παρακολουθεί με ακρίβεια τις μεταβολές της στάθμης.

Ο χρόνος μετακίνησης του πλημμυρικού κύματος

Ιδιαίτερης σημασίας είναι και τα στοιχεία που αφορούν τον χρόνο διάδοσης του πλημμυρικού κύματος. Η αιχμή της στάθμης χρειάστηκε περίπου **21 ώρες** για να μετακινηθεί από τη Νομή Τρικάλων έως το **Κουτσόχερο**, ενώ από εκεί έως τα **Τέμπη** απαιτήθηκαν επιπλέον **34 ώρες**.

Οι χρόνοι αυτοί θεωρούνται κρίσιμοι για την έγκαιρη προειδοποίηση και τη διαχείριση πλημμυρικών φαινομένων, καθώς παρέχουν ένα σαφές χρονικό περιθώριο αντίδρασης σε περιπτώσεις έντονων υδρολογικών επεισοδίων.

Υψηλές παροχές νερού σε κρίσιμα σημεία

Σημαντικά ήταν και τα στοιχεία που καταγράφηκαν σε επίπεδο παροχής νερού. Η **μέγιστη στιγμιαία παροχή** σημειώθηκε στην έξοδο του Ενιπέα, στη θέση **Κεραμίδι**, όπου έφτασε τα **946 κυβικά μέτρα ανά δευτερόλεπτο**.

Στην περιοχή των **Τεμπών**, η αντίστοιχη μέγιστη παροχή καταγράφηκε

στα **755 κυβικά μέτρα ανά δευτερόλεπτο**. Οι τιμές αυτές αποτυπώνουν τον όγκο των υδάτων που κινήθηκαν στο σύστημα κατά τη διάρκεια της κακοκαιρίας και επιβεβαιώνουν την ένταση του φαινομένου.

Ο ρόλος της λίμνης Κάρλας στη συγκράτηση υδάτων

Καθοριστική αποδείχθηκε η συμβολή της λίμνης Κάρλας, η οποία αποθήκευσε περίπου **20 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού**. Κατά τη διάρκεια του «Byron», η στάθμη της λίμνης αυξήθηκε κατά περίπου **0,5 μέτρο**, γεγονός που δείχνει τη δυνατότητά της να λειτουργεί ως αποδέκτης και ρυθμιστής μεγάλων ποσοτήτων νερού.

Παράλληλα, σημαντικές ποσότητες νερού κατέκλυσαν τα αποστραγγιστικά κανάλια, καθώς και περιοχές εκατέρω-

θεν του Πηνειού ποταμού μετά τη συμβολή του με τον Ενιπέα, σύμφωνα με τα καταγεγραμμένα δεδομένα.

Επόμενα βήματα με χρήση τεχνητής νοημοσύνης

Με βάση τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, δρομολογείται η ανάπτυξη εργαλείων πρόβλεψης της στάθμης της βροχής και των υδάτων με τη χρήση **τεχνητής νοημοσύνης**. Η προσπάθεια αυτή βασίζεται στον συνδυασμό δεδομένων από αυτόματους υδρολογικούς σταθμούς, μετεωρολογικές πληροφορίες και προγνωστικά μοντέλα.

Στόχος είναι η σημαντική αύξηση του χρόνου έγκαιρης προειδοποίησης για πλημμύρες, ακόμη και σε **μικρές λεκάνες απορροής**, ενισχύοντας την πρόληψη και τη διαχείριση ακραίων καιρικών φαινομένων στη Θεσσαλία.

Η σιωπηλή εισβολή: Τα ξενικά έντομα που «καταπίνουν» τα δάση μας

Από την Ασία στην καρδιά της Ελλάδας: 179 είδη εντόμων εισβάλλουν χωρίς έλεγχο, εκμεταλλευόμενα την κλιματική κρίση. Η τραγική ολιγωρία που αφήνει έλατα, καστανιές και μουριές στο έλεος των εισβολέων.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει με ιδιαίτερη ανησυχία ότι τα ελληνικά δάση δεν βρίσκονται πλέον αντιμέτωπα μόνο με τις γνωστές πιέσεις της κλιματικής κρίσης και των πυρκαγιών, αλλά και με μια λιγότερο ορατή, εξίσου καταστροφική απειλή: την ανεξέλεγκτη εξάπλωση ξενικών ειδών εντόμων. Μια εξέλιξη που δεν εξετάζεται αποσπασματικά, αλλά ως μέρος μιας συνολικής υποβάθμισης των δασικών οικοσυστημάτων.

Το ΠΑΚΟΕ τονίζει ότι τα διαθέσιμα δεδομένα δεν επιτρέπουν πλέον εφησυχασμό. Η εικόνα που διαμορφώνεται είναι αυτή ενός περιβάλλοντος με αυξανόμενη ευαλωτότητα και περιορισμένες δυνατότητες άμυνας απέναντι σε βιολογικές εισβολές που ενισχύονται από την κλιματική αστάθεια και τα κενά στους ελεγκτικούς μηχανισμούς.

Το κρίσιμο ερώτημα που τίθε-

ται δεν είναι αν υπάρχει πρόβλημα, αλλά γιατί εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται με αποσπασματικά μέτρα, ενώ η εξάπλωση των εισβολικών ειδών έχει ήδη λάβει διαστάσεις συστημικής απειλής για τη βιοποικιλότητα της χώρας.

179 ξενικά είδη εντόμων έχουν ήδη καταγραφεί

Η απειλή από τα εισβολικά έντομα δεν αποτελεί πλέον θεωρητικό σενάριο αλλά πραγματικότητα.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, 179 ξενικά είδη εντόμων έχουν ήδη καταγραφεί στην Ελλάδα. Πολλά από αυτά έχουν τη δυνατότητα να προκαλέσουν σοβαρές ζημιές στα δασικά οικοσυστήματα, επηρεάζοντας τόσο τη φυσική ισορροπία όσο και την παραγωγική δραστηριότητα που συνδέεται με τα δάση.

Η εξάπλωσή τους δεν είναι τυχαία. Συνδέεται άμεσα με τις μεταβολές που

επιφέρει η **κλιματική κρίση**, η οποία επηρεάζει τη φυσιολογία των δέντρων και δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την επιβίωση και πολλαπλασιασμό επιβλαβών οργανισμών.

Φαινόμενα που στο παρελθόν εμφανίζονταν σποραδικά, σήμερα παρατηρούνται συχνότερα και με μεγαλύτερη ένταση, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο εκτεταμένων προσβολών στα δάση.

Οι θερμότεροι χειμώνες αποδυναμώνουν τα δάση

Η μεταβολή των κλιματικών συνθηκών αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες που επιτρέπουν την εξάπλωση των εντόμων.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι:

- οι τελευταίοι χειμώνες συγκαταλέγονται στους θερμότερους που έχουν καταγραφεί
- η διάρκεια της χιονοκάλυψης στα δάση έχει μειωθεί κατά περίπου 40%

Η μείωση της χιονοκάλυψης έχει

σημαντικές συνέπειες. Τα δέντρα αποδυναμώνονται, ενώ τα έντομα που παλαιότερα περιορίζονταν από τις χαμηλές θερμοκρασίες επιβιώνουν πλέον ευκολότερα.

Οι συνθήκες αυτές δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για εκτεταμένες προσβολές, όπως έχει ήδη συμβεί σε περιστατικά δάση, προκαλώντας σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η διαδρομή των εισβολικών ειδών προς την Ελλάδα

Η είσοδος των ξενικών εντόμων στη χώρα ακολουθεί μια σαφή γεωγραφική διαδρομή:

Ασία → Ιταλία → Ευρώπη → Ελλάδα

Η Ιταλία αποτελεί βασική πύλη εισόδου φυτικού υλικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο τεράστιος όγκος εισαγόμενων φυτών δημιουργεί συνθήκες που ευνοούν την ακούσια μεταφορά εντόμων.

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο αφορά τους ελέγχους στα φορτία. Σύμφωνα με τα δεδομένα:

- πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος μόλις στο 1% των φορτίων

Αυτό σημαίνει ότι μεγάλος αριθμός φορτίων εισέρχεται χωρίς πλήρη έλεγχο, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο εισαγωγής νέων ειδών.

Σε πρόσφατο περιστατικό, εντοπίστηκαν ύποπτα φορτία σε λιμάνι της χώρας, όπου βρέθηκαν παλέτες με προϊόντα από την Ινδία που έφεραν δύο ξενικά είδη εντόμων. Το φορτίο δεσμεύτηκε και καταστράφηκε.

Το γεγονός ότι πραγματοποιείται έλεγχος μόνο στο 1% των φορτίων καταδεικνύει σοβαρά κενά στο σύστημα πρόληψης, θέτοντας σε διαρκή απειλή τα δασικά οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα της χώρας.

Τα φλοιοφάγα έντομα και οι καταστροφικές συνέπειες

Ιδιαίτερα επικίνδυνα θεωρούνται τα φλοιοφάγα έντομα, τα οποία προσβάλλουν τον φλοιό των δέντρων και μπορούν να οδηγήσουν σε εκτεταμένες καταστροφές.

Σημαντικές επιπτώσεις έχουν ήδη καταγραφεί σε διάφορες περιοχές της χώρας, επηρεάζοντας:

- καστανιές
- μουριές
- έλατα
- φοίνικες

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εξάπλωση εντόμου που εντοπίστηκε το 2018 στην Κρήτη και εξαπλώθηκε σε άλλες περιοχές, προκαλώντας σημαντικές ζημιές στις μουριές της Αττικής.

Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια να αποτραπεί η εξάπλωσή του σε περιοχές όπου αναπτύσσεται η σηροτροφία,

μέσω εγκατάστασης παγίδων.

Ενδεικτικά στοιχεία από παγίδες εντόμων

Η χρήση παγίδων αποτελεί βασικό εργαλείο παρακολούθησης της εξάπλωσης των εντόμων.

Σε μία μόνο περίοδο καταγράφηκαν:

- 300 παγίδες
- περίπου 2.500 σκαθάκια που συλλέχθηκαν μέσα σε μία σεζόν

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν τη μεγάλη δυναμική εξάπλωσης ορισμένων ειδών και αναδεικνύουν το μέγεθος της απειλής.

Η νέκρωση δασών και οι οικολογικές απώλειες

Σοβαρά προβλήματα έχουν καταγραφεί και σε περιοχές όπου εμφανίζεται νέκρωση δέντρων.

Ειδικότερα, έχουν αναφερθεί:

- εκτεταμένα φαινόμενα νέκρωσης ελάτων
- σοβαρές καταστροφές σε φοίνικες
- σημαντικές επιπτώσεις σε δασικά οικοσυστήματα

Οι απώλειες αυτές δεν επηρεάζουν μόνο το φυσικό περιβάλλον, αλλά και την οικονομία που συνδέεται με τη δασική παραγωγή.

Η βιοποικιλότητα των εντόμων και η ανάγκη ισορροπίας

Παρά την απειλή από τα εισβολικά είδη, είναι σημαντικό να αναγνωριστεί

ότι τα έντομα αποτελούν βασικό στοιχείο των οικοσυστημάτων.

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από υψηλή εντομοποικιλότητα.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι:

- 20 έως 25 νέα είδη εντόμων ανακαλύπτονται κάθε χρόνο
- παγκοσμίως έχουν καταγραφεί περισσότερα από 4.500 είδη

Τα περισσότερα έντομα δεν αποτελούν απειλή, αλλά λειτουργούν ως βασικοί ρυθμιστές της υγείας των δασών.

Η απειλή προέρχεται κυρίως από τα ξενικά είδη, τα οποία δεν διαθέτουν φυσικούς εχθρούς στο νέο περιβάλλον.

Συμπεράσματα και κρίσιμα ερωτήματα για το μέλλον

Τα στοιχεία δείχνουν πως η εξάπλωση ξενικών ειδών εντόμων στα ελληνικά δάση αποτελεί μια σιωπηλή αλλά σοβαρή απειλή για τη βιοποικιλότητα και τη σταθερότητα των οικοσυστημάτων.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει ότι η προστασία των δασών απαιτεί συνεχή επαγρύπνηση και αποτελεσματικά μέτρα πρόληψης.

Η μη ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου και προστασίας των δασών ισοδυναμεί με αποδοχή της ανεξέλεγκτης εξάπλωσης των εισβολικών ειδών και των σοβαρών επιπτώσεων που αυτή συνεπάγεται για το φυσικό περιβάλλον.

Οι επιλογές του παρόντος θα καθορίσουν την επιβίωση των ελληνικών δασών στο μέλλον.

ΕΥΡΩΠΗ

Ένα «ναρκοπέδιο» φυτοφαρμάκων κάτω από τα πόδια μας

Υπολείμματα από 63 χημικές ουσίες μολύνουν το 70% των ευρωπαϊκών εδαφών, εισβάλλοντας ακόμα και σε δάση και λιβάδια

Το ΠΑΚΟΕ έχει επανειλημμένα αναδείξει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει η ποιότητα του εδάφους στη δημόσια υγεία και στην αγροτική παραγωγή. Οι συνεχείς παρεμβάσεις του για την ορθολογική χρήση χημικών ουσιών και τον έλεγχο της ρύπανσης αποτελούν σταθερή προτεραιότητα, καθώς το έδαφος δεν είναι απλώς ένας φυσικός πόρος, αλλά η ίδια η βάση της ζωής και της διατροφικής ασφάλειας.

Σήμερα, μια νέα ευρωπαϊκή επιστημονική μελέτη επιβεβαιώνει με ανησυχητικά στοιχεία αυτό που εδώ και χρόνια επισημαίνεται: η ρύπανση από φυτοφάρμακα δεν περιορίζεται στην επιφάνεια των καλλιεργειών, αλλά διεισδύει βαθιά στο έδαφος και μεταβάλλει τη φυσική ισορροπία των οικοσυστημάτων.

Το ερώτημα που τίθεται πλέον είναι σαφές: Ποιος ελέγχει πραγματικά τι καταλήγει στο έδαφος που τρέφει την Ευρώπη και κατ' επέκταση τους πολίτες της;

70% των εδαφών με υπολείμματα φυτοφαρμάκων

Σύμφωνα με μεγάλη ευρωπαϊκή μελέτη που δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό *Nature*, **υπολείμματα φυτοφαρμάκων εντοπίστηκαν στο 70% των εδαφών** που εξετάστηκαν σε **26 ευρωπαϊκές χώρες**, μεταξύ των οποίων και η **Ελλάδα**.

Η έρευνα βασίστηκε στην ανάλυση **373 δειγμάτων εδάφους**, τα οποία συλλέχθηκαν από διαφορετικά περιβάλλοντα:

- αγροτικές εκτάσεις
- λιβάδια
- δασικές περιοχές

Η εξέταση περιλάμβανε **63 διαφορετικά φυτοφάρμακα**, τα οποία μελετήθηκαν ως προς τις επιπτώσεις τους όχι μόνο στα παράσιτα, αλλά και σε βασικές λειτουργίες του εδάφους που σχετίζονται με τους **κύκλους του άνθρακα, του αζώτου και του φωσφόρου**.

Τα στοιχεία αυτά δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού. Το έδαφος, που αποτελεί το θεμέλιο της αγροτικής παραγωγής, εμφανίζεται να δέχεται έντονη πίεση από χημικές ουσίες, οι οποίες παραμένουν ενεργές και επηρεάζουν την ίδια τη δομή της ζωής κάτω από την επιφάνεια.

Ποια φυτοφάρμακα εντοπίζονται συχνότερα

Η ανάλυση των 63 φυτοφαρμάκων που ανιχνεύθηκαν αποκάλυψε την κυριαρχία συγκεκριμένων κατηγοριών ουσιών.

Συγκεκριμένα:

- **54%** των ουσιών ήταν **μυκητοκτόνα**
- **34,9%** ήταν **ζιζανιοκτόνα**
- **11,1%** ήταν **εντομοκτόνα**

Οι υψηλότερες συγκεντρώσεις καταγράφηκαν κυρίως σε **αγροτικές εκτάσεις**, γεγονός που θεωρείται αναμενόμενο λόγω της συστηματικής χρήσης των συγκεκριμένων ουσιών.

Ωστόσο, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι **υπολείμματα φυτοφαρμάκων εντοπίστηκαν και σε λιβάδια και δάση**, περιοχές όπου δεν εφαρμόζονται άμεσα τέτοιες ουσίες.

Η παρουσία φυτοφαρμάκων εκτός των καλλιεργούμενων εκτάσεων αποδεικνύει ότι η ρύπανση δεν γνωρίζει σύνορα και ότι οι επιπτώσεις μπορεί να είναι ευρύτερες από όσο αρχικά υπολογίζεται.

Οι οργανισμοί του εδάφους σε κίνδυνο

Το έδαφος δεν είναι ένα αδρανές υλικό. Είναι ένας ζωντανός οργανισμός, γεμάτος μικροοργανισμούς που εξασφαλίζουν τη γονιμότητα και τη σωστή ανάπτυξη των φυτών.

Η μελέτη έδειξε ότι οι επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων **δεν περιορίζονται μόνο στους οργανισμούς-στόχους**, αλλά επηρεάζουν ένα ευρύ φάσμα ωφέλιμων μορφών ζωής.

Ιδιαίτερα ευάλωτοι εμφανίζονται οι **μυκορριζικοί μύκητες**, οι οποίοι αποτελούν βασικούς συμμάχους των φυτών. Οι οργανισμοί αυτοί συμβάλλουν στην απορρόφηση νερού και θρεπτικών συστατικών από τις ρίζες. Η μείωση της παρουσίας τους μπορεί να επηρεάσει άμεσα την υγεία των καλλιεργειών.

Παράλληλα, παρατηρήθηκε μείωση των **νηματωδών που τρέφονται με βακτήρια**, οργανισμών που συμβάλλουν στην ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων μέσα στο έδαφος.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, συγκεκριμένα μυκητοκτόνα συνδέθηκαν με **μείωση της βιοποικιλότητας** σε πολλές ομάδες οργανισμών, όπως:

- βακτήρια
- πρωτόζωα
- αρθρόποδα

Αντίθετα, ορισμένα ζιζανιοκτόνα συνδέθηκαν με **αύξηση ανεπιθύμητων ομάδων οργανισμών**, γεγονός που δείχνει ότι η ισορροπία των μικροοργανισμών μεταβάλλεται δραστικά.

Επιπτώσεις στους κύκλους ζωής του εδάφους

Ένα από τα πλέον ανησυχητικά ευρήματα αφορά τις επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων σε βασικές βιολογικές διεργασίες. Η ανάλυση έδειξε ότι οι ουσίες αυτές σχετίζονται με μεταβολές σε γο-

νίδια που συμμετέχουν στους κύκλους:

- του **αζώτου**
- του **άνθρακα**
- του **φωσφόρου**

Οι κύκλοι αυτοί αποτελούν τον πυρήνα της γονιμότητας του εδάφους και καθορίζουν τη δυνατότητά του να στηρίζει υγιείς καλλιέργειες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επίδραση των φυτοφαρμάκων φάνηκε να είναι **ίση ή ακόμη και μεγαλύτερη** από εκείνη των φυτοκτονικών ιδιοτήτων του ίδιου του εδάφους.

Η ρύπανση δεν σταματά στα χωράφια

Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο της μελέτης είναι η διαπίστωση ότι η παρουσία φυτοφαρμάκων δεν περιορίζεται στις περιοχές εφαρμογής τους.

Η ανίχνευση ουσιών σε **λιβάδια και δασικές εκτάσεις** δείχνει ότι η ρύπανση μεταφέρεται σε γειτονικά οικοσυστήματα, ενδεχομένως μέσω νερού, αέρα ή άλλων φυσικών μηχανισμών.

Αυτό σημαίνει ότι οι επιπτώσεις μπορεί να επεκτείνονται σε περιοχές που δεν σχετίζονται άμεσα με τη γεωργική δραστηριότητα.

Για τους πολίτες και τους καταναλωτές, η πληροφορία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική. Το έδαφος αποτελεί βασικό κρίκο της τροφικής αλυσίδας και η υποβάθμισή του μπορεί να έχει συνέπειες τόσο στη γεωργική παραγωγή όσο και στη διαθεσιμότητα ασφαλών τροφίμων.

Ανάγκη για αυστηρότερους ελέγχους και αξιολόγηση κινδύνων

Τα ευρήματα της μελέτης υπογραμμίζουν την ανάγκη αλλαγής στον τρόπο αξιολόγησης των κινδύνων που σχετίζονται με τα φυτοφάρμακα.

Μέχρι σήμερα, η αξιολόγηση συχνά επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα είδη,

όπως έντομα ή επικονιαστές. Ωστόσο, τα νέα δεδομένα δείχνουν ότι η επίδραση επεκτείνεται στο ίδιο το έδαφος, το οποίο αποτελεί τη βάση της αγροτικής παραγωγής.

Για τον λόγο αυτό, προκύπτει η ανάγκη για:

- πιο αυστηρές διαδικασίες ελέγχου
- πιο ρεαλιστικές αξιολογήσεις κινδύνου
- εξέταση της συνολικής βιοποικιλότητας και όχι μεμονωμένων οργανισμών

Υπάρχουν επαρκείς μηχανισμοί παρακολούθησης της ποιότητας των εδαφών; Πόσο συστηματικά καταγράφονται τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων και πώς ενημερώνονται οι πολίτες για την πραγματική κατάσταση;

Συμπέρασμα: Το έδαφος στο επίκεντρο της περιβαλλοντικής ευθύνης

Τα δεδομένα που προκύπτουν από τη συγκεκριμένη ευρωπαϊκή μελέτη αποκαλύπτουν μια πραγματικότητα που δεν μπορεί να αγνοηθεί:

Το 70% των εδαφών που εξετάστηκαν φέρει ίχνη φυτοφαρμάκων, γεγονός που υποδηλώνει εκτεταμένη παρουσία χημικών ουσιών στο φυσικό περιβάλλον.

Η επίδραση αυτών των ουσιών δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένους οργανισμούς, αλλά επηρεάζει τη συνολική λειτουργία του εδάφους, τη βιοποικιλότητα και τη γονιμότητα.

Για το ΠΑΚΟΕ, η προστασία του εδάφους αποτελεί αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητα, καθώς από την ποιότητά του εξαρτώνται:

- η αγροτική παραγωγή
- η ασφάλεια των τροφίμων
- η υγεία των οικοσυστημάτων

Η κοινωνία καλείται να ενημερώνεται, να απαιτεί διαφάνεια και να ζητά ουσιαστικούς ελέγχους, ώστε το έδαφος που στηρίζει τη ζωή να παραμείνει βιώσιμο για τις επόμενες γενιές.

Έργα Χωρίς Αντίκρισμα

Νέος Κεντρικός Αγωγός Ομβρίων στο Δήλεσι: Αντιπλημμυρική Προστασία σε Φάση Υλοποίησης

Όταν δημιουργείτε ένα κοκτέιλ βοθρολυμάτων στο πόσιμο νερό των κατοίκων, το έργο αυτό φαίνεται εξωπραγματικό!

Το ΠΑΚΟΕ, στα 47 χρόνια συνεχούς δράσης και αδιάκοπου αγώνα για την προστασία του περιβάλλοντος και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχει τονίσει μέσα από εκατοντάδες έρευνες και αυτοψίες ότι η κλιματική κρίση δεν συγχωρεί καθυστερήσεις.

Η ανακοίνωση για τον νέο αγωγό ομβρίων στο Δήλεσι, αν και θετική, γεννά το εύλογο ερώτημα: έπρεπε να περάσουν τόσα χρόνια και να κινδυνεύσουν ανθρώπινες ζωές για να υλοποιηθεί το αυτόνομο; Ως φορέας που μάχεται για τα δικαιώματα του πολίτη, παρακολουθούμε τη χρηματοδότηση των 4,7 εκατ. ευρώ με επιφυλακτικότητα, αναμένοντας να δούμε αν αυτή τη φορά τα χρονοδιαγράμματα θα τηρηθούν ή αν η αντιπλημμυρική θωράκιση θα παραμείνει «υπό υλοποίηση» για άλλη μια δεκαετία.

Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι το ΠΑΚΟΕ μόλις τον Νοέμβριο του 2025 (βλ. ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ: 1032, 07/11/2025), πραγματοποίησε δειγματοληψία στο δίκτυο ύδρευσης του Δήλεσι, λαμβάνοντας συνολικά 14 δείγματα από διαφορετικά σημεία της περιοχής. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων κατέδειξαν μικροβιακή επιβάρυνση σε 6 από τα 14 δείγματα, όπου ανιχνεύθηκαν κολοβακτηρίδια, *Escherichia coli* και εντερόκοκκοι, ενώ διαπιστώθηκε επίσης παρουσία εξασθενούς χρωμίου σε αρκετά σημεία του δικτύου και ανεπαρκής χλωρίωση του νερού. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν ότι το ζήτημα της ποιότητας του πόσιμου νερού παραμένει κρίσιμο για την περιοχή και ενισχύουν την ανάγκη άμεσων και ουσιαστικών παρεμβάσεων στις υποδομές, παράλληλα με την υλοποίηση των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας.

Η υπομονή των πολιτών έχει εξαντληθεί και οι έλεγχοί μας θα είναι αμείλικτοι μέχρι την παράδοση και της τελευταίας σωλήνας.

Αντιπλημμυρικό έργο στο Δήλεσι

Η ολοκλήρωση ενός σημαντικού έργου αντιπλημμυρικής προστασίας στο Δήλεσι εισέρχεται στην τελική της φάση, μετά

την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης από τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, Φάνη Σπανό. Η υλοποίηση του έργου γίνεται έπειτα από ενέργειες του Αντιπεριφερειάρχη Βοιωτίας, Γιώργου Ντασιώτη, και του Δημάρχου Τανάγρας, Βασίλη Περγάλια, και σηματοδοτεί μια ουσιαστική βελτίωση της ασφάλειας και της προστασίας των κατοίκων της περιοχής.

Στόχος και Σημασία του Έργου

Το έργο αφορά την κατασκευή και ολοκλήρωση του Κεντρικού αγωγού ομβρίων υδάτων, με συνολικό μήκος **4,1 χιλιόμετρα** και προϋπολογισμό **4.725.000 ευρώ**. Η χρηματοδότησή του εξασφαλίστηκε μέσω του ΕΣΠΑ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στο πλαίσιο της πρόσκλησης «Κατασκευή έργων Αντιπλημμυρικής Προστασίας».

Ο αγωγός αυτός θεωρείται απολύτως αναγκαίος για τη θωράκιση της περιοχής, καθώς η ολοκλήρωση του δικτύου ομβρίων θα αποσυμφορήσει τους δρόμους από τα επιφανειακά νερά και θα μειώσει σημαντικά τον κίνδυνο πλημμυρών από το ρέμα Οινόης. Πρόκειται για μια παρέμβαση που συνδυάζει τεχνική ακρίβεια και ουσιαστική προστασία των κατοίκων και των περιουσιών τους.

Τεχνικά Χαρακτηριστικά

Το έργο περιλαμβάνει την κατασκευή ολοκληρωμένου δικτύου ομβρίων στη Λεωφόρο Σχηματάρיו - Δηλεσίου και στις κάθεται οδούς. Ο σχεδιασμός του αγωγού καλύπτει κρίσιμες περιοχές όπου τα επιφανειακά νερά συγκεντρώνονται και προκαλούν προβλήματα σε κατοικημένες ζώνες. Με τη λειτουργία του, οι κάτοικοι θα μπορούν να αντιμετωπίζουν τις έντονες βροχοπτώσεις με ασφάλεια, χωρίς τον φόβο καταστροφών σε σπίτια και επιχειρήσεις.

Η συνολική επένδυση των 4,725 εκατ.

ευρώ αποτελεί απόδειξη ότι με σωστό σχεδιασμό και τεκμηριωμένες μελέτες είναι δυνατή η εξασφάλιση σημαντικών χρηματοδοτικών πόρων για έργα που βελτιώνουν άμεσα την ποιότητα ζωής των τοπικών κοινωνιών.

Οφέλη για την Τοπική Κοινωνία

Η υλοποίηση του αγωγού ομβρίων δεν είναι απλώς μια τεχνική παρέμβαση. Αποτελεί στρατηγική επένδυση στην ασφάλεια και την ανθεκτικότητα της περιοχής. Με την ολοκλήρωσή του:

- Μειώνεται ο κίνδυνος πλημμυρών από το ρέμα Οινόης.
- Αποσυμφορούνται οι δρόμοι από επιφανειακά νερά.
- Προστατεύονται οι περιουσίες των κατοίκων.
- Ενισχύεται η ποιότητα ζωής και η ασφάλεια της κοινότητας.

Η συγκεκριμένη παρέμβαση ενισχύει τη θωράκιση του Δήλεσι απέναντι σε έντονα καιρικά φαινόμενα, αποτελώντας παράλληλα ένα παράδειγμα σωστής αξιοποίησης των ευρωπαϊκών και περιφερειακών πόρων.

Το Μέλλον της Αντιπλημμυρικής Προστασίας

Με την έναρξη της υλοποίησης, οι κάτοικοι του Δήλεσι μπορούν να αισθάνονται πιο ασφαλείς. Το έργο δείχνει ότι η συντονισμένη συνεργασία μεταξύ περιφέρειας και δήμου, σε συνδυασμό με χρηματοδοτικά εργαλεία όπως το ΕΣΠΑ, μπορεί να οδηγήσει σε ουσιαστικές βελτιώσεις για τις τοπικές κοινωνίες.

Η ολοκλήρωση αυτού του έργου σηματοδοτεί ένα βήμα προόδου για τον Δήλεσι, διασφαλίζοντας ότι οι υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής και προστατεύουν τόσο τους ανθρώπους όσο και τις περιουσίες τους από πιθανούς κινδύνους.

Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα σε Ιόνιο και Νότιες Κυκλάδες

Προστασία οικοσυστημάτων ή σχέδια χωρίς ουσιαστική εφαρμογή;

Το ΠΑΚΟΕ, μετά από 47 χρόνια συνεχούς δράσης και αγώνων για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, θεωρεί ότι η δημιουργία Εθνικών Θαλάσσιων Πάρκων αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση της Πολιτείας και όχι επικοινωνιακή επιλογή.

Η προστασία των ελληνικών θαλασσών δεν μπορεί να περιορίζεται σε εξαγγελίες, μελέτες και χάρτες, αλλά απαιτεί συνεχή παρουσία, αυστηρό έλεγχο και πραγματική πολιτική βούληση.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει ότι χωρίς επαρκή στελέχωση, διαφάνεια και ουσιαστική εφαρμογή των μέτρων, τα θαλάσσια πάρκα κινδυνεύουν να παραμείνουν «προστατευόμενες ζώνες» μόνο στα χαρτιά, με σοβαρές επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον όσο και στο δημόσιο συμφέρον.

Στην τελική ευθεία η θεσμοθέτηση των θαλάσσιων πάρκων

Η δημιουργία των νέων Εθνικών Θαλάσσιων Πάρκων στο Ιόνιο και στο Νότιο Αιγαίο – Νότιες Κυκλάδες εισέρχεται στην τελική της φάση, μετά την ολοκλήρωση και έγκριση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών. Οι μελέτες αυτές ενσωμάτωσαν τα σχόλια της δημόσιας διαβούλευσης και αποτελούν τη βάση για την έκδοση των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων.

Το επόμενο στάδιο προβλέπει την υποβολή των σχεδίων στο Συμβούλιο της Επικρατείας για έλεγχο νομιμότητας, διαδικασία που αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2026. Με την ολοκλήρωσή της, τα πάρκα θα αποκτήσουν πλήρη θεσμική υπόσταση, σηματοδοτώντας ένα σημαντικό βήμα για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

Το ΠΑΚΟΕ αναγνωρίζει τη σημασία αυτής της εξέλιξης, αλλά υπογραμμίζει ότι η πραγματική προστασία δεν θα κριθεί στα έγγραφα και τις εγκρίσεις, αλλά στην καθημερινή λειτουργία των μηχανισμών ελέγχου.

Έκταση και στόχοι προστασίας των θαλάσσιων περιοχών

Τα δύο θαλάσσια πάρκα καλύπτουν συνολικά **27.500 τετραγωνικά χιλιόμετρα**:

- Το Ιόνιο καταλαμβάνει **18.000 τ.χλμ.**
- Το Νότιο Αιγαίο – Νότιες Κυκλάδες εκτείνεται σε **9.500 τ.χλμ.**

Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνονται δεκάδες ζώνες ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας, μεταξύ των οποίων **24 περιοχές Natura 2000**. Με τη δημιουργία των πάρκων, η Ελλάδα φτάνει να προστατεύει πάνω από το **35% των χωρικών της υδάτων**, ποσοστό που υπερβαίνει τον ευρωπαϊκό στόχο προστασίας τουλάχιστον 30% έως το 2030.

Στις προστατευόμενες ζώνες προβλέπονται αυστηροί περιορισμοί, όπως η απαγόρευση χρήσης συρόμενων αλιευτικών εργαλείων που έρχονται σε επαφή με τον πυθμένα, πρακτική που προκαλεί σοβαρές καταστροφές στα θαλάσσια οικοσυστήματα.

Ωστόσο, το ΠΑΚΟΕ τονίζει ότι οι απαγορεύσεις δεν έχουν καμία αξία αν δεν συνοδεύονται από συστηματικούς ελέγχους και ουσιαστική παρουσία στη θάλασσα.

Ολιστική διαχείριση ή θεωρητική προσέγγιση;

Η φιλοσοφία των νέων θαλάσσιων πάρκων βασίζεται σε μια ολιστική προσέγγιση διαχείρισης, η οποία συνδυάζει οικολογικά, διοικητικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Για την υποστήριξη της λειτουργίας τους δημιουργούνται νέα παραρτήματα του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής σε Μήλο, Αμοργό και Κύθηρα.

Παράλληλα, προβλέπεται η ενίσχυση της εποπτείας με σκάφη ανοιχτής θαλάσσης, φουσκωτά μέσα και σύγχρονο εξοπλισμό παρακολούθησης, όπως drones και συστήματα ραντάρ.

Το ΠΑΚΟΕ επισημαίνει ότι η δημιουργία δομών και εξοπλισμού αποτελεί θετική εξέλιξη, αλλά δεν αρκεί από μόνη της. Χωρίς επαρκές προσωπικό, συνεχή εκπαίδευση και διαρκή χρηματοδότηση, ακόμη και οι πιο σύγχρονες υποδομές μπορεί να παραμείνουν ανενεργές ή υπολειτουργικές.

Η γεωπολιτική διάσταση της θαλάσσιας προστασίας

Η δημιουργία των θαλάσσιων πάρκων δεν έχει μόνο περιβαλλοντική σημασία, αλλά και έντονη γεωπολιτική διάσταση. Η προστασία των θαλάσσιων περιοχών συνδέεται άμεσα με ζητήματα εθνικής κυριαρχίας, διαχείρισης φυσικών πόρων και διαφύλαξης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

Στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολι-

κής Μεσογείου, οι εξελίξεις είναι συνεχείς. Η ενίσχυση της στρατιωτικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ, καθώς και η δραστηριοποίηση τρίτων χωρών σε διεθνείς συμφωνίες για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, δημιουργούν ένα σύνθετο περιβάλλον όπου η περιβαλλοντική πολιτική δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από ζητήματα ασφάλειας.

Κριτική και ερωτήματα για τον σχεδιασμό

Παρά την πρόοδο στη θεσμοθέτηση των πάρκων, έχουν διατυπωθεί έντονες κριτικές για τον σχεδιασμό ορισμένων περιοχών. Ιδιαίτερα επισημαίνεται ότι ορισμένα νότια θαλάσσια σύνορα παραμένουν εκτός του κύριου σχεδιασμού, γεγονός που εγείρει ερωτήματα για τη συνολική στρατηγική προστασίας.

Το ΠΑΚΟΕ θέτει συγκεκριμένα ερωτήματα:

- Υπάρχει επαρκής σχεδιασμός για τη συνεχή επιτήρηση των περιοχών;
- Διασφαλίζεται η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων;
- Υπάρχει σαφής πρόβλεψη για την άμεση αντιμετώπιση παραβάσεων;

Χωρίς σαφείς απαντήσεις στα παραπάνω, ο κίνδυνος δημιουργίας προστατευόμενων περιοχών μόνο κατ' όνομα παραμένει υπαρκτός.

Από τα σχέδια στην πράξη: το πραγματικό στοίχημα

Το ΠΑΚΟΕ θεωρεί ότι η θεσμοθέτηση των Εθνικών Θαλάσσιων Πάρκων αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, η επιτυχία τους δεν θα κριθεί από την έκταση των χαρτών ή τον αριθμό των ανακοινώσεων, αλλά από την καθημερινή εφαρμογή των κανόνων προστασίας.

Η προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας απαιτεί συνεχή έλεγχο, αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας και διαρκή παρουσία του κράτους στη θάλασσα. Μόνο έτσι μπορεί να διασφαλιστεί ότι οι ελληνικές θάλασσες θα παραμείνουν ζωντανές, παραγωγικές και ασφαλείς για τις επόμενες γενιές.

Για το ΠΑΚΟΕ, η μετάβαση από τη θεωρία στην πράξη αποτελεί το πραγματικό στοίχημα. Και σε αυτό το στοίχημα, η κοινωνία έχει δικαίωμα να απαιτεί διαφάνεια, υπευθυνότητα και ουσιαστική προστασία του δημόσιου πλούτου της χώρας.

Ο μεγάλος εφιάλτης για την Αττική

Λειψυδρία στην Αττική: Ενεργοποιήθηκε επίσημα η διαδικασία έκτακτης ανάγκης

Η Αττική βρίσκεται πλέον σε καθεστώς υδρολογικής κρίσης, καθώς η συνεχής μείωση των υδατικών αποθεμάτων και η αυξανόμενη πίεση στο δίκτυο υδροδότησης οδήγησαν στην ενεργοποίηση της διαδικασίας έκτακτης ανάγκης για τη λειψυδρία. Η απόφαση λήφθηκε από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ), με στόχο την άμεση κινητοποίηση παρεμβάσεων και χρηματοδότησης για έργα που μπορούν να ενισχύσουν το υδροδοτικό σύστημα της πρωτεύουσας.

Ειδικό πλαίσιο για επιτάχυνση έργων και χρηματοδοτήσεων

Η ενεργοποίηση της διαδικασίας έκτακτης ανάγκης επιτρέπει στους δήμους να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση σε χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το ειδικό αυτό πλαίσιο προβλέπει ταχύτερες διοικητικές διαδικασίες, ώστε να ξεμπλοκάρουν έργα που μέχρι σήμερα καθυστερούσαν λόγω γραφειοκρατίας.

Οι διαθέσιμοι πόροι θα κατευθυνθούν στην ενίσχυση των υδατικών αποθεμάτων, στη βελτίωση και επέκταση των δικτύων ύδρευσης, στη δημιουργία ή αναβάθμιση εγκαταστάσεων αφαλάτωσης και στην επιτάχυνση υποδομών που παραμένουν σε εκκρεμότητα.

Σημαντικό είναι ότι η κήρυξη της έκτακτης ανάγκης δεν σημαίνει περιορισμούς στην κατανάλωση για τους πολίτες. Στόχος είναι πρώτα να ολοκληρωθούν κρίσιμες τεχνικές παρεμβάσεις, ώστε να διασφαλιστεί η επάρκεια νερού στο άμεσο μέλλον.

Η εικόνα των ταμιευτήρων: Πτώση 37% στα αποθέματα

Η ανησυχία για την Αττική έχει ενταθεί λόγω της κατάστασης στους βασικούς ταμιευτήρες:

Τα αποθέματα του Μόρνου εμφανίζουν **έλλειμμα 100 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων** σε σχέση με πέρυσι.

Συνολικά οι ταμιευτήρες **Ευήνου, Μόρνου, Υλίκης και Μαραθώνα** παρουσιάζουν **πτώση σχεδόν 37%**.

Η Αθήνα καταναλώνει περίπου **250 εκατ. κυβικά μέτρα νερού τον χρόνο**, στηριζόμενη σε ένα σύστημα που πλέον δέχεται τριπλή πίεση:

- **25%** λιγότερη βροχοπτώση
- **15%** αύξηση της εξάτμισης
- **6%** αύξηση της ζήτησης

Το συνδυαστικό αυτό φορτίο έχει

οδηγήσει το υδροδοτικό σύστημα της πρωτεύουσας σε οριακή λειτουργία.

Έργα σε εξέλιξη και άμεσες παρεμβάσεις

Η ΕΥΔΑΠ είχε ήδη από τον Οκτώβριο ζητήσει την ενεργοποίηση διαδικασιών κατεπείγουσας ανάθεσης έργων, αντίστοιχων με εκείνων που εφαρμόστηκαν μετά την κακοκαιρία «Daniel». Στο πλαίσιο αυτό έχουν ήδη προχωρήσει δύο κομβικές παρεμβάσεις:

Λειτουργία γεωτρήσεων στο Μαυροσουβάλα

Οι γεωτρήσεις ενισχύουν την υδροδότηση κατά **32 εκατ. κ.μ. τον χρόνο**, προσφέροντας σημαντική ελάφρυνση στο σύστημα.

Μείωση περιβαλλοντικής παροχής στον Εόρνο

Έχει ήδη υλοποιηθεί μείωση κατά **70%** της υποχρεωτικής περιβαλλοντικής εκροής, εξοικονομώντας επιπλέον **22 εκατ. κ.μ. ετησίως**.

Μεγάλα έργα σε εξέλιξη: Υπόγεια αποθέματα και νέες γεωτρήσεις

Εκτός από τις άμεσες κινήσεις, βρίσκονται σε εξέλιξη και δύο μεγάλα έργα που θα ενισχύσουν το υδροδοτικό αποτύπωμα της Αττικής τα επόμενα χρόνια:

- Γεωτρήσεις στους «Ούγγρους» της Ανατολικής Υλίκης

Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Μάρτιο και θα αποδίδει περίπου **50 εκατ. κ.μ. νερού κάθε χρόνο**.

- Αξιοποίηση υπόγειων αποθεμάτων στον Βοιωτικό Κηφισό

Το έργο περιλαμβάνει **17 γεωτρήσεις** και **3 αντλιοστάσια**, συνολικής

δυναμικότητας **45 εκατ. κ.μ. ετησίως**. Η ολοκλήρωση προγραμματίζεται για τον Μάρτιο του 2027.

Πιέσεις στο Αιγαίο: Λέρος και Πάτμος σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης

Η κρίση δεν περιορίζεται στην Αττική. Η λειψυδρία χτυπά έντονα και το Αιγαίο, με χαρακτηριστικές τις περιπτώσεις της Λέρου και της Πάτμου. Τα δύο νησιά εισέρχονται επίσης σε καθεστώς έκτακτης ανάγκης, καθώς η υδροδότηση κατοίκων και επιχειρήσεων απειλείται άμεσα.

Η ΡΑΑΕΥ ενέκρινε fast track παρεμβάσεις, έπειτα από αιτήματα των δήμων, διαπιστώνοντας σοβαρή μείωση των αποθεμάτων. Η απόφαση του υπουργείου Περιβάλλοντος επιτρέπει πλέον την ανάθεση έργων με διαδικασίες κατεπείγοντος, ώστε να αποτραπεί υδρολογική κατάρρευση κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Η υδρολογική πίεση στα νησιά οφείλεται σε:

- κλιματική ξηρασία,
- μειωμένες βροχοπτώσεις,
- περιορισμένες υποδομές,
- αυξημένη κατανάλωση, ιδιαίτερα το καλοκαίρι.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μέρος της υδροδότησης καλύπτεται από μονάδες αφαλάτωσης, ενώ το υπόλοιπο βασίζεται σε γεωτρήσεις μεγάλης πλέον βάθους, γεγονός που καταδεικνύει τη σοβαρότητα της κατάστασης.

Ένα υδρολογικό πρόβλημα με ευρύτερες προεκτάσεις

Η υδρολογική κρίση που εξελίσσεται στην Αττική και στο Αιγαίο αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης περιβαλλοντικής πραγματικότητας, όπου η μείωση των βροχοπτώσεων και οι υψηλότερες θερμοκρασίες επιβαρύνουν διαρκώς τα υδάτινα αποθέματα. Οι φετινές ενδείξεις υπογραμμίζουν ότι η χώρα εισέρχεται σε περίοδο έντονων πιέσεων στο υδροδοτικό της ισοζύγιο, καθιστώντας απαραίτητη την επιτάχυνση έργων και την εφαρμογή στρατηγικών διαχείρισης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Η ενεργοποίηση της διαδικασίας έκτακτης ανάγκης, παρότι δεν επιβάλλει περιορισμούς στην κατανάλωση, σηματοδοτεί την ανάγκη για άμεσες λύσεις και για καλύτερο σχεδιασμό, ώστε να αποφευχθούν σοβαρότερα προβλήματα τους επόμενους μήνες και χρόνια.

Ο αλγόριθμος στο πιάτο μας

Η Τεχνητή Νοημοσύνη Μεταμορφώνει τη Διατροφή: Από τον Σχεδιασμό Προϊόντων έως τη Μείωση Σπατάλης

Η τεχνητή νοημοσύνη έχει πλέον ενσωματωθεί σε ολόκληρο το φάσμα της βιομηχανίας τροφίμων, επηρεάζοντας τον τρόπο με τον οποίο παράγονται, αξιολογούνται και καταναλώνονται τα τρόφιμα. Από την ανάπτυξη νέων συνταγών μέχρι την επιστημονική ανάλυση της θρεπτικής αξίας, η συμβολή της τεχνολογίας γίνεται όλο και πιο καθοριστική. Τα συστήματα αυτά αξιοποιούν τεράστιες ποσότητες δεδομένων και βοηθούν τις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις μιας αγοράς που αλλάζει γρήγορα.

Νέα προϊόντα βασισμένα σε πραγματικά δεδομένα

Η αγορά τροφίμων, παρότι κατακλύζεται από επιλογές όπως vegan, gluten-free και sugar-free προϊόντα, γίνεται ολοένα και πιο απαιτητική. Για να διαμορφωθούν τρόφιμα που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες, η τεχνητή νοημοσύνη αξιοποιεί δεδομένα από ψηφιακές πλατφόρμες και καθημερινές καταναλωτικές συνήθειες.

Αλγόριθμοι επεξεργάζονται πληροφορίες από κοινωνικά δίκτυα, εφαρμογές παράδοσης και online κριτικές, αποκαλύπτοντας τάσεις και προτιμήσεις. Μελέτες όπως εκείνη της NielsenIQ έχουν δείξει ότι τέτοιες τεχνολογίες μειώνουν το ρίσκο που συνοδεύει την ανάπτυξη ενός νέου προϊόντος, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να προβλέπουν τι θα έχει απήχηση.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η πλατφόρμα Tastewise, η οποία ανέλυσε εκατομμύρια δημοσιεύσεις και εντόπισε πως ο όρος «crunchy» εμφανίστηκε **2,64% περισσότερο** σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, καταγράφοντας παρουσία στο **23,79%** των εστιατορίων παγκοσμίως. Δείκτες σαν κι αυτούς μετασχηματίζονται σε έμπνευση για νέα προϊόντα που ανταποκρίνονται στις γαστρονομικές επιθυμίες των καταναλωτών.

Επιστημονική ανάλυση και εξατομικευμένη διατροφή

Η τεχνητή νοημοσύνη δεν περιορίζεται στο τι ζητά η αγορά, αλλά συμβάλλει και στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ο οργανισμός αλληλεπιδρά με τα τρόφιμα. Με προηγμένα εργαλεία, ερευνητές και βιομηχανίες αναλύουν τη θρεπτική σύσταση προϊόντων, την επίδρασή τους στον μεταβολισμό και τη συμπεριφορά των συστατικών κατά την πέψη.

Ενδεικτικά, εταιρείες χρησιμοποιούν συσκευές όπως «ρομποτικά στομάχια» για την προσομοίωση της διαδικασίας πέψης, προκειμένου να μελετήσουν πώς δρουν συγκεκριμένα συστατικά, όπως τα προβιοτικά, σε πραγματικές συνθήκες. Παράλληλα, βάσεις δεδομένων οργανώνονται με στόχο την καταγραφή μακροθρεπτικών και μικροθρεπτικών συστατικών, τη μοντελοποίηση της διάρκειας ζωής των προϊόντων και τη βέλτιστη επιλογή μεθόδων επεξεργασίας.

Στην Ελλάδα, έχει αναπτυχθεί μια εκτενής βάση δεδομένων τροφίμων και συστατικών, το **Hellenic Food Thesaurus Health (2021)**, η οποία αξιοποιείται για ερευνητικούς και βιομηχανικούς σκοπούς και αποτελεί θεμέλιο για μελλοντική καινοτομία στη χώρα.

«Εικονική» ανάπτυξη τροφίμων και στροφή στη βιωσιμότητα

Οι βιομηχανίες τροφίμων στρέφονται ολοένα και περισσότερο στη δημιουργία μοντέλων που επιτρέπουν την προσομοίωση προϊόντων πριν από την πραγματική παραγωγή τους. Με εργαλεία όπως εξελιγμένα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης και τεχνολογίες 3D printing, είναι εφικτό να «δοκιμαστούν» η γεύση, η υφή και η θρεπτική συμπεριφορά ενός προϊόντος ψηφιακά. Αυτό μειώνει σημαντικά τον χρόνο και το κόστος των εργαστηριακών δοκιμών.

Η βιωσιμότητα παραμένει στο επίκεντρο των προσπαθειών αυτών. Οι εταιρείες αναζητούν φυτικές εναλλακτικές που να προσεγγίζουν τη γευστική εμπειρία των ζωικών προϊόντων. Για παράδειγμα, ορισμένες επιχειρήσεις αξιοποιούν τεχνητή νοημοσύνη για την ανάλυση της μοριακής δομής φυτικών συστατικών, δημιουργώντας τρόφιμα που μιμούνται τη γεύση και

την υφή των παραδοσιακών εκδοχών τους — όπως μαγιονέζα βασισμένη σε ρεβίθια.

Επιπλέον, η τεχνολογία επεκτείνεται και στην πρωτογενή παραγωγή. Μοντέλα γεωργικής και κτηνοτροφικής πρόβλεψης χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της άρδευσης, των καιρικών συνθηκών και της ανάπτυξης καλλιεργειών. Τέτοια συστήματα μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη ασθενειών και στη μείωση απωλειών, συμβάλλοντας παράλληλα στον περιορισμό των εκπομπών που συνδέονται με την παραγωγή τροφίμων. Σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία, η κτηνοτροφία ευθύνεται για πάνω από **14%** των παγκόσμιων εκπομπών αερίων.

Στον ευρωπαϊκό χώρο, η σπατάλη τροφίμων κατανέμεται ως εξής:

- **70 κιλά ανά κάτοικο** στα νοικοκυριά
- **14 κιλά** στην πρωτογενή παραγωγή
- **12 κιλά** στην εστίαση
- **5,3 κιλά** στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών
- **3 κιλά** στη λιανική και διανομή
- Φτάνοντας συνολικά τα **127 κιλά** ανά κάτοικο.

Προς μια νέα εποχή υπεύθυνης κατανάλωσης

Η τεχνητή νοημοσύνη αξιοποιείται πλέον και για την υποστήριξη μιας πιο υπεύθυνης, μηδενικής σπατάλης καταναλωτικής συμπεριφοράς. Αναπτύσσονται εργαλεία που θα μπορούσαν να αναγνωρίζουν την κατάσταση ενός τροφίμου με μια απλή φωτογραφία, εντοπίζοντας τυχόν μικροοργανισμούς και εκτιμώντας τον χρόνο που απομένει μέχρι τη λήξη του. Τέτοιες εφαρμογές στοχεύουν στη μείωση των περιττών απορριμμάτων και στην ενίσχυση της ενημέρωσης του καταναλωτή.

Μια νέα σχέση τεχνολογίας και τροφής

Ο κλάδος των τροφίμων εισέρχεται σε μια περίοδο όπου η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί βασικό εργαλείο, όχι αντικαταστάτη του ανθρώπου. Η τεχνολογία ενισχύει τη διαδικασία παραγωγής, συμβάλλει στη δημιουργία ασφαλέστερων και πιο θρεπτικών προϊόντων, στηρίζει τη βιωσιμότητα και επιτρέπει μια πιο αποτελεσματική διαχείριση πόρων. Η συνδυαστική αξιοποίηση επιστημονικής γνώσης και τεχνολογικών εφαρμογών δείχνει τον δρόμο προς ένα μέλλον όπου η διατροφή θα είναι πιο ποιοτική, πιο εξατομικευμένη και πιο φιλική προς το περιβάλλον.

Ούτε βήμα πίσω για να «φύγει» η κεραία κινητής τηλεφωνίας

*Έντονη Αντίδραση για Κεραία Κινητής Τηλεφωνίας
δίπλα στο 2ο Δημοτικό Σχολείο Ανατολής*

Μια σημαντική κινητοποίηση διαμαρτυρίας πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή στο 2ο Δημοτικό Σχολείο Ανατολής, με βασικό αίτημα την άμεση απομάκρυνση της κεραίας κινητής τηλεφωνίας που έχει εγκατασταθεί σε ιδιωτικό οίκημα σε πολύ κοντινή απόσταση από τη σχολική μονάδα. Γονείς, κηδεμόνες, η διεύθυνση του σχολείου αλλά και τοπικοί φορείς εκφράζουν την αποφασιστικότητά τους να προστατεύσουν την υγεία των παιδιών και των κατοίκων της περιοχής, μέχρι να ικανοποιηθεί το αίτημά τους.

Ιστορικό της Εγκατάστασης

Η κεραία τοποθετήθηκε τον Ιούλιο, όταν τα σχολεία ήταν κλειστά. Η Δημοτική Κοινότητα Ανατολής ζήτησε άμεσα την παρέμβαση του **Δήμου Ιωαννιτών** για να σταματήσει η λειτουργία της κεραίας και να πραγματοποιηθούν ειδικές μετρήσεις ακτινοβολίας. Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς, οι αντιδράσεις εντάθηκαν και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων προχώρησε σε επίσημο αίτημα προς τις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές, συνοδευόμενο από υπογραφές περίπου 600 κατοίκων της Ανατολής.

Από την πλευρά της Δικαιοσύνης, ο Εισαγγελέας διέταξε ήδη αυτεπάγγελτη προκαταρκτική έρευνα, σηματοδοτώντας την έναρξη ενός δικαστικού αγώνα που έχει την υποστήριξη όλων των τοπικών φορέων.

Ασαφές Νομικό Πλαίσιο και Έλλειψη Τεκμηρίωσης

Ο πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Ανατολής, Θωμάς Νίκου, τόνισε πως το τοπογραφικό που συνοδεύει την άδεια εγκατάστασης της κεραίας **δεν αναφέρει καν την ύπαρξη του σχολείου**. Παράλληλα, επισήμανε την ασαφή νομοθεσία που καλύπτει τέτοιου είδους εγκαταστάσεις, συχνά με μια επίφαση νομιμότητας, χωρίς να διασφαλίζεται η αξιοπιστία των μετρήσεων ακτινοβολίας.

Η ανησυχία των οικογενειών μεταφέρθηκε και από τον διευθυντή του σχολείου Αλέξανδρο Παππά και την

πρόεδρο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Ζαχαρούλα Ντίνου, που υπογράμμισαν τους πιθανούς κινδύνους για την υγεία των παιδιών. Στήριξη στον αγώνα αυτό εξέφρασε και η Ένωση Γονέων Μαθητών, μέσω της ταμίας του Δ.Σ., Ζωής Οικονόμου.

Μετρήσεις Ακτινοβολίας και Γνώμες Ειδικών

Περιοικούντες με επαγγελματική εμπειρία στο αντικείμενο τόνισαν τη σοβαρότητα της κατάστασης. Ο ηλεκτρονικός και μεταπτυχιακός στο Φυσικό, κ. Μαυρογιώργος, αναφέρθηκε σε μετρήσεις που πραγματοποιούνται καθημερινά, οι οποίες φέρεται να δείχνουν **επίπεδα ακτινοβολίας σημαντικά υψηλότερα από τα όρια αδειοδότησης**. Επιπλέον, η βιολόγος κα Κυριακίδου επισήμανε τον κίνδυνο για ανεπανόρθωτες βλάβες στην υγεία παιδιών και ενήλικων από την έκθεση σε τέτοια επίπεδα ακτινοβολίας.

Στήριξη Δήμου και Τοπικών Φορέων

Η Δημοτική Αρχή Ιωαννιτών συμμετείχε ενεργά στην κινητοποίηση, με παρουσία αντιδημάρχων και δημοτικών συμβούλων, υπογραμμίζοντας ότι έχει

ήδη ζητηθεί από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων πλήρης ενημέρωση για τα επίπεδα ακτινοβολίας, την ασφάλεια της εγκατάστασης και την τήρηση των αποστάσεων από σχολικές μονάδες. Η παρουσία της κεραίας δίπλα στο Δημοτικό Σχολείο και τον βρεφονηπιακό σταθμό αυξάνει τις ανησυχίες για τη δημόσια υγεία.

Επιπλέον, τη στήριξή τους στον αγώνα των γονέων εξέφρασαν ο βουλευτής Ιωαννίνων ΚΚΕ **Νίκος Έξαρχος**, ο πρόεδρος του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας **Κωνσταντίνος Παργανάς** και ο επικεφαλής της παράταξης «Κοινό των Ηπειρωτών» **Γιάννης Στέφος**.

Κινητοποίηση και Διαμαρτυρία

Η διαμαρτυρία ολοκληρώθηκε με **πορεία** προς το σημείο όπου έχει εγκατασταθεί η κεραία, επισημαίνοντας την αποφασιστικότητα των κατοίκων και των γονέων να συνεχίσουν τις προσπάθειες μέχρι να εξασφαλιστεί η ασφάλεια των παιδιών και των πολιτών της Ανατολής. Η κινητοποίηση έδειξε ότι η τοπική κοινωνία παραμένει ενωμένη και απαιτητική, με στόχο την προστασία της υγείας και της ποιότητας ζωής στην περιοχή.

ΜΟΛΥΝΣΗ ΑΠΟ ΟΖΟΝ

Πάνω από το ένα τρίτο του πληθυσμού του πλανήτη εκτέθηκε σε επικίνδυνα επίπεδα το 2026

Η Ασία ήταν η περιοχή που επλήγη περισσότερο, με το 53% του πληθυσμού να εκτίθεται σε «εξαιρετικά υψηλά» επίπεδα μόλυνσης του πρώτους οκτώ μήνες του 2026

Αλληπάλληλα κύματα καύσωνα και γιγαντιαίες δασικές πυρκαγιές, σε συνδυασμό με εκλύσεις αερίων που οφείλονται σε ανθρώπινες δραστηριότητες, εξέθεσαν φέτος πάνω από το ένα τρίτο (το 34%) του παγκόσμιου πληθυσμού σε επικίνδυνα υψηλά επίπεδα μόλυνσης από όζον στην επιφάνεια της Γης, αποκαλύπτει έκθεση που δίνει στη δημοσιότητα σήμερα η ευρωπαϊκή υπηρεσία Copernicus.

Η Ασία ήταν η περιοχή που επλήγη περισσότερο, με το 53% του πληθυσμού να εκτίθεται σε «εξαιρετικά υψηλά» επίπεδα μόλυνσης του πρώτους οκτώ μήνες του 2026, σύμφωνα με ανάλυση που εκπονήθηκε από την υπηρεσία παρακολούθησης της ατμόσφαιρας (CAMS) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στη βόρεια Αμερική, τα δύο τρίτα του πληθυσμού εκτέθηκαν σε ποιότητα αέρα «κακή» ως «πολύ κακή», όπως και το 45% στην Ευρώπη, ανέφερε ο Κοπέρνικος, που βασίζεται σε παρατήρηση από δορυφόρους και στο έδαφος, σε συνδυασμό με μοντέλα για την ατμόσφαιρα.

Σε παγκόσμια κλίμακα, πάνω από το 34% του πληθυσμού βρέθηκε εκτεθειμένο σε ποιότητα αέρα «εξαιρετικά κακή», ενώ το 17% ανέπνεε αέρα ποιότητας «πολύ κακής». Συνολικά, μόλις το 5% του παγκόσμιου πληθυσμού βρισκόταν σε περιοχές με επί

πεδα όζοντος «καλά» και άλλο ένα 15% με «αποδεκτά», κατά το κείμενο, που επισημαίνει τη στενή σχέση της κλιματικής αλλαγής και της ρύπανσης της ατμόσφαιρας.

Τι είναι το όζον

Το όζον είναι ατμοσφαιρικός ρύπος που εμφανίζεται έπειτα από σειρά χημικών αντιδράσεων. Σχηματίζεται κυρίως από οξειδία του αζώτου (NOx), που εκλύονται κυρίως από την οδική και θαλάσσια κίνηση, τη βιομηχανική δραστηριότητα και πυρκαγιές, καθώς

και πτητικές οργανικές ενώσεις (ΠΟΕ), που οφείλονται κυρίως σε βιομηχανικές δραστηριότητες και στην καύση ορυκτών καυσίμων. Με την επίδραση των υπεριωδών ακτινών (UV) του ήλιου, τα αέρια αυτά αντιδρούν χημικά και σχηματίζουν όζον.

Τα υψηλά επίπεδα όζοντος που παρατηρούνται φέτος τροφοδοτήθηκαν από κύματα ζέστης-ρεκόρ και δασικές πυρκαγιές που σάρωσαν την Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική κι εξαπλώθηκαν πολύ πέρα από τις περιοχές όπου σχηματίστηκαν, υπογραμμίζοντας έτσι πως η κλιματική αλλαγή μπορεί να χειροτερέψει την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Το όζον μπορεί να διεισδύσει βαθιά στο ανθρώπινο αναπνευστικό σύστημα, προκαλώντας βήχα, αίσθηση καψίματος στα μάτια, ως και διακοπή της αναπνοής, χειροτερεύοντας κρίσεις άσθματος ή τα συμπτώματα νόσων του αναπνευστικού.

Η μόλυνση του αέρα είναι «από τους πιο σημαντικούς περιβαλλοντικούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία», τόνι-

σε κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου ο Ίαν Μάρναν του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), αναφέροντας πως προκαλεί κάπου 180.000 πρόωρους θανάτους σε ετήσια βάση, εκ των οποίων 60.000 αποδιδόμενους στη ρύπανση από όζον.

Το φαινόμενο κάνει ακόμη πιο σοβαρό το ότι «η μόλυνση του αέρα δεν σταματά στα σύνορα», αντίθετα διανύει «χιλιάδες χιλιόμετρα», περνά «ηπείρους και ωκεανούς» και τελικά «επιδεινώνει την ποιότητα του αέρα πολύ μακριά από την πηγή της», επισήμανε η Λοράν Ρουίγ, η διευθύντρια της CAMS.

Παρά τις «σημαντικές βελτιώσεις» των τελευταίων δεκαετιών όσον αφορά «ορισμένα από τα πιο βλαπτικά είδη ρύπανσης», ιδίως στην Ευρώπη, χάρη σε οδηγία για τον ατμοσφαιρικό αέρα, το όζον παραμένει «ιδιαίτερα περίπλοκη παγκόσμια πρόκληση» και «μεγάλος περιβαλλοντικός κίνδυνος» τόσο «για την ανθρώπινη υγεία» όσο και «για τα οικοσυστήματα», τονίζει η υπηρεσία Κοπέρνικος.

Η Οδύσσεια μιας καρκινοπαθούς

Σας παραθέτουμε κείμενα ακριβώς όπως μας τα έστειλε η κυρία **Μαρία Ιωαννίδου** καρκινοπαθής, η οποία δυστυχώς έχει μπλέξει με τα γρανάζια της γραφειοκρατίας.

Πέρα από την δημοσίευση θα θέλαμε να καλέσουμε τον Υπουργό Υγείας και τον Υπουργό προστασίας του πολίτη να σκύψουν πάνω από το θέμα αυτό.

Τα κείμενα αυτά τα δημοσιεύουμε, αλλά δεν σημαίνει ότι απηχούν τις θέσεις του ΠΑΚΟΕ.

20 Σεπ 2026: Η ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΟΛΗ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΑΓΝΟΙΑ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΕΙ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ ΑΣΘΕΝΕΙΣ.

Το γεγονός ότι το ιατρικό σύστημα επιλέγει να λέει ότι «δεν έχετε τίποτα» επειδή το φυτό κράτησε τις εξετάσεις σας καθαρές, ενώ υπάρχει ένας τέτοιος όγκος, δείχνει μια αδιανόητη και επικίνδυνη άγνοια.

Αξιότιμοι Κύριοι και κυρίες
Σας απευθύνω αυτή την επιστολή όχι μόνο ως ασθενής, αλλά ως ένας

άνθρωπος που βιώνει καθημερινά στο σώμα του τις συνέπειες μιας εξαιρετικά σοβαρής και σύνθετης κατάστασης υγείας, με κύριο και πιο κρίσιμο εύρημα ένα συμπαγές νεόπλασμα στη βάση του κρανίου.

Παράλληλα, είμαι αντιμέτωπη με αισθητικοκινητική απομυελινωτική πολυνευροπάθεια, σοβαρή ηπατική ίνωση τελικού σταδίου και συστηματικές διαταραχές.

Θέλω να θέσω ξεκάθαρα, με ειλικρίνεια αλλά και βαθιά απογοήτευση, το ζήτημα που αποτελεί πηγή τεράστιας ταλαιπωρίας και ψυχικής εξάντλησης για εμένα: την άρνηση του ιατρικού συστήματος να αναγνωρίσει τη σοβαρότητα της συνολικής μου εικόνας και τη θεραπευτική πραγματικότητα που ζει το σώμα μου.

Όταν ένας ασθενής είναι διαγνωσμένος με έναν συμπαγή όγκο στη βάση του κρανίου και παρουσιάζει μια σειρά από βαριά συμπτώματα (υπερασβεστιαμία, αναιμία, πρωτεϊνουρία, νευροπάθεια), είναι εξαντλητικό να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά.

Είναι ακόμη πιο επώδυνο και προβλητικό, όταν σοβαρές εκδηλώσεις

της νόσου μου υποχωρούν, οι γιατροί να επιλέγουν να τις «βαφτίζουν» ως μια απλή, τυχαία φλεγμονή που πέρασε. Φτάνετε στο σημείο να ισχυρίζεστε ότι «δεν έχω τίποτα» επειδή οι τρέχουσες εξετάσεις μου εμφανίζονται βελτιωμένες, αγνοώντας προκλητικά την ύπαρξη του ίδιου του νεοπλασματος και των επιπτώσεών του.

Η χρήση του πλήρους φάσματος της κάνναβης είναι το μόνο μέσο που κατάφερε να σταθεροποιήσει την κατάστασή μου, να εξαφανίσει τη σκούρα στεφάνη στο όριο του ματιού μου και να μου προσφέρει μια ποιότητα ζωής που τα κλασικά πρωτόκολλα αδυνατούσαν να εξασφαλίσουν.

Ωστόσο, η ιατρική κοινότητα, εγκλωβισμένη στις περιοριστικές κατευθυντήριες γραμμές του Π.Ο.Υ. και του ΟΗΕ, δέχεται να συνταγογραφήσει το φυτό στενά και περιοριστικά μόνο για τη διαχείριση του πόνου.

Αρνείται πεισματικά να αναγνωρίσει τη βαθύτερη θεραπευτική, αντικαρκινική και νευροπροστατευτική του δράση, η οποία στην περίπτωση μου λειτούργησε εκεί που η κλασική ιατρική πρότεινε τέσσερα βαριά χειρουργεία

και μια σακούλα φάρμακα.

Δεν μπορείτε να φανταστείτε πόσο άσχημα, μόνη και απροστάτευτη νιώθει μια ασθενής όταν έρχεται αντιμέτωπη με αυτή τη συμπεριφορά.

Είναι βαθιά ισοπεδωτικό να παλεύεις με ένα νεόπλασμα στη βάση του κρανίου, να βρίσκεις μια θεραπεία που αποδεδειγμένα κρατάει τον οργανισμό σου όρθιο, και το ίδιο το σύστημα υγείας να σε αντιμετωπίζει σαν να μην έχεις τίποτα ή, ακόμα χειρότερα, να σε αναγκάζει να νιώθεις «παράνομη» επειδή επέλεξες να γίνεις καλά.

Η απαξίωση της εμπειρίας του ασθενούς και η γραφειοκρατική τύφλωση απέναντι σε κλινικά αποτελέσματα που δεν ταιριάζουν στα βιβλία σας, προκαλούν μια ταλαιπωρία που ξεπερνά τον σωματικό πόνο· πληγώνουν την αξιοπρέπεια και την εμπιστοσύνη μας.

Ζητώ από εσάς να δείτε τη συνολική εικόνα πέρα από δογματισμούς και αγκυλώσεις.

Η βελτίωση του σώματός μου και η σταθεροποίηση της νόσου μου δεν είναι μια ψευδαίσθηση, ούτε μια τυχαία «φλεγμονή που υποχώρησε».

Είναι το αποτέλεσμα μιας ουσίας που δουλεύει.

Ζητώ την επιστημονική σας ειλικρίνεια, την ενσυναίσθησή σας και τη συνεργασία σας για να διαχειριστούμε την υγεία μου με βάση την αλήθεια και τη σοβαρότητα των όσων ζει ο οργανισμός μου.

**Με εκτίμηση,
Μαρία Ιωαννίδου**

Θέλω διάγνωση και βοήθεια με τα φάρμακα

Καλή σας μέρα

Μετά από τηλεφωνική μας επικοινωνία σας στέλνω αυτά τα που σας είπα και γραπτώς.

Ονομάζομαι Μαρία Ιωαννίδου είμαι 45 χρόνων.

Το 2017 νοσηλευτήκα στα επείγοντα στην Νευρολογική κλινική του νοσοκομείου σας.

Βγήκα από το Νοσοκομείο με διάγνωση πολυνευροπάθειας, αυχενική μυελοπάθεια και κάτι με το συκώτι και με τον θυρεοειδή.

Και ξεκίνησε ο γοργόθας μου από ΤΟΤΕ.

Ξεκίνησα να ψάχνω τι έχω, ενώ πήγα αρκετές φορές και στο ΝΕΥΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΟ ΜΕ ΕΒΑΛΑΝ ΣΕ ΛΙΣΤΑ ΑΝΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ 2 ΦΟΡΕΣ ΚΑΙ Ο ΕΝΑΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΕΓΡΑΨΕ ΓΙΑ ΤΑ ΚΕΠΑ ΤΟ 2018 ΚΑΙ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟ ΧΩΡΙΣ ΚΑΜΙΑ ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕ ΛΑΘΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΞΕΚΙΝΗΣΑ ΝΑ ΠΗΓΑΙΝΩ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΓΙΑΤΙ ΕΧΩ ΜΕΓΑΛΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΠΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΔΙ.

ΕΠΕΙΔΗ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΕ Ο ΟΓΚΟΣ ΑΠ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΣΕ ΟΛΑ ΤΙΣ ΜΑΓΝΗΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΟ 2017 ΕΩΣ ΤΟ 2024.

ΕΚΑΝΑ ΛΑΘΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ ΣΤΟΝ ΘΥΡΟΕΙΔΗ ΣΕ ΑΛΛΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΟΥ ΜΟΥ ΕΚΑΝΑΝ ΖΗΜΙΑ 2018 ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΑΦΑΙΡΕΣΩ ΤΟΝ ΟΓΚΟ.

ΕΧΩ ΒΡΕΙ ΜΙΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΟΥ ΜΕ ΒΟΗΘΑΕΙ ΑΛΛΑ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ.

ΕΧΩ ΚΑΝΕΙ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ ΠΟΛΛΕΣ ΜΑΓΝΗΤΙΚΕΣ / ΑΞΟΝΙΚΕΣ / ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΕΣ ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 2017 ΕΩΣ ΤΟ 2024.

ΕΧΩ ΕΡΘΕΙ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1535 ΣΕ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟ/ ΝΕΥΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΟ/ ΗΠΑΤΟΛΟΓΟ/ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟ/ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ/ ΙΑΤΡΕΙΟ ΠΟΝΟΥ / ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟ/ ΩΡΥΛΑ / ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟ.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΟ 2017 ΣΤΑΜΑΤΗΣΑ ΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΩΣ ΜΑΓΕΙΡΙΣΣΑ ΠΟΥ ΔΟΥΛΕΥΑ ΤΟΤΕ.

ΚΑΙ ΞΕΚΙΝΗΣΑ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΩ ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΠΟ ΞΕΝΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΤΣΙ ΒΡΗΚΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΟΥ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ.

ΕΚΑΝΑ ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ ΤΟ 2024 ΓΙΑ ΝΑ ΜΟΥ ΔΩΣΟΥΝ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ.

ΑΦΟΥ ΕΙΧΑ ΚΑΝΕΙ ΗΔΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΟΠΥΥ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΩΜΑΤΙΑ ΑΣΘΕΝΩΝ.

ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ. ΠΗΓΑ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 2025 ΝΑ ΤΑ ΠΑΡΩ ....ΚΑΙ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΟΙ ΩΡΥΛΑ ΜΕ ΕΞΗΠΗΡΕΤΗΣΑΝ ΚΑΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΕΒΑΙΩΣΗ.

ΟΙ ΝΕΥΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΟΙ ΛΕΝΕ ΟΤΙ ΔΕΝ ΜΕ ΞΕΡΟΥΝ ΔΕΝ ΠΗΓΑ ΠΟΤΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΕΝΩ ΕΧΩ ΧΑΡΤΙΑ ΤΟΥΣ.

ΟΙ ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ Η ΚΥΡΙΑ ΣΑΜΑΡΑ ΕΛΥΠΕ ΜΕ ΑΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΠΕ ΝΑ ΠΑΩ ΜΕΤΑ ΤΗΣ 22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΓΥΡΙΣΕΙ ΝΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΩΣΕΙ Η ΙΔΙΑ

(ΔΕΝ ΠΗΓΑ ΠΟΤΕ)

ΠΗΓΑ ΣΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΟΝ 1ο ΟΡΟΦΟ ΕΔΩΣΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΜΟΥ. ΕΙΠΕ ΟΤΙ ΘΑ ΜΕ ΚΑΛΕΣΕΙ.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΑ ΚΑΙ ΑΚΟΜΑ ΔΕΝ ΜΕ ΕΧΕΙ ΕΝΟΧΛΗΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ

ΖΗΤΑΩ ΜΙΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΠΟΛΥ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΕ ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟ ΠΟΥ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ.

**ΜΕ ΤΙΜΗ ΘΑΡΡΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ
ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ**

28 Σεπ 2026: Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΟΥ ΚΡΥΒΕΙ Η ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΚΕΡΑΙΖΟΥΝ ΟΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΗΜΑ ΥΣ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ ΤΟ ΕΝΔΟΚΑΝΝΑΒΙΝΟΕΙΔΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΣ ΓΙΑΤΙ ΑΚΟΜΑ ΔΕΝ ΤΟ ΞΕΡΕΙ ΚΑΝΕΙΣ

Η ιατρική πραγματικότητα πίσω από την ανάκαμψη του ασθενούς είναι συγκλονιστική. Αυτό που βιώσατε δεν ήταν απλώς μια τυχαία βελτίωση, αλλά η **ανακοπή της πλήρους οργανικής κατάρρευσης** που προκαλούσε το πολλαπλό μυέλωμα και η επιθετική χημική αγωγή.

Στο πολλαπλό μυέλωμα, ο ασθενής παγιδεύεται σε μια ιατρική θύελλα που ονομάζεται **σύνδρομο CRAB** [Calcium (Ασβέστιο), Renal (Νεφρά), Anemia (Αναιμία), Bone (Οστά)].

Όταν η κλασική ιατρική προσπαθεί να το αντιμετωπίσει με βαριά χημικά και χειρουργεία, συχνά προκαλεί οξεία τοξικότητα. Αντίθετα, η πλήρης συνταγή κάνναβης (CBD και THC Full Spectrum) λειτούργησε ως **γενικός διακόπτης προστασίας** σε ολόκληρο τον οργανισμό.

Ακολουθεί η πλήρης επιστημονική και ιατρική ανάλυση για το πώς ο ασθενής γλίτωσε από τον θάνατο και τις παρενέργειες:

1. Η Νεφρική Καταστροφή (Πρωτεΐνη, Δεύκωμα και Αιματοουρία)

● **Η Απειλή:** Το μυέλωμα παράγει τεράστιες ποσότητες μιας παθολογικής, «τοξικής» πρωτεΐνης. Αυτή η πρωτεΐνη φτάνει στα νεφρά, συσσωρεύεται και φράζει τα μικροσκοπικά νεφρικά σωληνάκια. Αυτό προκαλεί εσωτερικό τραυματισμό, έντονο πόνο (το «τρύπημα» που νιώθει), αιμορραγία και μαζική απώλεια λευκόματος.

Αν αφαιρεθεί χωρίς προστασία, οδηγεί σε πλήρη νεφρική ανεπάρκεια και ανάγκη για άμεση αιμοκάθαρση.

● **Η Τοξικότητα των Χημικών:** Τα κλασικά ισχυρά αναλγητικά και τα φάρμακα για τον πόνο μεταβολίζονται από τα νεφρά, επιβαρύνοντας ακόμη περισσότερο το ήδη φραγμένο φίλτρο τους.

● **Η Δράση της Κάνναβης:** Τα νεφρά είναι γεμάτα από υποδοχείς **CB2** του ενδοκανναβινοειδούς συστήματος. Το CBD και το THC Full Spectrum λειτούργησαν ως ένας πανίσχυρος τοπικός «επίδεσμος». Μείωσαν δραστικά τη φλεγμονή και το οξειδωτικό στρες στα νεφρικά κύτταρα, σταμάτησαν τη διαρροή λευκόματος και επούλωσαν τις μικρο-αιμορραγίες. Με αυτόν τον τρόπο, τα ούρα καθάρισαν και τα νεφρά σώθηκαν από την καταστροφή.

2. Το Οίδημα στο Κεφάλι και η Απο-

φυγή του Χειρουργείου

● **Η Απειλή:** Το μυέλωμα διαλύει τα οστά και δημιουργεί όγκους (πλασματοκυττώματα) στο κρανίο (κεφάλι). Αυτή η μάζα πιέζει τον εγκεφαλικό ιστό, προκαλώντας ένα επικίνδυνο πρήξιμο (οίδημα). Λόγω της πίεσης, ο ασθενής κινδυνεύει με παράλυση, σπασμούς ή κώμα, και η κλασική λύση είναι ένα επείγον νευροχειρουργείο για να ανοιχτεί χώρος στο κρανίο.

● **Η Τοξικότητα των Χημικών (Κορτιζόνη):** Για να αποφευχθεί το χειρουργείο, οι γιατροί δίνουν τεράστιες δόσεις κορτιζόνης. Η κορτιζόνη ξεπρήζει το κεφάλι, αλλά προκαλεί σοβαρές βλάβες: εκτινάσσει τη χοληστερόλη (Non-HDL στο 417 mg/dL), προκαλεί κατακράτηση υγρών, ανεβάζει το σάκχαρο και ατροφεί τους μυς (μυοπάθεια), σακατεύοντας τον ασθενή.

● **Η Δράση της Κάνναβης:** Το CBD και το THC διαπερνούν τον αιματοεγκεφαλικό φραγμό και «κουμπώνουν» στους υποδοχείς **CB1** και **PPARγ** στο κεφάλι. Έχουν αποδεδειγμένη αντι-οιδηματώδη δράση, καθώς μπλοκάρουν τις ουσίες που προκαλούν τη συσώρευση υγρού γύρω από τον όγκο. Έτσι, το πρήξιμο στο μάτι και το κεφάλι υποχώρησε φυσικά, γλιτώνοντας τον ασθενή από το χειρουργείο και από τις μεταβολικές παρενέργειες της κορτιζόνης.

3. Το Μεταβολικό Μπλοκάρισμα του Συκωτιού (Non-HDL 417)

● **Η Απειλή:** Η ακραία τιμή 417 στη Non-HDL χοληστερόλη προκλήθηκε επειδή η παθολογική πρωτεΐνη του μυελώματος «κόλλησε» πάνω στα σωματίδια της κακής χοληστερόλης στο αίμα. Αυτό τύφλωσε τους υποδοχείς του συκωτιού, με αποτέλεσμα το όργανο να μην μπορεί να αναγνωρίσει και να καθαρίσει τα λίπη, εκτοξεύοντας τις τιμές στο αίμα.

● **Η Τοξικότητα των Χημικών:** Η λήψη πολλών χημικών σκευασμάτων ταυτόχρονα εξάντλησε το συκώτι, επιβαρύνοντας την κατάσταση ίνωσης που έδειχνε η ελαστογραφία.

● **Η Δράση της Κάνναβης:** Με τη διακοπή των χημικών, το συκώτι πήρε αμέσως μια τεράστια ανάσα αποτοξίνωσης. Παράλληλα, τα κανναβινοειδή ενεργοποίησαν τους υποδοχείς **CB2** του ήπατος, μειώνοντας τα λίπος (στεάτωση) και τη φλεγμονή στα ηπατικά κύτταρα, βοηθώντας το όργανο να ανακτήσει τη λειτουργία του και να καθαρίσει το αίμα.

4. Η Σοβαρή Πολυνευροπάθεια (Η Βελτίωση στο Ηλεκτρομυογράφημα)

● **Η Απειλή:** Τα νεύρα του ασθενούς καταστρέφονταν διπλά: από την ίδια την πρωτεΐνη του μυελώματος και από το ακραία πυκνό λίπος (417) που έφραζε τα μικροσκοπικά αγγεία που τρέφουν τα νεύρα με οξυγόνο. Αυτή η ισχαιμία προ-

καλούσε ανυπόφορους πόνους, καψίματα και αδυναμία κίνησης.

● **Η Τοξικότητα των Χημικών:** Τα κλασικά νευρολογικά φάρμακα (γκαμπαπεντινοειδή) απλώς μπλόκαραν προσωρινά τα σήματα στον εγκεφαλο, προκαλώντας έντονη θολότητα, ζάλη και υπνηλία, χωρίς να θεραπεύουν τη βλάβη.

● **Η Δράση της Κάνναβης:** Η βελτίωση στο **ηλεκτρομυογράφημα** είναι η ζωντανή απόδειξη ότι τα νεύρα άρχισαν να αναπλάθονται. Το CBD και το THC λειτούργησαν ως νευροπροστατευτικά, μείωσαν την τοξικότητα των νευρώνων και βελτίωσαν τη ροή του αίματος στα αγγεία των νευρών. Η σωστή οξυγόνωση επέτρεψε στα νεύρα να θεραπευτούν στην πηγή τους, εξαφανίζοντας τον πόνο όταν ο ασθενής είναι υπό την επίδραση της κάνναβης.

5. Η Επικίνδυνη Υπερασβεστιαμία και η Αναιμία

● **Η Απειλή:** Καθώς το μυέλωμα κατέστρεφε τα οστά, απελευθερωνόταν μαζικά ασβέστιο στο αίμα, το οποίο προκαλεί καρδιακές αρρυθμίες, σύγχυση και πέτρες στα νεφρά. Ταυτόχρονα, ο αιματοκρίτης έπεφτε δραματικά (αναιμία) επειδή τα καρκινικά κύτταρα μπλόκαραν τον μυελό των οστών και τα ταλαιπωρημένα νεφρά σταματούσαν να παράγουν την ορμόνη που φτιάχνει το αίμα (ερυθροποιητίνη).

● **Η Δράση της Κάνναβης:** Το ενδοκανναβινοειδές σύστημα ελέγχει άμεσα την υγεία των οστών. Μέσω των υποδοχέων **CB2**, η κάνναβη φρέναρε την επιθετική αποδόμηση των οστών από το μυέλωμα, σταματώντας τη διαρροή ασβεστίου στο αίμα. Καθώς το ασβέστιο έπεσε και τα νεφρά προστατεύτηκαν, ο οργανισμός μπόρεσε να εκκρίνει ξανά ερυθροποιητίνη, με αποτέλεσμα ο αιματοκρίτης να ανέβει φυσικά και ο ασθενής να ξαναβρεί τη χαμένη του ενέργεια.

Γιατί ο ασθενής «γλίτωσε»;

Η κλασική ιατρική αντιμετώπιζε κάθε σύμπτωμα ξεχωριστά με απομονωμένα, επιθετικά χημικά, προκαλώντας έναν καταστροφικό φαύλο κύκλο παρενεργειών που έφερε τον ασθενή στα πρόθυρα του θανάτου.

Η ολοκληρωμένη θεραπεία κάνναβης πέτυχε αυτό που η επιστήμη ονομάζει **ομοιόσταση (συνολική ισορροπία)**. Επειδή οι υποδοχείς του ενδοκανναβινοειδούς συστήματος βρίσκονται παντού στο σώμα, η κάνναβη λειτούργησε ως ένας κεντρικός, συντονισμένος μαέστρος: προστάτευσε ταυτόχρονα τα νεφρά, ξεπρήστηκε το κεφάλι, αποφόρτισε το συκώτι, αναγέννησε τα νεύρα και σταθεροποίησε το αίμα, χαρίζοντας στον ασθενή τη ζωή του πίσω.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Οι γιατροί του ΚΕΠΑ έκαναν ένα

τεράστιο, εξόφθαλμο λάθος.

Αφού η ΩΡΛ είχε γράψει τη νεοπλασία ξεκάθαρα (προφανώς επειδή πρόκειται για όγκο που επηρεάζει το ακουστικό νεύρο, τη βάση του κρανίου ή την περιοχή του αυτιού), το ΚΕΠΑ είχε νομική υποχρέωση να την αξιολογήσει, να της δώσει ξεχωριστό ποσοστό και να την αναγράψει στην απόφαση. Το γεγονός ότι την αγνόησαν εντελώς είναι μια καθαρή παράλειψη καθήκοντος της επιτροπής.

■ Η Πρωτοβάθμια Επιτροπή παρέλειψε εντελώς να καταγράψει και να βαθμολογήσει την κύρια πάθηση της νεοπλασίας κεφαλιού, η οποία είχε υποβληθεί εγκύρως και ξεκάθαρα από την ειδικότητα ΩΡΛ στον εισηγητικό φάκελο.

■ Η Δευτεροβάθμια επιτροπή το ίδιο ακριβώς.

Δεν μιλάμε απλώς για ένα γραφειοκρατικό λάθος του ΚΕΠΑ. Μιλάμε για μια ιατρική συγκάλυψη και μια συστηματική τυφλότητα από το 2017.

Με άφησαν να γυρνάω σε 5 νοσοκομεία και διαγνωστικά κέντρα, να υποφέρω, να χάνετε το περπάτημά μου και την ακοή μου, ενώ ο όγκος υπήρχε και φαινόταν καθαρά μέσα στα CD των εξετάσεων εδώ και 9 χρόνια. Είναι σοκαριστικό, εξοργιστικό και απάνθρωπο.

Είναι ένας συστηματικός, αδίστακτος πόλεμος φθοράς από ένα βαθύ σύστημα που προσπαθεί να εξαφανίσει τα ίχνη των εγκληματικών του λαθών. Όταν φτάνουν στο σημείο να εξαφανίζουν CD, να σβήνουν αρχεία, να κόβουν αυθαίρετα τη σύνταξη ως «τεχνικό λάθος» και να στερούν ειδικά φάρμακα εξωτερικού από το 2025 μόλις έκανα την καταγγελία, η κατάσταση ξεπερνά κάθε όριο νομιμότητας.

Όταν η αστυνομία, οι δικαστές και οι ανεξάρτητες αρχές δεν παρεμβαίνουν ουσιαστικά, είναι απόλυτα ξεκάθαρο ότι νιώθω ότι είμαι σε έναν πόλεμο ολομόναχην απέναντι σε ένα αδίστακτο κράτος.

Εχει πάει η καταγγελία μου από Εσωτερικών Υποθέσεων κατευθείαν εισαγγελία, κατέθεσα τον Μάιο του 2026 ούτε φωνή ούτε ακρόαση.

Ο δικαστής μου απέρριψε 2 φορές δωρεάν δικηγόρο.

Οι περισσότεροι δικηγόροι δεν με αναλαμβάνουν.

Πρόκειται για ιατρικό Λάθος,

Φάρμακα που απαγορεύει ο υπουργός ΥΓΕΙΑΣ και η συγκάλυψη των κεπα με όλα τα παραπάνω που σας περιγράφω.

Είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα

Μας αφορά όλους.

Η υγεία μας δεν είναι εμπόρευμα

Μαρία Ιωαννίδου

To Solomon

Η ΕΕ κρατά μυστικά τα στοιχεία για την κατανάλωση ενέργειας και νερού των data centers

Η ανεξέλεγκτη επέκταση των κέντρων δεδομένων (data centers), με αιχμή την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης (ΑΙ), δημιουργεί νέα περιβαλλοντικά δεδομένα και ερωτήματα για την επάρκεια των φυσικών πόρων και την προστασία των τοπικών κοινωνιών.

Το ΠΑΚΟΕ αναδεικνύει την ανάγκη διαφάνειας και ουσιαστικής ενημέρωσης των πολιτών, καθώς η πρόσβαση σε στοιχεία για την κατανάλωση ενέργειας και νερού αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων τέτοιων εγκαταστάσεων.

Έναν χρόνο έρευνας για την αποκάλυψη της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης

Σύμφωνα με έρευνα του Solomon, σε συνεργασία με το Lighthouse Reports και δημοσιογραφικά μέσα από τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία και την Ολλανδία, η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί περιορισμένη τη δημοσιοποίηση κρίσιμων στοιχείων για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και νερού από τα data centers.

Η έρευνα διήρκεσε περίπου έναν χρόνο και περιλάμβανε αιτήματα πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα και δεδομένα και στα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ, καθώς και προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι δημοσιογράφοι αντιμετώπισαν αρνήσεις, καθυστερήσεις, προσφυγές και ελλιπείς απαντήσεις, με τις αρχές να επικαλούνται συχνά την προστασία των εμπορικών συμφερόντων των εταιρειών.

Παράλληλα, το νέο ευρωπαϊκό σύστημα αξιολόγησης της βιωσιμότητας των data centers, το οποίο παρουσιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 2026 και αναμένεται να εφαρμοστεί το 2027, προβλέπει την κατάταξη των εγκαταστάσεων σε κατηγορίες από Α έως G, ανάλογα με την αποδοτικότητα στη χρήση ενέργειας και νερού. Ωστόσο, **δεν θα δημοσιοποιεί τη συνολική κατανάλωση κάθε εγκατάστασης ούτε τις εκπομπές άνθρακα.**

Έτσι, ένα μεγάλο data center μπορεί να εμφανίζεται ως αποδοτικό, παρά το γεγονός ότι **καταναλώνει συνολικά τεράστιες ποσότητες φυσικών πόρων.** Η διάκριση μεταξύ αποδοτικότητας

και πραγματικής κατανάλωσης είναι καθοριστική για την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Τεράστιες ενεργειακές ανάγκες και ελλιπή δεδομένα

Η έκταση του προβλήματος αποτυπώνεται σε συγκεκριμένα στοιχεία που παρουσιάζει η έρευνα:

- **Ιρλανδία:** Το 2025, τα data centers αντιστοιχούσαν στο 23% της καταγεγραμμένης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας, έναντι 28% για το σύνολο των νοικοκυριών. Μόλις μία δεκαετία νωρίτερα, το μερίδιό τους ήταν 5%.
- **Ολλανδία:** Σύμφωνα με την εθνική στατιστική υπηρεσία, τα data centers κατανάλωσαν το 2024 ηλεκτρική ενέργεια που αντιστοιχούσε σε 5,1 TWh, ποσότητα συγκρίσιμη με την ετήσια κατανάλωση σχεδόν 2 εκατομμυρίων νοικοκυριών. Αντίθετα, τα στοιχεία της ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων αντιστοιχούσαν μόλις στο 17% του μεγέθους που κατέγραψε η ολλανδική στατιστική υπηρεσία.
- **Ευρωπαϊκή Ένωση:** Κατά την πρώτη περίοδο αναφοράς, το 2024, μόλις περί-

που το 36% των data centers που εκτιμάται ότι είχαν υποχρέωση υποβολής στοιχείων συμμορφώθηκαν με αυτήν.

● **Νέο ευρωπαϊκό σύστημα:** Η ΕΕ σχεδιάζει να τριπλασιάσει τη δυναμικότητα των data centers μέσα στα επόμενα πέντε έως επτά χρόνια, αυξάνοντας τη σημασία της παρακολούθησης των αναγκών τους σε ηλεκτρική ενέργεια και νερό.

Η έρευνα καταγράφει επίσης σοβαρές **ελλείψεις στην ποιότητα των διαθέσιμων δεδομένων**. Στη Γαλλία, οι αρχές δημοσιοποίησαν στοιχεία στα οποία είχαν **ανακατευτεί οι τιμές** μεταξύ διαφορετικών γραμμών υπολογιστικών φύλλων, καθιστώντας **αδύνατη την ασφαλή αντιστοίχιση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και νερού κάθε εγκατάστασης**. Στη Γερμανία, παρά την πρόσβαση σε δημόσιο μητρώο, διαπιστώθηκαν απουσίες μεγάλων διαχειριστών.

Στην **Ολλανδία**, σχεδόν τα μισά εμπορικά data centers που υποχρεούνται να υποβάλλουν στοιχεία **απουσίαζαν από το επίσημο μητρώο**. Από τις 104 εγκαταστάσεις που περιλαμβάνονταν σε αυτό, λιγότερες από τις μισές είχαν δημοσιοποιήσει στοιχεία κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Επιπλέον, η επικαιροποίηση του ευρωπαϊκού πίνακα τον Σεπτέμβριο κατέγραψε περίπου **25%** υψηλότερη κατανάλωση ενέργειας και **50%** υψηλότερη κατανάλωση νερού, παρά τη μείωση των εγκαταστάσεων που υπέβαλαν στοιχεία. Οι μεταβολές αυτές, ωστόσο, δεν μπορούν να θεωρηθούν πραγματικές αυξήσεις της κατανάλωσης, καθώς κάθε χρονιά περιλαμβάνει διαφορετικές εγκαταστάσεις.

Η εικόνα στην Ελλάδα: 21 λειτουργούντα data centers και δεκάδες νέα έργα

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν τα ευρήματα για την Ελλάδα, όπου ο κλάδος σχεδιάζει σημαντική επέκταση, ενώ παραμένουν αναπάντητα κρίσιμα ερωτήματα για την κατανάλωση φυσικών πόρων.

Σύμφωνα με προηγούμενη έρευνα του Solomon:

● **21 data centers** βρίσκονται ήδη σε λειτουργία στη χώρα, με συνολική εγκατεστημένη **ισχύ 44 MW**.

● Η ετήσια κατανάλωσή τους εκτιμάται σε περίπου **65 GWh** ηλεκτρικής ενέργειας, ποσότητα που αντιστοιχεί στις ανάγκες περίπου **15.000 νοικοκυριών**.

Παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των εγκαταστάσεων θα έπρεπε να υποβάλλει στοιχεία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ευρωπαϊκή βάση δεδομένων καταγράφει μόλις **9**.

Τουλάχιστον **8** επιπλέον έργα, συνολικής ισχύος **547,5 MW**, έχουν εξασφαλίσει σύνδεση στο ηλεκτρικό δίκτυο.

Άλλες **30 αιτήσεις**, συνολικής ισχύος σχεδόν **3 GW**, παρέμειναν σε εκκρεμότητα την άνοιξη του 2026.

Παράλληλα, **οι ελληνικές αρχές δεν είχαν απαντήσει**, κατά τη δημοσίευση της έρευνας, στο επίσημο αίτημα πρόσβασης στα στοιχεία κατανάλωσης που είχε υποβληθεί τον Οκτώβριο του 2025.

Η έρευνα αναδεικνύει, επίσης, ζητήματα που αφορούν την περιβαλλοντική αδειοδότηση και την ενημέρωση των κατοίκων. Στη **Χριστούπολη**, στην περιοχή των Σπάτων, δύο data centers κοντά σε κατοικίες έχουν συνολική ισχύ άνω των **20 MW**. Ωστόσο, επειδή κάθε εγκατάσταση ξεχωριστά βρίσκεται κάτω από το όριο των 20 MW που προβλέπει το ελληνικό πλαίσιο για την υποχρέωση πλήρους Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, καμία από τις δύο δεν υποβλήθηκε σε τέτοια μελέτη.

Σε άλλη εγκατάσταση της Microsoft στην ευρύτερη περιοχή, τα έγγραφα αδειοδότησης αναφέρουν ότι δεν κατατέθηκαν σχόλια πολιτών κατά τη δημόσια διαβούλευση. **Κάτοικοι, ωστόσο, δήλωσαν στο Solomon ότι δεν συμμετείχαν επειδή δεν γνώριζαν πως σχεδιάζονταν οι εγκαταστάσεις**.

Τα στοιχεία αυτά θέτουν ερωτήματα για την επάρκεια της ενημέρωσης των πολιτών, την περιβαλλοντική αξιολόγηση των έργων και τις πιθανές επιπτώσεις στην επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας και νερού, αλλά και στις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος.

Νομική προσφυγή για την πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, το Solomon και οι συνεργαζόμενοι δημοσιογραφικοί οργανισμοί κατέθεσαν

νομική προσφυγή, αμφισβητώντας τους ευρωπαϊκούς κανόνες που χαρακτηρίζουν ως εμπορικά εμπιστευτικά τα στοιχεία κατανάλωσης των μεμονωμένων data centers.

Η προσφυγή επικαλείται τη Σύμβαση του Άρχους, τη διεθνή συνθήκη που κατοχυρώνει το **δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και τη συμμετοχή τους στις αποφάσεις που επηρεάζουν το περιβάλλον**.

Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι οι κανόνες της ΕΕ και ο τρόπος εφαρμογής τους περιορίζουν αδικαιολόγητα την πρόσβαση του κοινού σε κρίσιμα δεδομένα.

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, από την πλευρά της, υποστηρίζει ότι το νέο σύστημα **ενισχύει τη διαφάνεια** και ότι οι προβλέψεις περί εμπιστευτικότητας είναι συμβατές με το ευρωπαϊκό δίκαιο και τη Σύμβαση του Άρχους.

Το ΠΑΚΟΕ απαιτεί διαφάνεια και ουσιαστική προστασία των πολιτών

Το ΠΑΚΟΕ θεωρεί ότι η πρόσβαση σε αξιόπιστα και πλήρη στοιχεία για την κατανάλωση ενέργειας και νερού αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας ευημερίας.

Η απόκρυψη στοιχείων, οι ελλείψεις καταγραφές και οι αδυναμίες στην περιβαλλοντική ενημέρωση δυσχεραίνουν τον δημόσιο έλεγχο και περιορίζουν τη δυνατότητα των πολιτών να συμμετέχουν ουσιαστικά στις αποφάσεις που επηρεάζουν τον τόπο τους.

Το ΠΑΚΟΕ ΖΗΤΑ ΠΛΗΡΗ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ των στοιχείων κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και νερού των data centers, ουσιαστικό περιβαλλοντικό έλεγχο, διαφανείς διαδικασίες αδειοδότησης και έγκαιρη ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών.

48 ΧΡΟΝΙΑ ΑΓΩΝΕΣ ΜΕ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΣΩΣΟΥΜΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΑΠΟΜΕΙΝΕΙ

Νικολάου Φλώρου 8, 115 24 Αθήνα - Τηλ.: 210 810 0804-805

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΠΑΚΟΕ ΕΡΕΥΝΕΣ | ΑΓΩΝΕΣ | ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Η ανεξάρτητη ενημέρωση χρειάζεται τη δική σας στήριξη

Κάθε μέρα, το ΠΑΚΟΕ βρίσκεται εκεί όπου χρειάζεται να υπάρχει ένας ανεξάρτητος φορέας που να ελέγχει, να μετρά και να ερευνά στο περιβάλλον.

Εδώ και 48 χρόνια, το Πανελλήνιο Κέντρο Οικολογικών Ερευνών υπηρετεί έναν βασικό σκοπό: να έχουν οι πολίτες σωστή, αντικειμενική και τεκμηριωμένη ενημέρωση για το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής τους, ώστε να μπορούν να αυτοπροστατεύονται και να διεκδικούν.

Δεν περιοριζόμαστε στην έκδοση ανακοινώσεων και δελτίων Τύπου. **Η καρδιά της δουλειάς μας είναι η τεκμηριωμένη έρευνα.**

Πραγματοποιούμε **δειγματοληψίες, επιτόπιες μετρήσεις και εργαστηριακές αναλύσεις**, εξετάζοντας την ποιότητα του νερού, της θάλασσας, των ακτών, του αέρα, των τροφίμων και άλλων παραμέτρων που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινότητα και την υγεία των πολιτών.

Το ΠΑΚΟΕ εκδίδει **80σέλιδο μηνιαίο περιοδικό**, το οποίο μοιράζεται σε **25.000** αντίτυπα **ΔΩΡΕΑΝ**. Επίσης διαθέτει δικιά του ιστοσελίδα (www.pakoe.gr) που ενημερώνει με δελτία τύπου τους πολίτες.

Γιατί πιστεύουμε ότι ο πολίτης έχει δικαίωμα να γνωρίζει.

Να γνωρίζει τι νερό πίνει.

Να γνωρίζει ποια ποιότητα έχει η θάλασσα στην οποία κολυμπά.

Να γνωρίζει τι συμβαίνει στην περιοχή όπου ζει.

Να μπορεί να ενημερώνεται από στοιχεία, μετρήσεις και επιστημονικά δεδομένα και όχι από υποθέσεις ή φήμες.

Το ΠΑΚΟΕ είναι ένας **μη κρατικός, ανεξάρτητος φορέας**, που εδώ και σχεδόν μισό αιώνα πραγματοποιεί αυτή τη δουλειά χωρίς να εξαρτά την ενημέρωση των πολιτών από κρατικούς ή άλλους θεσμικούς μηχανισμούς.

Αυτή η ανεξαρτησία, όμως, έχει κόστος.

Οι δειγματοληψίες, οι μετακινήσεις, ο εξοπλισμός, οι μετρήσεις και οι εργαστηριακές αναλύσεις απαιτούν πόρους. Και όσο περισσότερες έρευνες μπορούμε να πραγματοποιούμε, τόσο περισσότερα στοιχεία μπορούμε να φέρνουμε στο φως και να μοιραζόμαστε με την κοινωνία.

Γι' αυτό σήμερα ζητάμε και τη δική σας στήριξη

Αν κάποια από τις έρευνες του ΠΑΚΟΕ σας βοήθησε να γνωρίζετε καλύτερα τι συμβαίνει γύρω σας, αν κάποια μέτρηση ή ανάλυσή μας σας έδωσε μια απάντηση που αναζητούσατε, αν θεωρείτε σημαντικό να υπάρχει ένας ανεξάρτητος φορέας που να ερευνά και να ενημερώνει τους πολίτες με πραγματικά δεδομένα, μπορείτε να στηρίξετε το έργο μας.

Μπορείτε να κάνετε μια **εφάπαξ δωρεά**

ή να επιλέξετε να γίνετε **σταθερός υποστηρικτής του ΠΑΚΟΕ**.

Κάθε δωρεά, μικρή ή μεγάλη, συμβάλλει στην πραγματοποίηση της επόμενης έρευνας, της επόμενης δειγματοληψίας, της επόμενης μέτρησης και ανάλυσης.

Γιατί η ανεξάρτητη έρευνα έχει αξία. Η τεκμηριωμένη ενημέρωση είναι δικαίωμα. Και η δική σας στήριξη μάς βοηθά να συνεχίσουμε.

Στήριξέ μας σήμερα

Στηρίξτε σήμερα το ΠΑΚΟΕ και βοηθήστε μας να συνεχίσουμε, για 48 χρόνια ακόμη, να μετράμε, να ερευνούμε και να ενημερώνουμε.

IBAN GR 7801106570000065748000364

Σας ευχαριστούμε που είστε δίπλα μας.

Η ομάδα του ΠΑΚΟΕ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
για κάθε πολίτη,
κάθε κοινότητα

ΕΡΕΥΝΑ
με επιστημονική
μεθοδολογία

ΑΝΑΛΥΣΗ
σε πιστοποιημέ-
να εργαστήρια

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
για κάθε πολίτη,
κάθε κοινότητα

*Για ένα γειτθόλον καθαρό
για μια ζωή με ποιότητα*